అముద్రితాంధ్రగ్రంథసర్వస్వము.

ద్వితీయగ్రంథము. ౨

చెలికాని లచ్చారావు

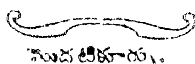
సంపాదకుఁడు.

సీమంతినీకల్యాణము.

ఇది

(పిల్లలమఱ్ఱి పినవీరభద్రకవివంశములోనివాఁడగు)

పెనుమళ్లసోమమంత్రిప్రణీతము.

మొదటికూర్పు.

శ్రీవిద్వజ్జనమనోరంజనీముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రితము.

పీఠికాపురము.

1919.

వెల రు 0-14-0.

పీఠిక.

ఈకవి సుప్రసిద్ధుఁడగు పిల్లలమఱ్ఱి పినవీరభద్రకవివంశములో నివాఁడగుటచేతను రాజధర్మంబులు, గృహస్థధర్మంబులు, పతివ్రతాలక్షణంబులు, వ్రతఫలంబులు నాదిగాఁగల పెక్కువిశేషంబు లుండుటచేతను మఱియుఁ బాతాళగంగ, పాతాళలోకము (అమెరికాదేశమును మనవారు పాతాళలోకముగా భావించుచున్నారు.) వింధ్యపర్వతము మొదలగుచరిత్రాంశములకుఁ దోడ్పడువిషయంబు లుండుటచేతను నీపొత్తంబును ద్వితీయగ్రంథముగా ముద్రించితిమి. కవిత్వము ద్రాక్షాపాకమునుబోలియున్నప్పటికి నందలిరసంబు గ్రహించి విశేషములు పరికింపఁబోవుభారమును జదువరులకే వదలిపెట్టుచున్నారము.

సీ. గీ. "సకలసుకవిజనానంద • జనకమధుర
నవ్యతరకావ్యకల్పనా • నల్ప [illegible]గ
సర్వసర్వంసహాధిపా • స్థాన చ[illegible]
శోభనుఁడ సోమమంత్రీంద్ర • సుకవి నేను"

అని కవియే చెప్పుకొనియున్నాఁడు. కవి తనయిచ్ఛానుసారముగాఁ బోవునపుడు తనకవితానిపుణతను జూపఁగలఁడుగాని పెక్కువిషయంబులు బోధింపదలఁచుకొని కొద్దిలో నిముడ్చఁదలఁచుకొనినప్పుడు నాతనికవితాశక్తి విజృంభింపఁజాలనపుడు నింతియే యాతనికవిత యని యనుకొనుటకు వీలుకలుగదు. ఈతనిశైలిభావము దెలియుటకై యొక్కపద్యంబుమాత్రమే యిందుదాహరించుచున్నవాఁడను.

గీ. దుర్జనునికల్మి దురితపుఁ • ద్రోవ కగును
సజ్జనునికల్మి పుణ్యంబు • సరణి కగును
పాముబలసిన గరళంబు • ప్రబల మగును
గోవుబలసిన దుగ్ధంబుఁ • గురియుచుండు.

ఈతని వంశవృక్షము.

భారద్వాజముని.

(1) పిల్లలమఱ్ఱి గాదిరాజు (12 గురుసోదరులు)
(నాగాంబ)

- పెదవీరన్న (మంత్రి)
- (2) పినవీరన్న 1450 క్రీ॥శ॥ (జైమినీభారతకర్త)
  - వీరన్న
  - (3) మల్లేశ్వరుఁడు
    (ఇతఁడు కటకేశ్వరునివలన పెనుమళ్ల గ్రామమును యీనాముగఁ బడసిన సంతతినుండి పెనుమళ్లవారైరి)
    - వీరన్న
      - నర్సన్న
        - నల్వురపుత్రులలో ఉమన్న
          - నర్సన్న.
    - (4) సోమేశ్వరుఁడు
      - (5) దానిరాజు
        - పెదసోమన్న
        - చినసోమన్న
          - రాయన్న
            - బాపమంత్రి (పేరమ్మ)
              - బసవమంత్రి (నంజపురము కృష్ణదేవుని మంత్రి) 1650 క్రీ॥శ॥
        - (6) పోతిసోమన్న
          - (7) సోమన్న (ఇద్దఱుభార్యలు) (లక్ష్మి)
            - (8) పెదనీలన్న
              - (9) సోమమంత్రి (గ్రంథకర్త.)
              - లచ్చమ్మ.
            - చిననీలన్న
- భద్రన్న.

ఈగ్రంథము తునినివాసస్థులు జంగమకులస్థులగు పురాణం చెన్నమల్లయ్యగారికుమార్తె కపిల చిన్నమ్మగారియింటిలో దొరకినది. ఈగ్రంథము లోకోపకారార్థము ప్రకటింప మాకిచ్చిన యీవనితారత్నముకృత్య మెంతయుఁ బ్రశంసనీయము. ఈగ్రంథసంపాదనమునకుఁ దోడ్పడిన "విద్యానందసోదరుల" లో నొకరగు కె. రంగనాయకులుగారును బ్రశంసనీయులు. ఇది శైవగ్రంథమగుట నామతస్థులయింటిలో దొరకుటలో నాశ్చర్యము లేదు. ఇట్లే తమకడఁ బ్రాచీనగ్రంథము లున్నవారు చివుకఁబెట్టి పారవేయక మాకంపి దేశోపకారమొనర్చెదరని నమ్ముచున్నారము. ఈగ్రంథము తమకుఁ జేరినవెంటనే మాకంపిన శ్రీవిద్యానందపుస్తకాలయమువారికిని గృతజ్ఞులము. ఈగ్రంథరాజమునం దక్కడక్కడ పోయినయక్షరంబులను శ్రద్ధతోఁ బూరించిన శ్రీగాడేపల్లి సూర్యనారాయణశర్మగారికి మాకృతజ్ఞతావందనంబు లర్పించుచున్నారము.

పిల్లలమఱ్ఱి పినవీరభద్రుఁడు శృంగారశాకుంతలమునందుఁ గృత్యాదిలో "ఆసుకవిచేత శివభజనాసక్తునిచేతఁ గస్యపాన్వయుచేత" అని వ్రాసికొనెను. ఈకవి గాదిరాజు భరద్వాజాన్వయమువాఁడనుచున్నాఁడు. ఈపొరబాటునకుఁ గారణ మెద్దియో చరిత్రకారులు పరిశీలింతురుగాక !

శృంగారశాకుంతల మొక్కప్రతియే దొరికినదనియు దానినిబట్టియే సరస్వతీపత్రికాధిపతులు ముద్రించినట్లును దెలియుచున్నది. మేము సర్వజనపుస్తకాగారము రాజమహేంద్రవరమున నొకవ్రాతప్రతి యుండఁగా మామిత్రులగు శ్రీవంగూరి సుబ్బారావుగారి నది పరీక్షింపఁగోరితిమి. ఆవ్రాతప్రతియందు "ఆసుకవిచేత శివభజనాసక్తునిచేత

గస్త్యపాన్వయుచేతక" అని 'స' కారము 'సు' కారము [illegible] న్నదని వారు చూచివచ్చి చెప్పుచున్నారు. ఇంకను వ్రాతప్రతులు దొరికినప్పుడు కాని దీనినిశ్చయము తేల్చుటకు వీలుండదు. ప్రస్తుత మిరువురుకవుల వ్రాతలయందు నీభేద ముండుటచే [illegible] చేయుటలేదు.

30-3-19.
[illegible]

ఇట్లు,
చె[illegible] రావు.
సంపాదకుడు.

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీసదాశివాయనమః.

సీమంతినీకళ్యాణము.

ప్రథమాశ్వాసము.

* శ్రీకల్యాణగుణుండు భక్తవత్సలుఁడు లక్ష్మీప్రాణనాథుండు రా
జీవాక్షుండు సమస్తభూతభువన శ్రేణిం గా సేవితుం
పావిత్ర్యుఁడు వాసుదేవుఁ డనుకంపాయాసుఁడై దాసవి
ద్యావిఖ్యాతుల (మంత్రివర్యుల) నితాంతశ్రీలచేఁ బ్రోచుతన్.)

× × × × ×

1\. × × × నా

త్తమపద్యంబు గ్రహింపఁ జేసిన యగ తిఁ కావ్యారంభంబాత్రని
త్యమపోక ప్రోద సుపర్వపర్వశుభదా దంచత్క్రియాలంకృతా
గమవాక్యస్తుతిలక్ష్మితోడఁ గనుము మాంగల్యశ్రీయాసిద్ధికిన్. 2

* ఈగ్రంథమునందలి తొలిపద్యములు పోయినవి. అవి ప్రార్థనపద్యములు. గ్రంథము ప్రార్థనపద్యము లేకుండఁ బ్రారంభించుట శుభము కాదని మనపెద్దలయభిప్రాయము. ప్రతియింతగ మొంతవఱకు దొరక లేదు. అందువలన నీ సీమంతినీకళ్యాణకర్తమూలపురుషుఁ డగుప్రసిద్ధకవి పిల్లలమఱ్ఱిపినవీరన శృంగారశాకుంతలమునందలి ప్రథమపద్యమును గొంచెము మార్చి మనుమనిక్కావ్యమునకుఁ గలిగినలోపమును నివారించితిమి. పరుసు లిది తప్పుగా భావింపకుందురు గాక!

† మరితమువలనఁ బ్రారంభింపఁబడినయీపద్యము రెండవది కాకపోవునని యెంచి గియు దీనికి రెండవసంఖ్య నేర్పఱచితిమి. ఇదియును సదాచారమునకుఁ గాక పద్యసంఖ్య నేర్పఱుచుటకు నౌచిత్యార్థమని విజ్ఞులు మన్నింతురు గాక!

సీ. వివిధఋగ్యజుస్సామ • వేదరూపంబుచే, నలరుచునుండు నే • యలఁతిబోఁడి
యనవద్యతర్కవే • దాంతాదిమూర్తిచేఁ, గనుపట్టు నేదళ • త్కంజనేత్ర
లాలితనాటకా • లంకారశబ్దశా, స్త్రాకృతి గాంచు నే • యబ్జవదన
సంగీతభరతశా • స్త్రవిశేషరీతిచే, భాసిల్లుచుండు నే • పల్లవోష్ఠి
యట్టిభారతిమృదులద • యావలోక, నయసుధామయవర్షదా • నంబుచేత
మామకోదారకావ్యని • ర్మాణవేళ, సరసచాతుర్యమహిమ యొ • సంగుఁ గాత. 3

ఉ. కమలభవాదులున్ సకల • కావ్యముఖంబులయందు నేసుతో
త్తమునకుఁ బూజచేసి నియ • తంబుగఁ గాంతురు తద్బలంబు న
య్యమృతనరావతంసు శివు • నగ్రతనూభవు నంతరాయసం
తమససరోజమిత్రు గణ • నాథునిఁ గొల్చెద నిష్టసిద్ధికై. 4

సీ. శాండిన్యగోత్రజు • ఘనుఁ డైనకేదార, గురుపౌత్రు నయగారి • కులపవిత్రుఁ
బార్వతీహృదయేశ • పదపద్మపూజనా, పరుఁ డైనవిశ్వేశ • గురునిపుత్రుఁ
బరమపాతివ్రత్య • భవ్యసద్గుణకదం, బకు నారమాంబకుఁ • బ్రాణనాథు
వినయభూషణుఁ డైన • వీరభద్రగురుండు, శాశ్వతకీర్తి వి • శ్వేశ్వరుండు
ననఘుకేదారవిభుఁడు లిం • గనయు ననఁగ, వెలయుపుత్రులు సేవింప • నలరుచున్న
శైవశాస్త్రరహస్యవి • జ్ఞానచతుర, బ్రస్తుతించెద నెల్లనా • రాధ్యవరుని. 5

సీ. వల్మీకభవునకు • వందనం బొనరించి, సత్యవతీసూను • సంస్మరించి
కాళిదాసకవీంద్రుఁ • గడుభక్తి సేవించి, భారవిమాఘునిఁ • బ్రస్తుతించి
బాణమయూరులఁ • బ్రాఘినిఁ గొనియాడి, దండిని భవభూతిఁ • దలఁచి మ్రొక్కి
శ్రీహర్షచరణముల్ • చిత్తంబులో నిల్పి, శివమల్హణాదివచ • శ్శ్రీకి నలరి
మఱియుసంస్కృతకవితాప • మర్థులగుమ, హాకవీంద్రుల నెల్ల బ • హూకరించి
వారికారుణ్యలీలాని • వార్యశుభక, రావలోకంబుచేత ధ • న్యత వహించి. 6

ఉ. నన్నయభట్టుఁ గావ్యరచ • నాచణుఁ దిక్కనసోమయాజి వి
ద్వన్నుతు నెఱ్ఱెప్రెగ్గడను • ధన్యుని నాచనసోముఁ గీర్తి సం
పన్ను హళిక్కభాస్కరుని • బమ్మెరపోతకవీంద్రశేఖరున్
సన్నుతిసేతు వారికరు • ణామహిమంబు లభించుకోరికన్. 7

గీ. ఛందమెఱుఁగుట శబ్దశా • స్త్రము చదువుట, బహునిఘంటుపరిజ్ఞాన • పాటవంబుఁ
గాదు సుకవులకవితకుఁ • గారణంబు, ఉచితలజ్జాపరిత్యాగ • మొకటి గాని. 8

క. అని యిష్టదేవతాగురు, వినతియుఁ బ్రాచీనసత్క • విప్రవరులకీ
ర్తనమును, దుష్కవిజననిం, దనమును, గావించి విమల • తరచిత్తుఁడ నై. 9

సీ. వినుతభరద్వాజ ♦ మునిరాజగోత్రశే, ఖరుఁడు పిల్లలమఱ్ఱి ♦ గాదిరాజు
పినవీరనన్వయం ♦ బున జనించినగుణో, న్నతుఁడు నీలయమంత్రి ♦ నందనుఁడను
చిరపుణ్యసాధన ♦ శ్రీశైలమందిర, భ్రమరాంబికావధూ ♦ ప్రాణనాథు
మల్లేశ్వరస్వామి ♦ మహనీయకరుణావ, లోకంబుఁ గాంచిన ♦ లోకనుతుఁడ
సకలసుకవిజనానంద ♦ జనకమధుర, నవ్యతరకావ్యకల్పనా ♦ నల్పయోగ
సర్వసర్వంసహాధిపా ♦ స్థానవిరయ, శోభనుఁడ సోమమంత్రీంద్రసుకవి నేను. 9

వ. శబ్దార్థసంగతచమత్కారంబును బ్రకటితశివభక్తిసారంబును నగునొక్కనూతనకా
వ్యంబు రచియించుటకుఁ గుతూహలంబుఁ గావించి యొక్కనాఁడు విద్వత్కవిగా
యకబంధుమిత్రామాత్యసమేతంబుగా నిష్టాగోష్ఠివినోదంబులం బ్రొద్దుఁ గడపుచు
నుండి మాకుఁ బరమాప్తు లయినవారితో నిట్లంటి. 10

క. ఏయేకర్మంబులచే, నాయభవుఁడు సంతసించు ♦ నతిశయరీతిన్
శ్రీయును బెద్ది యొసఁగును, నాయాధర్మములఁ దెలుపు ♦ డన్నియు మాకున్.

సీ. అన వార లిటుపల్కి ♦ రాలింపవయ్య నీ, వడిగినయర్థంబు ♦ నాదరమునఁ
బార్వతీపతియందు ♦ భక్తివిశేషంబు, సకలధర్మములకు ♦ సాధనంబు
కీర్తియు సుకృతవి ♦ స్ఫూర్తియుఁ గావించు, పృథులధర్మంబులు ♦ పెక్కు గలవు
వానిలోపలఁ గడు ♦ వర్ణనీయంబులై, తనరెడుసప్తసం ♦ తతు లనంగ
బట్టిసంతతులందు న ♦ నంతకీర్తి, గౌరవము గాంచుటకు నేక ♦ కారణంబు
కవిజనానందకరచమ ♦ త్కారసార, కలితముగఁ గా రచించిన ♦ కావ్యమొకటి.

సీ. తనయన్వయమునందు ♦ మును జనించినవారి, చరితమంతయుఁ బ్రశ ♦ స్తముగఁ జేయుఁ
దనమాతృవంశంబు ♦ జనులపౌరుషశీల, లాస్థానవర్ణనీ ♦ యములు సేయుఁ
దనకు సద్బంధులై ♦ తనరెడువారిస, ద్వృత్తంబులన్నియుఁ ♦ వెలయఁ జేయుఁ
గా నొనర్చినమహో ♦ త్తమపౌరుషంబులు, ధరలోనఁ దగఁ బ్రసి ♦ ద్ధములు సేయు
వివిధశబ్దార్థచాతురి ♦ విన్నయంత, కవిజనులు మెచ్చుకావ్య మొ ♦ క్కటి యొకాదె
యట్టికావ్యంబు రచియించు ♦ నతఁడె విపుల, భాగ్యవంతుండు నిజవంశ ♦ పావనుండు.

గీ. అటులఁ గావున నీవు నో ♦ యార్యవర్య, పార్వతీశకథాసుధా ♦ భరిత మైన
యొక్కకావ్యంబుఁ జేసిమా ♦ యుభయవంశ, జనులనందఱమిమ్ములఁ బా ♦ వనులఁ జేయుఁ.

సీ. పార్వతీహృదయేశ ♦ పదభావనాపావ, నాంతరంగుఁడవు నీ ♦ వగుటఁ జేసి
సప్తసంతానసం ♦ స్థాపనాసంకల్ప, మాత్మఁ బూనినవాఁడ ♦ వగుటఁ జేసి
ఘనుని పిల్లలమఱ్ఱి ♦ పినవీరవిభునన్వ, యమునఁ గల్గినవాఁడ ♦ వగుటఁ జేసి
ధన మనిత్యమటంచుఁ ♦ దగఁ గీర్తిధనమున్న, దానశక్తి గలవాఁడ ♦ వగుటఁ జేసి

కావ్య మొనరించి శ్రీమదాంబిక ♦ కాసహాయుఁ, డైనమల్లేశ్వరుని పేర ♦ నంకితంబొ
నర్చి దిక్కులయందు న ♦ నంతకీర్తి, రుచులు ప్రచరింపఁజేయు న ♦ ద్భుతపు నిష్ఠ.

ఉ. పౌరుషవంతులున్ విపుల ♦ భాగ్యసమేతులు భూరికీర్తిమంతుల్
ధీరులు దానశూరులు సు ♦ ధీనిపుణుల్ భవదీయవంశ్యులౌ
వారలు వారికీర్తి నిధి ♦ వంబు జగంబుల నిల్పితేనియున్
సారెకు నీగుణోన్నతి ప్ర ♦ శంసయొనర్చెద రెల్లసజ్జనుల్. 16

క. అనుపమగుణరత్నంబుల, ఘనతరరత్నాకరంబు ♦ గతి నెల్లెడలన్
వినుతింపఁ దగియుఁ గావున, వినుమా భవదీయవంశ ♦ విస్తారంబున్. 17

సీ. కరతలామలకంబు ♦ గతి వేదశాస్త్రముల్, బ్రహ్మస్వరూప మే ♦ బ్రహ్మవిదుకి
సేవకులట్లు యోగ ♦ జ్ఞానసంపత్తులౌ, సకలేంద్రియంబు లే ♦ శాంతమతికి
నలుదిక్కులందుఁ గీర్తి ♦ తులఁ జేర భయమందు, మానసారాతు లే ♦ జ్ఞాననిధికిఁ
జాట్టమై పలుమారుఁ ♦ జూచు వేడుకవచ్చు, శ్రీశంభుఁడరుఁ డే ♦ తపస్విపర్య
నతఁడు వెలయుం సమస్తశా ♦ స్త్రాంగపారగ, నుగ్రమగహస్యవిజ్ఞాన ♦ దోహలుండు
పదయుగాశ్రితనిజశిష్య ♦ హృదయగతత, మోహరుండను భరద్వాజ ♦ మునివరుండు.

మ. అనఘుండా చమమునివర్యగోత్రి మనుతి ♦ రాంబోధికిన్ జంద్రుఁడై
జననంబందిన గాధిరాజు చతురా ♦ శాభ్రాజి విద్వత్సభా
జనులెల్లన్ నుతిసేయఁ గీర్తిఁ గనియెన్ ♦ సౌజన్యసంపన్నుఁ డా
తనపన్నిద్దఱుసోదరుల్ పరమ తా ♦ త్పర్యంబునన్ గొల్వఁగన్. 19

సీ. కవివర్ణనీయుఁ డా ♦ గాధిరాజు వివేక, ఘనుఁడు పిల్లలమఱ్ఱి ♦ యనుపురమున
నధివసించుటఁ జేసి ♦ యాపేర విఖ్యాత, మైపరిఢవించె న ♦ య్యన్వయంబు
మహనీయకీర్తి న ♦ మ్మహాశ్రేష్ఠుఁ డంతఁ, దనధర్మపత్నియందుఁ ♦ దగినయట్టి
సంతతి లేదన్న ♦ చింతాభరము పూని, యతిధైర్యసంపన్నుఁ ♦ డౌటకతన
శివుని గూర్చి తపంబు నేఁ ♦ జేసి పుత్రి, రత్నముఁ గాంతు నన్నట్టి ♦ యత్నమున ని
జాత్మగృహమున నన్నదా ♦ నాదికార్య, భరము సోదరవర్గము ♦ పాల నునిచి. 20

సీ. అణిమాదిసిద్ధుల ♦ నల్పంబుగా నెంచు, శేషగిరీంద్రమునందు ♦ యోగివరులు
తపము గావింతు రే ♦ ధరణీధరమునందు, సనకాదిమునులు మో ♦ క్షంబుఁ గోరి
కైలాసగిరికన్నఁ ♦ గడుఁబ్రియం బైయుండుఁ, బురవైరి కేమహా ♦ భూధరంబు
తనశిఖరంబుఁ జూ ♦ చినయంత జనులకు, నపవర్గ మొసఁగు నే ♦ యచలరాజ
మట్టిశ్రీగిరియందుఁ గా ♦ మారిఁ గూర్చి, తపముఁ గావింతు ననుచు సం ♦ తానకాంక్షు
నరిగె సకలేంద్రియద్వయ ♦ ద్విరదగర్వ, భేదనోదారమృగరాజు ♦ గాధిరాజు. 21

సీ. అచటఁ బాతాళగం ♦ గావగాహంబుచేఁ, దురితంబులన్నియుఁ ♦ దొలఁగఁజేసి
సిద్ధుల నధికప్ర ♦ సిద్ధుల నీక్షించి, యభివందనము వారి ♦ కాచరించి
శ్రీమల్లికార్జున ♦ స్వామికి నభిషేక, పూర్వకం బయినట్టి ♦ పూజఁజేసి
భ్రమరాంబికాపాద ♦ పల్లవంబులచేతఁ, దనశిరంబు నలంకృ ♦ తముగఁ జేసి
లలిత మగునొక్క విజనస్థ ♦ లంబునందు, నెల్లమనుజులు గుహ్యకరం ♦ బిది యటంచుఁ
బలుకఁ గలుబంద నలుకుల ♦ భక్షణమున, ప్రాణములు నిల్పికొనుచుఁ ద ♦ పంబుఁ జేసె.

శా. అంతన్ శ్రీగిరివాసుఁ డైనశివుఁ డా ♦ త్మాకారసంయుక్తుఁ డై
చెంత న్నిల్చి గుణాఢ్య యిట్టియలతం ♦ జెందంగ నీ కేటికిన్
సంతానంబు లభింప దిప్పుడు పున ♦ ర్జన్మంబునం గాని ని
శ్చింతం బొమ్మని పల్క మానసమునం ♦ జింతాసమాక్రాంతుఁ డై. 23

గీ. స్వామి శ్రీశైలనాథ యో ♦ చంద్రమౌళి, తావకం బైనభక్తవా ♦ త్సల్యమహిమ
మిట్టిదా నీకుఁ గలశక్తి ♦ యీదృశం బె, కరుణ నాయందుఁ జాలని ♦ కరణి గాక.

సీ. అని యలుక గావించి ♦ యచ్చోట నుండక, యుత్తరమార్గంబు ♦ నొకటి చూచి
యావెంబడినె యగ ♦ మ్యము లైనయడవుల, దుష్ప్రవేశము లయిన ♦ దొడ్డదరులఁ
బడి భీతినొందక ♦ పదిరేనుక్రోసుల, దూరంబు చని మహా ♦ ధీరుఁ డగుచు
లాలితం బైనపా ♦ తాళగంగాసమీ, పమునందు వాసంత ♦ సమయ మగుటఁ
గాంతకోమలపల్ల ♦ వాక్రాంత మగుచు, దనరుచున్నట్టియొక బిల్వ ♦ వనముఁ గాంచి
యిదిగదా శంభునకుఁ బ్రియం ♦ బెంతయైన, నని తదీయవిలాసంబు ♦ నాత్మ మెచ్చి.

క. ఇచ్చటఁ దప మొనరించిన, నచ్చపునియమమున వాంఛి ♦ తార్థము నొందన్
వచ్చును సంశయ మేలని, నిచ్చలపుమనసుచేత ♦ నిర్ణయయుతుఁ డై. 26

సీ. మృదువు లౌనూటరె ♦ న్మిదిబిల్వదళములఁ, దిని ప్రత్యహంబును ♦ దేహయాత్ర
జరుపుచుఁ దగఁ బున ♦ శ్చర్య గావింపుచు, వాసరములు నలు ♦ వదియుఁ జన్న
నట మీఁద నంచిత ♦ ధ్యానసమారూఢుఁ, డయి యున్నశివుఁ డపు ♦ డతనిఁ జేరి
యీనిర్జనాటవి ♦ నేమి కోరిక నీవు, దపముఁ జేసెదవని ♦ తగ నడిగిన
నేను సంతానకాంక్షు నీ ♦ వెవ్వరయ్య, యెఱుఁగ శ్రీశైలనిలయమ ♦ ల్లేశ్వరుఁడవు
గావుఁగా యన్న నతఁ డేను ♦ గానుభద్ర, కాళివీరేశ్వరుఁడ నంచుఁ ♦ గరుణఁ బలుక.

క. సంతాన మిచ్చి నాకున్, సంతోష మొనర్పఁ గలవె ♦ శంకర యనినన్
జింతించి భద్రకాళీ, కాంతుం డానియమశీలుఁ ♦ గని యిట్లనియెన్. 28

గీ. విమలచారిత్ర జన్మాంత ♦ రమునఁ గాని, నీకు సంతతి గలుగదు ♦ నిశ్చయంబు
ఏల యాయాస మందెద ♦ విప్పనమున, నన్నుఁ బ్రహసితవదనుఁ డై ♦ యతఁడు పలికె.

గీ. నీవు శ్రీశైలనిలయమ ♦ ల్లేశ్వరునకు, సాటి వైనట్టివేల్పు వీ ♦ పాటిపనికి
నను బలుకరింపఁగా నేల ♦ నమ్రతిఁగద, నిన్ను వరదుఁడ వని చాల ♦ నీలకంఠ.

సీ. అనిన నవ్విశ్వేశుఁ ♦ డనియె నోవత్స నీ, వీరీతి న న్నింత ♦ దూర నేల
యిపు డేను శక్తిన ♦ మేతుఁడ గాకున్న, వాఁడ నీసామీప్య ♦ వనమునందుఁ
గలయొక్క గృహమునఁ ♦ గలకంఠి యున్నది, భద్రకాళిణి యైన ♦ భద్రకాళి
యావనశేక్షుణ ♦ తో విచారముఁజేసి, పలికెద నింకొక్క ♦ పలుకు వినుము
యిక్కడికి దక్షిణంబున ♦ నొక్క శైల, గుహ దనరునందులోపల ♦ మహితమూర్తి
దేజరిల్లెను భారతీ ♦ తీర్థు లన్న, యతివరుం డాశ్రితవారిత ♦ హితకరుండు. ౨

సీ. ఆయతీంద్రునకు స ♦ హస్రవర్షములపై, నెనబనూఱబ్దంబు ♦ లిపుడు చనియె
మతిమంతు లగునట్టి ♦ మనుజోత్తముల కైన, నొనరింపఁ డతఁడు మం ♦ త్రోపదేశ
మతనిసన్నిధికి నీ ♦ వరిగి సాష్టాంగప్ర, ణామంబుఁజేసి నా ♦ నావిధములఁ
బ్రార్థించి యమ్మహా ♦ బాహుచిత్తమునందుఁ, గరుణ పుట్టించి యే ♦ కరణి నైన
మంత్రిముపదేశమయివచ్చి ♦ మాగృహమున, భద్రకాళియంతంబుగాఁ ♦ బ్రమద మొంద
నున్న నన్ను విలోకించి ♦ యుచితరీతి, నిత్యమయుక్తిప్రపత్తిచే ♦ నిలచితేని. ౩

వ. అపుడు నాప్రాణేశ్వరియు నేను నన్యోన్యవిచారంబు చేసి నీకోరిక ఫలియింపఁగ
యంగలవార మని యాజ్ఞయిచ్చి యద్దేవుం డంతర్హితుం డైన తదనంతరంబున.

క. నిర్జన మానవవనమున, నిర్జరులకుఁ జనఁగరాని ♦ నిబిడతరులతా
త్యూర్జిత మేళనమున విగ, తార్జవ మగుత్రోవపట్టి ♦ యంతటిమీఁదన్.

గీ. ఆపతివ్రాజకోత్తంస ♦ మధివసించు, నట్టిగుహ చెంత కరిగి ధీ ♦ రాత్ముఁడగుచు
దైవవశతను జేసి త ♦ ద్వారముఁ గని, యంచితోత్సాహమునఁ బ్రవే ♦ శించియంత

సీ. అసదృశబ్రహ్మవ ♦ ర్చసవిలాసంబుచే, బాలభాస్కరులీలఁ ♦ బఱగువాని
బహువత్సరములు చన్న ♦ పరమవృద్ధుం డయ్యు, దారుణ్యనిధివోలెఁ ♦ దనరువాని
సకలేంద్రియములచం ♦ చలత లేక తరంగ, విరహితాంబుధివోలె ♦ వెలయువాని
సహజవైరము మాని ♦ జంతుసంతతులెల్ల, సేవింపఁ గరుణ నీ ♦ క్షించువాని
భారతీతీర్థయతిసార్వ ♦ భౌముఁ గాంచి, వినయ మొప్పంగ నాతని ♦ వినుతిసేసి
ముకుళితకరారవిందుఁ డై ♦ మ్రోలనిలువఁ, గేవలకృపార్ద్రదృష్టి నీ ♦ క్షించియతఁడు.

సీ. ఎక్కడి జనుఁడ వీ ♦ వీరీతి నిర్మను, ష్యారణ్యమునకు రా ♦ గారణంబు
గలిగె నెద్ది మదీయ ♦ నిలయ మైనట్టియీ, గుహ యెట్లు చొచ్చితి ♦ కొదవలేక
యని పలికి యతనిచే ♦ నంతవృత్తాంతంబు, విని పలుమాఱు పా ♦ ర్థనలు గాంచి
మదిలోనఁ గృపపుట్టి ♦ మంత్రోపదేశంబు, చేసినఁ గైకొని ♦ చింత విడచి

యతనికిఁ గృతప్రణాముఁడై ♦ యగ్గిరిగుహ, వెడలి సామీప్యమున నున్న ♦ వీరభద్రు
గుడికిఁ జని భద్రకాళితోఁ ♦ గూడనందు, నలరు నద్దేవుఁ గాంచి సా ♦ ష్టాంగ మెఱఁగి.

. ఫాలతలమున ముకుళిత ♦ పాణియుగము, నిలిపి ధ్యానంబుఁ జేయుచు ♦ నిలిచియున్న
యతనిఁ గని యాత్మవల్లభ ♦ యైనభద్ర, కాళితో నిట్లు పలికె నా ♦ నీలగళుఁడు.

వ. అతినియమాఢ్యుఁ డీతఁడు మ ♦ హాత్ముఁడు సంతతిఁ గోరివచ్చి నాఁ
డితనిమనోరథంబు ఫలి ♦ యింపఁగఁ జేయుట చాల యుక్త మా
సతియని తన్మనంబునకు ♦ సమ్మతి గల్గఁగఁ జేసి యంత నా
యతులితభక్తిశీలునిము ♦ ఖాబ్జముపైఁ దనదృష్టి నిల్పుచున్. 39

సీ. ఓయిమహీసురప్రవర ♦ యుల్లమునం దిఁకఁ జింత యేమియుం
జేయకు రెండురూపములఁ ♦ జెంది భవత్సతిగర్భసీమ నే
నే యుదయింతు నగ్రజుఁడు ♦ నిక్కముగాఁగ మదంశసంభవుం
డాయనుజుండు నేన యుండి ♦ యంతయు నమ్ముము నిశ్చయంబుగన్. 40

.. ప్రథితసుగుణాళి యైనయా ♦ భద్రకాళి, వారలకుఁ జెల్లెలై పుట్టు ♦ వలవదింక
శంక యొనరింప నని దయా ♦ సాంద్రదృష్టి, వెలయఁబనుపఁ దదాజ్ఞయా ♦ దలధరించి

వ. కృతార్థుండై యద్దేవుగృహంబు వెడలి యాశ్రీగిరినివాసు లయినభ్రమరాంబికామల్లే
శ్వరాదు లయినసకలదేవతలకు నభివాదనంబుఁ జేసి కతిపయప్రయాణంబుల విల్లల
మఱ్ఱిపురంబునకు వచ్చి సకలదాయాదమిత్రామాత్యవర్గంబులు సంతసింప నిజగృ
హంబుఁ బ్రవేశించి సుఖంబునఁ గొంతసమయంబు గడుపుచున్న యనంతరంబున. 41

. ఆగాదిరాజువనిత మ, హాగుణవతి పరమసాధ్వి ♦ యనవిశ్రుత యా
నాగాంబ రూపలీలా, భోగాఢ్యలఁ గవలవారిఁ ♦ బుత్రులఁ గాంచెన్. 42

. ఘనుఁ డందులోన రెండవ, తనయుఁడు వీరేశ్వరుండు ♦ తాన యగుటచే
జనియించుసమయముననే, జనులెల్ల నుతింప నొక్క ♦ జడ ధరియించెన్. 43

. అతిలాలితాకారు ♦ లాకుమారులు పెద, వీరభద్రుఁడు పిన ♦ వీరభద్రుఁ
డన్న నామములచే ♦ నధికప్రసిద్ధులై, యభివృద్ధిగాంచి ర ♦ నంతరమునఁ
బెదవీరభద్రుఁడు ♦ పృథ్వీధినుతకార్య, దక్షుఁడై కర్ణాట ♦ ధరణి కరిగి
వానిగా రాయసిం ♦ హాసనముననుండి, యధిప లౌరాయదా ♦ యాదులకును
మఱియు డెబ్బదివేలసా ♦ మంతులకును, తానె యధికారి యై మహా ♦ స్థానులందు
సకలమంత్రివరేణ్యులు ♦ సన్నుతింప, భూనుతంబైనకీర్తిని ♦ స్ఫూర్తిఁ గనియె. 43

. మహనీయుపిల్లల ♦ మఱ్ఱివంశభవుండు, గాదిరాజసుతుండు ♦ ఘనయశుండు
వీరేశ్వరునిచువ ♦ తారమే యితఁడంచు, జనులెన్నఁ దగినసౌ ♦ జన్యశాలి

పినవీరభద్రుఁడు ♦ సిన్నపాయమునం దె, యఖిలశాస్త్రంబులు ♦ నభ్యసించెఁ
గాళిదాసాదిస ♦ త్కవులకు హెచ్చుగా, బహుకావ్యవిరచన ♦ ప్రౌఢిఁ గాంచె
వాణి యిల్లాలు గాఁ గవి ♦ శ్రేణికెల్లఁ, బ్రకటితాశ్చర్యకర మైన ♦ బిరుదు వూనెఁ
దుహినగిరిరాజరామసే ♦ తువులనడుమ, నితని కెనయైనకవివరుఁ ♦ డెందుఁ గలఁడు.

సీ. అవతారదర్పణం ♦ బన్న కావ్యముఁ జేసె, నారూఢి నారదీ ♦ యంబు పలికె
మహనీయ మగుమాఘ ♦ మాహాత్మ్యము రచించె, శాకుంతలముఁ జెప్పె ♦ సరసఫణితి
నాకర్ణతారియందు ♦ నొనరించె మధురవా, క్ప్రౌఢిచే జైమిని ♦ భారతంబు
లలితమామానసో ♦ ల్లాససారంబన్న, కబ్బంబు భాషించె ♦ నబ్బురముగ
మఱియు బహురూపకావ్యని ♦ ర్మాణనిపుణుఁ, డగు దునుతిఁ గాంచె సకలది ♦ గంతరముల
గుకవిజనగర్వతిమిరసం ♦ కోచకృత్ప్రౌ, భాతరవి యైనపినవీర ♦ భద్రసుకవి. 45

గీ. భాగ్యనిధి యైనపినవీర ♦ భద్రసుకవి, కాత్మజాలు సంభవించి రు ♦ దారమతులు
ఘనుఁడు వీరన్నయును జగ ♦ ద్గణ్యపుణ్య, ధనుఁడు మల్లేశ్వరుండన్న ♦ పెద్దసయ్యలు

ఉ. వారలలోన నగ్రజుఁడు ♦ వారిజవైరివతంసపాదపం
కేరుహపూజనాపరుఁడు ♦ గీష్పతితుల్యసమగ్రశేముషీ
సారవచోవిలాసనిధి ♦ సర్వనృపాలసభాగ్రపూజ్యుఁ డౌ
వీరనమంత్రిశేఖరుఁడు ♦ విశ్రుతిఁ గాంచె ధరాతలంబునన్. 47

ఉ. సన్నుతభక్తిచే నెపుడు ♦ శంభుని గొల్వఁగ నేర్చుఁ బెద్దల
సన్నుతిసేయ నేర్చు మతి ♦ మంతులలోన మెలంగ నేర్చుఁ జే
కొన్ననృపాలవర్గములఁ ♦ గూరిమి మెచ్చుకొనంగ నేర్చు వీ
రన్న కెయిచ్చినాఁడు కమ ♦ లాసనుఁ డిద్ధర నేర్పు లన్నియున్. 48

గీ. అతనియనుజుఁడు నిజహృద ♦ యాధిగతమ, హేశ్వరుండు వివేకస ♦ మేతమాన్య
లేశ్వరుఁడు త్రిపురప్రజా ♦ నేకగజము, గీశ్వరుండు దనర్చు మ ♦ ల్లేశ్వరుండు. 49

ఉ. శాశ్వతమై సమస్తకవి ♦ సన్నుతమై హరిదంతమానవా
ధీశ్వరసత్సభాగ్రజన ♦ హృత్కమలాతివికాసహేతువై
విశ్వజనీనమై యధిక ♦ విస్మయకారణమై చెలంగుమ
ల్లేశ్వరమంత్రికీర్తి చరి ♦ యించును సర్వజగత్ప్రకాశమై. 50

సీ. మహనీయతేజుఁ డౌ ♦ మల్లేశ్వరుం డంత, రసకావ్యదక్షతా ♦ ఘనతఁ జూచి
మెచ్చి యాకటకేంద్రుఁ ♦ డిచ్చినపెనుమళ్ల, యన్నగ్రామమునందు ♦ నధివసించె
నాఁటనుండి తదీయ ♦ నామంబుచేత న, న్వయము ప్రకాశంబు ♦ నందె గుంటి
నట్టిమల్లేశ్వరుఁ ♦ డనవద్యసుగుణగం, పన్నుఁ డైనట్టివీ ♦ రన్నమంత్రి

రూపమదనుండు సోమేశ్వ ♦ రుండు నన్న, సుతుల నిద్దర భువనవి ♦ శ్రుతులఁ గాంచె
వార లిరువురు సౌభాగ్య ♦ వర్తనమున, సత్త్వమ చరిత్రమునఁ గీర్తి ♦ నొందిరందు. 51

సీ. అగ్రజుం డైనట్టి ♦ రన్నవంశమున నం, భవమందె నర్సనా ♦ మాత్యమౌళి
యమ్మంత్రివరుఁడు పె♦ద్దాంబాఖ్యయౌ ధర్మ, సతియందు నలుగురు ♦ సుతులఁ గాంచె
పెదబసవయ్యయుఁ ♦ జినబసవయ్యయుం, దమ్మన్న తిమ్మనమంత్రి ♦ యన్నవారి
నానలుగురిలోన ♦ నతిగుణాఢ్యుండు యౌ, దమ్మనమంత్రిమౌళి భా ♦ వమ్ము కాంత
యందు ఘనుఁడైన నర్సనా ♦ మాఖ్యుఁ గాంచె, నతఁడు మతిశాలియైన వెం ♦ కాంబయను నెడు
చెలది నుద్వాహమై యభి ♦ వృద్ధిఁ గాంచె. * * * 52

క. సోమేశ్వరుండు హృద్గత, సోమేశ్వరుఁ డమితవైభ ♦ వోదయజితసు
త్రాముఁడు సుగుణోన్నతి నభి, రాముఁడు విలసిల్లు సకల ♦ రాజస్తుతుఁడై. 53

శా. ఆసోమేశ్వరు సంతతిం గలిగె శా ♦ ఖాస్థానమాన్యుండు కై
లాసాధీశపదారవిందయుగళీ ♦ లగ్నాంతరంగుండు ప
ద్మాపద్మాయతలోచనాంచలుఁడు స ♦ మ్యగ్వేదశాస్త్రాదివి
ద్యాసారజ్ఞుఁడు దావిభాజి నిజవం ♦ శాంభోధిశీం జంద్రుఁడై. 54

సీ. కీర్తిఁ గల్పనగ్గిన ♦ శోభలు వర్ణనసేయు, వితరణశౌర్య ♦ మితనియంద
తేమున్న గుణనిపోఁ ♦ బ్రీతిసేయుఁ గావచ్చు, సతిరమ్యవాక్ప్రౌఢి ♦ యితనియంద
సతుల నిత్తమునందు ♦ ధృతి కరగించునం, చితరూపలావణ్య ♦ మితనియంద
సితకంఠభుజనిపూజ ♦ శోభింపుఁ గావించు, నతులితవ్రతచర్య ♦ యితనియంద
సతులం గావించునియు కాతి ♦ తపులగర్వ, మతుల నిరసించుభుజకార్య ♦ మితనియంద
నిలిపినాఁ డబ్బఁభవుఁ డంచు ♦ నిఖిలసుకవి, రాజులు నుతింతు రా దాచి ♦ రాజు నెపుడు.

ఉ. ఆరసులే యుక్తిమహి ♦ మాఢ్యుఁడు దాచయమంత్రి యన్నధా
కారులమువ్వురన్ సుతులఁ ♦ గాంచెను శ్రీపెదసోమమంత్రియున్
సూరిపరేణ్యుఁ డైనసిన ♦ సోమనయున్ సుకృతప్రియానుపా
పారుషశాలి యైయెలయు ♦ పాపడిసోమన యన్నవారలన్. 56

క. వారలలోపల నగ్రజుఁ, డారూఢశివార్చనాప ♦ రాయణుఁడు జగ
త్వారాతినికరబలుఁడు, ధీవరుఁడు పెదసోమమంత్రి ♦ ధర్మము వెలయున్. 57

సీ. కటకవసుంటికా ♦ కదభారసంఫుల్ల, మల్లికాప్రసవదా ♦ మములఁ దగడి
కర్ణాటకాంగనా ♦ కర్ణభూషణసార, హీరోపలచ్ఛాయ ♦ నీనడించి

ఢిల్లీపురావాస ♦ పల్లవోష్ఠీజాల, దరహాసరుచులతోఁ ♦ దరిస్తరించి
కేరళకామినీ ♦ వారముక్తాహార, గురుధాళధళ్యంబు ♦ కొంచెపఱచి
సకలదిక్కుల ననిశంబు ♦ సంచరించు, నౌర పెనుమళ్లవంశదు ♦ గ్ధాబ్ధిచంద్రు
డాచయామాత్యపుత్రర ♦ త్నంబు రాజ, మాన్యుఁ డైనట్టిపెదసోమ ♦ మంత్రిశేఖరుఁ.

క. ఆపెదసోమనయనుజుఁడు, క్ష్మాపాలకవర్యకార్య ♦ ఘటనాపటిమ
వ్యాపారసుమతి జితఖా, సాపతి పినసోమమంత్రి ♦ చంద్రుఁడు వెలయున్. 59

ఉ. దానగుణంబులన్ ఘనుఁడు ♦ ధార్మికకోటికి నగ్రగణ్యుఁ డా
స్థానమునందు మిక్కిలి ప్ర ♦ శంసకు నెక్కి నధన్యుఁ డీశ్వర
ధ్యానపవిత్రమానసుఁ ♦ డసారతయాచకరక్షణక్రియా
సూనృతభాషణుండు పిన ♦ సోమనకీర్తి వహించె ధారుణిన్. 60

చ. అనుపమసద్గుణాఢ్యుఁ డగు ♦ నాపినసోమనకుం బ్రియానుజుం
డనుపమసత్యభాషణుఁడు ♦ పవిత్రశీలుఁ డశేషమేదినీ
జనపతిసత్సభాభవన ♦ సత్కవిశేఖరగద్యపద్యవా
క్ప్రణుతచరిత్రముల్ గనియెఁ ♦ బాపడిసోమనమంత్రిరత్నమై. 61

సీ. ఉచితజ్ఞు లగుసచి ♦ వోత్తములను వివే, కించి నిక్కముగ లె ♦ క్కించువేళ
మతిమంతు లయినట్టి ♦ మంత్రిరత్నంబుల, వివరించి గణన గా ♦ វించువేళ
ధార్మికు లగుసమా ♦ త్యవతంసములనెల్ల, నెలమిఁ బల్మారు నూ ♦ హించువేళ
నతిధీరు లగుప్రధా ♦ నాగ్రగణ్యులను ద, లంచి బల్మారు గ ♦ ణించువేళ
కవులు బాంధవులును ధరా ♦ ధవులునగ్ర, గణ్యుగా నెంతు రనిశంబు ♦ పుణ్యగుణని
ధానమైనట్టిపెనుమళ్ల ♦ దాచిరాజు, సుతవతంసంబుఁ బాపడి ♦ సోమఘనుని. 62

సీ. సుగుణాఢ్యు లయినయా ♦ ముగురుసోదరులందు, ధీమంతుఁ డగుపిన్న ♦ సోమమంత్రి
శాయనమంత్రియన్ ♦ సూనునొక్కనిఁ గాంచె, నతఁడు నిత్యంబు న ♦ భ్యాగతులకు
బహుశాఖఘృతసూప ♦ భక్ష్యసమగ్రంబు, గాఁగ నెల్లప్పుడు మృ ♦ ష్టాన్న మొసఁగి
నిఖిలదేశములందు ♦ నిష్కళంకయశంబు, సుకృతంబుఁ గాంచెను ♦ సుస్థిరముగ
నట్టిశాయనమంత్రీంద్రుఁ ♦ డంచితముగ, లక్షణాన్విత యగునట్టి ♦ లక్ష్మియనున
యబల నుద్వాహమై యామృ ♦ గాయతాక్షి, (యందు?) జనవినుత బాపమంత్రి
[illegible] ♦ దనయుఁ గాంచె. (?) 63

ఉ. పావనసత్యశీలుఁ డగు ♦ పాపడిసోమనమంత్రిధర్మవాం
ఛావిమలాత్ముఁ డై వెలసి ♦ శక్రియయన్నవధూటియందు నా

ర్యావరసత్కృపామహిమ ♦ నాత్మజు నొకరునిఁ గాంచె గాంచన
గ్రావసమానధైర్యగుణ ♦ గణ్యుని సోమనమంత్రిచంద్రునిన్. 64

సీ. తనమేనిచెలువమం ♦ తయు నాశ్రితులైన, బుధులపై నిగుడుచూ ♦ పులనె యుంచి
తనశుభ్రకాంతి యం ♦ తయు దిగంతములందుఁ, దులలేక వెలయుకీ ♦ ర్తులనె యుంచి
తనకళంకత్వ మం ♦ తయుఁ గర్వతాసేక, ఖలమంత్రిజనులచి ♦ త్తముల నుంచి
తనసుధాయోగ మం ♦ తయు సభాస్థులులందు, విలసిల్లుమధురసూ ♦ క్తులనె యుంచి
నిత్యపరిపూర్ణుఁ డయి యవ ♦ నీస్థలమున, వినుతి గనుసోమనామంబు ♦ విడువ కుదయ
మందినసుధాంశుఁడే యితఁ ♦ డని నుతించు, మానవశ్రేణి యాసోమ ♦ మంత్రిఁ గాంచి.

సీ. మరువు లెప్పుడుఁ గన్న ♦ గొరలనీయని గల్ల, నాశ్రితులను బ్రోచు ♦ నట్టివేళ
కినుక యెప్పుడు నైనఁ ♦ జెనకనీ యని గల్ల, దభవుసేవ యొనర్చు ♦ నట్టివేళ
నస్పృహ యెప్పుడు నైనఁ ♦ జొనుపనీ యని గల్ల, ధవనీసురుల మెచ్చు ♦ నట్టివేళ
కరుణ యొకింతైనఁ ♦ గలఁగనీ యని గల్ల, దెంచి శత్రువుల దం ♦ డించువేళ
యెంతసమయమ్ముఁ డితఁ డంచు ♦ నెంచు విబుధ, వర్గము లనారతము ఘన ♦ భర్గచరణ
దుర్గమధ్యానకలనాని ♦ సర్గశైవ, మార్గచరుఁ డగుసోమనా ♦ మాత్యవరుని. 66

ఉ. ఆమహనీయకీర్తినిధి ♦ యన్వయవార్ధికిఁ బూర్ణచంద్రుఁ డౌ
సోమనమంత్రి సర్వగుణ ♦ శోభనుఁ డుర్వర పారిజాతులన్
శ్రీమను బెండ్లియాడె జన ♦ బృందము లౌనని మెచ్చ కాంతలీ
లామహి పేరమాంబయును ♦ లక్ష్మియు నన్నగుణాభిరాములన్. 67

సీ. సోమనామాత్యుఁ డా ♦ సుందరీరత్నము, లందు నగ్రిమవధూటి ♦ యిందువదన
శాంతపుణ్యచరిత్రి ♦ పేరమాంబానామ, విఖ్యాతి గనునట్టి ♦ వెలఁదియందు
బసవనమంత్రీంద్రు ♦ బంధురగుణశీలు, సుగుణవిశ్రుతు నొకని ♦ సుతునిఁ గాంచె
నతఁడు పౌరుషశాలి ♦ యై యనందపురమున, భూవరాగ్రణి కృష్ణ ♦ దేవునొద్ద
మంత్రియై కార్యదక్షతా ♦ మహిమచేత, దిక్కులను గల్గురాజమం ♦ త్రివరులెల్ల
నిచ్చలును బ్రస్తుతింపఁగ ♦ నచ్చమైన, నిజయశస్స్ఫూర్తి నెల్లెడ ♦ నెరయఁజేసి. 68

ఉ. అసదృశసద్గుణోదయున ♦ మగ్రిమచేఁ గనుపట్టినట్టి యా
బసవన పేరమాంబ యను ♦ భామినియందును గాంచె సర్వభూ
విసుమగుడైన(యట్టి) పెద ♦ వేంకన సోమనమంత్రి సద్గుణ
భ్యసనుఁడు చిన్నవెంకనయు ♦ నన్నకుమారుల దానశూరులన్ 69

గీ. శ్రీమహీశు లైనవారికి ♦ సోమమంత్రి, గౌరమాంబా సమాఖ్యయా ♦ కాంతయందు
మల్లనామాత్యుఁ డనుకుమా ♦ రకుని గనిరి, సాధ్యులు నుతింప నభివృద్ధి ♦ నందె నతఁడు

సీ. సిరిఁ జెన్నుఁ డైనమా ♦ తాత సోమనమంత్రి, వర్యుఁడు రెండవ ♦ భాగ్యశాలియైన
ప్రణుతసౌశీల్యాది ♦ పావనసద్గుణ, లక్ష్మి లక్ష్మీనామ ♦ లలనయందు
మాతండ్రి యైనట్టి ♦ మేరుశైలసమాన, నిరుపమధైర్యుఁడు పెద ♦ నీలమంత్రి
యభినవపంచశా ♦ యకసముంచితరూప, లావణ్యనిధి పిన ♦ నీలమంత్రి
యన్న నందనయుగళంబు ♦ నమృతవార్ధి, యఖిలసంతోషకరచరి ♦ త్రాఢ్యరాజు
పూర్ణచంద్రుని (సకల్ప) ♦ భూరుహంబు, గాంచినట్టి తెలంగునఁ ♦ గాంచి యలరె.

కం. అందగ్రజుండు భువనా, నందప్రదవితరణాది ♦ సద్గుణమణి
సందోహ వారినిధి చెలు, వొందును పెదనీలమంత్రి ♦ యార్యస్తుతుఁ డై.

సీ. కరము లెప్పుడు శుభా ♦ కరముతో నిశ్శంక, శంకరాంఘ్రిద్వయా ♦ ర్చనము చేతఁ
బదము లెప్పుడు సౌఖ్య ♦ పదముతో గౌరీశ, సదనయాత్రాముఖ ♦ సేవనము చేతఁ
శ్రుతు లెప్పు డధికవి ♦ శ్రుతముతో శశాంకశే, ఖరకథాకర్ణన ♦ కలనచేత
మతు లెప్పుడును సౌఖ్య ♦ మతులతో లలాటలో, చనమూర్తిభావనా ♦ చర్యచేత
నింతశివభక్తుఁ డిద్ధాత్రి ♦ నెవ్వఁడనుచుఁ బ్రణుతి సేయుదు రౌ బుధ ♦ ప్రవరులు పెను
*మల్లవంశాఢ్య సోముయా ♦ మాత్యమణికి, మారరత్నంబు పెదనీల ♦ మంత్రివరుని.

సీ. ఇతఁ డర్థిజనములఁ ♦ కిచ్చుచో నలకల్ప, భూజమైనను సరి ♦ బోవఁగలదె?
యితఁడు భాషించుచో ♦ ప్రతివాది యైనచ్చు, శేషాహిరాజైన ♦ నెదురఁగలఁడె
యితఁడు కార్యంబులూ ♦ హించుచో గురుఁడైనఁ, జింతించి సత్ప్రత్యూహ ♦ సేయఁగలఁడె
యితఁడు శాత్రవకోటి ♦ కెదురుచో భీకరంబు, గలవాఁడు నెదిరింపఁ ♦ గలఁగఁగలఁడె
అనుచుఁ దనవాఙ్మనీషాది ♦ యమితశౌర్య, ఘనత వీక్షించి జనులెల్ల ♦ వినుతి సేయఁ
గీర్తిఁ గాంచెను భాగ్యవి ♦ స్ఫూర్తిచేత, మహితసుగుణాళి పెదనీల ♦ మంత్రిమౌళి.

సీ. ఆప్తబాంధవు లట్టి ♦ యతులితప్రేమపా, త్రము లర్థిజను లేశ ♦ దానమునకి
నాప్తసంభవు లట్టి ధరణీయులు, శ్రీవిప్రులే మంత్రి ♦ శేఖరునకు
శాశ్వతధనము ♦ సంగ్రామహర్షము యశో, ధన మేమమాత్యున ♦ కెంతసమునకుఁ
గడునలక్ష్యములు నూ ♦ త్నశ్రుపుష్కలములట్లు, శాస్త్రవాక్ప్రౌఢిలే ♦ సచివవరున

* పెనుపల్లెయని కనఁబడుచున్నను 'మ' కార మిచ్చట యతిస్థానమునందుంట
పెనుమల్లవారనుటయే యుచితమా?

కలఁడు కీర్తుల విలసిల్లు ♦ నద్రిజాధి, నాథపదపంకరుహపూజ ♦ నాపతుండు
సోమమంత్రీంద్రసుతుఁడును ♦ శ్రీమగుణని, ధాన మగు పెదనీలప్ర ♦ ధానమౌళి. 73

సీ. పృథుతేజుఁ డైనయా ♦ పెదనీలమంత్రీంద్రుఁ, డమితకీర్తి విశాల ♦ యాతుకూరి
కాళయామాత్యుండు ♦ కమనీయసుగుణభూ, షణ యైనసూరప ♦ సాధ్వియందుఁ
గాంచినకన్యను ♦ దంచితకీర్తి స, మగ్రుండు మాపతి ♦ (మంత్రి?) మౌళి
తనసోదరుండు గాఁ ♦ దనరునుత్తమసాధ్వి, సకలభాగ్యములకు ♦ జన్మవసతి
నన్నదానాద్యనేకక ♦ ళ్యాణజనక, సద్గుణంబులకెల్ల నా ♦ స్థానజగతి
నన్నపూర్ణసమాఖ్య రైణ ♦ నట్టివనితఁ, బరిణయంబయ్యె నధికవై ♦ భవముతోడ.

సీ. తనప్రాణవిభుఁడు ప ♦ లికినయట్టియాజ్ఞ యా, దలధరించుట సద్వ్ర ♦ తంబుగాఁగ
నతిథికోటులకు మృ ♦ ష్టాన్నదానంబు (తా) సలుపుయత్నమె దిన ♦ చర్యగాఁగ
తనగుణోన్నతి బంధు ♦ జనులు వర్ణింపఁగ, గ్గినకీర్తియే మూల ♦ ధనముగాఁగ
సుతులవైఖరి నిజా ♦ శ్రితులను రక్షించు, కారుణ్యమే నిస ♦ ర్గంబుగాఁగ
వెలయుఁ బూర్వపతివ్రతా ♦ తిలకములకు, సాటి యానని బుధజనుల్ ♦ సంతసింప
వినయసంరక్షణక్రియా ♦ నూనసంత, తాదరోదయపరిపూర్ణ ♦ యన్నపూర్ణ. 75

గీ. నీతిబలశాలి యాపెద ♦ నీలమంత్రి, పుత్రకులఁ గాంచె నయ్యన్న ♦ పూర్ణయందు
సుగుణవిశ్రుతుఁ డగునిన్ను ♦ సోమమంత్రి, సత్యసంధుని లచ్చయా ♦ మాత్యవరుని

క. అం దగ్రజుఁడవు నీవు స, వేందుకళాభరణభక్తి ♦ పాలననిత్యా
నందనిజమానసుఁడవై, యుందెదవు శుభంబు సోమ ♦ నామాత్యమణీ. 77

సీ. ఆంజనేయునిలీల ♦ నధిపతికార్యంబు, నీతిబలంబున ♦ నిర్వహింపఁ
గార్యదక్షతచేతఁ ♦ గడుమాటనేర్పున, యువనేశ్వరుని చెల్మి ♦ యాచరింప
వినయులై పొందుచే ♦ సినయట్టిమన్నెభూ, పాలవర్గములకు ♦ మేలుఁగూర్ప
వైరించినట్టిభూ ♦ వరులగర్వస్ఫూర్తి, యాహవాగ్రంబున ♦ నపనయింపఁ
జతురత వహించితివి(ర) యాశ్చర్యకరము, నీదు బుద్ధివిశేషంబు ♦ నిర్ణయింప (?)
మదనసమగాత్ర పెదనీల ♦ మంత్రిపుత్ర, మహితకీర్తినిధాన సో ♦ మప్రధాన. 78

సీ. పంథ్యాదు లైనట్టి ♦ సద్గుణంబులయందుఁ, గలుగువిశేషముల్ ♦ గనఁగ నేర్చు
సాధుదానాదిక ♦ చతురుపాయప్రయో, గంబులసమయముల్ ♦ గనఁగ నేర్చు
నిటుపురకే కాని ♦ యంతరుల కెఱుఁగంగ, రానిమంత్రంబు సం ♦ రక్ష నేర్చు
నొరులు గావించునా ♦ రౌజోపాయము లెఱింగి, ప్రతికార మొనరించు ♦ ప్రౌఢి నేర్చు

మంత్రిసత్తములకు శిఖా ♦ మణి యితండౌ, యనుచు వర్ణింతు [illegible] ♦ [illegible]
వినుతగుణహార ♦ పెదనీలవరకుమార, ధైర్యజితధరేంద్ర ♦ సోమపరిధాన [illegible] ॥

సీ. పరమవిశ్వాససం ♦ భరితచిత్తంబుచే, గురుని గాంతువు చంద్ర ♦ [illegible]
సామదానాదుల ♦ దరముచే సకలార్థి, జనులఁ గాంతువు బుధ ♦ [illegible]
వేదశాస్త్రాదిక ♦ విద్యాధికతను భూమా, సురులఁ గాంతువు దేవ ♦ [illegible]
నతిమత్తచిత్తమ ♦ త్తారాతినృపమంత్రి, గణము గాంతువు చిన్న ♦ [illegible]
[illegible] ♦ నిర్ణయించి, వర్ణనము చేసి యానంద ♦ [illegible]
[illegible] రాజ్యలురాజస ♦ భాగ్యములస, మగ్రసుగుణనిధానసో ♦ మగ్రధామ ॥

సీ. జయపాటిరాపుర ♦ శ్రీయి దైనదుర్గాంబ, కృపఁ గాంచె నేనృపా ♦ [illegible]
మాధవవర్మకు ♦ మాధవోత్తమవంశ, భూషణుండయ్యె నే ♦ భూభుజుండు
[illegible] ♦ కరమన్నెసులుతాను, బిరుదంబు పూనె నే ♦ [illegible]
[illegible] ♦ శాత్రూత్కి [illegible], నతిదానశూరుఁ డే ♦ [illegible]
[illegible] ♦ పూసపాటి, తమ్మభూపాలకుని [illegible] ♦ [illegible]
మంత్రి [illegible] ♦ మయకటాక్షు, మహిమఁ గాంచితి [illegible] ♦ [illegible]

సీ. [illegible] ♦ దేవరవంశసం, భవుఁడు భీమయరాయ ♦ [illegible]
[illegible] ♦ పారమ్మ యనుభర్మ, సతియందుగాంచిన ♦ [illegible]
యన్నమ్మయన్నక ♦ న్యను సుపుత్త్రిమరాజు, [illegible] ♦ [illegible]
సతియందుఁ గాంచిన ♦ యతివలక్ష్మిదేవి, యనుపుణ్యసాధ్వి స ♦ [illegible]
[illegible] విదుద్రుడు ♦ పద్మముఖులఁ, పర్వతేంద్రకుమారి [illegible] ♦ [illegible]
మహితభక్తినిధాన సో ♦ మపరిధాన. * * *

సీ. [illegible] ♦ ణములకంటెను సస్యు, ణములె యుత్తమ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ సద్వ్రతంబులకన్న, పతిభక్తియే ఘన ♦ [illegible]
[illegible] సుతమిత్ర ♦ బంధులకన్న న, భ్యాగతులే ముఖ్య ♦ [illegible]
[illegible] ♦ దానాళికన్నని, త్యాన్నదానమె మహా ♦ దానముగను
[illegible] బాంధవజనవర్గ ♦ నీయసాధు, వర్తనంబులచే సాధు ♦ [illegible]
[illegible] సతి యైన(ట్టి) ♦ యమ్మనాఖ్య, మానినీమణి సోమప ♦ రిధాన[illegible]

సీ. [illegible] హృదయంబు ♦ హృదయేశపదపద్మ, భావనంబున నిత్య ♦ [illegible]
[illegible] ♦ మాన్యతతుల్యాప్త, భాషితంబులె చెలి ♦ భూషితంబు

సేనాతినయనముల ♦ వినరకుకచయా, విశాలంబులుచారు ♦ లక్షణంబు
తేజాలహస్తంబు ♦ లిష్టాన్నతోషిత, బహుభూసురము తోట ♦ భాసుతంబు
భూనుతసమాఖ్య గాంచున ♦ పుణ్యసాధ్వి, శాంతవర్తనమునధరా ♦ చంద్రవదన
రీతి విఖ్యాతిఁగన్న నీ ♦ రెండవసతి, శ్రీలసద్గుణకోటిల ♦ క్ష్మీవధూటి. 84

అర్యనుతవీరియమ్మకు నీ ♦ యగ్రిభాగ్య, దైనయన్నమ్మదేవియం ♦ దధిక తేజు
నందనునిఁ గాంచితివి జనా ♦ నందకరుని, నీలమంత్రీంద్రు డాతండు ♦ నిభవిలాసు. 85

నిజనతుఁ డైనయా పెద ♦ నీలమంత్రి, యనుజుఁ డనవద్యదానవి ♦ ద్యాఘనుండు
నీలకంఠపదార్చనా ♦ నిరుపమపుణ్య, శీలతసిద్ధిగను పిన ♦ నీలమంత్రి. 86

సీ. తనకార్యపరతా ♦ ఘనత రమేలినయట్టి, మహిపురాజ్యశ్రీస ♦ మగ్రుఁ జేయుఁ
జనకాన్యచాతుర్య ♦ మునమహాప్తులరుఁ డగు, శత్రునైన సుమిత్రు ♦ జనునిఁ జేయుఁ
జనమంత్రి మెచ్చుఁ ♦ గనచేకయుండంగ, నౌరులమంత్రరహస్య ♦ మూహ సేయుఁ
దనబలస్ఫూర్తి రయుం ♦ బయుం నజేయము గాఁగ, నౌరులమాక జయించు ♦ యుక్తి సేయు
నితఁడు కడుదయను రుండుచు ♦ నెల్లజనులు, సంతసింపంగ ఘనకీర్తి ♦ సంగ్రహించె
శుభగుణాఢ్యుండు పెనుమళ్ళ ♦ సోమమంత్రి, తనయుఁ డగుపిననీలప్రధానమౌళి. 87

సీ. చెప్పలయందమ్మృతంబు ♦ చిలికింపఁ జాలు శ, య్యకునమందానంద ♦ మందువారు
పదవాక్యవిభజన ♦ ప్రౌఢకెంతయు సంత, సిల్లి శిరఃకంపంబు ♦ సేయువారు
వితతనానారస ♦ చితము లైకనుపట్టు, నుచ్చారణములకు ♦ మెచ్చువారు
సర్గంబు వివరించి ♦ నట్లుగాఁ దెలియంగఁ, బలుకుట కెంతైన ♦ న(స)లరువారు
నగుచు సభ్యులు పొగడంద ♦ నాంధ్రభాష, నమరుభారతభాగవ ♦ తాదులయిన
కృతులు చదివెడుఘనుడు ♦ కృతులు సెరపు, సుందరీపంచబాణుఁడు ♦ సోమమంత్రి
మణికుమారుండు పిననీల ♦ మంత్రిఘనుఁడు. 88

సీ. జీమూతఖచరతా ♦ చేష్ట మాన్పినవేల్పు, జేసిచేతులప్రభా ♦ భాసురుండు
తేజశాలి పగపూను ♦ తేజనెక్కినపెద్ద, కేలయందును విహ ♦ రించుఘనుఁడు
భువనంబు లేలున ♦ ద్భుతకరైశ్వర్యుండు, నిలుచు టెక్కడ లేని ♦ బలయుతుండు
చంద్రపాలనమహో ♦ త్సాహసమగ్రుండు, చిగురువాల్గోరను గెల్చినవిభుండు
నాల్గుదిక్కులఁగల మేది ♦ నీ(1)(శ్వరుల)నాథ, సకలనక్రాంతమునుబ్రకా ♦ శరబునొందు
చంచలవిలోచనానవ ♦ పంచశరస, మాన పెనుమళ్ళ పిననీల ♦ మంత్రికీర్తి. 89

(1) "ఎత్తునీత్యాదిపాదవిశ్రమభంగః," అని లేకఖుఁడు మూలమున వ్రాసెను.

సీ. పలికిన నృపతియే ♦ యెఱుఁగు నమ్మంత్రిశే, ఖరు నీతివిద్యాలి ♦ [illegible]
నిఖిలవిద్వత్ప్రవీ ♦ ణాళియే యెఱుఁగు నా, సచివావతంసుని ♦ [illegible]
[illegible]కవ్యకామనో ♦ హరుఁడే యెఱుఁగు నా ప్ర, ధానేంద్రు నిశ్చలం ♦ [illegible]
యిలఁ గల్గునర్థులే ♦ యెఱుఁగుదు రయ్యమా, త్యవరేణ్యు నిశ్శంక ♦ [illegible]
జయము కని మేలెఱింగి ని ♦ శ్శంకరీతి, కలరి పతిపూర్ణకాము [illegible] ♦ [illegible]
మహితలంబునఁ జిననీల ♦ మంత్రి మహిమ, ప్రస్తుతింపంగఁ దగు నభి ♦ [illegible]

సీ. ఘనుఁడు చిననీలమంత్రిశే ♦ ఖరుఁడు సకల, జనులకును గారుణ్యఁడై [illegible]
నాత్మజనకుండు సోమాఖ్యుఁ ♦ డైన కతన, నతఁడు సౌమ్యతఁ గాంచు [illegible] ♦ [illegible]

ఆ. ఆకుమారకుఁ బసవ ♦ నామాఖ్యుఁడొప్పెఁ, ఖ్యాన వనిత యందుఁ ♦ గాంచినట్టి
పాపమాఖ్యసాధ్విఁ బరిణయంబయ్యె నా, చిన్ననీలమంత్రి ♦ శేఖరుండు.

సీ. భక్తియుక్తంబుగాఁ బతిసేవ సేయుటే, ముంజువాణికిఁ బర ♦ మవ్రతంబు
వినయదాక్షిణ్యవి ♦ వేకతమాదుతే, సాధ్వీమతల్లికి ♦ సహజగుణము
లన్నదానంబుచే ♦ నతిథివర్గముఁ బ్రోచు, ఘనతయే సతికి సం ♦ [illegible]
మత్యంతమృదులస ♦ త్యప్రియభాషణ, పాత్రిఖయే యింతి క ♦ [illegible]
యవ్విధూమణి సకలభా ♦ గ్యైకవసతి, నుభయకులపావని యనంగ ♦ [illegible]
[illegible] గాంచెను భర్తైక ♦ వర్తనమున, భవ్యగుణకోటి పాపమాం ♦ [illegible]

క. హరచరణార్చనానిపుణుఁ ♦ డాచిననీలయమంత్రిసద్గుణో
త్తరనిధి పాపమాఖ్యవని ♦ తామణియందునఁ గాంచెఁ బుత్త్రిలన్
సురుచిరకీర్తివైభవుఁడు ♦ సోమనమంత్రియు సుందరీమనో
హరుఁ డగుభాస్కరుండు బస ♦ వన్నయు నన్నగుణాభిరాములన్.

క. అం దగ్రజుండు.

సీ. పార్వతీశ్వరపాద ♦ పంకేజయుగపూజ, నాసక్తుఁ డయ్యె [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ నిచయవాంఛితములి, య్యఁగ నేర్చెఁ [illegible]
వివిధకావ్యపురాణ ♦ విజ్ఞానమున మహో, న్నతుఁ డయ్యెఁ దగఁ జిన్న ♦ [illegible]
[illegible] ♦ బహుకార్యదక్షుఁడై, విలసిల్లెఁ గొమార ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] చూడ, ననుచుఁ బ్రస్తుతి సేయుదు ♦ [illegible]
[illegible] నీ ♦ చిన్ననీల, మంత్రిశేఖరుసోమనా ♦ మాత్యవరుని.

సీ. [illegible]చే నర్థ ♦ మార్జించుటే కాని, మెచ్చి విద్యలవారి ♦ [illegible]

భూనాథునపమ్మఖం ♦ బున వసించుటయెల్ల, హితులకార్యము నిర్వ ♦ హించుకొఱకు
బహుధర్మశాస్త్రముల్ ♦ పరికించుటెల్లఁ జా, రిత్రశీలతను సాధ ♦ ించుకొఱకె
సజ్జనసాంగత్య ♦ సతతసంగతి యెల్ల, సద్గుణాభ్యాసంబు ♦ సలుపుకొఱకె
సాంగధరయందునుత్తమ ♦ ఖ్యాతిఁ గనుట, మంత్రిరత్నంబు వినవిల ♦ మంత్రియుండు
పార్థివధురంధరుం డవ ♦ ప్రబలగర్వ, బహుతిమిరభానుకుం డైన ♦ భానుకుండు.

జనహాయకాస్థాన ♦ జనులెల్ల మెచ్చ రే, మంత్రికందర్పుని ♦ మాటనేర్పు
జగతి యాదకులు ప్ర ♦ శంస సేయుదు రేయు, మాయ్యనిధకలన ♦ మ్మతవితిక్షి
విద్వజ్జనశ్రేణి ♦ వినుతి గావింతు రే, పదివాగ్రిగల్ప్యాని ♦ దయుప్రపత్తి
ఆదర్శ్యావతులు వి ♦ త్తము నిల్పుదు రెపు, ధావరత్నంబు సోం ♦ దర్యము...
యతఁడు కీర్తి వహించుద ని ♦ సంతతములను, సంతసద్గుణసౌజన్య ♦ సంతుఁ డగుచుఁ
గతిఁ దగు మంత్రిమానస ♦ గర్వతిమిర భారనవభానుకుం డైన ♦ భానుకుండు. 98

ఆభానుకుండనుజన్ముఁడు, మాభావుకమణిపద ప ♦ మంచిత భక్తి
శ్రీభావిత కమనీయు, పార్థివుఁ డగుబసవమంత్రి ♦ రత్నం బలరున్. 99

అఖర్వశౌర్యగర్వ ♦ యాపరిపూర్ణకళాత్ముఁ డై ధవి
ల్లపనము చేత సాధుల ♦ లందును గీర్తి ప్రకాశమందఁగా
రసికులు మెచ్చఁగాఁ దగిన ♦ రమ్యవచోమహిమంబుఁ బూనుచున్
బసవనమంత్రిశేఖరుఁడు ♦ భాగ్యవిశేషము నందు నిచ్చలున్. 100

అమితసుగుణాగ్య ంల్టియు ♦ నన్వయమునందు, నమృతవార్ధిఁ జంద్రుఁ డ ♦ ట్లుజనించి
సాంద వటుఁగాన మిగుల ను ♦ న్నతి వహింప, దలయుఁ నిచేత బుధలోక ♦ వర్ణనగుచు.

కావున సత్కృపానిధులౌ ♦ కావ్యము నీ వొనరించి యైలక
న్యావిభుఁ డైనదేవునకు ♦ నర్పణ సేసితివేని నీయశ
శ్రీవిభవంబు చాల వి ♦ ల్లుమనుండు సమస్తదిక్కులన్
భూవరవర్ణనీయగుణ ♦ భూషణ సోమనమంత్రిశేఖరా. 102

అనుచు సభాసదు లందఱు, వినయంబునఁ బల్కినట్టి ♦ విశదోక్తులచే
మనమున నత్యానందము, గని యిట్లు వహించితిన్ బ్రి ♦ యోక్తియుక్తిన్. 103

మును నామనంబున ♦ జనియించె నొకకోర్కె, కావ్యంబు రచియింప ♦ గోరికంబు
వరకు తొనట్టియా ♦ పద్యాలపలుకఁగా, గ్యములకందంబున ♦ నట్టిదయ్యె
బ్రాంధపురాణంబు ♦ నందు బ్రహ్మోత్తర, ఖండంబునందు ని ♦ ఖ్యాతమైన
సోమంతినీనామ ♦ సీమంతినిమహి, చారిత్ర యాంధ్రభా ♦ షను రచింప

[illegible] ముఖపంకజ శీతకర ♦ తాగ్రభూమి, యందుఁ భ్రమరాంబతోఁ గూడ ♦ నలరు [illegible]
[illegible] శ్రీమల్లికార్జున ♦ మర్పణంబు, సేసిన సమస్తశుభములు ♦ నొందుఁగాక. ౧౦౪

షష్ఠ్యంతములు

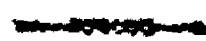
[illegible] నకున్, కేశవవాణీశముఖ్య ♦ గీర్వాణనికా
[illegible] సారని, వేశశ్రీమత్కటాక్ష ♦ విస్తారునకున్. ౧

[illegible] జగ, జ్జాలునకున్ గళితశరణ ♦ శరణాగతర
[illegible] శీలునకున్, హాలాహలదర్పణశ్రీ ♦ యాలోలునకున్. ౨

[illegible] దానవహారబల, సామగ్రియుతమహోగ్ర ♦ సంగ్రామునకున్
[illegible] బాంధవాయుత, ధామునకున్ ముకుటగతసు ♦ ధాధామునకున్. ౩

[illegible] శీవధరణని, వర్గనకు సమస్తభక్త ♦ జనపరిభూత
[illegible] దానవ, వర్గనకుఁ బ్రకృష్టయోగి ♦ వరమార్గునకున్. ౪

[illegible] మతభ్రమరాంబా, మృగనయనావదనకమల ♦ హిమదినమణికిన్
[illegible] నాదికరణ, త్రిగుణికమల్లేశ్వరాఖ్య ♦ దేవాగ్రణికిన్. ౫

౧. [illegible] పుము. వక్కత్తిపూర్వకంబుగా నాసమర్పింపం బూనిన సీమంతినీకళ్యాణం
బను మహాప్రబంధంబునకుం గథాక్రమం బెట్టిదనిన.

౨. [illegible], ప్రవిమల హృదయారవింద ♦ పావన మానిరా
[illegible] నానావిధ, పవనము నైమిశవనంబు ♦ జగతిన్ వెలయున్. ౧౦౬

౩. [illegible] ♦ దవ్వుల యానలఁ గన్న, సుతలాలు గణనక ♦ చోప్పటు [illegible]
[illegible] ♦ ప్రవ్యంబు సమకూర్చు, సురభిసంతాన మై ♦ చోప్పటఁ దరు [illegible]
[illegible] ♦ పాత్రవాణీ సతీ, స్ఫుటనాట్య రచన ♦ చోట ఘనము
[illegible] ♦ సిన జగత్త్రయఖ్యా, సుర తీర్థ సమితి యై ♦ చోప్ప సమగ్ర
[illegible] ముక్తి కన్యా స్వయంవర శాళి, ధాన కల్యాణ సంగతో ♦ దార చరిత
[illegible] ♦ సిద్ధ మునిక, రణ్యమైనట్టి నైమిశా ♦ రణ్య మమరు. ౧౦౭

సీ. తొలుబల్కు నునుబల్కు ♦ తొలుబల్కులను పల్కు, పాలుంపుగుత్తైదు చిల్క ♦ ప్రోడి లదట
పరసంపు బసుల యా ♦ పరసంపు జగతి మా, కలు గూడు చిరత కో ♦ కిలములదట
తపమందు నాముచ్చ ♦ తపమందు నెందక, నిలుదు వాల కురంగ ♦ నికర మదట
పారశాపు యంత మనో ♦ హర నామ నియమంబు, వాటిందు గోవత్స ♦ కోటి యదట
కరగ్రాశపు తరగ్రాముల పక్రా ♦ కలను వలను, మీఁదు వివిధాశయంబుల ♦ తీరు లెడక
గడుపఁ గడుబావధూకత ♦ నునువుచుందు, చిన్ని ప్రాయంపు శారికా ♦ శ్రేణి యదట.

గీ. తపమున ప్రశాంతమును దూర ♦ గమను సేయు, జనులకుఁ బ్రబోధ మొనరింపఁ ♦ జాలునిందు
మునులు గలుగంగ మీఁకేటి ♦ కనిన రీతి, తరణి కిరణము లరికట్టఁ ♦ దరువు లదట.

ఉ. పుష్పములు నితాంతరంగముల ♦ పొంపక యుండు నదల్చినన్ ధయం
బున కరణంబు నొందిన ప ♦ మున్నతి రాగము బల్ల పద్యలం
బున ధరించి యందుఁ గుజ ♦ ముల్ పెర జెంపెనొ వాతపోత ఖే
లన ఘన శైత్యఁబున జ ♦ లాదల భావము నొందు చుండెడిన్. 109

ఉ. తనయుల లోన ఖేద రహి ♦ తంబుగ బెంచిన లేటిపిల్లలన్
గనుఁగొని యందు మానిజన ♦ కాంతలు నెమ్ములు ముద్దులాడువా
రి నయన శాంతముల్వఁ బ ♦ రీక్షుగఁ జూపఁగ యొంచెఁ గాని ఘ
య్యనఁ దమమోములంటు హరి ♦ ణాంకతఁ దెల్ప ప్రకార మయ్యెడున్. 110

సీ. జరత మార్జాలి మీ ♦ సముల నుయ్యాల లూఁగు, శైశవ క్రాంత మూ ♦ షక కులంబు
కేకి పింఛచ్ఛాయ ♦ కేలికా యానంబు, గడుపు బాలిక భుజం ♦ గ వ్రజంబు
శార్దూలంత పులుల చ ♦ న్నాల యానలు గని, వర్తించు తరుణ గో ♦ వత్స రాజీ
వికటంపు కొలిగోటి ♦ మొకముల మూఁకతోఁ, జెగలాడు వేదండ ♦ శిశు గణంబు
ఖేచర నివాసముల(యందు) ♦ పెండ్లిపిడ్డ, 1 తనను గావించు వాయసాం ♦ గనల [గమియం
సహజ వైరవికారంబు ♦ సడల జేయు, మునుల మహిమంబుఁ దెలుపు న ♦ వ్వన [మునంబు.

సీ. దేవపూజలఁ బూలు ♦ దెచ్చు బాలల కరం, బుల తోడఁ బల్లవం ♦ బులకె కాని
వరహవ్య పాచికా ♦ దరహాస రుచులతో, సురగవి క్షీర రో ♦ చులకె కాని
లతలఁ బోషించు వి ♦ లాసినీ తతి రుచం, బులతోడ జలకుంభ ♦ ములకె కాని
గంగ తీర్థములాడు ♦ కాంతావితతి మొగం, బులతోడఁ బంకజం ♦ బులకె కాని

1 పెండ్లిపెద్ద (మాలకుు)

శౌరికిఁ బ్రీత్యుదితముగ బో ♦ ధింపవచ్చు[1], శమదమాల మాని [illegible] ♦ [illegible]
లలిత ధూమలతాంకురం ♦ బులకే కాని, కలహ మవ్వని [illegible] ♦ [illegible] గాదు.

క. ఆ నైమిశాఖ్య వనమున, మౌనీంద్రులు గలరు గిరిశు ♦ మౌళి [illegible]
ధ్యానావధాన నిశ్చల, మానసు లసమాన సహజ ♦ మతిని స్థిరంబై. 113

ఉ. కామముఁ గెల్చి క్రోధపు వి ♦ కారము దూరముఁ జేసి లోభము
న్నామ మడంచి మోహ కల ♦ నం బరిమార్చుట జేసి [illegible]
ద్దామత మాన్చి మత్సరపు ♦ దారి జరింపక తత్త్వమార్గ ని
స్సీమ వివేకలీల విల ♦ సిల్లుదు రమ్మునిరాట్సభాముఖుల్. 114

మ. సుమనో ధర్మము పూని లోక విజగీ ♦ షుండైన పంచేషునిన్
సుమనో ధర్మమె పూని యప్పరమ యోగుల్ ♦ గెల్వఁగా [illegible]
త మనోభూయుఁడో యాతఁడ ప్పగయులం ♦ దన్ [illegible]
త్యముఁ దచ్చిత్తములందు ముక్తి కని ♦ తా వ్యాపక్తిన్ గల్గింపుచున్. 115

క. వార లనవద్య విద్యా, దారులు శౌనకుఁడు ♦ దనను సద్గ్రతిగా [illegible]
నారూప కథా నిపుణ వ, చోరచనా ఖ్యాతుఁడైన ♦ సూతుని గాంచన్. 116

క. మాధవ చారిత్రములను, మాధవ నానా ప్రకార ♦ మహిమాన్విత [illegible]
గాథలు వినుచు సుమేధా, సాధారణశీల వాక ♦ ప్రసంగము [illegible]. 117

సీ. అకళంక కలశవార్థి తోడ నిల్లనిరి వినయ, మనయము మనుటిల్ల [illegible] ♦ [illegible]
డంబు జనియింప నతిమేదు ♦ రంబు లైన, సత్య మధుర వచో వి ♦ [illegible] చే.

ఉ. సూత! దయా సమేత! మృదు ♦ సూక్తి సుధారస పూర [illegible]
రాతత దాన మానిత స ♦ మస్త మహీసుర మాని [illegible]! నీ
చేత మనంబు నిర్మలముఁ ♦ జెందె విధూతము లయ్యెఁ బాపసం
ఘాతము లయ్యెఁ బుణ్యము ల ♦ గణ్యములై ఫలియించె నిర్వ్యాజన్. 118

సీ. వారి కథల్ వింటి మేము సం ♦ ఖ్యములు గాఁగ, నాలకింపఁగఁ [illegible] ♦ మాలి
[కథల
నైనఁ దనియఁగఁ జాల మిం ♦ తైనఁ గాని, నీ వచోమృత పూరంబుఁ ♦ గ్రోలి గ్రోలి

క. అటుఁ గావునఁ బావన మగు, నిటలాక్షుని చరిత మమృత ♦ నిధ [illegible]
స్ఫుట వాగ్వైఖరి నింకా, కర్ణటీ యానతి యియ్యఁదగదొకొ ♦ గరుణాలు సన్.

సీ. పాతక పాతకం ♦ బెడగా జరించునే, పార్వతీశ ధ్యాన ♦ పటిమఁ గాక

1 ధింపదయబ్బు.

శ్రీపాద గతాశేష ♦ శోషంబు లణఁగించి, పరిమార్చెఁ బాపము ♦ ప్రసలఁ గాక
బహుళ తాత్పర్య ప్ర ♦ పము లోప మందించి, శంభు సేవా కృత్య ♦ పాటిఁ గాక
దుష్కర్మార్గ దృష్టా ♦ దురితంబు వాయించి, వరధా ప్రకరంబు ♦ వెతఁ గాక
భవమునందు నిరంత రో ♦ ద్భవము నందు, ఘోర కల్మష నాగంబు ♦ ఘోర మగుచు
చండ్రి ఖండ శిఖా రత్న ♦ దారు చరణ, శంభు సంజాత భక్తి మా ♦ ర్గమున గాక.

౧. అవిర తాజ్ఞాన గా ♦ ఢాంధకార వికార, భేద నోదార మా ♦ ర్తాండయుంబు
జన్మ పారంపరీ ♦ సర్వ దుఃఖావసా, సంబంధ బంధాల ♦ జాల వాది
దారుణాంతక పుర ♦ ద్వార నిరాఘాట, సుదృఢ నాగ కవా ♦ టార్గళంబు
శుభ భావరస ముక్తి ♦ సుర భామినీ నంద, వర సుధా జనన మం ♦ దర నగంబు
ఘోర సంసార వారాశి ♦ పార ధామ, మౌని జనము కన్యకా ♦ హారి ముని
మనిశ మునికుల గేయ ♦ సాహి రాజ, భర్గ భూషణ పరిచర్యా ♦ కథనంబు. 123

౧. అఖిల విద్యా నిధాన మ ♦ హైన కథన, హర చరిత్రామృతంబు క ♦ర్ణాంతరములఁ
జిలికి నిశ్శేష దోషము ♦ తొలఁగఁ జేసి, మమ్ముఁ గృతార్థులఁ జేయుమా ♦ మౌనివర్య.

గీ. హరుఁ బెట్టి భక్తి మెచ్చును, హరునకు సేయు ప్రతిఁబు ♦ లధిక ప్రియమున్
వారు సేవా విధమెట్టిది, హర భక్తుల చరిత మెట్టి ♦ యోగ్య చరితంబో.

క. అని శౌనకుఁ డాదిగఁ గల, ముని వర్యులు పలికిన ప్ర ♦ మోద విశిష్టా
నన కమల మలర సూతుం, డనియెన్ వినయంబునను గృ ♦ తాంజలి యగుచున్.

మ. ఓ మునివర్యులార పరిమ ♦ దోన్నతి మీఱఁగ మీర లడిగిన
స్వామికథా సుధానుభవ ♦ వాంఛ వహించుట యెల్ల నారయన్
మామక పూర్వ జన్మ కృత ♦ మంజుల పుణ్య లతా వితాన ని
స్సీమ ఫలోదయం బగుట ♦ చే లభియించిన దేమి యందగున్.

క. హరుని చరితంబు నిశ్చయ ♦ యుంబు గాఁగఁ, బలుక నాకు శక్యమా ♦ బ్రహ్మకైన
శ్రుతులఁ జాలదు నా చిత్త ♦ సక్తి కొలఁది, నేను వివరింతు వినుఁడు వి ♦ వేకులార.

సీ. ప్రియభక్త గోష్ఠిక ♦ భిష్టముల్ దయ సేయు, గాముధేనువు నీల ♦ కంధరుండు
పాదాశ్రిత శ్రేణిఁ ♦ బరిపాలనము సేయు, కల్పభూజము చంద్రి ♦ ఖండమౌళి.
శరణాగతులకు సౌ ♦ ఖ్యాతిరేకం బిచ్చు, చింతామణి నగేశ ♦ జాధవుండు
సేవకావళులకు ♦ సిరు లియ్యఁ జాలు ని, ధానమ్ము శివుఁడు ♦ దాక్షిణ్యుండు
దీన సంరక్షణ క్రియా ♦ ధీనతాన, దీన దయితా సుధాబ్ధి ♦ విశ్వ భర్త
యస్మదాదేవ్యు ధళయింద ♦ నట్టి వారి, భాగ్యమున్నఁగఁ జర మా ♦ హాత్మ్యమైన.

సీ. కాలకూట విషంబు ♦ కబళించి యుంగుటం, బున జేయఁ బర్వ♦తంబు ధనువు
మృదుభూతి గావించి ♦ మేనితుం దలఁదంగఁ, గుసు మాయుధుఁడు కుసుమ ♦ గో [పుయుం డై
కనకా చలేంద్రంబు ♦ కార్ముకంబుగ దంప, సారణ్య వేణు శా ♦ ఖాంచలం బై
హుంకారమున గతా ♦ హంకారుగాఁ జేయు, భయ దాంతకుఁడుదు♦ర్బల జనుండై
నిర్ధను కిరాత లూతా[1] ద ♦ నీధజిష్య, రాజికినొసంగు పర్వ ని ♦ ర్వాణ లక్ష్మి
యల్పతర మైన యర్థకు ♦ యరసి చూడ, వారునిచారిత్రి మలి చరి♦త్రమయ్యెఁ గాక.
గీ. అమృతాధేశ్వ మడి నిల్పు ♦ నట్టి వారు, నరని నామ జపంబుచే ♦ నలరు వారు
ద స్ఫురణ పూజనాసక్తుఁ ♦ దనరు వారు, జగతిఁ బ్రఖ్యాతు లేవలల్ ♦ దర్చ సేయ.
సీ. కలనైనఁ బరివాద ♦ కలనైన నన్యతంబు, నుడువ నుండఁ బ్రతిజ్ఞ ♦ నడుపు వారు
హృదయ వాక్కర్మంబు ♦ లేక రూపంబుగాఁ, జేసి దంభంబు వ ♦ ర్జించు వారు
తమయందు సర్వ భూ ♦ తవ్రాతముల యందు, సమ దృష్టి వాటింపఁ ♦ జాలు వారు
కామంబు మొదలుగాఁ ♦ గలుగు నాంతర రిపు, స్తోమంబు నెదిరించి ♦ యుడ్గించువారు
తీవ సంతతుల క్రియా ♦ తీవ వృత్తి, నలరు సహజ దయా దృష్టి ♦ గలుగువారు
శైవ శాచార నియతిచే ♦ వఱలు వారు, నద్రిజా నేతకును బ్రియం ♦ బైన వారు.
సీ. విశ్వ మంతయుఁ జార్వ ♦ తీశ్వ రాకారంబె, యంచు నిశ్చల బుద్ధి ♦ నెంచు వారు
మహిత పంచాక్షరీ ♦ మంత్ర రాజము దేశి, కాజ్ఞచే జపియించు ♦ నట్టి వారు
పరిభూత శక్రాది ♦ పద విభూతి విభూతి, యఖిలాంగముల యందు ♦ నలరు వారు
భద్ర మూలము లైన ♦ రుద్రాక్ష మాలికల్, భుజ మూలమున వేసఁ ♦ బూను వారు
కాశికా సేతు కేదార ♦ కాంచికా చి, దంబర శ్రీగిరీం ద్రాది ♦ కంబు లైన
పుణ్య భూములు దర్శింపఁ ♦ బోవు వారు, హరుని కరుణకుఁ బాత్రంబు ♦ లైనవారు
గీ. శశిదినంబు త్రయోదశి ♦ శైవరాత్రి, సోమ వారంబు మొదలు వి ♦ శ్రుతము లైన
పర్వ్రతంబుల నియమంబు ♦ జరుపువారు, మనసి జారాతిచే మెచ్చ ♦ గొనెడు వారు.
గీ. చంద్ర జూటుని ప్రేమ కా ♦ శ్రయము లైన, సద్వ్రతంబు లనంతంబు ♦ జగతియందు
వాని లోపలఁ దుహినాంశు ♦ వాసరంబు, వరలు కైవల్య లక్ష్మి గ్రీ ♦ హా పరంబు.
సీ. విప్ర హింసన మహా ♦ వృజిన పర్వత గర్వ, హరణ నిశ్శంక వ ♦ జ్రాయుధంబు
ప్రకట సురా పాన ♦ పాతక ధ్వాంత జాత, పాత నోద్భూత ప్ర ♦ భంజనంబు
గురు దార సంయోగ ♦ ఘోర కల్మష వార, వార చోదార కం ♦ ఠీరవంబు

1 తనీపజన్య (మూలము)

జాంబూనద స్నేహసంబంధ జంబాల, సంస్థూల సోద్వేల (సార) జలము
నిత్య దుష్కర్మ నిరత సాంగత్య జనిత, ఘనతర ఘాఘౌఘ నిబిడాంధకార నికర
జృంభణ స్తంభకరణ సంరంభ దినప, రాజ బింబంబు సోమవార వ్రతంబు.

సీ. నిత్య వాణీ వధూ నృత్యకేళికా పూర్వ, రంగంబు సోమవార వ్రతంబు
స్వర్ద్వారదేశ కవాట విపాటన, రణికంబు సోమవార వ్రతంబు
సకల భూవలయ రాజ్యరమా కటాక్ష సా, ధ్యంబు సోమవార వ్రతంబు
ప్రకటీకృత కాంతక భ్రుకుటీ వికార ని, ర్దళనంబు సోమవార వ్రతంబు
భావ సంభవ విజయ ప్రభావ సుజన, తా వర విధేయ ముక్తి కాంతావశంవ
చిర పరీరంభ సంభ్రమ సౌజృంభితాభి, రామ సుకృతంబు సోమవార వ్రతంబు.

ఉ. చంద్రుని వాసరంబునను జంద్ర కళాధరునిన్ దుషార శై
లేంద్ర సుతా సమేతు భజియింపఁగఁ గన్న మహాత్ముఁ డన్న దే
వేంద్రుని సాంద్ర వైభవము హెచ్చును మెచ్చఁడు సత్యలోక ని
స్తంద్ర నికేతనంబునకు దార్పఁడు చిత్తము నత్త మోన్నతిన్.

మ. తపముల్ సేయును వేద శాస్త్ర బహుచింతా దాన స్నానోపవా
స పరత్వంబులు నేల మర్త్యునకుఁ గంజాతారి వారంబునం
బుపవాసం బొనరించి పంచముఖు సద్యోగీంద్ర సంభావ్య భ
వ్య పదాంభోరుహముల్ బూజ సేయఁ గల భాగ్యం బొక్కటే కల్గినన్.

గీ. ఇందు వారంబునందు కుందేందుధరునిఁ, గొలుచు వేళఁ బ్రదోషంబు గూడెనేని
బహుతర కాంతి మీఱు పదాఱు వన్నె, కాంచనముతోడ రత్నంబు గదిసినట్లు.

చ. జగతి నతిప్రశంస గనఁ జాలు సుధాంశుని వాసరంబునన్
బగలు భుజింప కంబురుహ బాంధవుఁ డస్తమయంబుఁ జెందినన్
నిగమ నికాయ గోచరుని నీలగళున్, గరుణా ప్రసన్నుఁ జె
న్నగు వివిధోపచార నిచయంబునఁ బూజ యొనర్పఁ గాఁ దగున్.

గీ. అమృతకరు వాసరము సపరాహ్ణ వేళ, హరునిఁ బూజించి భోజనం బాదరించి
మాపు భుజియింప కుండిన మానులార, సద్వ్రితము యందు రన్యవ్రతంబునందు.

గీ. ఇందు వాసరమునను రాత్రిదివసంబు, భోజనము మాని హరు పదాంభోజ పూజ
చేసి మరునాఁడు పారణఁ జేసె నేని, సుత్రామోత్తము మంద్రము చేయలేరి మరయు.

---

1 కరటీనాథం (మూలము)

క. కడుకీర్తియైన నీవ్రత, మారాధనముగా నొనర్చు ♦ ననఘుని యందున్
గారుణ్య భరము పూనును, గౌరీ రమణుండు ప్రమద ♦ కలి తాత్ముండై.

గీ. క్రతుల శతకంబు సకల తీ♦ర్థముల సేవ, యర్థ దానంబులును మొద ♦ లైన వెల్ల
నిందు వాసరమునఁ బార్వ♦తీశు పూజ, యాదరించుట తోడఁ దు♦ల్యంబు గాదు.

క. అని సూతుఁడు బల్కిన న, మ్మునివరు లాశ్చర్యమున్ బ్ర♦మోదంబు మనం
బునఁ బెనఁగొనఁగా నిట్లని, రనుపమ వినయోన్నతిన్ గృ♦తాంజలు లగుచున్.

ఉ. గిరి తనయా మనోహరుని ♦ కిన్ బ్రియమైన సుధా మయూఖ వా
సర మహిమంబుఁ జెప్పితి వ♦(సాధ్య)సుఖైక నిదాన మంచు నో
పురుష వరేణ్య యీవ్రతము♦ పూర్వ యుగంబున నెవ్వ రాదరిం
చిరి వివరింపఁగాఁ దగియె♦ శ్రీకర మైన కృపా భరంబునన్.

గీ. అనవు డానూతుఁ డిట్లను♦ ననఘులార, సోమ వార వ్రతంబు న♦స్తోక మహిమ
ప్రకటముగఁ జేయు నితిహాస♦ మొకటి గలదు, వినుఁడు వివరింతు దాని స♦విస్తరముగ.

శా. అర్యా జన్మ నివాస వింధ్య గిరి మ♦ధ్య క్షోణి భాగంబునం
దార్య శ్రేణికి నాశ్రయం బగుటచే♦ నన్వర్థ నామంబుతో
నార్యావర్త మనంగ దేశ మలరున్ ♦ హార్యాది దిక్పాల వై
శ్వర్య శ్రీ పరిహాస భాసుర గృహ♦స్థ వ్రాత సంకీర్ణమై.

సీ. నవ కుంకుమ పరిమళ♦న వితాన చర సమీ, ర కిశోర చయ విహా♦ర క్రమంబు
జగదేక కలుష నా♦శన సుధాశన ధునీ, శీధు నీర తరంగ♦ సంగ మంబు
శాలీశ మకుట ప్ర♦భా శీతభాను స, చ్చంద్రికా సాంతత్య♦ సౌష్ఠవంబు
సద్య స్సమానీత♦ సారంగ నాభికా, సార సౌరభ సము♦ద్గార మహిమ
యెప్పుడు తనయందు కలదని♦ యుత్తర దేశ, ఘనత హసియించు చుండున♦ జ్జన పదంబు
పాండిత వనచర చమరికా♦ ప్రకర వాల, జాత రుచి ధాళధళ్యంబు ♦ కైతవమున.

ఉ. అందు నమంద ధర్మ గుణ♦మందు మహా గృహమేధి బృంద మిం
పొందు గృహాంగణాతిథి స♦ముత్కరమున్ గని సేదఁ దేర్చు నా
నందము చిత్ర మౌను నిజ♦ సౌధ పరంపర గల్గు నీడలం
జెందిన ఖేచ రోత్కరము♦ సేదలు దేర్చు ప్రకార మెన్నఁగన్.

చ. సరస కురంగనాభి యని♦శంబు నలంచెదు మంద యానలం
దురజల కేళికా నిరతి♦ నొందఁగ గంగ, పరంగ కన్యకా

(వ♦సుఖైక) మూలము.

ర్ఘుక మను పేర యుంబునదు ♦ పంకజ్రియ మర్త్యుఁ దదీయ కీర్తి వి
స్ఫురణము గూడి రోహణి యయ ♦ శో విసరంబు వహించె నే యనన్.

ఉ. అనుమానీయు దేశ మని ♦ లాళన పౌర విలాసి కాశికా
స్వామిని గాఁగలించుటకు ♦ పంకజము నొందు భవానిఁ జేర్చు గో
ధూమఘురట్ట నాద నవ ♦ తోయద గర్జిత జాతి కాతు కో
ద్దామ కుమార వాహన ర ♦ తంబు కలంబున నెల్ల వేళలన్.

ఉ. అక్కయు గాంగ తోయ నిధ ♦ యంబుల నెల్ల పుడున్ దదీయ తీ
ర క్షితి యందుఁ బండి పలు ♦ రాజనముల్ గనుపట్టు రాజగ
ద్రక్షకు కాశికాధిపుని ♦ రాణి ధృతా భయపాణి కూర్మి దు
ర్భిక్షము శిక్ష సేయ నడ ♦ రించిన కన్నుల కెంపులో యనన్.

ఉ. ఈతుల 1 లేని హాని ధృతి ♦ కే నతివృష్టి యనావృష్టి నింక నే
రీతియు నైన మీర లడ ♦ రింపకుఁ డంచు ఘనాలిఁ జేరి వి
ఖ్యాతగతిన్ దదీయ రమ ♦ గల్లదపేట మొనర్చు చంచల
ద్యోతన కైతవంబున నొ ♦ గిన్ గన నైన కరాంచలంబులన్.

గీ. యశు నాయక లజ్జా క ♦ రాకృయ ప్ర, కాశకా శ్రీలఁ దనరు నా ♦ దేశ మేలు
మేలు ధర్మగుణంబుచే ♦ మృదుప ఖాంబు, జాత్రియా ధృతి చిత్రిత ♦ రాష్ట్రఖ్య నృపతి;

సీ. తన యశో మయ వినూ ♦ తన సుధాకరునకు, గగన మంతర కళం ♦ కంబు గాఁగఁ
దన యనర్ఘ్య దయా సు ♦ ధా వారిరాశికి, ధరణి మధ్య ద్వీప ♦ తలము గాఁగఁ
దన ధర్మ నిర్మ లో ♦ ద్యమ రమా నేతకుఁ, జక్రవాళ మునుద ♦ ర్శనము గాఁగఁ
దన ప్రతాపోదగ్ర ♦ దావ పావకునకు, గ్రహము లగ్రి స్ఫులిం ♦ గములు గాఁగఁ
దన యనుపమాన సుగుణ ర ♦ త్నములకు ఖిల, పంకజాత భవాండంబు ♦ భరణి గాఁగ
నవనిఁ బాలించె సకల లో ♦ కాభినంద్య, ధర్మమతి యైన యా చిత్ర ♦ వర్మ నృపతి.

ఉ. అంతిక వర్తి యైన యుహి ♦ నాతల వర్య మహార్య ధైర్య మ
హాత్రింతము నాన్నపాలకుని ♦ సన్నిధి చేర్చుచు నున్నతో గుహా
భ్యంతర సీమఁ దద్విమత ♦ పంక్తుల డాఁచి భయంబు కెంపునో
పంతతము న్మనోజ్ఞ మణి ♦ సంతతి నర్పణ సేయుచుండెదున్.

చ. అలఘు తదీయ హేతి నిహ ♦ తారుల కబ్బు సురత్వ మెందు నా
ర్య లనిశ గాని నాదు మది ♦ తూహ యొనర్పఁగ బ్రహ్మ భావమే

---

1 వారణసీదటి (మూలము)

కలుగఁగఁ బోలు నెట్లనినఁ ♦ గాంచిరి వారి సధర్మిణీ మణుల్
గళముల నిర్గుణత్వమును ♦ గన్నుల యందు నిరంజనత్వమున్.

సీ. బహురత్న నిచయ సమర్పణము సేయు పయోధి, నరివధూనయనాంబు ♦ పూరములచేత
నమిత సస్య ఫలంబు ♦ సమకూర్చు జగతి ను, న్నతి బాహు సంస్థాప ♦ నంబు చేత
సమరీతి వర్షించు జల ♦ ధర శ్రేణి ను, త్తమ యాగ హోమ ధూ ♦ మముల చేత
నంశంబు లొసఁగు న ♦ మర్త్యామర పుంగవులు ది, క్పాలన సాహాయ్య ♦ పటిమ చేత
వృద్ధి నొందంగ నతిసౌఖ్య ♦ వృత్తి గనఁగ, ఘనత గాంచంగ నుత్సాహ ♦ కలనఁ దనలఁ
జేసె నజ్జగతీ నాథ ♦ శేఖరుండు, చర్చ సేయఁ గృతజ్ఞతా ♦ శాలి గాఁడె.

చ. అతని యరాతి భీతి నథ ♦ యార్థిగ నన్యులఁ గావఁ దేమి య
ద్భుతకర మాన తద్వ్రత ♦ భూపతి గోపన రక్షరీతి నా
యత మగు చక్రవాళ గిరి ♦ యందలి గద్దతి యంధకారమున్
శిత నిజకీర్తి చంద్రికల ♦ చేత నతం డలరించు చుండఁగన్.

చ. భువన జయాభిరామ గతిఁ ♦ బొల్పగు నాతని [1] దోఃప్రతాప మై
భవమను పావకంబుఁ గని ♦ పావకుఁ డెంతయు వ్రీడఁ జెందిత
ద్భువన జయంబు గాంచుటకుఁ ♦ బోయి తపం బొనరించు చుండెఁ దా
నవిరతమున్ సముద్ర జఠ ♦ రాంతర సీమను బాడబాకృతిన్.

ఉ. ఆమహనీయ కీర్తి ఖని ♦ యైన జనాగ్రణి భక్త లోక చిం
తామణి నాదిదేవుఁ గరు ♦ ణా పరిపూర్ణు నుమా మనోహరున్
గోమల చంద్ర మౌళిఁ దన ♦ కుం గల దేవత గాఁగ నాత్మలో
నేమఱుపాటు లేక భజి ♦ యించు నచంచల భక్తి సంగతిన్.

సీ. తన చిత్త మెప్పుడు చి ♦ త్తజ గర్వ హర మనో, హర పదాంభోరుహాం ♦ తరమునందు
తన జిహ్వ యెప్పుడు చం ♦ ద్ర కళా కిరీట పా, వన నామ మంత్రకీ ♦ ర్తనమునందు
తన చెయ్యి యెప్పుడు భూ ♦ ధర రాజ కన్యకా, రమణోపచా రార్చ ♦ నములయందు
తన వీను లెప్పుడు వే ♦ దండ దైత్యారి నా, నా చరిత్రాకర్ణ ♦ నముల యందు
కాని వేఱొక చో నియు ♦ క్తంబు గాఁగ, నీక యమ్మేదినీ జనా ♦ నీక కీర్తి
నియత చారిత్ర శాలి యా ♦ నృపతి మౌళి, సౌఖ్యసంగతి సమయంబు ♦ జరుపు చుండె.

మ. భవు సేవించు భవానిఁ గొల్చు హరునిం ♦ భాషించు శీతాద్రి సం
భవుఁ గీర్తించుఁ దలంచుఁ బంచవదనున్ ♦ భావించు దాక్షాయణీశ

---

1 చశ (మూలము.)

భువనం బంతయుఁ దత్స్వరూప మనుచున్ ♦ బుద్ధి న్విచారించు న
య్యువనీ నాథ శిఖావతంసము తదే ♦ కాయత్త చిత్తంబునన్.

చ. అతఁ డతను ప్రతాప తప ♦ నాతప ధూత పరాంధకార సం
హతి యగుచున్ బతంగ కిర ♦ ణావళి సోఁకను నేలయెల్ల న
ప్రతిహత ధర్మ శీలఁ బరి ♦ పాలన సేయుచుఁ బార్వతీ మనః
పతి యతి నిశ్చలంబగు కృ ♦ పా విభవంబునఁ గొన్ని నాళ్లకున్.

గీ. సుతులనతుల ప్రతాప వి ♦ శ్రుతుల నాత్మ, సములఁ గీర్తిరమానివా ♦ సములఁ గాంచి,
కన్య కాపత్యమునకు నా ♦ కాంక్షఁ గన్న, మనసుతోఁ గొంత సమయంబు ♦ చనినయంత.

మ. వనరుహ వాసినిన్ గలశ ♦ వారిధి గాంచిన రీతి లోక పా
వన చరితన్ భవాని హిమ ♦ వంతుఁడు గన్న తెఱంగునన్ మహీ
జన హృదయాను రంజన వి ♦ శారద ధర్మ గుణాఢ్యుఁడైన యా
ఘనుఁ డొక కన్యఁ గాంచె గుణ ♦ గౌరవ ధన్య ననూన వైఖరిన్.

క. తనయా జననము విని యం, త నయానయ శాలి సమ్మ ♦ ద పయోరాశిన్
మున దేలి శాస్త్ర పద్ధతి, దనరన్ గృప వాహినీ కృ ♦ త స్నానుండై.

క. హేమంబులు బహు ధాన్య, గ్రామంబులు పశుతతుల ని ♦ కాయ సమగ్రా
రామంబులు సుందర తర, ధామంబులు విప్రతతికి ♦ దానముఁ జేసెన్.

ఉ. అనయము భోగ గర్వ పతి ♦ వాసర మహా విభవాప్తి నొక్క చో
నొనరిన యాశశేఖరత ♦ నొండొక చోఁ గని యబ్బుఁ డయ్యె న
య్యనుపమ దాత యిద్దరను ♦ మహా ద్విజరాజుల కింతె గాక త
ద్ఘన కనకోత్కరం బపుడు ♦ గాంచని సద్ద్విజుఁ డొండుఁ గల్గెనన్.

చ. తడయ కతండు నిండు ప్రమ ♦ దంబున బంధుల నెల్లవారలన్
విడిచియుఁ గీర్తిచేఁ బరిధ ♦ వించి ప్రతాపమునన్ జయించి యే
ర్పడఁ బరివేషపాశముల ♦ బద్ధులఁ జేసిన రాజహంసలన్
విడువఁగ నేరఁ డయ్యె నది ♦ విస్మయ మయ్యెడి యెంచిచూచినన్.

ఉ. అంతట సంతసం బమర ♦ నానరనాయక చక్రవర్తి కా
ర్తాంతిక రాజిఁ బిల్చి తన ♦ యా జన నావసరంబు నందు న,
త్యంత శుభాశుభగ్రహ స ♦ మాజములం బరికించి తద్బలం
బంతయు నేర్పరింపుఁ డన ♦ నందొక భూమి సుపర్వుఁ డిట్లనున్.

సీ. తుహినాచలాధీశు♦దుహిత చందమున నీ, తొయ్యాలి గాంచునై♦సుదతినందనా
పద్మాక్షతాతుని♦భామినికీర్తిని, బద్మాక్షుగను మహా♦భాగ్య మహిమ
చతురాస్య వదన నం♦గన లీల నీబాల, భాసిల్లు మృదుల వా♦క్పాటవమున
సర్వమాన్యయ నృపా♦చార్య సీకరణి ని, వ్వలంది చెలువొందు సా♦ధ్వీ గుణముల
సరిలి నైభరి సీమరి♦జాయతాక్షి, పొందు నందనలాభ సా♦నంద లీల
బాల వాగ్విస్తరంబేల♦చర్చ సేయ, సకల గుణధన్య నీకన్య♦జనవరేణ్య.

ఉ. పడిసె ల్వర్షము లీలలోదరి నిజ♦ప్రాణేశుతోఁ గూడి స
మ్మదలీలం సుఖయించుఁ గాంచు సుతులం♦మత్తారి గర్వోదయ
చ్ఛిదురో దార భుజా విలాస యుతులన్♦సేవించు నస్త్రాంతమున్
మదనాకారి సుమా సమేతముగ న♦వ్యగ్ర భక్తి మార్గంబునన్.

క. అను నవ్విప్రుని వాక్యము, లను మోద పయోధి దేలి♦యాలింపుచు న
జ్జనకేశ పారితోషక, ధన మతని కిచ్చి నత్యు♦దారత వెలయున్.

చ. ఇరువది నంత భూమిసురుఁ♦డొక్క రుఁ♦డేమొగమోట లేక ని
ష్ఠుర మని తన్నభాషలు♦శ్రోత్ర పుటంబులు మూయుచుండ నో
సరవర నీతనూజ పదు♦సాల్గన యేఁటను భర్తృహీనయై
నిరుపమ దుఃఖ మందునని♦నిక్కముగా వచియించె నయ్యెడన్.

ఉ. అరుదుగ నద్ధరామరుఁ డ♦దగ్రి కళాధరుఁ డాడినట్టి యు
ష్పరుసని మాట కర్ణములు♦పద్ధతి సోఁగి మనోరవిందమున్
జారగని నొంపఁ జెంపరియు♦సోమకళాధరు చిత్తవృత్తి రే
కరణి మెలంగు నట్టిదయ♦గాఁగలదంచు నచంచలాత్ముఁడై.

గీ. తన తనూజాత కంత న♦ద్ధరణిశేత, జాతకర్మంబు గావించె♦జాత హృదయ
సర్వ సకల ధరిత్రీ సు♦పర్వ జాత, రచిత పుణ్యాహ ఘోష పూ♦ర్వకము గాఁగ.

క. సామంత లోక నుతుఁ డా, శ్రీమంతుఁడు పదునొకండు♦దినములు చన నా
సీమంతినీ లలామకు, సీమంతిని యను సమాఖ్యఁ♦జేసెం బ్రీతిన్.

గీ. చాలు వలరుఁ బద్మరాగంపు♦మొలకలీలఁ, గాంతి వెలునొందు రాకేందు♦కళవిధమున
నవ్యతర చూత లతికరీతి♦నర వరేణ్య, కన్య సాసాఁటి కభివృద్ధి♦గాంచుచుండె.

చ. నిద్దపు టందమంద ధర♦లిం జరణంబులు మోపు నప్పుడున్
ముద్దుల మాట లాడుదును♦మోము విలాసము చూపు నప్పుడున్

ప్రోద్బోధ మింతగాఁ జెలుల ♦ పొందులకున్ దిలకించు నప్పుడున్
ముద్దియ తల్లిదండ్రులఁ బ్రి ♦ మోద భరంబునఁ జేర్చె నెంతయున్.

ఉ. బొమ్మల పెండ్లి సేయుదును ♦ 1 బోధ యొనర్చుచు ముద్దు జిల్కలన్
గొమ్మల తోడఁగూడి ప్రభ ♦ గొమ్మల యిమ్ముల డోలికా విహా
రమ్ములఁ గేలి శైల నిక ♦ రమ్ములఁ బద్మ సరోవరంబులన్
సమ్మద లీలచే జరపె ♦ శైశవ మానృప కన్య యంతటన్.

చ. సరస రసాల వల్లికవ ♦ సంత సమాగమ మైనలీల భా
స్వర సరసీ సరోజనికి ♦ శారద సంగతి గల్గు వైఖరిన్
నిరుపమ చంచలా లతకు ♦ నీరద వేళ లభించినట్లు నా
హరిణ విలోచనా మణికి ♦ యౌవన మించుక యంకురించినన్.

గీ. చూపులకునంత నొకవింత ♦ చూపు లమరెఁ, జెక్కులకు నంత నొకవింత ♦ జిగి దనర్చె
మొగమునకు నంత నొకవింత ♦ మురువు దోఁచెఁ, దబ్బులకునంత నొకవింత ♦ దారిగల్గె

ఉ. పతి పతి యన్న మాట విని ♦ ఝల్లున నుల్లము నందుఁ జిత్రదం
పతుల విచిత్ర కేళి పలు ♦ మారుఁ గనుంగొను నేకతంబునన్
రతికథ లెవ్వరే నుడువ ♦ రాగమున న్వినుమానసాంతర
స్థితి గల కాముఁ డేమి యొను ♦ నేళ నొనర్చునో నీలవేణికిన్.

గీ. కతలఁ గన్యా నిశాయముల్ ♦ గాంతు కాధి, కతల ఖాన రహస్యముల్ ♦ కనిన యట్టి
మారు మాటలు పలుకంగ ♦ మనసు గరఁగె, మారు మాటలు పలుకదా ♦ మంజువాణి.

చ. ప్రతి దివసంబునం దిమిర ♦ భార మణంగఁగఁ జంద్రికోత్కరం
బతిశయమంద నందమగు ♦ నాదిమ పక్షము తోటి సాటియై
ప్రతి దివసంబు శైశవము ♦ భారము దూరము గాఁగ నవ్వనం
బతిశయ మంద మంద గమ ♦ నాంగ విలాసము మీఱె నెంతయున్.

సీ. మగతుమ్మెదల యంద ♦ మగు కుంతలము లంత, నలిక భాగముగొంత ♦ యాక్రమించె
మృగ శాబకుల తీరు ♦ మీఱు వాల్జూపులు, కర్ణాంతికము గొంత ♦ గదియఁ జేరెఁ
పమ్మి మొగ్గల కగ్గఁ ♦ దలఁచు తేజము దోఁచె, యురమున నొకవింత ♦ మురువు దెల్పెఁ
దరుణ మైకతపు సౌం ♦ దర్య మందు చిరుందు, గౌరవంబునఁ గొంత ♦ గాన నయ్యె
పిఱుదు కొంత మదిలోన ♦ విస్తరిల్లె, మదనుఁ డొకకొంత తనగుట్టు ♦ మతము దెల్పె
శైశవము గొంత పడలియా ♦ చంద్రముఖకి, యౌవనము గొంత సముదితం ♦ బైనయంత

---

1 బోలిదు (మూలము)

చ. అల వలరాజు రాజతతి ♦ తానన మానన సీమఁ జెందఁగా
నళి గణమంతఁ గుంతల న ♦ యాశ్రయ మందెను జిల్కు-రొదుకు-డున్
నెలకొని ముద్దు బల్కు-లను ♦ నిల్చెను మీనపు డాలు కన్నులన్
జెలియ నికేతు చేరఁద ♦ దీయలు నిల్చుట యుక్తమే కదా.

చ. విగనిగ లీను మానవతి ♦ నీలకచం బను కైతవంబుచే
జిగిఁ దగు నీలరత్నములు ♦ జేకొని లోక నికాయ మోహకం
దగు మదనుండు దా యువ న ♦ మాజపు జెందపు కమ్మ యంచులన్
దిగువ నుపక్రమించె నన ♦ దీక్షము లయ్యెను నాఁడు నాఁటికిన్.

ఉ. శ్రీగల నీలజాతము న ♦ జేతపమాఖ్య వహించి యైన నా
భోగము నాసుభోన్నతియుఁ ♦ బొందఁగ లేక యనేక భూమిభృ
ద్భాగము నందు నేగిఁ ద ♦ పం బొనరించెనొ యెంచి చూడ నా
భోగము నాఘనోన్నతియుఁ ♦ బొందెను దత్కబరీ భరాకృతిన్.

సీ. ఉవిద కబరీ భరంబు ప♦యోధరంబు, దంబు నిరసించుటకుఁ గాతు♦కం బొనర్చఁ
జాను సీమంతి[1]నిముఖ సిం♦దూర రేఖ, మించుతోఁ గలహించఁగాఁ ♦ మించుటరు.

ఉ. శంబర దాన వాగ్గలము ♦ సర్పితి నింకఁ బ్రసూన కాండ దౌ
గంబును జంచరీక గుణ ♦ గర్వముఁ గన్న జగద్విమోహక
త్వంబు లభించు నంచు జల ♦ దం[2] బట నంబుజ నేత్రి కేశపా
శంబున నిల్పి కాంచె నని ♦ శంబును ధాదృశ లక్షణంబులన్.

ఉ. చందన గంధి ఫాల మది ♦ చందురు చందము కన్నఁ గన్న హై
న్యంబుదు కందు లేమి యని ♦ యాశశి నందు మృగంబు కస్తురిన్
బొందఁగఁ గాంచి యాసెలఁత ♦ బొట్టు ధరింపఁగఁ జేసి సామ్యపుం
జందము కూర్చు రాజ వయ ♦ శంబు సహింతురె యెందు సూత్రులు.

?. రతికడకున్ మనోభవుఁడు ♦ రాగము మీఱఁగ వ్రాసినట్టి య
ప్రతిమపు లేఖ కాంచనపుఁ ♦ బట్టము ఫాలము రెండు వంకలన్
విరతము లైన శిరోజ చలి ♦ వీనులు వక్రత లేటి కంటకా
షతుల మనంబు లిట్టివను ♦ పన్నగు లైన ప్రకార మయ్యెడిన్.

?. నీలపు జాలచేత రతి ♦ నేత శరాళ యుగం బొనర్పఁగాఁ
జాలఁడు చాలినన్ వికచ ♦ సారస పత్రి యుగంబు నిద్దపుం

---

1 నీమూర్ధ (మూలము) 2 దంబుజనేత్రి (మూలము)

గోలలం దాని నడ్డముగఁ గూర్చి జగంబుల గెల్వ నేగఁ జో
పోలిక గల్గు కాంత కను బొమ్మలకున్ దెలిగన్న దోయికన్.

గీ. తెలుపు నలుపుల కెల మేర పాలను లనుచు, నలువ నలుపొప్పఁ గూర్చిన నాతి కన్ను
గవను బేర్చి యుపమాన కల్పనంబు, కవివరుల కెల్ల నధిక దుష్కరము గాదె.

చ. నలిన దళాక్షి చెల్వ మగు నాసను బోల్పఁగ నాస మాని నేఁ
డలఁతఁ దదీయ తారకల తాల్యముఁ గాంచితి మంచుఁ గ్రొవ్వునం
దెలియ రటంచుఁ జంపకము తేఁటులపై వగ పూనెఁ గాక యే
కలనను నూహ చేసినను గైరవు హేతువు వేఱె యున్నదే.

గీ. కాంత వదనారవిందంబు కాంతి రాజ, బింబమంత యాననధరీకృతంబుగాఁగ
బింబము చ్ఛోటన ధరీకృతంబటన్న, నింత పై వితర్క్యమయ్యెడి యెంచి చూడ.

ఉ. కెంపు సృజించె ధాత మునుఁ గెంపు జనింపఁగ దానిచేఁ బ్రవా
ళింపఁగఁ గెంపు మార్దవము లేరఁగ బింబముఁ జేసె దాన సం
ధింపక కెంపు మార్దవము తీరు సుధారసమున్ జనింపఁగా
నింపగు కాంత మోవి సృజియించి ధరించె నతిప్రమోదమున్.

చ. జగముల గెల్చు నమ్మదను శాసన వర్ణ సువర్ణ పత్రికా
యుగళమొ బాల చెక్కులని యూహ యొనర్చెదఁ గాక యున్న నా
మృగమద పత్రకైతవ సమేత వరేణ్య విలాస ముద్రితం
బుగ ధరియించి తద్వరుడు ముద్రిక కెంటికిఁ గందు గల్గెడిన్.

చ. ఒక తెరి యందుఁ గృష్ణ గుణ యోగమునం దగు నల్ల మల్లికా
ముకుళ కులంబు ముత్తెముల మొత్తములన్ విషదోదయంబులౌ
సుకవి నికాయ మెన్న నతి శుభ్రము లై సమరీతి నున్న యా
సకియ మనోజ్ఞ దంతముల సాటికి నేమి ఘటిల్లఁ జాలెడిన్.

గీ. పద్మజత్వంబు మొదలగా సంగ్రహించి, కావి కెలువొప్పు నైకప్య గాంచి యతివి
కాసము ధరించి మీఱెడు కాంతి రదము, లరయ ముక్తాభిరామంబు లౌట యరుదె

ఉ. అంబుజ నేత్ర నవ్వులకు నందు మృదుత్వము పూనఁ గోరి కీ
రంబు తదీయ మైన యధరం బది బింబము గాఁగ నెంచి య
త్యంబుగఁ దత్సమాగమ కృతంబగు మేలని నిశ్చయించె నో
ష్ఠంబను పేరు గన్నఁ గదుఁ జేరిక ఘటించు నిజాననంబునన్.

గీ. మొనసి నానాసుఖంబుల ♦ మొరసి ధైర్యమున, దరము కలకంఠి కంత సౌం ♦ దర్యమును నకు
గాక నుడిగొని సకల లో ♦ కంబు లెఱుఁగ, నవిరతంబు వసాశ్రయం ♦ బయ్యెఁ గాదె

ఉ. చందురుఁడు వైరియై మిన్నుల ♦ జాలి రయునర్పఁగఁ జిక్కి జక్కికల్
చందని విశల్ర ధీల నగఁ ♦ జాలిన మేలి నవీన కాంతియున్
జందని సమాగమంబు తరి ♦ సార విలాసము గల్గఁగోరి యా
చంద్రముఖీ శుభాకృతిని ♦ జన్మము నొందిన పెంచి చూచినన్.

గీ. కల్ప లతలా తలోదరి ♦ ఘన విలాస, కల్పకా నల్ప మదన సం ♦ కల్ప లతలా
యనుచుసందేహమందుదు ♦ రనుదినంబు, కన్నె మృదుబాహువల్లరుల్ ♦ గన్న జనులు;

ఉ. ఆకలవాణి పాణి లలి ♦ తాకృతి దా యుఱ ధైర్య చర్యఁ జే
కా కొనరింపఁగా నెఱఁగి ♦ కాయజుఁ డిట్టిది గల్గ లోకముల్
జైకొని గెల్వవచ్చు నని ♦ పల్లవ మల్లుగఁ బూనెఁ గానిచో
నాకులచేఁ గటారుల ని ♦ రాకులతం ధరించుటకే దొరల్.

ఉ. శ్రీరమణీకుమారుఁడు ప్రి ♦ సిద్ధపు బాణము లైదు గాక నే
స్నారఁగ ఘామ కోమలత ♦ యున్న విసీల భుజంగ బాణమున్
జేరె సృజించి యున్నటిగ ♦ ణించు తరిం దరి నున్న దానితో
నారని పల్కఁగాఁ గలిగె ♦ నారను నామము దాని కప్పటున్.

ఉ. అనలినాయతేక్షణ కు ♦ చాచలదుర్గము లాక్రమింపఁగాఁ
బూని ప్రినూన బాణుఁ డను ♦ భూపతి రాఁగలఁ డంచుఁ గాకల
శ్రీ నెరయంగ యావనపు ♦ శిల్పి రచించిన కాంచనంపు సో
పానములో యనన్ వళులు ♦ భామినికిం గన నయ్యె నయ్యెడన్.

చ. కరివర కుంభ జృంభణముఁ ♦ గాదను చన్గవ భారమయ్యు నె
వ్వరుఁ గనలేని కల్మి కని ♦ వాతిత నూచక మయ్యె నొంప నే
పెరవును లేక కాను సుఖ ♦ వృత్తియె కాంచ వివేకరీతిచే
పరయఁ బరాపకారములు ♦ కార్యానువర్తుల నంట నేర్చునే.

చ. సరసిజ నాభి శైల గుహఁ ♦ జక్కనిరీతి సృజించి చూచి సుం
దరి యని యంత నవ్వనిత ♦ నాభిబిలంబు సృజించి దీనితోఁ
దరమని పల్కనం దరము ♦ దానికి సంధిలఁ బూర్వ వర్ణముం
దతలఁగఁ జేసి చేసె నట ♦ తథ్యముగా దరి యన్న నామమున్.

ఉ. తరల విలోచనా గురుని ♦ బింబ మిషంబున నొక్క చక్రమున్
మరుఁ డమరించి రెండవ ద ♦ మానపు చక్రము ముజ్జగంబునం
దరసిన లేమి మంచి రథ ♦ మందక చందన శైల మారుతం
బరదము గాఁగఁ గొందలము ♦ మాత్ములఁ గెల్వఁగ నేరఁ డే యయో.

ఆ.వె. రమణి యూరు యుగమె ♦ రంభా విలాసంబు, నపహసింప మొదట ♦ నన్యదేహ
సౌష్టవంబు చేత ♦ సకలాప్సరో గర్వ, హారి యగుట కేమి ♦ యబ్బురంబు.

గీ. కాంత జంఘలు మరు నిషం ♦ గంబు లౌనో, కావో యను సంశయప్రకరం ♦ బుదేల
యంఘ్రితల కైతవమున దృ ♦ శ్యంబులైన, కమలబాణంబులవి సూచ ♦ కములుగావె.

చ. సలలిత హేమకాంతియును ♦ బాల మృదుత్వముఁ బూని నట్టి యా
దళదరవింద నేత్ర ప్రప ♦ దంబులతో సరియౌనె యొప్పునన్
మలినపు ఛాయ డాయఁ గఠి ♦ నత్వము గల్గిన బర్బరాంగముల్
గలిగి వనాంతరంబులనె ♦ కన్పడు కూర్మము లెంచి చూచినన్.

చ. అనుపమరాగమున్ జివురు ♦ లంద యమంద మృదుత్వ వైభవం
బనయము మెట్టదామరల ♦ యంద సృజించితి రెండు నొక్కచోఁ
దనరిన లెస్స యాననుఁడుఁ ♦ దామరసోద్భవుఁ డూహ చేసి య
వ్వనరుహ పత్రి నేత్ర పద ♦ వారిజముల్ సృజియించెఁ జక్కగన్.

గీ. అవ్వనిత యివ్విధంబున ♦ జవ్వనంబు, నివ్వటిలఁ బువ్వువిలుకాని ♦ నిశిత శరము
ఛాయఁ జెలువొందుచుండె న ♦ ప్రతిమ రీతిఁ, దల్లిదండ్రుల కానంద ♦ దాత్రి యగుచు.

చ. జలరుహనేత్రి యంతఁ దన ♦ జన్మపు వేళ ప్రసంగ మంతయున్
చెలులు రహస్య రీతిని వ ♦ చింపఁ గరంగి మనంబు లోపలన్
గలఁక వహించి యెవ్వరికిఁ ♦ గన్పడకుండని దారుణాంతర
జ్వలననిభా సమేత నవ ♦ జాత శమీ తరుశాఖ వైఖరిన్.

గీ. కలికి భవితవ్య చింతచేఁ ♦ గలఁక నుండి, యైనఁ బ్రాచీన వాస నా ♦ ధీనయగుచు
సత్యధర్మదయాధిక ♦ సద్గుణములఁ, బరఁగి యొకకొంత సమయంబు ♦ జరపు నంత.

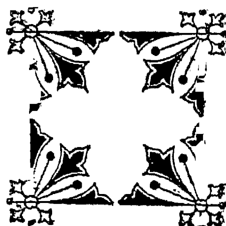
శా. బాణారాతి నిశాంతభాసి దళిత ♦ ప్రవ్యక్త దోర్గర్వ గీ
ర్వాణారి త్రిపుర ప్రకాండ సకల ♦ ప్రాచీన వాచా శిర
శ్శ్రేణీమృగ్య నిజస్వరూప పదతా ♦ జీవ ద్వయీ సంశ్రిత
త్రాణానూన దయాధురీణ ఘనసం ♦ ధ్యా నాట్య లీలాదరా.

1 రోడుశా (మూలము)

క. నానాచేతన సముదయ, మానస మూలాభివాస ♦ మానిస్తుత ని
త్యానందరూప గజముఖ, సేనానీ ముఖ కుమార ♦ సేవిత చరణా.

మాలినీ. మకుట నిహిత గంగా ♦ మౌని చేతోబ్జ భృంగా
త్రికట వృష తురంగా ♦ పాణి చంచత్కురంగా
సకల శుభ మయాంగా ♦ చంద్ర ఖండోత్తమాంగా
సకరుణ సదపాంగా ♦ శైలజా నిత్యసంగా.

గద్య — ఇతి శ్రీశైల నివాస భ్రమరాంబా సమేత మల్లేశ్వరస్వామి కృపాపాత్ర
భారద్వాజ గోత్ర పవిత్ర పెనుమళ్ల సోమమంత్రి పౌత్ర పెద
సీల ప్రధానపుత్ర సకల సుకవి స్తుత్య సోమనామాత్య
ప్రణీతంబైన సీమంతినీకల్యాణం బనుమహా
ప్రబంధంబునందు ప్రథమాశ్వాసము.
పరత్సర్వం శ్రీసదాశివబ్రహ్మార్పణమస్తు.

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీసదాశివాయనమః.

సీమంతినీకల్యాణము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీశాదిదేవ నిరూప, దాశాస్య విహార సుంద ♦ రాకార యుత
శ్రీశైల నిలయ, భ్రమరాం, బా శాశ్వత యోగ ముదిత ♦ భవ మల్లేశా.

వ. అవధరింపుము.

సీ. పలితంపు జిగి గొంత ♦ గల కుంతలపు గాంతి, గాంగ యామున పవా ♦ గమును దెల్ప
భసిత పుండ్రము(తోడి)మినిమి ♦ కుంకుమ రేఖ, సెలకునకై పంజ ♦ దెలుపు గూర్ప
రుచిమీఱు కుచపాళి ♦ రుద్రాక్ష మాలికల్, సుమ గుచ్ఛ గతమిళిం ♦ దములఁ దెగడ
పలుఁద దంటుర కావి ♦ వలువతో నెమ్మను, చిగురు 1 పయిండితోఁ ♦ జెలిమి సేయ
మహిత పంచాక్షరీమంత్ర ♦ మధుర సూక్తి, విని వినీతతఁ గోయిలల్ ♦ వెనుకొనంగ
వచ్చె నొక నాఁడు భాగ్యశీ ♦ రతియు వోలె, యోగ్య వల్కాని పతియుమ్మ ♦ గాఁ గఁగనఁగ.

గీ. మానివరకాంత సంత స ♦ మాత్మ నపేంద్ర, తనయ తనయాత్మలోఁ బ్రమో ♦ దంబు దవుల
దవులనే కాంచి పులకాంచి ♦ తంబులైన, గల్లముల మంద హాసితంబు ♦ పల్లవింప.

గీ. యొదురు దనితత్పదంబులు ♦ మదురసోఁక, బ్రమొక్కనకొంజనయ నవ ♦ మ్మోదమమర
వనజభవ పాణి రచిత దు ♦ ర్వర్ణ పంక్తిఁ, దుడువఁగడు వాంఛఁగనురీతి ♦ దోఁపనపుడు

చ. పదనఖ చంద్రి రాజియొడ ♦ బాల నవేందుఁను పొందు 2 సేయుఁగా
వదన సుధాకరుండు పద ♦ వారిరుహాంబులతోఁ జెనంగఁ బో!
యిదియను సంశయంబు జని ♦ యించెను జూపఱ కెల్ల మాని రా
జ్మదగజయాన కాన్పతి ♦ నందన వందన మాదరింపఁగన్.

---

1 పండిపి (మూలము) 2 (జీర్ణమూలము)

క. అంతట నయ్యాశ్రమోపల సంతాల ముని కాంతఁ దో♦డ్కొని చని యొయ్యఁ శ్రీ
సంతాన కాంతి ఖచిత గ, కాంతర యైనట్టి నిజగృ♦హాంతరమునకున్.

గీ. అర్ఘ్య మర్పించి సంచితా♦ర్ఘ్యాసనతిఁ, బాద్యమిడి యొసఁగు భవ్యాసనపా♦ద్య పానముల
నా దరోపమ కంతి యఁ♦గ్యాదరంబు, దారి నెలయంగ నా జడ♦దారి నిలిచె.

ఉ. ఆరయ మున్ను నీరజ శు♦భాకృతిఁ గన్న తదంఘ్రి యుగ్మమున్
నీరజ మాటకుం గడిగె ♦ నేరుపు మీఱ మృగాక్షి యాత్మ హృ
న్నీరజ మవ్విధంబునను ♦ నీరజ మాటకు వోలె నేమొ యుం
భోరుహ లోచనల్ మిత్రుల ♦ ముగ్ధలుగా! పరికించి చూచినన్.

గీ. చంద్రముఖ యాచమించెఁ ద♦చ్చరణ కంజ, వారి దుర్వార దురితని♦వారి ...
నతిరొ మదియందు నిఁదుచూ♦డాఁఘ్రిభక్తి, తల్లియెడ నాలవాలంపు♦వారి ...

ఉ. అంతట యాజ్ఞవల్క్య ముని ♦ యంగనకుం గనకాసనంబు ది
క్కాంతములందు దంతరుచి ♦ పంక్తి నటింపఁగఁ దెచ్చియిచ్చి హృ
చ్చింతనితాంతముం దొలఁగఁ ♦ జేసి యొసంగ తదాజ్ఞచేత నా
కాంత వసించెఁ గాంత శశి ♦ కాంత శిలా రచితాసనంబునన్.

గీ. అంత నయ్యింతి ముకుళితా♦హస్త యగుచు, వినయ మెసఁగంగ వాలోప♦స్వినికిన నిరుమ
వద్వదన చంద్ర బింబంబు♦దారసిల్లి, చారు నేత్ర చకోరముల్ ♦ సంతసిలఁగ

గీ. భాగ్యదేవత వచ్చె మా♦భవనమునకు, నిందిర ప్రవేశ మయ్యె మా♦మందిరంబు
నెల్ల కళ్యాణ వితతి మా♦యిల్లుఁ జేరెఁ, బద్మలోచన నీ స్వరూ♦పంబు చూచి.

క. ఊరక పతివ్రతా మణు, లారయ నెవ్వారి యిండ్ల ♦ కరుగుదురు త
ద్భూరితర పుణ్య లీలా, గౌరవ పరిపాక సూచ♦కం బది కాదే.

గీ. అనినఁ జిరునవ్వు వదన చం♦ద్రాంతరాళ, చంద్రికల తోడఁ బెనఁగొన♦ జ్జలజగంధి
రాజ కన్యక తోఁ గృపా♦ర్ద్ర తరంగి, తాంతరంగంబు వెలయ ని♦ట్లనుచుఁ బలికె.

గీ. రామ నీకెల్ల యెడల ని♦రామయంబె, తల్లిదండ్రులు సౌఖ్య సం♦తాన యోగ...
యాత్మ సఖులకుఁ గల్యాణ♦మతిశయంబె, బాంధవుల కెల్ల భద్రంబె♦పద్మగంధి.

చ. కలికి నిజాన్వయంబు వెలుఁ♦గఁ జనియించిన యట్టి రత్నపుం
గలికవు తల్లిదండ్రులకుఁ ♦ గాంతుఁ డొసంగెడు కల్పవృక్షపు
మొల్లకవు తావకీన గుణ♦ముల్ విని నిన్నుఁ గనుంగొనంగ ను
త్కలిక వహించి వచ్చితి న♦కారణ మైత్రి విలోల లోచనా.

1 (జీర్ణమూలము)

గీ. ప్రాణి తోడనె కూడ నుద్భవము లేదు, గాని సద్గుణ మొకచోట గల్గి రాదు
పుష్పవ జనియించు వేళనే ♦ పుట్టుఁ గాని, పట్టియొకచోటఁ దెచ్చిరే ♦ పరిమళంబు.

గీ. అంబుజదళాక్షి నీకు బా ♦ ల్యంబు గాని, నీగుణోన్నతి పెద్దయా ♦ నిర్ణయింప
నమృతకర రేఖ కధిక బా ♦ ల్యంబు గాని, తద్విలాసంబునకుఁ బెద్ద ♦ తనము గాదె.

క. గుణధన్య కన్యచేతం, గుణధన్య కుమారు చేతఁ ♦ గులము వెలుంగున్
గుణహీన కన్యచేతం, గుణహీన కుమారు చేతఁ ♦ గులము నశించున్.

ఉ. ఎందఱు గల్గిరేమి సుతు ♦ లెవ్వరి యందు గుణంబు గల్గు నా
నందనుచేత నన్వయము ♦ నంత సమృద్ధి వహింపఁ గల్గెడున్
జందురుఁ గాంచి సంద్రమతి ♦ సాంద్ర సమృద్ధి వహించెఁ గాక పూ
ర్ణేందు నిభాస్య యుందు జని ♦ యింపవె కర్కట కూర్మ మీనముల్.

చ. అనవుడు రాజకన్యక ద ♦ యామతి యో మహనీయ సాధ్వి దు
ర్జన చరితంబు సజ్జనుల ♦ చందము ధర్మపు రీతి ధర్మ వ
ర్తనము నుదుష్కృతంబు సుకృ ♦ తంబన నెట్టిది విస్తరంబుచే
వినఁగఁ గుతూహలంబు ప్రభ ♦ వించె మదిం దయ సేయఁగాఁ దగున్.

గీ. అనినముని నాథు కాంతయ ♦ య్యవనికాంత, తనయ వినయంబునకుఁ బ్రమో ♦ దము వహించి
యమృత పూరంబు రీతిఁగ ♦ ర్ణములఁ దనుపు, ననుపమానమృదూ ♦ క్తిని ట్లనుచుఁ బలికె.

చ. పలుమరు జేయుఁ మేలు మదిఁ ♦ బట్టఁ డొకించుక తుచ్ఛకైననున్
గలహ మొనర్చుఁ జేర్చు నధి ♦ కంబుగ నొక్కొక వేళ గెల్చినం
జెలఁగుదు నవ్వు నోటమికి ♦ సిగ్గు వహింపఁడ యిట్టి దుర్జనుం
దలఁచిన నవ్వుఁ బాతకము ♦ తామరస ప్రతిమాన లోచనా.

ఉ. కోపము వాని సొమ్ము ఘనుఁ ♦ గొంచెము సేయుట వాని విద్య చూ
పోపమి వాని వృత్తి పరు ♦ షోక్తియె వాని గుణంబు సాధు సం
తాపము వాని సంతసము ♦ దంభము వానికి గన్నతల్లి యా
పాపపు దుర్జనుం దలఁచు ♦ పాపము వాఁడు నుపాయ మున్నదే.

గీ. పరధనము కన్న రుచిరమైన ♦ భక్ష్య మేది, సూచకుని కన్న ననువైన ♦ చుట్ట మేఁడి
సాధు జనబాధ కన్న న ♦ త్సాహ మేది, దుష్ట జనునకు నెన్నంగఁ ♦ దోయజాక్షి.

గీ. చకిత సారంగ నయన దు ♦ ర్జనుల లోనఁ, గృత మెఱుంగని హీనుఁ డ ♦ గ్రేసరుండు
వానితోఁ బొందుకన్న [1]శు ♦ భమ్ము సువ్వె, సారమేయంబుతోఁ బొందు ♦ జగతియందు.

---

1 సుసవము (మూలము)

సీ. తన కార్యమునకు న♦ర్థం బొసఁగిన వాని, కలధనంబు హరింపఁ♦గాఁ దలంచుఁ
దన శత్రుతోడ శా♦త్రివ మొనర్చిన వాని, శత్రుతో నతిమైత్రి♦ సంఘటించుఁ
దను సర్వదికలఁ గీ♦ర్తన మొనర్చిన వాని, చరిత మెల్లెడల దూ♦షణము సేయుఁ
దన ప్రాణభయ నివ♦ర్తన మొనర్చినవానిఁ, దవిలి హింసింపఁగాఁ♦ దలఁచుచుండు
దన సమృద్ధికి మిత్రుల సం♦తసము నందు, వాని యభివృద్ధిఁ గనియాత్మ♦ వనట నొందు
తనజ నయన కృతఘ్నుఁడు♦ వానితోడ, సీడయిన యట్టి దుర్జనుం♦ డెంతుఁ గలఁడు.

ఆ.వె. పరుని సద్గుణంబు♦ పరమాణువుగఁ జూచు, దొడ్డకొండ సేయు♦ దుర్గుణంబు
నాత్మ వినుతియందు♦ నత్యంత రసికుండు, దుర్జనుండు వికచ♦ లోచనాక్షి.

గీ. తనకు మేలొనరించు బాం♦ధవున కైనఁ, గీడనే కీడు చింతించు♦ దుర్జనుండు
దనకుఁ గీడొనరించు శా♦త్రవున కైనఁ, జాల మేలు విచారించు♦ సజ్జనుండు.

ఉ. కారణ మేమిలేక యప♦ కారము సేయు దురాత్మ పోలికన్
గారణ మేమిలేక యుప♦ కారము సేయు మహాత్ముఁ డెంతయున్
గారణ మేమిగల్గె శిఖి♦ కాననమంతయు నీరు సేయఁగాఁ
గారణ మేమిగల్గె శశి♦ కైరవముల్ వికసింపఁ జేయఁగన్.

గీ. దుర్జనుని కల్మి దురితపు♦ దోవ యగును, సజ్జనుని కల్మి పుణ్యంపు♦ సరణి యగును
పాము బలసిన గరళంబు♦ ప్రబల మగును, గోవు బలసిన దుగ్ధంబుఁ♦ గుఱియుచుండు.

ఉ. కైకొని దుర్జనుండు కడు♦ బాంధవమందు దురాత్మ తోడనే
కైకొని సజ్జనుండు చెలి♦ కార మొనర్చు మహాత్ముతోడనే
ఘూకము లంధకారమునఁ♦ గూడి చెలంగవొ చక్రవాకముల్
లోక విలోచనంబు దమ♦ లో విమలోన్నతి మైత్రి పూనవా.

ఉ. శూరుఁడు సభ్యుఁడంచు గుణ♦ కోటులు గల్గిన వాని నీర్ష్యచే
వైరము సేయుఁ గాక శుభ♦ వర్తన మేగతిఁ బూను నట్లయౌఁ
గీరము ముద్దు బల్కులకుఁ♦ గినకఁ సహింపుదు నుండుఁ గాని మా
ర్జారము చిత్త మెంతయును♦ సమ్మద వృత్తి సహింప నేర్చునే.

చ. ఘనుఁ డగు వానితోడఁ జెలి♦ కారము సేయుచు నున్నఁ గాని దు
ర్జనుఁ డనయంబు నుండిన ని♦ సర్గము మానునె యాల మందలోఁ
శునకము ధేనువత్సముల♦ చోటనె మాటికి సంచరించినన్
దన సహజ ప్రకార మను♦ దానికిఁ బూనక యుండునచ్చునే.

చ. ఒరునకు నెద్దియేని ప్రియ ♦ మున్న విశాలము సేయు హీను డా
నరుఁడని గప్పు సజ్జనుఁడు ♦ నాయమునన్ బరికింప నీఁగతో
పలియగు వాఁడు వాఁడు బలు ♦ సర్వము మీఱినయరావధంబులోఁ
దలఁపగ వాఁ డితండు నను ♦ ధా తలసాధ్య దుర్యాతికా మణీ.

గీ. కలుగ దుండిన నీఁజాలు ♦ ఘనుఁ డొకండు, కలిగి యుండియు నీలేని ♦ ఖలుఁ డొకండు
నుత్త మాధమ గణన దు ♦ ద్యుక్తుఁ డైన, యతని యాయాన మణఁగించు ♦ నట్టివారు.

క. దుర్జన సహవాసంబును, దుర్జన సంభాషణంబు ♦ దుర్జను తలఁపున్
వర్జింప వలయు నెప్పుడు, నార్జిత పుణ్యులకు నెల్ల ♦ నుత్పల నయనా.

సీ. హరునందు శ్రీమనో ♦ హరునందు నవిభేద, భక్తియోగంబునఁ ♦ బరఁగు వాఁడు
నిగమాదితంబైన ♦ నిత్యకర్మంబు వి, శ్వాసపూర్వకముగా ♦ జరుపు వాఁడు
కార్యభూదేవతా ♦ కార్య మాతాపితృ, సేవ లత్యంతంబుఁ ♦ జేయు వాఁడు
సస్యభాషణమును ♦ నన్యదూషణ యును, నెన్నఁడు నాలుక సోఁక ♦ నీని వాఁడు
మాయయును నూయగర్వంబు ♦ మత్సరంబు, నన్యధనవంచనంబును ♦ నాదిగాఁగ
నవగుణములెల్లఁ జొరనీని ♦ యట్టి వాఁడు, సజ్జనుండనం బరఁగు ని ♦ జంగతి యందు.

గీ. పరుని యర్థంబు లోష్టంబు ♦ పగిది గాఁగఁ, బరకళత్రంబు జననియ ♦ ట్లరుది గాఁగఁ
బరునికల్యాణ మాత్మశు ♦ భంబు గాఁగ, సమ్మతి వహించు సుజనుఁడు ♦ చంచలాక్షి.

ఉ. చిత్తము చాలనిర్మలము ♦ చెయ్వులు ధర్మనివాసవాసనా
యత్తము లుత్తమంబు లివి ♦ యంబు నయంబనయంబుమూలపుం
జిత్తము నిత్యముం నిగమ ♦ చిత్తము లెన్నఁగ నిష్టదేవతల్
మత్తగజేంద్రయాన విను ♦ మా భువి సజ్జనుఁ డైనవానికిన్.

ఉ. ఉత్తముఁ డైనవాఁడు విభ ♦ వోన్నతిగల్గిన నంతకంతక
న్యుత్తమవృత్తిచే వెలయు ♦ చుండెడుఁ గాని యఖర్వగర్వసం
ప్రాప్తికి నెలవచ్చు తఱి ♦ నీసునకున్ గరివెలుగైన లో
కోత్తరకీర్తిచే నమృత ♦ మూరక జేతోకవాదిగల్గునే.

చ. వినయము నేర్పు పాలకపు ♦ వృత్తికిఁ జిత్తము మాత్ర నీతు పా
వనత ఘటింపఁ దుష్టించుబల ♦ వంతపుచింత పురాణధర్మవ
ర్తనము తెలంగఁ జూచుఁగని వి ♦ ధాన ముదంబుగూర్చు స
జ్జనునిసమాగమంబునకుఁ ♦ జంద్రముఖీ సమకూడె మేదినిన్.

సీ. తనచరిత్రము శేష♦ధర్మసందేహ(ల), తాళతాయుతలవి♦తొల్గించు గాఁగ
తనదర్శనంబు పా♦తకజాతకపటోగ్ర, దనుజమర్దనసుద♦ర్శనము గాఁగ
తనసంగమము దురం♦తపిపాదఘనభుజం, గమవిష్ణురథవిహం♦గమము గాఁగ
తనదుసల్లాపము♦త్తమపుణ్యాబర్హిణ, ప్రావృడంబుదకలా♦పంబు గాఁగ
తనకటాక్షంబు దీనసం♦తానవిత్త, సకలఫలదానకల్పవృ♦క్షంబు గాఁగ
జనుల నలరించు నొకపుణ్య♦జనుఁడు గల్గ, జగతినిల్చుటయే పూర్వ♦దంద్రివచస.

సీ. కామంబు కామారి♦కారుణ్యరూపచిం. తారత్నలాభయ♦త్నంబు నొంద
క్రోధంబు క్రోధావ♦రోధకదాక్షసం, తానశీలాసము♦ద్యమము నంద
లోభంబు సురలోక♦వైభవప్రియకారి, ఘనపుణ్యవిత్తసం♦గ్రహము నంద
మోహంబు యోగిసం♦దోహమోహనముక్తి, కాంతానితాంతసం♦గమము నంద
మదము చిదమేయహృదయస♦మ్మదమునంద, ప్రకటమాత్సర్యము గ్రహా♦తకము లంద
కానివేఁడొక్క చోటఁజా♦గంగనీని, యతఁడు సజ్జనుఁడొకఁడు ప♦ద్మాయతాక్షి

క. ఏతాదృశసజ్జనసం, ఘాతముచే భూతలంబు ♦ గదలక యుండన్
వాతాశనకమఠేంద్రుల, చేతంబలె నిష్కళంక ♦ శీతాంశుముఖీ.

గీ. జగతి దుర్జనరీతి స♦జ్జనువిధంబు, నబలయొకకొంత వివరింప ♦ నయ్యె నీకు
ధర్మము నధర్మమును రెండు ♦ తత్త్వరీతి, నింకవివరింతు వినుము పూ♦ర్ణేందువదన

క. జగదీశనిర్మితంబగు, జగతీస్థలిఁ గలుగు మనుజ ♦ జాతమునందున్
నిగమోదితమగుధర్మము, దగు నాలుగుజాతులందుఁ ♦ దామరసాక్షీ.

గీ. అవనిసురులకు యజనంబు ♦ యాజనంబు, నంచితాధ్యయనంబు న♦ధ్యాపనంబు
దానము ప్రతిగ్రహంబన♦దనరనైన, యారు కర్మంబులగుదుఁ జె♦న్నారు చుండు

గీ. అట్టి యుర్వీసురవ్ర♦కాశ్రమంబు, లర్హములు నాల్గు బ్రహ్మచ♦ర్యము గృహస్థ
తయును వనవాసమును యతి♦త్వమునన౯గ, వినుము తత్ప్రకారముల్ ♦ వనజగంధి

గీ. జాతకర్మాదివిహితసం♦స్కారనియమ, సంగతి మునుఁగాంచి యుచితవా♦చార్యువలన
నర్హరీతిని నుపనీతుఁ♦డైన యతని, కంబుజదళాక్షి బ్రహ్మచ♦ర్యాశ్రమంబు.

ఉ. మానవతీమతల్లి వినుమా ♦ శిఖమౌంజియు బ్రహ్మసూత్రకౌ
పీనపలాశదండములు ♦ పేశలకృష్ణమృగాజినంబునున్
బూని యథోక్తవైఖరిని ♦ భూసురగేహములందు భైక్ష్యచ
ర్యానియమంబుచేతను మి♦తాశనసత్కృతితాంతరంగుఁడై.

ఉ. శమదమశాలియై తెలియ ♦ సద్గురునద్వ్యుని చెంతఁ జేరి యా
త్మమననాదికాలం గలసి ♦ తత్పరిచర్య యొనర్చు చోఁ బ్రమా
దములవమాత్రమున్ గనక ♦ తత్పరతన్ సకలాంగయుక్తవే
దములు పఠింపఁ గావలయుఁ ♦ దానర సేకుణ బ్రహ్మచారికిన్.

క. పరవర్ణినైనవానికి, పరవర్ణిని చేసిమాడ ♦ వలదు త్రిపురసం
హారు నంటిటినాఁ డైనను, మఱుగెల్వఁగఁ జాలు మాట ♦ మఱువుము తన్వీ.

క. పరిహాసభాషణంబులు, పరనిందాభాషణములు ♦ బహుభాషణముల్
పరమార్థ మూహసేసిన, సరసిజముఖి వలదు బ్రహ్మ ♦ చారికి నెప్పుడున్.

చ. వశమను మాటి భూమిబల ♦ వంతములై తముఁ దామె యెల్లెడన్
దిశలకుఁ బాఱు నింద్రియపు ♦ త్రిమ్మరివాజుల భీమ శేముషీ
కశఁ గొని పట్టి కట్టి బలు ♦ గట్టివిరాగపు సోగవాగెచే
ధృశగతినిల్వఁ బట్టుటగు ♦ విట్టదలింపుచు బ్రహ్మచారికిన్.

గీ. ఎప్పుడేని ప్రమాదమో ♦ యొలుఁగరాని, మనసు గెల్చితి ననుచు న ♦ మ్మంగరాదు
కాన గానంబు శృంగార ♦ కథలు వినుట, వటువరున కావటము గాదు ♦ వారిజాక్షి.

గీ. కరసుఁదనుగని యశ్వంబు ♦ కరటిఁ గడచి, యంకుశము మీఱినట్టి ని ♦ శ్శంకగజము
మంత్రమునతిక్రమించిన ♦ మత్తఫణియు, నేదియన్నను హృదయంబు ♦ కాదె తెలియ

క. సాధనమొకకోటి గల్గఁగ, సాధింపఁగవచ్చునెట్టి ♦ సాధ్యముఁ దానే
సాధనసాధ్యము తొటను, సాధింపఁగరాదు మనము ♦ సన్మునికైనన్.

క. అటుగాపునఁ గుటిలాలక, చటులదతిపటు ధైర్యనౌక ♦ వదలక ఘనసం
కటమైన బ్రహ్మచర్య, స్ఫుటవారిధి దాఁటవలయుఁ ♦ బ్రాజ్ఞులు మెచ్చన్.

ఉ. అంతట సాంగ వేదనిధ ♦ యాధ్యయనప్రియపూర్వమైన చోఁ
జింతయొకింత లేక గురు ♦ చేతననుజ్ఞవహించి యంచిత
స్వాంతము తోడ రూపగుణ ♦ జన్మముల న్సరిఁగన్న కన్య న
త్యంతశుభక్రియన్ బరిణ ♦ యంబగుటగ్గము విప్రజాతికిన్.

గీ. అర్థదారపరిగ్రహం ♦ బాదిగాఁగ, నయిన మహనీయతరగృహ ♦ స్థాశ్రమమున
నశ్రమమున మహీసురుం ♦ డందవచ్చు, సబల ధర్మార్థకామంబు ♦ లవిరతంబు.

సీ. అధ్వగాయాసము ♦ వాతపోజ్జృంభణం, బపహరించుటకు వ ♦ స్త్రాగమంబు
సకలేంద్రియవాంఛిత ♦ సౌఖ్యసుధారసా, స్వాదనంబునకు మం ♦ దరనగంబు

పితృదేవదేవతా వితతివాంఛార్థముల్, ఫలియించుటకుఁ గల్ప పాదపంబు
స్వర్గాధిరోహణా సద్గళమార్గక, ల్పనకు సనల్పసో పానపంక్తి
ధర్మమున కాశ్రమంబు సం తానమునకుఁ, బదము శాశ్వతకీర్తికిఁ బట్టుగొమ్మ
చిత్తసంతోషజనకంబు చిగురుబోణి, యార్యజను లెన్నఁదగుగృహ స్థాశ్రమంబు

చ. అనుదినవేదపాఠము హు తాశనుఁదన్పుటయున్ గృహాగతా
ర్చన పితృదేవతర్పణము సల్పుటయున్ బలికల్పనంబు నాఁ
దనరెడు పంచయజ్ఞము లు దారలఁ దానొనరింపఁగాఁదగున్
వనజదళాక్షి భూమిసుర వర్యుఁడు రెండవ యాశ్రమంబునన్.

గీ. యాజ్ఞవల్క్యాది మునివరు లఖిలలోక, హితులు సెప్పిన ధర్మసం హితలయందు
సముదితంబైన యాచార సరణిరెల్ల, నాచరింపంగఁదగు గృహ స్థాశ్రమమున.

సీ. నిర్హేతుకంబుగా నిఖిలాంగసహితవే, దాధ్యయనంబు సే యంగవలయు
నర్థధర్మాగతం బగు వరాటికలైన, నాత్మలోనఁ బ్రమోద మందవలయు
బుతుకాలమాత్రసం గతిచేత నిజధర్మ, సతియందు సుతులఁ గాం చఁగవలయుఁ
దల్లిదండ్రుల నిష్ట దైవతంబులకన్నఁ, బరభక్తిచే నిరీ క్షింపవలయు
విబుధవరులను గురుల సే వింపవలయుఁ, బార్వతీసంయుతుండైన పరమశివుని
విమలతరచిత్తుఁడగుచు భా వింపవలయు, (నవని బ్రాహ్మణుఁడె ప్రభుఁడు) గాగృ
[స్థాశ్రమమున.

గీ. అఖిలభోగానుభవముచే నాత్మఁదనిసి, కవ్యములచేతఁ బితరుల కాంక్షదీర్చి
యాగముల దేవతాతృప్తి యాచరించి, యాశ్రయింపంగఁ దగు వన స్థాశ్రమంబు

ఉ. అంబుజనేత్ర భూమిసురుఁ డంత సతీయుతుఁడై యరణ్యవా
సంబునకేఁగి మౌనిజన సంగతిఁ జీరజటాదికంబు చి
హ్నంబుగఁ బూనినిశ్చలత బోధితుఁడై వనకందమూలము
ఖ్యంబులు భోజనంబులుగఁ గాలముపుచ్చుట యర్హమెంతయున్.

గీ. అంతఁ(దన)యంతరంగ మత్యంతవిమల, మైన సురనరలోకసౌ ఖ్యములు రోసి
మదియహంకారమంతయుఁ గుదిలపఱచి, సకలకర్మంబులందు ని స్సంగుఁడగుచు.

క. విశ్రుతఫలమైన తురీ, యాశ్రమమంగీకరించి యంతట వేదాం
తశ్రవణ మాచరింపుదు, నశ్రమమున ముక్తిఁగాంచు టర్హము తన్వీ.

ఉ. సాహసయుక్తదేవరిపు[1] సంఘములం ఘనచక్రధార నొ

---

1 పుర (మూలము)

త్రాసహసమేతుఁడై తనుము ♦ నకిరి యవక్రపరాక్రమోల్లస
ద్బాహువులం జనించిన నృ ♦ పాలునకుం బరికించి చూడినన్
బాహుబలైకజీవనము ♦ పావనమౌ వనజాతలోచనా.

ఆ.వె. ఖడ్గజీవనంబ ♦ కానిమహీజాని, కన్యమైనవృత్తి ♦ యర్హమగునె
మత్తకుంభికుంభ ♦ మాంసాశనము గాక, సింహమునకు నన్య ♦ జీవనంబె.

సీ. శరముమర్యాదచేఁ ♦ గరము ధరాప్రజ సాధ, ఱించి యాఱవపాల్గి ♦ పొందవలయుఁ
గపటంబులేని సం ♦ గ్రామంబుచే రిపు, స్తోమంబు [1] నణయంబుఁ ♦ ద్రుంచవలయు
విత్తలోభంబుచే ♦ వినువక యపరాధి, కర్హదండంబు సే ♦ యంగవలయుఁ
జారనేత్రములఁ ధరా ♦ జనులవృత్తాంతంబు, హస్తామలకరీతి ♦ నరయవలయు
నశ్వమేధాదియాగంబు ♦ లాదరింప వలయుఁ, గువలయనేత్ర వి ♦ గ్వలయుసీమ,
కేవలయశోవిలాసల ♦ క్ష్మీసమగ్ర, పాల నొనరింపవలయు రా ♦ జేంద్రుఁ డెపుడు.

సీ. కాంచనాచలమైనఁ ♦ గాదమాత్రింబుగా, నెంచఁగాఁదగు నర్థి ♦ కిచ్చువేళఁ
గణమాత్రమైనను ♦ గిరికోటిమరాశిగా, నెంచఁగాఁదగు సంగ్రహించువేళ
క్షీరకల్పాకల్ప ♦ హృదయుండు గాఁదగు, నియతపాతకుల దం ♦ డించువేళఁ
బరమకారుణ్యవ్రతి ♦ భావుండు గాఁదగు, శరణాగతశ్రేణి ♦ నరయువేళఁ
బూర్ణచందురునిరీతి వి ♦ స్ఫురితకీర్తి, కరఁచు గాఁదగు దీనులఁ ♦ గాచువేళఁ
గీలవైఖరి ఘనవిభా ♦ శాలి గాఁగఁ, దగు నరాతినికాయంబుఁ ♦ దఱుముువేళ.

క. అపరాధులఁ జెప్పఁగని, నృపుఁడు పరీక్షింపవలయు ♦ నిపుణులు దానన్
జపలవిలోచన యవిచా, రపుదండం బైన నషుప ♦ రంపరవచ్చున్.

గీ. రాజవశ్యులలో ప్రముఖ ♦ రాజుమున్న, నిఖిలధర్మంబు లరయంగ ♦ వేయుఁగలుగు
నెన్నఁగలయన్నిటికి ముఖ్య ♦ మేదియన్నఁ, బలికెదగు బ్రాహ్మణప్రతి ♦ పాలనంబు.

సీ. రాజన్యవిజయేందిరా ♦ రాజన్మభవనంబు, ధారుణీసురకృపా ♦ వారిరాశి
నృపతివియద్ధ్వాంత ♦ నిశ్శేషకరణంబు, బాడబానుగ్రహ ♦ భానుదీప్తి
పార్థివోత్తమపుణ్య ♦ పాదపోదయకారి, యగ్రజాశీర్వచం ♦ బాగమంబు
ధరణీశపాతక ♦ ధరణీధరవిదారి, వసుధామరకటాక్ష ♦ వజ్రధార
జనవరోత్తమ సకలవాం ♦ ఛాఫలప్ర, దంబు విప్రానుమోదనం ♦ బౌనశాఖి
లలనయటుగాన విప్రపూ ♦ జలు నిరంతరంబు నొనరించు నృపమణి ♦ కధికపూజ్యుఁ డగుఁగలఁడె.

---

1 నామనంబు ♦ ద్యం (మూలము)

గీ. బ్రాహ్మణునితోడ వలుగంగఁ బాడిగాదు, తన్ను జేసిన [illegible]
నిష్ఠురోక్తులు పలుకుట నీతిగాదు, ధర్మసంగ్రహ [illegible]

క. ఊరువునం బ్రభవించిన, వారికిఁ గృషి [illegible]
త్యాగరూషమగు వాణిజ్యము, [illegible] ధర్మంబులు [illegible]

క. నాలుగవజాతివారికి, వాలాయము [illegible]
వాలకుఁ ణనిర్మలధ, ర్మాలంబన [illegible]

క. చాతుర్వర్ణంబునఁ గం, జాతవిలోచనల [illegible]
జాతిప్రత్యసమాఖ్యము, పాతకము [illegible]

సీ. కులహీనుఁడైన సత్కులసంభవుండైనఁ, బతి [illegible]
జడుఁడైన సకలశాస్త్రజ్ఞాననిధియైన, [illegible]
సమరభీరుండైన సాహసాధికుఁడైన, ధనుఁడు [illegible]
నత్యకించనుఁడైన నమితకాంచనుఁడైనఁ, [illegible]
గామినీనింద్యకుత్సితాకారుఁడైనఁ, [illegible]
ననలసాక్షిగఁ దనహస్త మందినట్టి, [illegible]

గీ. విహితధర్మంబు సేయక విడుచుటయును, [illegible]
ననఁగ రెండు నధర్మంబులరసిచూడ, [illegible]

గీ. బ్రాహ్మణులహింస [illegible]
తత్సమాగమమును బ్రిశ [illegible] సంబులైన, [illegible]

ఉ. ద్యూతము కైతవంబు పర దూషణమున్ [illegible]
శ్వేతుపరాపకారమును సీర్ష్యయసూయయు [illegible]
భూతదయావిహీనతయుఁ బుణ్యముఁ గాదను నాస్తికత్వము [illegible]
జాతకమూలముల్ వికచ పంకజపత్రవిశాలలోచనా.

క. పరవనితాజనితాశయుఁ, బరకాంచనవంచనంబు [illegible]
బరమోత్తరపాతకములు, పరిపూర్ణశశాంకనిభవి భాసురవదనా.

సీ. తలిదండ్రు లధికవా ర్ధకవికారములనొ, చ్చిన ననాదరమును [illegible]
నాచార్యునొద్ద వి ద్యాభ్యాసమొనరించి, మించియాయన [illegible]
దనునేలినట్టిభూ ధవుని మంత్రముఁ వీఁ, డించివంచనముఁ [illegible]
నతిమిత్తముగ నుత్త మాచారవతియైన, సతిఁబరిత్యాగంబు సలుపుటయును

తగవులందునఁ బక్షపా ◆ తంబు గొనుము, కనుము పేదల నిడుమల ◆ గాంచి సుతుఁడ
కూటసాక్షిత్వమున నైన ◆ గ్రామవృత్తి, చెరచుకొనిన యధికపా ◆ తకము లగ్రమ.

గీ. అతిథి నాఁకటనలసి మ ◆ ధ్యాహ్నవేళ, [illegible] ◆ వచ్చినపుడు
యోటఁ దరింపక పరుషంబు ◆ లాడినట్టి, [illegible] ◆ గ్రిపగఁ గాదు.

గీ. విప్రనిందయుఁ గురునింద ◆ చేసినిందు, యజ్ఞసాన్నిధ్య నింద యుం ◆ [illegible]
గలవు కలవాఁడి మనుజులఁ ◆ గాంచు [illegible] ◆ [illegible].

క. పుణ్యంబులు కర్తవ్యము, పుణ్యంబులు [illegible] ◆ [illegible]
పుణ్యంబున [illegible] ◆ [illegible].

సీ. అత్యంత [illegible] ◆ [illegible], [illegible] ◆ [illegible]
[illegible] ◆ [illegible] ◆ [illegible]
మనుప్రజ్ఞాసత్వము ◆ [illegible] ◆ [illegible]
బలిమిచేఁ గలిమి [illegible] ◆ [illegible] ◆ [illegible]
తస్కరాధులచేతవి ◆ ధ్వస్తమైన, దీనుని ధనంబు [illegible] ◆ [illegible]
యిచ్చినది [illegible] ◆ [illegible], సుకృతములు [illegible] ◆ సుందరాంగి.

క. సత్యంబగు [illegible], సత్యంబగు [illegible] ◆ [illegible]
సత్యంబు [illegible] ◆ [illegible].

ఆ.వె. సాధుసత్కారంబు ◆ [illegible] ◆ [illegible]
వితరణంబునసఁగ ◆ వివిధపుణ్యంబుల, సత్కీర్తి [illegible] ◆ [illegible].

ఉ. పుణ్యము లెన్ని యేనియును ◆ భూమితలంబునఁ గల్గఁగాని [illegible]
పుణ్యప్రవృత్తి [illegible] ◆ [illegible]
[illegible] ◆ [illegible]
[illegible] ! [illegible] ◆ [illegible].

సీ. [illegible] ◆ [illegible], [illegible] ◆ వదిరెడు బాలు
[1] సంసారవాహిని ◆ సంతాపభంగితో, వ్యక్తులఁ బాఱఁగింప ◆ వదిరెడు బాలు
పితృదేవతామణి ◆ [illegible], [illegible] ◆ వదిరెడు బాలు
విరహాతురాప్సరో ◆ [illegible], [illegible] ◆ వదిరెడు బాలుఁ
గాక [illegible] ◆ [illegible], [illegible] ◆ [illegible]
యిట్టి [illegible] ◆ [illegible], [illegible] ◆ [illegible].

1 సంసారవాహిని సంతాపభంగితో వ్యక్తుల. (పాఠాంతరము)

చ. బ్రహ్మలోకభూసురాగ్రణికి ♦ బహుకృప నన్నము పెట్టి జాతరా
గ్నిని జడలంగఁ జేయునది ♦ కేవలముం బగఁబూనెనేమొ [1] చ
య్యన జనిజన్మకోటిని చ ♦ యాంబులనుండియుఁ గూర్చుకొన్న త
ద్ఘనదురితౌఘముల్ నిరులు ♦ గా నొనరించు విశాలలోచనా.

క. కమలాక్షి సప్తసంతా, నములన ఫలవనములంద ♦ నంతఫలనిదా
నము లైనసుకృతములుగల, వమరగ వినిపింతువాని ♦ నాలింపఁదగున్.

సీ. శిఖిసాక్షిగాఁ బ్రాణ ♦ సఖుఁ డైనయట్టి కులకాంత, యందు నౌరసపుత్రుఁ ♦ గాంచుటయును
మధుపరికేసము ♦ న్మథవైరికైన మం, దిరము సుందరముగా ♦ నిలుపుటయును
శ్రోత్రియుద్విజవర్య ♦ పుత్రుఁ బావనగుణాం, చితచరిత్రునిఁ బెండ్లి ♦ సేయుటయును
పూర్వమహారాజ ♦ పుణ్యకథావళుల్, వెలయఁ గావ్యంబు ని ♦ ర్మించుటయును
ధనము పాఁతుట పుణ్యసా ♦ ధనముగాఁగ, వనము నిల్పుట పుణ్యజీ ♦ వనముగాఁగఁ
జెఱువుఁ ద్రవ్వుట యనఁగన ♦ చ్చెరువు మీఱు,[2] (సప్తసంతానములు) జగ ♦ త్సంతతులను.

వ. మఱియు నగ్నిష్టోమాదియాగంబులు తులాపురుషాదిమహాదానంబులు కృచ్ఛ్రచాంద్రాయణాదివ్రతంబులు మహాభారతాదిపురాణశ్రవణంబులు గంగాదిపుణ్యనదీస్నానంబులు సౌరగాణపత్యాదిమహామంత్రజపంబులు వేదవిద్యోపదేశంబులు మొదలైన యనేకపుణ్యవిశేషంబులు గలవింక నొకరహస్యంబుఁ జెప్పెద నాకర్ణింపుము.

చ. ధరణిపతిత్వమున్ సమద ♦ దంతితురంగమరత్నకాంచనో
త్కరవరపూర్ణలక్ష్మిప్రమ ♦ దానము దాయము లింద్రచంద్రికా
పరికమలాసనాదిపద ♦ సౌఖ్యము లియ్యఁగఁజాలుఁ గాని ము
క్తరమ యొసంగఁజాలవు స ♦ తీమణి యాసుకృతంబులన్నియున్.

సీ. వలయాద్రిమధ్యభూ ♦ వలయసామ్రాజ్యల, క్ష్మీనిధానము సదా ♦ శివునిభక్తి
యాజవంజవసాగ ♦ రాలింగ్యమానవో, ద్ధరణంబు పార్వతీ ♦ శ్వరునిభక్తి
జన్మపరంపరా ♦ చరితోగ్రదురితసం, హరణంబు నీలకం ♦ ధరునిభక్తి
సురవధూకుచకుంభ ♦ పరిరంభమానని, ర్ఛిద్రంబు కైలాస ♦ నిలయుభక్తి
ముక్తిరమణీమణీనవా ♦ మోదకర[illegible]తువిన్యాసజన్యాన ♦ ద్యూతునిభక్తి
విభ్రమాదభ్రసౌఖ్యని ♦ ర్విఘ్నఘటన, పటుతరోద్యుక్తి యమ్మహా ♦ నటునిభక్తి.

సీ. మనుజలోకానేక ♦ మధురాధరాపరో, ధరరసంబులయందు ♦ నరుచిపూన్చు
శమనవాహనగళ ♦ చలద్ఘంటికా, ఘననినాదంబుల ♦ వినికిమాన్పు

1 గ్రిధ్యున (మూలము) 2 మీఱు నీజగత్సంతతులను (మూలము)

ఘనగర్భగోశాంత ♦ తాళనహేలనం, జారంబులందు ఖం ♦ జళఘటించు
మాయానటీకృతా ♦ మేయప్రపంచేంద్ర, జాలంబు వీక్షించు ♦ నగణియసఁచు
నందనిభసుందరాస్యరమే ♦ మందులందుఁ, గరము పూనక శివభక్తి ♦ పరమయుక్తి
ముజ్జగంబుల భవరోగ ♦ ముజ్జగింప, వజ్రాతనమెట్లు చేసెనో ♦ విస్మయంబు.

కల్పద్రుమవాటింత ♦ కాంతచింతారత్న, మేదినీస్థలి విశ్ర ♦ మించువారు
బృందారకాచల ♦ కందరాంతరదివ్య, మందిరోన్నతసౌఖ్య ♦ మందువారు
గగనగంగాలోల ♦ కల్లోలమాలికా, కేళికాసుఖలీలఁ ♦ దేలువారు
గంధర్వకామినీ ♦ గాననానామాధు, రీధురీణత యాద ♦ రించువారు
జలధిరశనాయతాఖర్వ ♦ సర్వభూమి, భువనతలమేలు మేలువై ♦ భవమువారు
నంబుజదళాక్షి భక్తిచే ♦ శంబుశంబ, రాతితను హరియెడనిల్పు ♦ నట్టివారు.

ఏకాతపత్రిభూ ♦ లోకమహారాజ్య, కమలాలయా వశీ ♦ కరణవిద్య
బ్రహ్మేంద్రముఖదేవ ♦ పదవిక్రియక్రియా, కాఠిన్యతకాలి ♦ ఘనవితర్ది
కరిత మేదురితసం ♦ సరణపారావార, పారదాయకమహో ♦ దారతరణి
లలితనలీలకై ♦ లాసశైలాసమ, ప్రాసాదమార్గసో ♦ పానపంక్తి
యభినవానందమయసుధా ♦ సంభవకరస, హేలలాలితముక్తిక ♦ న్యాలలామ
కుటనపటుతరసంచారి ♦ కావధూటి, చంద్రధరభక్తి కిఁకనే ♦ సాటిపోటి.

జననకలంబునన్ వరుఁడు ♦ సారవివేకపువారిఁ బ్రోదిచే
సనుకృతంపువల్లి కవి ♦ శేషఫలోదయమెట్టిదన్నచో
నికము శితశైలతన ♦ యాతనురోగసుఖానుభూతిఁ జెం
గ తరుణేందుశేఖరుని ♦ నిశ్చలభక్తియె కాదె నెచ్చెలీ.

హారరుద్రాక్షములు మేనఁ ♦ బూనుటయును, మహితపంచాక్షరీమహా ♦ మంత్రజపము
హరనిరవరనామకీర్తన ♦ ధ్యానపూజ, నములు భక్తునకావశ్య ♦ కములు సాధ్వి.

ఆశితశైకఫాలప ♦ ట్టాంతరమున, భసిత మిసుమంతధరియించ ♦ దంచజనుఁడు
గాంచు నచ్చోటఁ బ్రత్యూష ♦ కంబుమంజు, లాంబరుని గెల్వఁజాలిన ♦ యంబరంబు.

అనవద్యశసుందరాంగి విన ♦ వచ్చు కృశానునిమున్ను గన్నచో
భసితముకల్మి యాభవన ♦ పంక్తులయందు నిజంబు గాని మున్
భసితముఁగన్న యాపిదపఁ ♦ బావకసంగతిగాననయ్యెడిన్
ప్రసవశరారిభక్తజన ♦ ఫాలతలంబున నేమిచిత్రమో.

శ్రీ [illegible] వ్యాఖ్యానము.

[illegible] ♦ [illegible] భూజాతే, భూతజాతనికేత ♦ హేతి భూతి
[illegible] ♦ [illegible], హేతా కరాళాగ్ని ♦ హేతి భూతి
[illegible] ♦ [illegible], (ఘన)పర[illegible]యా ♦ ఖ్యాతి భూతి
[illegible] ♦ [illegible], భూతి[illegible] ♦ ద్యూతి భూతి
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ ధారసమయ
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ కీర్తి భూతి.

[illegible] ♦ [illegible], శిక్షించుచున్నట్టి సం ♦ కేత మేమొ
[illegible] ♦ [illegible]యముతోటి, సాటియానిది యన్న ♦ నన్న యేమొ
[illegible]జలములోని ♦ తని భావతత్వంబు, వందించు నిదియన్న ♦ నానయేమొ
త్రినయనాకృతి మొ [illegible] ♦ దేహంబుగా [illegible], దయసేయు నిదియన్న ♦ దారి యేమొ
కాని యల[illegible] ♦ [illegible], మానిసిన [illegible]కేని ♦ బూని కొలుదు
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ పద్మగంధి.

[illegible] ♦ [illegible], పూతమానవ్రతుదాల్చు ♦ భూతి రేఖ
[illegible] ♦ శేషమూర్తి, గరిమ [illegible] ♦ ల్పురముగా వె.

భూతపతి [illegible] ♦ భూతిరజము, మేన నేమానవుండలందు ♦ మానసయాన
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ తండలందు.

[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ తారణంబు
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ దారణంబు
[illegible] ♦ [illegible], క్రూరరూపవికార ♦ వారణంబు
బహుతరాయాస ♦ సంపాద్యమానానేక, ఘనపుణ్యపరిపాక ♦ కారణంబు
[illegible] ♦ ఘాతశ్వేత, జాతవిద్యోతమానజీ ♦ మూతపటల
[illegible] ♦ [illegible], [illegible]రణంబగు రుద్రాక్ష ♦ ధారణంబు.

గీ. ధారణంబేల వేదాస్త్ర ♦ [illegible], ధారణంబేల విషమశా ♦ స్త్ర[illegible]
ధారణంబేల [illegible] ♦ ధారణంబె, చాలు నరులకు మోక్షంబు ♦ సం[illegible]

గీ. [illegible] రెండును ♦ మూడు నాల్గు, నైదు నాఱునుగల్గు రు ♦ ద్రా
నేకముఖమందులోన న ♦ నేకముఖము, [illegible]ఫలవిధాయకంబగు ,

సీ. ఏకరూపజ్ఞాన ♦ [illegible], ఖరి నెఱిగింప నే ♦ కముఖ
[illegible]లోకద్వయీ ♦ సౌఖ్యదానోద్యు[illegible], [illegible] రెండు మో ♦ [illegible]

భూనాథ ప్రియారాజ్ఞి ♦ ఘోర విశాఖ నాక్షిణి, ద్విజముఖరాజనక ముఖ ♦ త్రయము దాల్చె
ఘనచర్మ స్వచ్ఛ నా ♦ ఘనసహటనయుక్తి, జెలువంగ నాట్యము ♦ ముల జేలంగ
తంగిణ్యంసాకకష్ట క్షే ♦ పరిహరించు, శక్తి ప్రకటించుటకును బం ♦ చముఖమయ్యె
వస్తుతైర్విధ్యమహిమ యా ♦ జాలు గనని, యాఋషోముఖులు బాసెను ♦ ప్రాక్తనములు

క. యదాక్షరసాము పూని మ, యదాత్మకు సత్కీర్తనీయ ♦ రూపవిరాజ
ద్వ్యక్షరముగల నరుడతిశుం, భద్రముడౌ నందు నిందు ♦ బర్వెందుముఖీ.

క. పంచాననినిభమధ్యా, పంచశర్వుబన్న రోగ ♦ బాధయణంచుం
బంచముఖుడు నిర్మించెను, బంచాక్షరి యనగ బరగు ♦ పరమా పదమున్.

సీ. మలితంప్రమూకితెంకు ♦ మరిసించు, నలిహేతువను సేతు ♦ వదియకాదె
బలువంతెగలవింత ♦ బవసంతమసమంత, హరియించు జంద్రి ♦ కదియకాదె
చినయంచుమదిమించు ♦ పెనుమంచు విదళించు, నుదయదర్క మరీచి ♦ యదియకాదె
పురవైరి గిధారి ♦ గిరిదారి సిరిమీతి, యరుగుచో జేయూత ♦ యదియకాదె
నిత్యపరతత్వనిధిని స ♦ న్నిధిగనంగ, నట్టిరంబైన యంజనం ♦ బదియకాదె
మహితపంచాక్షరీమహా ♦ మంత్రవరము, ప్రణుతి సేయంగదరమానె ♦ బ్రహ్మకైన.

సీ. పంచాక్షరీమంత్ర ♦ పంచాననము గాక, తరుము నే పాపదం ♦ తావళముల
పంచాక్షరీమంత్రి ♦ బడబానలము గాక, హరియించునే పాత ♦ కంబునిధుల
పంచాక్షరీమంత్ర ♦ పరమౌషధము గాక, యణచునే ఘనదుష్కృ ♦ తామయముల
పంచాక్షరీమంత్రి ♦ పవనవేగము గాక, కలచునే వృజినోగ్ర ♦ జలధరముల
మగువ పంచాక్షరీమహా ♦ మంత్రరాజ, గారుడక్రియ సాద ♦ గౌరవంబు
గాక చీకాకుసేయునే ♦ లోకభీక, రాతికల్మషభూతవా ♦ తాళనముల.

సీ. నిపుణమాయాశిల్పి ♦ నీకల్పనీయప్రి, పంచముర్వంచనా ♦ భ్రాంతి యుడుపి
ఆజవంజవసాగ ♦ రాపనోపప్లవ, నాధిగతిపట్ల ♦ వము నణచి
యతిదయాగహితాంత ♦ 1 రాహితప్రకృతాప, కారవికారంబు ♦ కడకునొత్తి
విషయోదయవినోద ♦ వివశపంచేంద్రియా, పాదితోన్మాదంబు ♦ పరిహరించి
చిద్విశేషంబుమది బ్రికా ♦ శింపజేసి, రాజతాచలరాజవి ♦ రాజమాన
శిఖరసుఖరామణీయక ♦ శ్రీవిలాస, మొసగు బంచాక్షరీమంత్ర ♦ మోమృగాక్షి

క. హరివిరించిసురాధినా ♦ థాదులైన, వేల్పులలోన నధికుండు ♦ విశ్వభర్త
యట్ల కోటిమహామంత్ర ♦ సముదయంబు, నందు బంచాక్షరీమంత్ర ♦ మధిక మబ్బు

---

1 ♦ రహితవారకకృతాప (మూలము)

గీ. అతినిపుణశిల్పి వర్ణంబు ♦ లైదుగూర్చి, చిత్రము ఘటించు వైఖరి ♦ చిత్రుఁడు దాని
సంచితముతైన వర్ణంబు ♦ లైదుగూర్చి, సలిపెఁ జిత్రంబు త్రైలోక్య ♦ సదనసీమ.

ఉ. అక్షరపంక్తిమాత్రపఠ ♦ నాధికగర్వులు భూసురవ్రజే
పక్షమునన్ గతాగతిఁ ♦ బాల్పడిపోయిన నట్లుపోవనీ
యక్షరమోక్షలక్ష్మిఁ గను ♦ నాఁగఁ జెలంగెడు వారికెల్లఁ బం
చాక్షరికన్న వేఱొకయు ♦ పాయము గల్గదు పంకజేక్షణా.

క. మానవరాజికి వలదన, మానసమొకింతయును మనోజ ♦ మదనుని మూర్తి
ధ్యానము భవనాశాంతే, ధ్యానము చింతామణివి ♦ తానము తన్వీ.

సీ. అతులసౌదామినీ ♦ లతల కెంజిగిమించు జా, లతల విరాజిల్లు జటా ♦ వితతివాని
సకలంకహరిణాంక ♦ శకలకోటీరంబు, దండమిన్నేటిపూ ♦ దండవాని
వనజాప్తచంద్రశిఖా ♦ వరనివాసైకమౌ, త్రిసములైన విషమనే ♦ త్రములవాని
లలితకుండలితకుం ♦ డలిఫణామణిరాజి, జిగిధరించిన గళ ♦ యుగమువాని
నసదృశానందమయసుధా ♦ రసము మిసిమి, వసవ్రలసు నద్దమించిన ♦ పసిమిగా
కన్నెజితనవ్వువెన్నెల ♦ కలిమి గలుగు, చూపు ముఖచంద్రబింబంబు సొగసువా

సీ. సత్రాసభువనత్రి ♦ యత్రాణశీలసన్నా, కరముప్ప మెడకప్పు ♦ గలుగువాని
నతిచారుమూరుతా ♦ హారహారవిశేష, రమణీయబాహాంత ♦ రంబువాని
ఖడ్గత్రిశూలభ ♦ కాడ్గతారమ్యగాది, సపిత్రప్రశస్తహ ♦ స్తములవాని
దర్పవిరాజిమే ♦ దండదానవదర్ప, కల్పితానల్పాంక ♦ కంబువాని
నిగమమయమంజుమంజీర ♦ యుగమువాని, నగజితాసురవరకిరీ ♦ టాగ్రమణిని
ర్యాయకషణచరణశర ♦ ణాయమాన, విపులచరణాబ్జనఖరాజి ♦ వెలయువాని.

ఉ. పంకజపత్రనేత్రి హిమ ♦ పర్వతరాజసుతాలలామ నా
మాంకమలంకరింపఁ జెలు ♦ వందెడువాని విశంద్రచంద్రికా
హంకరణాంబుజాంకు జిగి ♦ యందమునందగు వాని సేవ్యునిన్
శంకరునాదిదేవు నని ♦ శంబుమదిన్నెలకొల్పఁగాఁదగున్.

చ. నిరుపమయోగకర్మముల ♦ నేచువ్రతేల యనేకతీర్థసం
చరణముతేల దానములు ♦ సల్పఁగనేల వినిశ్చలవ్రతా
శరణముతేల భక్తజన ♦ సౌఖ్యకరున్ గిరిజామనోహరున్
హరుని నిరంతరంబు హృద ♦ యంబున నిల్పు వివేకశాలికిన్.

క. దానంబుల బహుయాగవి, ధానంబుల నందరాని ♦ తత్త్వకైవల్య
స్థానంబు పార్వతీశ, ధ్యానంబున నందవచ్చుఁ ♦ దామరసాక్షీ.

గీ. సర్వగురుఁడైన శివునిపా ♦ షాణదారు, మృత్తికాదివిశేషని ♦ ర్మితములైన
లింగములయందు భావించి ♦ సంగతాత్మ, భక్తిఁ బూజింపవలయు నో ♦ పద్మగంధి.

గీ. శివభవహరాదు లైనట్టి ♦ శీతశైల, నేతజామాతనామముల్ ♦ నియతభక్తి
నుచ్చరింపంగవలయు నీ ♦ లోత్పలాక్షి, పాపనిర్మూలనోపాయ ♦ పరులకెల్ల.

గీ. కమలముఖి శివయన్నవ ♦ ర్ణములరెండు, మనుజజిహ్వాలతాగ్రసీ ♦ మనువసించు
రెండులోకంబులందు న ♦ ఖండసౌఖ్య, సంగతి యొసఁగుటకు నేమి ♦ సంశయంబు.

సీ. జన్మపారంపరీ ♦ సంపాదితానేక, కలుషకర్మనికాయ ♦ కర్తనంబు
కామాదికౌశిక ♦ గ్రామగర్వకరదు, ర్వారరూపతమోని ♦ వర్తనంబు
సకలపుణ్యావాప్తి ♦ జలజాతవికసన, క్రమపరీభూతవి ♦ కర్తనంబు
బృందారకాంగనా ♦ బృందవన్మందార, వాటీకృతానంద ♦ వర్తనంబు
పరమయోగీంద్రదుర్లభ ♦ భ్రాజమాన, మానసానందసౌఖ్యసం ♦ ధాననిపుణ
నవ్యముక్తివధూటికా ♦ నర్తనంబు, కేవలంబౌనె శివనామ ♦ కీర్తనంబు.

క. పరమేశ్వరుభక్తులకున్, బరమామోదానుభవము ♦ పాటిలఁజేయన్
బరలోకతరువులోయన, సరసిజముఖి కొన్నిగలవు ♦ శైవవ్రతముల్.

శివునకధికప్రియంబులు, శివరాత్రి శనిత్రయోద ♦ శీయోగంబుల్
ధవళాంశువాసరము మొద, లవువివిధవ్రతము లమరు ♦ నళులేందుముఖీ.

మ. కపటోద్యోగమొకింతయున్ గనక గం ♦ గాస్నానశుద్ధాంగుఁడై
యుపవాసంబొనరించి భక్తి మదిలో ♦ సుప్పొంగఁ బంచాక్షరీ
జపయోగంబున నిర్మలాత్ముఁడగుచున్ ♦ సర్వేశు గౌరీపతిన్
త్రిపురారాతి నుదారరీతి శివరా ♦ త్రిం బూజసేయందగున్.

ఉ. భోగివరేణ్యకంకణునిఁ ♦ బూజయొనర్చుచు శైవయామినిన్
జాగరమాచరింప నగు ♦ సంతతి యాత్మలఁగోరి కూరిమిన్
జాగరమాచరింతు రట ♦ సౌరపురీకరిగామినీమణుల్
సాగరకన్యకానుతని ♦ శాతశరాతతఘాతవేదనన్.

క. శివరాత్రి నిశీథంబున, శివునితలన్ బిల్వదళముఁ ♦ జేర్చిన నరుఁడా
శివపురమున నిత్యంబును, శివసామీప్యంబు నొందు ♦ శీతాంశుముఖీ.

గీ. మగుత శివరాత్రియందు నే ♦ మనుజుఁడైన, విమలతరమైన దీపంబు ♦ వెలుఁగఁజేయ
నతని మదియందు నిందుశే ♦ ఖావతంసుఁ, డలఘుసుజ్ఞానదీపంబు ♦ వెలుఁగఁజేయు.

గీ. యెన్నఁగల శైవరాత్రమో ♦ సన్నుతాంగి, కన్నుమూయని వ్రతముచే ♦ గొన్నవారి
కన్నుమూయనివారల ♦ కన్నఁగన్న, నున్నతస్థానమున వేడ్క ♦ నున్నవారు.

ఉ. అద్భుతయాగకర్మనిచ ♦ యంబులనైనను మెచ్చఁడేమియున్
నిచ్చలపుం దపోజపవి ♦ నిద్రతనైనను మెచ్చఁడేమియున్
బచ్చనివింటిదంట తను ♦ భావము మాన్పినవేల్పు మాటికిన్
మెచ్చు శనిత్రయోదశిని ♦ నిశ్చలభక్తి వసించువారలన్.

ఉ. కోటిమహావ్రతంబులును ♦ గోటిశతంబు విశిష్టదానముల్
కోటిసహస్రయాగములు ♦ కోటిశతాయుతతీర్థసేవలున్
పాటలగంధి పంకరుహ ♦ బాంధవసూను దినత్రయోదశిన్
హాటకశైలచాపధరు ♦ నర్చనసేయుటతోటి సాటిరే.

చ. నరుఁడినసూను వాసరము ♦ నాఁటి త్రయోదశి సాంధ్యవేళఁ ద్రి
పురదనుజారిఁ జారుమతిఁ ♦ బూజయొనర్పఁగఁ జాలెనేనియున్
సురలఁట వానిబాంధవులు ♦ సోముని మేనఁట వాని బోనము
ప్సరలఁట వాని నెచ్చెలులు ♦ సారసపత్రవిశాలలోచనా.

చ. మఘవముఖాభివంద్యుఁ బుర ♦ మర్దను నమ్మినభక్తు లెన్నఁగా
నఘటితకార్యసంఘటకు ♦ లౌట నిజంబది యెట్టులన్నచో
లఘిమవిదూరభక్తిభర ♦ లాంఛితమైన ప్రదోషపూజచే
నఘనమతిం బ్రదోషములఁ ♦ జెందరు జన్మశతాయుతంబులన్.

ఉ. చెప్పఁగ నేల వేయు సర ♦ సీరుహనేత్ర శనిత్రయోదశిన్
దప్పక యుప్పురారి మదిఁ ♦ దాల్చు ఘనుం గనుఁగొంత వేలుపుల్
ముప్పదిమూఁడుకోటులును ♦ మొప్పదియందురు నైజలక్ష్మికై
చొప్పడ వానికేపరము ♦ చొప్పడునో యను సంశయంబునన్.

గీ. మందవారంబుఁ దెలియక ♦ మానెఁగాక, మందవారత్రయోదశి ♦ నిందుధరుని
పూజ భోజనరాజి నం ♦ భోజనయన, భాజనము భుక్తిముక్తిసౌ ♦ భాగ్యములకు.

చ. అతిశయభుక్తిముక్తిఫల ♦ దామితశక్తిఁ జెలంగు శాంభవ
వ్రతములు గొన్ని యాగతిఁ బ్రి ♦ వర్తిలుచుండెడుఁగాని వానిలో

నతిశయ మిందువాసరము ♦ నావ్రతరాజము సర్వదేవసం
తతులకుఁ జంద్రమౌళి యొన ♦ ర్చంపము [illegible].

గీ. తరువరములందుఁ బారిజా ♦ తంబువోలె, గిరులయందు [illegible] భా ♦ సి, [illegible]
నమ్మహోత్కట [illegible] ప్రతిపదా ♦ ర్థములలోన, సోమవారవ్రతంబు వి ♦ ప్రాముఖ్యము సాధ్వి.

సీ. సోమవారవ్రత ♦ మస్తోకభాగ్యవిధంబు, పుణ్యాంకురాబీజపమము ♦ దోషభంజకంబు
సోమవారవ్రత ♦ భీమజీమూతంబు, పాపదావానల ♦ భంజనంబు
సోమవారవ్రత ♦ సురభూజరాజంబు, కామితఫలదాన ♦ కారణంబు
సోమవారవ్రతా ♦ సుగమమోక్షవేదనంబు, దారిద్ర్యజలధి ♦ దారకంబు
సోమవారమహావ్రత ♦ కామధేనువు, సకలదయాంబు [illegible] ♦ గ్రమము దాప
[illegible] ♦ [illegible] ♦ జీవనగ్రహ.

ఉ. [illegible] ముక్తిఫల ♦ సాధన [illegible]
వ్రతములరంగ మర్త్యలతి ♦ రంబగు [illegible],
పతి సురవాహినీ [illegible] ♦ సన్నిధి సన్నిధి [illegible]
ల్పతరతటాక [illegible] ♦ లంబుల దానము [illegible].

ఉ. [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
గ్రిందని [illegible] ♦ [illegible].

సీ. జలరాశి [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
విలసితాలంకార ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
రంభాదిసురవధూ ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
కైలాసగిరిదరీ ♦ [illegible], [illegible] ♦ వింత [illegible]
నిమ[1] [illegible] ♦ [illegible], రాజబింబాస్య సోమవా ♦ రవ్రతంబుఁ
బూనిచేయుచరించు పగము [illegible] ♦ పుణ్యాపుణ్య, ఘనులం గొందఱుధరయందుఁ ♦ గలుగరన్న

గీ. జలజనయన యయం [illegible] ♦ సహితుఁడైన, మదనవైరికి సోమవా ♦ రంబు [illegible]
నతని పేరను విశ్రుతం ♦ బైనయట్టి, సోమవారంబు కామిత ♦ [illegible].

సీ. [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
రాజనందనుఁ [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]

---

1 [illegible] (పాఠాంతరము)

నూరుసంవత్సరములని ♦ తోయరుమేరుసమాన, చాయకాంచనరాశి ♦ సంగ్రహించు
శూద్రుండు సద్విజో ♦ న్నతదశిసేవారూప, భద్రపదరమ్యమై ♦ భవముఁ గాంచు
సతులు పతివల్లభత్వంబు ♦ సంగ్రహింతు, రతివ యతివాంఛితార్థంబు ♦ లందుచుందు
జనములకునెల్ల సౌఖ్యశోభా ♦ జనములగుదు, రధ్యముగ సోమవారవ్ర ♦ తంబుచేత.

సీ. ఏకాతపత్రభూ ♦ లోకసామ్రాజ్యలా, భౌన్నత్యమున కాస ♦ గన్నవారు
మణివిమానాధిరో ♦ హణమునుచేఁ ద్రైలోక్య, సంచారమునకు వాం ♦ ఛించువారు
రాజతాచలనూత్న ♦ రత్నసౌధాంచలా, చంచలక్రీడఁ గా ♦ క్షించువారు
ప్రమథేశుకొల్వుకూ ♦ టమునందు మిత్రులఁ బై, ద్రసికంబుఁ గననాత్మఁ ♦ దలఁచువారు
పరమయోగీశ్వరులకును ♦ బ్రాపితమైన, ముక్తిని సాయుజ్యమునకుఁ గా ♦ మించువారు
రాజబింబాస్య సోమవా ♦ రవ్రతక్రి, యానిరతి గాక చరితార్థు ♦ లౌదురెట్లు.

సీ. చిరదరిద్రాణతా ♦ పరికీర్ణితులు ల, క్ష్మీకటాక్షాలోక ♦ సిద్ధియిచ్చు
ననపత్యతానిస్త్ర ♦ జనితార్తిఁ గనువారి, కనురూపసంతాన ♦ మలరఁ జేయుఁ
బతివియోగాతిపీ ♦ డితలైనసతులకుఁ, బతియోగసంతోష ♦ భరమొసంగుఁ
బ్రతిపక్షులఁ బరా ♦ జితులైనవారికి, నధికజయోత్సాహ ♦ మబ్బఁజేయు
జనులకభిరామశేముషీ ♦ సరణి యిచ్చు, సేమిఘటియింపఁజాలదో ♦ యిందువదన.
సోమవారవ్రతంబు ని ♦ స్సీమనియమ, పరులైనట్టి శివభక్త ♦ జనులకెల్ల.

గీ. అమృతకరు వాసరమునందు ♦ నవనతాంగి, యమృతకరశేఖరుని పూజ ♦ యచ్చనేని
యమృతకర హాటకేసరశ ♦ యంబువలన, దమృతభోజను లాశ్చర్య ♦ మనినుతింప.

గీ. అనుచునయ్యాజ్ఞవల్క్యుఁడా ♦ వనిత సోమ, వాసరవ్రతమహిమంబు ♦ వరుసఁదెలుపఁ
జిత్రవర్మకుమారి యై ♦ చిత్రిపెలయఁ, బులకితనిజాంగలతికయై ♦ పలికె నిట్లు.

ఉ. పావనినీవు నాపయిఁ గృ ♦ పారసపూరసమృద్ధిఁ గాంచి యెం
తే విశదంబుగాఁ దెలుప ♦ శివవ్రతచర్య తెఱుంగఁజేయుచోఁ
దావకవాక్సుధారసముఁ ♦ దావిఁగవీనులం జల్లనయ్యె నా
జీవనమెల్లఁ బావనతఁ ♦ జెందెఁ దలంగె నశేషదోషమున్.

గీ. శివునియానతి నన్ను ర ♦ క్షించుకొఱకుఁ, గానవయ్యెడి పార్వతీ ♦ కాంత వేమొ
యొప్పఁగల భాగ్యదేవత ♦ వేమొకాక, మానవకాంతవే నీవు ♦ మంజువాణి.

వ. అనుచుఁ బునఃపునరభివాదనంబుఁ జేసి నిటలతటంబున నంజలిపుటంబు ఘటించి యా
కుటిలకుంతల మౌనికాంత కిట్లనియె.

సీ. వినవమ్మ మున్ను నే ♦ నొనరించినట్టి యా, సమయంబునను విప్ర♦జనులఁ బిలచి
మాతండ్రి యుడుగంగ ♦ మహిదేవతావరుం, డొక్కరుం డీవిక ♦ చోత్పలాక్షి
చిరకాలపరియోగ ♦ వరపుణ్యవతియును, బహుపుత్రవతియునై ♦ పరిఢవిల్లు
నని పలుకంతలో ♦ నన్యభూసురమౌళి, పదునాలుగవ యేఁటఁ ♦ బంకజాక్షి
యమితవైధవ్యదుఃఖంబు ♦ లందుననియె, నఁట మహాసటు నాజ్ఞయో ♦ బ్లైనో యనుచు
దుస్తరవిషాదవారాశి ♦ నిస్తరింప, యుక్తి యేమియుఁ దెలియక ♦ యున్నదాన.

ఉ. ఓనలినాక్షి యాతనిమ ♦ హోగ్రపుఁ బల్కు సఖీముఖంబుచే
వీనులు సోఁకుటాదిగ న ♦ వీనముగాఁగఁ బెంజిచ్చి జనించె నె
మ్మేను గృశత్వమొందఁ గను ♦ మోజి యెట్టి దురంతరూపనిం
తానలకీల యార్పఁగద ♦ వమ్మ దయారసపక్షసంగతిన్.

గీ. అట్లుకానున్నదో యీశ్వ ♦ రాజ్ఞ చేతఁ, గాక వేఱొక్కచందమ ♦ కార్యమౌనొ
యింటు బింబాస్య యీరెండు ♦ నేర్పరించి, చల్లగాఁ జేయు మామక ♦ స్వాంతవీథి.

గీ. అనిన దరహాసచంద్రిక ♦ లాననేందు, విపులతరచంద్రికలతోడ ♦ వియ్యమందఁ
గందళితకరుణావలో ♦ కములఁ గముల, వదన నీక్షించి యాసింద్రి ♦ వనిత పలికె.

మ. భవితవ్యం బెటులయ్యె నేని చెలియా ♦ ప్రత్యగ్రమత్యుగ్రజ
న్మవచోభీతి యశేషమును విడచి నా ♦ నావీనసంరక్షణ
ప్రవణోదారకృపారతిం బశుపతిన్ ♦ భావింపు సత్యోన్నత
ప్లవమాఁ దచ్చితకారవిందయుగ మా ♦ పద్ఘోరవారాశికిన్.

సీ. ఆశ్రితశ్రేణికి ♦ నభయ మిచ్చుటకునై, శివుఁడు సంకల్పంబుఁ ♦ జేసినాఁడు
దీనులఁ గరుణార్ద్రదృష్టిచే ♦ నరయంగఁ, జంద్రమౌళి ప్రతిజ్ఞ ♦ సల్పినాఁడు
భక్తకోటులకు నా ♦ పన్నివారణ సేయఁ, బురశాసనుఁడు దీక్షఁ ♦ బూనినాఁడు
కాందిశీకశ్రేణిఁ ♦ గావంగ నగజా, నాధుండు శపథం బొ ♦ నర్చినాఁడు
గట్టిగా సాక్షిఁ దనునమ్మి ♦ నట్టి జనుల, కభిమతము లిచ్చుటకుఁ దక్ష ♦ కాహిరాజ
కంకణముఁ గేల(గట్టిగాఁ) ♦ గట్టినాఁడు, చింత నీకింత వలవదో ♦ చిగురుబోణి.

సీ. పాపోగ్రరూపస ♦ ర్పముల దర్పములెల్ల, హరుని నామము తార్క్ష్యుఁ ♦ డై యణంచు
గండదోషమదవే ♦ దండకాండంబుల, శివపూజ సింహమై ♦ చెండివైచు
తాపత్రయాఖిల ♦ తాపంబు నీశ్వర, ధ్యానంబు జలధరం ♦ బై హరించు
నమితాజ్ఞాన ♦ తిమిరంబు నభవమం, త్రావృత్తి దినదీప్తి ♦ యై తెరల్చు

ఘనతరవిషాదదుర్గ్రహ◆గ్రాహపరము, తాపదాంభోధిఁ బ్రసవసా◆యకవిరోధి
భక్తబాంధవకేలియై◆పరిహరించు, నమ్మ మదినమ్మనమ్మ స◆త్యమ్ముగాఁగ.

గీ. హరునిగిరికన్యకామనో◆హరుని బొంద, పల్లవను లాశ్రయింపు మా◆పల్లవములు
చేరవమ్మ భక్తిమార్గంబు◆ చేరవమ్మ, యింతమది వంతఁ జేసెదీ◆వింతవేల.

ఉ. చిత్తజునిల్పినట్టి వొర◆ చిత్తము గెల్వఁగఁజాలినమ్మ న
మ్మత్తగజేంద్రగామిని ను◆మారమణిం రమణీయభక్తిచే
హత్తిన చిత్తవృత్తి వెల◆యం గలకంఠి భజింపవమ్మ నీ
చిత్తమునందుఁ గొర్తిలగు◆ చింతలకంతము గానవయ్యెడిన్.

సీ. కీర్తింపు మాటికి◆గిరిరాజకన్యక, భాషింపు వేమారు◆ఫాలనయనుఁ
మదినిల్పు మదనాంగ◆మథను పట్టపురాణి, భావింపు పార్వతీ◆ప్రాణభర్తఁ
బూజింపు మనమునం◆భువనైకజనయిత్రి, సర్వు సేయుము బ్ర◆హ్మాండజనకు
నాశ్రయింపుము కదం◆బారామకృతకేళి, శరణమందుము రౌప్య◆శైలనిలయు
నమ్ము నెమ్మనమున మృడా◆ననుని తల్లి, విశ్వసింపు మదిలోన◆విశ్వభర్తఁ
జంద్రవదన యీయుమామహే◆శ్వరులకన్న, దీనజనులకు వేఱొక్క◆దిక్కుఁగలదె.

గీ. సర్వమంగళ యాహిమ◆శైలకన్య, పరమశివుఁడమ్మహాదేవి◆ప్రాణభర్త
వారిభజియింపువారికో◆ వారిజాక్షి, వివిధకల్యాణలాభ మే◆విస్మయంబు.

ఉ. నావుఁడు నుమామహేశులన◆నంతదయాభ్యుదయప్రకాశులం
సేవయొనర్చు వేళయు వి◆శేషవిధానము నేర్పరింపు మో
పావనమూర్తి యన్న నర◆పాలతనూభవఁ గాంచి పల్కె భూ
దేవతధూర్జటి మాటికినిఁ◆ దేనియలొనుమృదూక్తిచాతురిన్.

గీ. సరసిజదళాక్షి సోమవా◆సరమునందు, హరునిఁ బూజింప గౌరీస◆మన్వితముగఁ
దద్వ్రతము నీవుఁ గల్పపా◆దపమురీతి, సకలవాంఛాఫలంబులు◆సంఘటించు.

సీ. ఉడురాజదినము ప్ర◆త్యూషకాలమునందు, మహితపుణ్యవధూస◆మన్వితముగ
జహ్నుకన్యాజల◆స్నానంబుఁ గావించి, పూతధౌతాంబరం◆బులు ధరించి
చంద్రఖండకిరీటు◆సత్కథాశ్రవణను, దృఢతఁ గొంత సమయంబు◆జరిపి యంతఁ
రమణీయపంచవ◆ర్ణకరంగవల్లికా, సుమమాల్యదళతోర◆ణములచేత
విమలపట్టాంశుకవితాన◆వితతిచేత, శివుని పూజాగృహంబుఁ గై◆సేసి యంత
దోషవిరహితమతియై ప్ర◆దోషవేళ, శివునిఁ బూజింపవలయు నో◆చిగురుబోఁ

క. మరకతచంద్రశిలాదిక, విరచితలింగంబునందు ◆ విశ్వైకపతిం
గిరిజాసమేతముగ సు, స్థిరమతి భావించి పూజ ◆ సేయంగఁదగున్.

గీ. అంచితావాహనాసనా◆ర్ఘ్యాదులైన, షోడశమహోపచారముల్ ◆ సోమఖండ
ధరునకును భక్తి నర్పించు ◆ సుందరాంగి, తత్ప్రకారయుక్తమైన చి ◆ త్రంబుచేత.

గీ. వాహినీకృతహంస ◆ దా 1ద్యదవ, వాహనుని భక్తిపూర్వకా ◆ వాహనంబు
జేసి కినశేషవాంఛార్థ ◆ దోహనంబు, ముక్తవనితానితాంతస ◆ మ్మోహనంబు.

ఉ. ఆసనకాదిభావ్యపదుఁ ◆ డైన యుమాపతికిన్ వినూత్నర
త్నాసన మేకచిత్తమున ◆ నర్పణసేయు మహాత్ముఁ గాంచి య
గ్రాసనమిచ్చు నుత్తముప ◆ దాన్వితులై విలసింప్రమున్న ప
ద్మాసనపద్మలోచనము ◆ ఖామరవత్యలు హంసగామినీ.

గీ. భక్తివెలయంగ శైలజా ◆ ప్రాణపతికి, నర్ఘ్యపాద్యంబు లర్పించు ◆ నతనిఁ గాంచి
యర్ఘ్యపాద్యంబు లర్పింతు ◆ రా సుధాంశు, శకలకోటీరునాస్థాన ◆ సభ్యజనులు.

సీ. ప్రత్యగ్రరూపతా ◆ పత్రియాపావక, జ్వాల లార్పింపంగఁ ◆ జాలునదియు
విమలక్రియాపల్ల ◆ వితపుణ్యవల్లికా, జాలంబుఁ బోషింపఁ ◆ జాలునదియు
బహుళజన్మార్జిత ◆ పాతకపంకసం, క్షాళనం బొనరింపఁ ◆ జాలునదియుఁ
బ్రాప్తస్వర్గసంగత ◆ పితృదేవతాసిపా, సానివృత్తి యొనర్పఁ ◆ జాలునదియు
శోభ యాదిత్యధరణీధ ◆ రేంద్రచాపు, విలసితంబైన శీర్షాగ్ర ◆ తలమునందు
నర్పితంబయ్యె భక్తిస ◆ మన్వితముగ, నిర్మలంబైన యభిషేక ◆ నీరధార.

సీ. బహుశాస్త్రగణమహా ◆ గహనాంతరములందుఁ, దప్పుదారులఁ దారు ◆ దప్పియెల్ల
నమితహింసాయోగ ◆ యాగక్రియాగత, కలుషసంతతి నైన ◆ కలఁకయెల్లఁ
బలుమతవాదిభవసం ◆ భవితాంతరాయశం, కాకళంకాదిక ◆ గ్లానియెల్ల
సుమబాణవిక్రమ ◆ విక్రమసముగ్రజ్ఞాన, మేదురాంబుధి నీఁదు ◆ సేదయెల్లఁ
దీరు నే సారసాంద్ర ◆ మేరుశైల, చారుకార్ముకధరనిర్వి ◆ చారభక్తి,
సారరూపసుధారస ◆ ధారఁ దనియ, స్నానఁగొనలేని నరుని కెం ◆ దైనఁ గాని.

ఉ. అంబరకల్పితాంబరుని ◆ కంబరమర్పణసేయు సాత్త్వికో
త్తంబుజపత్రనేత్ర విను ◆ మంబరమధ్యవిహారిహారిణీ
లంబకచాగ్రచంచలద ◆ లాచలభావశుభావహోత్తరీ
యాంబరముల్ పొరింబకన ◆ కాంబరముఖ్యులు సత్కరింపఁగన్.

1 యథామూలము.

ఉ. గంధగజాసురారికిసు ♦ గంధసమర్పణ సేయువాఁడు పు
ష్పంధయనీలవేణి విను ♦ ధర్మసరోజవిరాజి దేవతా
సింధుతటీపరిస్ఫుటవి ♦ శేషవికస్వరపారిజాతసం
బంధి సుగంధియోగమున ♦ మాటికిఁ జెందు నతిప్రమోదమున్.

గీ. రక్షితామరలోకని ♦ ర్మలదయాక, టాక్షతాళాలియైనశి ♦ వాంఘ్రిపూజ
కక్షతము లెవ్వఁడర్పించు ♦ నంబుజాక్షి, యక్షయము లౌను వానిపు ♦ ణ్యంబు లెల్ల.

గీ. పుష్పవిలుకాని గెల్చిన ♦ ప్రౌఢ తలను, బువ్వుడినమానవుఁడు నిటఁ ♦ బుష్పకోటి
పుష్పలసదప్పులంగన్న ♦ పాలుపువరపు, పుష్పధరియించు నౌఁబలఁ ♦ బుష్పకోటి.

చ. భువనములందు ధూపములు ♦ భూమపయోధరకారణంబులై
భువనము లెప్పుడుం గురియు ♦ భూధరరాజకుమారికామనో
ధవునకు నర్పితంబగును ♦ దంచితధూపమునందు ధూమముల్
వివిధమనోరథార్థములు ♦ వేమరునుం గురియున్ దలోదరీ.

ఉ. ఇందుకళావతంసునకు ♦ నిచ్చిన దీపము మానసంబులోఁ
బొందమ మెల్లఁ బోనణఁచు ♦ బీరముచూపుట యేమిచిత్రమిం
పొందఁగఁ గామ్యభూధరము ♦ నొద్దకుఁ బోయెడి ప్రోడ పద్యప
త్రొందగు కోటిలక్షకర ♦ దీపికలై వెనువెంటనం దగున్.

గీ. షణ్ముఖునిఁగన్న ప్రోడకో ♦ చంచలాక్షి, షడ్రసాహారములుఁదృ ♦ ప్తి సలుపుజనుఁడు
షట్ప్రకారవికారవ ♦ ర్జంబుగాఁగ, షడ్గుణైశ్వర్యమందు ని ♦ స్సంశయముగ.

గీ. చంద్రమౌళికిఁ గర్పూర ♦ శకలకలిత, మైన తాంబూలమర్పింపఁ ♦ బయ్యోసేని
సరసముక్తివధూటికా ♦ పరిణయప్ర, ధానతాంబూల మదియొయాఁ ♦ దరళనేత్రి.

ఉ. రాజితశైలభర్తకు వి ♦ రాజితభక్తినిరూఢి మీఱి నీ
రాజనమిచ్చు వానిఁగని ♦ రాజమణీరమణీయ శేఖర
భ్రాజితనూత్నరత్నఘృణి ♦ పంక్తులచేత మృగాయతాక్షి నీ
రాజనమిత్తు రాదరభ ♦ రంబునఁ దత్పదపద్మసన్నిధిన్.

ఉ. కంజదళాయతాక్షి శివ ♦ కంతు నకుంఠితభక్తిఁ జేరి పు
ష్పాంజలి యెవ్వఁడేనొసఁగు ♦ నంచితరాగపరాగతాప్సరః
కంజవిలోచనల్ నవవి ♦ కాసమనోహరపారిజాతపు
ష్పాంజలులన్ మహామహుని ♦ యాదలఁ జల్లుదురుల్లసింపుచున్.

గీ. దక్షిణదిశ నియమప్రప ◆ దక్షిణాంబు, దక్షిణానాగ్ని చారుఁడో ◆ తరలనేత్రి
దక్షిణేశునిఁ గోప్రప ◆ దానదాంతు, వీక్షణంబుల నదలించి ◆ విశ్రమించు.

ఉ. మానవలోకనాయకులు ◆ మంతిక భక్తిభరంబు మీఱఁగా
నానతిసేయు నాలిఁగని ◆ యానతిసేయు సదాశివుండు స్వ
స్థాన మతిక్రమించి నను ◆ సంఘములెల్ల విచిత్రమందు స్వ
స్థానమునందు నుండుటకు ◆ సారసపత్రవిశాలలోచనా.

క. మహనీయంబగు శివపూజా, మహిమంబిట్టిదగు రాజ్య ◆ మాతిక యదియుం
దుహినాంశుని సాధనము, సహగుణఫలదాయకత్వ ◆ పతిమ స్వాలయున్.

సీ. సుగుణ యనుచుఁ గాన నియమంబు ◆ మహనీయగమ్య, విశ్వపతిపూజ భక్తిగా ◆ విందివిప్ర
దంపతులపూజ సేయుము ◆ తగ నతండు, దంపతులుగాఁగ భావించి ◆ తరళనేత్రి.

ఉ. బాలిక విప్రదర్గనును ◆ భావన భూమిసురత్వ మొందిన
జాలముగూడి భోజనము ◆ సల్పు ననంతరమిట్టి సతిప్రియా
పేరుఁ బ్రీతిఁ గుచాసనము ◆ సిద్ధగతిన్ వరిమాదరించు న
పాల నవశ్యమున్ భువన ◆ పాలుఁడు చాల దయాళుఁడయ్యెడున్.

మ. అను యన్నపమారి ◆ యాజ్ఞలు వినిన, గమనీ సోమవాన ◆ రవిత్రింబుఁ
దెలిపి మతి నుంచ భార్గవ ◆ తీర్థ భక్తిగా, స్వల్పవృత్తిఁ గాంత ◆ సమ్మతించి.

క. ఉభయోగ విస్మయము గౌరియుం, నభినవశోభనయయము ◆ ననిశము నీకుం
శుభములొసఁగెడి నని యో, యుభయోత్కృష్ట మహానిమంత్రి ◆ యుపదేశించెన్.

చ. అతుల చరిత్రభవ్య యగు ◆ నాన్యపకన్యకు శైవమార్గని
గతి మతియుంచి తద్విధిని ◆ క్రమగతిఁ దాలదగ్గ భూ
షితపదపద్మ యుండు ◆ దేఁ బలువిధసలిద్ధి సానిరా
ట్సతి చనియెన్ దశీయగుణ ◆ సంజనిత ప్రమదాంతరంగయై.

ఉ. ఆసరసాధ్యకన్యయది ◆ యోజిగ నీశ్వరపాదపంకజ
ధ్యానము సోమవాసరము ◆ వ్రతచర్యయు శైవభక్తిస
న్మానము విప్రదంపతిస ◆ మాజసపర్యయు భక్తిఁ జేయుమన్
మానుగఁ గాలయాపన ◆ సల్పుచునుండెఁ బ్రమోదయానయై.

ఉ. అంతటఁ జిత్రవర్ణమున ◆ జాగ్రతి యద్భుతగుణాభిరామ సీ
మంతిని యోగ్యనాయకున ◆ మాంగళయోగ్య నవీనయౌవనా

క్రాంతి నితాంతముం దనరఁ ♦ గాంచి నిజాప్తజనంబుతోడ నీ
కాంతనుమనంబు నిట్లనియె ♦ నందితనీతివివేకసంగతిన్.

క. సీమంతినీకుమారిక, భామాజనతామతల్లి ♦ పరిణయయోగ్య
శ్రీమహిమ వెలయుచున్నది, యీమగువకుఁ దగినవాఁడు ♦ చెప్పుండనినన్.

ఉ. ఒక్కగుణంబు గల్గ మఱి ♦ యొక్కటి తక్కువగాని యన్నిటిం
జక్కనవాని మహి ♦ దక్రమునం బరికించి చూడఁగ
నెక్కడ నున్నవాఁడొ హరి ♦ శేకుణకుం దగు రాజనందనుం
డక్కట పద్మసంభవుని ♦ యానతి యెట్టి ప్రకారమయ్యెనో.

సీ. ఘనపతీవ్రతత్వంబు ♦ గలవాని కిచ్చిన, జనియించు సవమాన ♦ శంక యాచట
లక్ష్మీకటాక్షలీ ♦ లాశాలి కిచ్చిన, జరగు సపత్నికా ♦ శంక యుదట
వసపతీయుసమరసా ♦ హసికి నర్పించిన, సంఘటించు వియోగ ♦ శంక యుదట
శుశ్రీపారగమనవి ♦ శుశ్రితునితోఁ గూర్చిన, సమకూరు వైరాగ్య ♦ శంక యుదట
కన్య కెటువంటిసద్గుణ ♦ గౌరవమునఁ, జెలఁగుమగనికి నిల్లాలిఁ ♦ జేసినను
జనకహృదయంబు ప్రమదతే ♦ శంబుఁ గనక, సంతతంబును సందియ ♦ మందుఁ జుమ్మి.

గీ. కమలతండ్రి కనేకధం ♦ గములు గల్గె, గిరిజతండ్రియుం బాపదా ♦ కీర్తిఁ గాంచె
గంగతండ్రియు నెదఁ గళం ♦ కము ధరించెఁ, గన్యఁ గన్నట్టి నరుఁడు సౌ ♦ ఖ్యంబుఁ గాంచె.

సీ. హిమవంతుఁ డంత యము ♦ త్తమనీతినిధికన్య, కను విషాదాచూర్ణ ♦ గాఁ దానొసఁగె
గలశవారిధి యంత ♦ ఘనుఁ డాత్మనందని, నని వాసవేళ గా ♦ వాదరించె
శైవతుఁ డంత ధా ♦ త్రీపతి కుమారి, హేమవాక్ప్రతినాక ♦ మునకు నిచ్చె
నల పులోమునియంత ♦ బలవిక్రమాఢ్యుండు, సుతశత మన్యసం ♦ గతికిఁ జేసె
నాఁడు బిడ్డఁ దగినచో ♦ టిచ్చి సిరికూర్ప, నేరరెటువంటివారును ♦ నిటులనయున
నాజ్ఞ యేరీతి వర్తించెన ♦ ట్లుగాక, కలదె యొండైన నన్యప్ర ♦ కారసరణి.

గీ. అయిన మీబుద్ధిబలముచే ♦ నరయవలయుఁ, నిఖిలగుణవతి సీమంతి ♦ నీకుమారి
కెనయనఁగఁ జాలినట్టి రా ♦ జేంద్రతనయుఁ, వలయగిరిమధ్యధారుణీ ♦ వలయమునను.

వ. అయిన సచివశేఖరు శేముషీవైశద్యవిద్యాప్రదీప్తులైన తదీయాప్తులందఱుం బలు తెఱంగుల
విచారించి యేకమత్యంబున నిట్లనిరి.

గీ. ఒకగుణము గల్గియుండ వే ♦ ఱొకటి వెలితి, గాక సకలగుణాధిక ♦ గౌరవమునఁ
గలిగి నీకన్యకెనయైన ♦ ఘనుఁడొకండు, దొరకెనతఁ డెంచ నించుని ♦ లునిసుతుండు.

ఉ. రంగదభంగకీర్తి నల ♦ రాజతనూభవుఁ డింద్రసేనుఁ డా
పంగరరంగసాహసవి ♦ శాలుఁడుం బ్రియనందనుండు చం
ద్రాంగదుఁ డంగనాజనన ♦ వాంగజమూర్తి నిజాంతరంగ శే
షాంగమహోగ్రవైరినిచ ♦ యాంగదుఁ డెన్నఁ దగున్ ధరాస్థలిన్.

ఆ.వె. రత్నజాతులెల్ల ♦ రత్నాకరమునందు, నిలిపినట్టి కర్త ♦ కలిమి నేమి
జగములందు గల్గు ♦ సుగుణంబులన్నియు, నతనియందె నిల్పె ♦ నబ్జసూతి.

ఉ. దానపరాయణుండు ప్రమ ♦ దానవపంచశరుండు శాంభవ
ధ్యానవిధూతకల్మషుఁడు ♦ దర్పితశాత్రవగర్వభంజనుం
డానతరక్షణక్షమద ♦ యాపరిపూర్ణకటాక్షవీక్షణుం
డానృపసూతి నీసుతకు ♦ నర్హవరుండు ధరావతాగ్రిణీ.

గీ. లలితగతి మీఱు నెలకువె ♦ న్నెలకుఁ బోలె, వికసితంబైన విరికిఁ దా ♦ విరికిని బోలె
ధీసుఁడగు నింద్రసేనకు ♦ మారమణికి, నీసుతకు నర్హయోగంబు ♦ నిశ్చయంబు.

చ. అనుటయుఁ జిత్రవర్మ మను ♦ జాగ్రణి యాహితలోకవాక్యముం
దనహృదయంబు నేకగతి ♦ దారసిలం గడునుబ్బు నబ్బరం
బును నగుమోము దమ్మిఁ జిగి ♦ పొల్పు నిజంబుగఁ జెల్ప వారికే
ల్లనియె ననూనవారిదన ♦ వాతపధీరవరేణ్యవైఖరిన్.

గీ. అతులమతిలీల మీఱు మీ ♦ రన్న పలుకు, నస్మదాశయగతియు నై ♦ క్యంబు జెందె
నరయసిడి పార్వతీయుమనో ♦ హరుననుగ్ర, హంబు తెరఁగిం తెకానియ ♦ న్యంబుగాదు.

వ. అదికావున నట్లు సేయందగుఁ దగినవారలం బాఁబాలు మహీభర్త సన్నిధికిఁ బనుప వలయునని సిద్ధాంతీకరించె నంతకమున్న సమున్నత తేజోవిరాజమానుండగు నింద్ర సేనకుమారు నాకారలీలావిశేషం బశేషంబు నభ్యాగతజనులవలనఁ గర్ణానందంబుగా విని సీమంతినీకన్యయు దైవానుకూలంబున నమ్మహారాజనందనునియందు యమందా నురాగంబు వహించె నట్టియెడ.

వనమయూరము. అంతటవసంతము ను ♦ రంతవిరహాంత
స్స్వాంతబహుచిత్తజవ ♦ సంతతిఁ గృతాంత
ప్రాంతవనికాంతరని ♦ రంతరలతాంతా
సంతశరకంతుజయ ♦ వంతము జెలంగెన్.

సీ. అతిజీర్ణపర్ణసం ♦ హతులకన్నను మున్న, రమణీనియుక్తధై ♦ ర్యములు జాఱె
బహుపల్లవాంకుర ♦ పటలికన్నను మున్నె, దరుణి చిత్తములహ ♦ ర్షములు వొడమె

స [illegible] కిలి రా ♦ నముల కన్నను [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ న్న తులకన్నననున్న, భాను నిపక్రియ [illegible] ♦ [illegible]
ప్రకటిత [illegible] సభాసుర ♦ ప్రసవజాల, [illegible] మగంధ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], నళినగంధ [illegible] ♦ [illegible].

సీ. [illegible] ♦ [illegible] దిగిలా, [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ మరపురీ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
నమిత మగంధపూ ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
నంచిత [illegible] మలక్ష్మిని ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
సకలభువన [illegible] నంద ♦ జనకుడైన, మా [illegible] ♦ [illegible]

సీ. సకలనియోగినీ ♦ జనబృందముల [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] జాలసముదయ ♦ త్సుపురందర [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] కీర్తి, [illegible] ♦ [illegible]
మునిమానసజ్ఞాన ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
నాతతము [illegible] నది ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
నఖిలబుధజాలసామంతు ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]

సీ. చండప్రమాణకో ♦ దండప్రతాపపా, [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], ప్రకటిత [illegible] ♦ [illegible]
మాధవస్వామిప ♦ మానీత వనరమా, ధృతనీలరత్నసం ♦ [illegible]
జాతితమా జాత ♦ సౌభాగ్యనిర్గళా(గంధ), కృష్ణమిత [illegible] ♦ [illegible]
నఖిలదంపతిమానసా ♦ న్యోన్యనిబిడ, బంధకరణాభిలాషనం ♦ [illegible]
ఘ వరచిత నీలపట్టర ♦ జ్ఞాపు లనంగ, భ్రమరపంక్తు లుదగ్రసం ♦ [illegible].

సీ. విస్ఫురసమరేణు ♦ విసరకైతవముచే, [illegible] ♦ [illegible]
రసలాలసాయత్త ♦ భసలకైతవముచేఁ, [illegible] ♦ [illegible]
కలకంఠకులకుహూ ♦ కారకైతవముచే, రమణీయ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] కిసలయ ♦ [illegible] కైతవముచే, లలితకాషాయముచే ♦ [illegible]
చైత్రనామకదేశిక ♦ చక్రవర్తి, వృద్ధతరులకు నతికృపా ♦ [illegible]
జిగిదగి [illegible] యొకవింత ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]

చ. సొగసవసంతగాయకుఁడు ♦ చాయగతిన్ గలకంఠగీతవి
స్ఫురణముఁజూప్రభో సుప్రల ♦ ఖోద్భటవసంబున నెల్ల పల్లవో
త్కరములయందు రాగములు ♦ గన్పడఁజేయుచు మాటిమాటికిన్
వనమును నోనికాయముల ♦ కుంగదయించె రసాతిరేకమున్.

చ. సలలితచాతురిం దగుచు ♦ సంతతకావ్యవిస్తరణము మత్తకో
కిలము ఖన్యత్వైఖరులు ♦ గని జనకర్ణసుఖప్రదంబుగా
పలుకఁగఁజేసి భాతులను ♦ విస్ఫురణంబు ఘటింపలేమిఁ దాఁ
జలితులనైకవంబునన ♦ వాపయుతంబు వహించెనంతయున్.

ఉ. అమ్మునిపుంగవ(సమ్మునిస్మ ♦ యంబు)1 నృపాలతనూజుఁ దాల్పఁ బ్రో
జ్జృమ్మితనిద్రమున్నిదుఁ ♦ దంచునిరంతరము వినూత్నమైన రా
గమ్మును వారిరాశివలెఁ ♦ గని బరిపూర్ణవిభూరుదమోపమా
సమ్మగ నెంతుదంతనవ ♦ సమ్మగుచింత నితాంతరాంతమున్.

ఉ. అన్నృపనాథశేఖరుఁడు ♦ దాతతరూపవిలాస మిప్పుడున్
గన్నులఁ గట్టినట్లు మదిఁ ♦ గన్పడ వ్రాసినయట్లు చాలనా
సన్నతిఁ గన్నయట్లు తను ♦ సంగతిఁ గాంచినయట్లు గాత్రసం
పన్నతనున్న చిత్రజుఁడ ♦ చేయనుఁ గాఁదనమాయఁ బన్నఁగన్.

చ. పిలిచినఁ బల్కనోర్కుఁడయు ♦ చిల్వరయున్నను బల్కుసుల్కుతోఁ
జెలుకలయుటం దుసందరుచ ♦ చిందును బద్యములంచయందు రా
చిలుకను నెన్నడల్ గయుప్రఁ ♦ జేరఁ రత్నపుబొమ్మఁ బిల్చి నె
చ్చెలియని నెచ్చెలిన్ గదియఁ ♦ జేరదు కృత్రిమపుత్రికామణిన్.

ఉ. వీణియ కేలఁ బూన ననఁ ♦ బెంబడిఁ బూనినఁ గాని తద్గుణ
క్వాణము సేయఁగైకొనదు ♦ గైకొనినన్ శ్రుతిరాగశీలవి
న్నాణము లేమియున్ గనదు ♦ నాటికి నాఁటికిఁ బంచబాణుఁ డ
క్షీణశరాలి నాటు తన ♦ చిత్తము మెత్తఁగఁ జేయుచుండఁగన్.

ఉ. సంగతదృష్టిఁ దక్కె గెలువఁ ♦ జాలిన చంద్రకిరీటి నందమున్
సంగవిలాసవైభవస ♦ మగ్రతచేఁ దను గెల్చినట్టి చం
ద్రాంగదునందు నేఁడునన ♦ యంబును జేరివహించె నంచు న
య్యంగజుఁడగ్గలో యనఁగ ♦ సంగనఁజాలఁ గలంగఁజేయఁగన్.

1 మార్గముదమ్మున్పబాల (మూలము)

సీ. బాష్పంబు వర్షరూ ♦ పము వహించుటెకాక, ఘటికలన్నియునట్లు ♦ కానసరయ్యె
శుభములన్నియు మహా ♦ శుభములౌటయెకాక, యఖిలాషసంతతు ♦ లట్లయయ్యెఁ
గ్రీడలన్నియు విషా ♦ కృతివహించుటెకాక, ధైర్యంబు నటువంటి ♦ దారవిూరెఁ
వనజారిరుచులు దా ♦ వంబులౌటయెకాక, ప్రాసాదములునట్టి ♦ పగిది నుండె
నో టిపగపూని దానివే ♦ ఆకటికూడి, కలికిచిత్తంబు మిపులంజీ ♦ కాకుపడగె
నతనుదేవతప్రాతికూ ♦ ల్యంబునొంద, నన్నియునుబ్రతికూలంబు ♦ లగుటయునుదే.

చ. తరుణి యుమామహేశ్వరుని ♦ దన్ నెలకొల్పెడువేళ వారిం
ద్దతిమకుటాంచలంబుల సు ♦ ధాకరరేఖలు రెండుగూడి త
త్పరమదయాసుధారసము ♦ పైకొన నిండునటంచు నాత్మలోఁ
దరలతఁ గాంచురాకలకుఁ ♦ దాలఁగలేమివసించునేటికిన్.

సీ. మలయమారుతపాత ♦ కలనచేఁ జలయింప, నతిమేను లతయౌట ♦ సత్యమయ్యె
నింద్యకాకలఁ జెంది ♦ కందుసుందరిమొగం, బరవిందమౌట య ♦ థార్థమయ్యె
అలవసంతునిచేత ♦ నలయుంగ నెలఁతయు, త్తమజాతి యనుమాట ♦ తథ్యమయ్యె
నలులకైయలుగంగ ♦ నబలచంపకగంధి, యన్న ప్రసిద్ధి సి ♦ ద్ధాంతమయ్యె
మదనుబలనుఃఖ పలుమాఱు ♦ నుచ్చరింపఁ, బణఁతిసౌందర్యలీల వి ♦ స్పష్టమయ్యెఁ
బరులు గావించునపకృతుల్ ♦ పరమపుణ్య, కరులకును భద్రకరములు ♦ గాకయున్నె.

సీ. తెల్పులెచ్చటఁగన్నఁ ♦ బొలుపుమీఱ వితంద్ర, చంద్రాశ్రపములంచు ♦ సంశయించుఁ
నలుపెందుఁజూచినఁ ♦ జలితాలికులసమా, కులకోకిలములందుఁ ♦ గలఁకఁ గాంచు
నెఱుపులెచ్చోటని ♦ రీక్షించినఁబ్రఫుల్ల, పల్లవోత్కరమందుఁ ♦ బరిహరించుఁ
బచ్చలెచ్చటనేత్ర ♦ పథము జెందినను సం, చారకీరములంచు ♦ సంచలించుఁ
బద్మభవుకల్పితంబౌప్ర ♦ పంచమెల్ల, మదనబలరూపమేయుందు ♦ మదిఁదలంచు
నెనయు నెడలేనివిరహాబ్ధి ♦ నీఁదువేళఁ, బద్మలోచన యతిశయ ♦ భ్రాంతిఁ జెందె.

ఉ. ఆకలకంఠి యాకరణి ♦ నంగజసాయకజాలబాధిత
వ్యాకులచిత్త యయ్యును ని ♦ రాకులతం శశికఁరపాదసే
వాకలనంబు శీతకర ♦ పాదమహావ్రతరాజచర్యయుం
గైకొనియుండె నాత్మ నధి ♦ కంబగు భక్తిభరంబుమీఱఁగన్.

వ. అంత.

మ. ఒకపద్మాకరతీరభూమి నొకలీ ♦ లోద్యానమధ్యంబునం
దొకచంద్రోపలసౌధసీమ నొకర ♦ త్నోన్నదగ్రపీఠంబుపై

నొక రాకానిశావేళయందు నొకకీ ♦ రోచ్చారసల్లాప నా
నొక సంగీతకళానిరూఢి నొకరా ♦ గోద్యుక్తి వాటింపఁగన్.

గీ. ఎందునంతంతకును బల్ల ♦ వించు మోహ, మించుక యనాపరాకుద్ద ♦ మించుఁ బ్రేమ
మించు తనమానసంబు ధ ♦ రించుగతి న, లంచుతతి నైందరి సేనిఁ ద ♦ లంచుచుండె.

మ. శశికాంతంబులరీతి సర్వవిరహి ♦ స్వాంతంబులుం నీరుగాఁ
గృశపద్మాకరలక్ష్మి వైఖరివిరో ♦ గిశ్రేణి భిల్లఁగా
దశదిగ్వ్యాపినియైన దర్పకయశో ♦ ధారార్ధలీల న్
శశిబింబంబు వితంద్ర చంద్రికమహో ♦ సాంద్రాకృతిన్ మీఱఁగన్.

ఉ. కుందములందు నందముగఁ ♦ గ్రుమ్మరి ముమ్మరమైన కమ్మతా
విందులకించు చెందొవల ♦ విందులకుం గడుమెచ్చి యచ్చటం
జెందులఁ ద్రొక్కి (తొక్కి) సర ♦ సీపరిశీలన మాచరించి యా
గంధపుఁగొండ దెమ్మరలు ♦ గ్రమ్మఁగ నమ్మలికం బొనర్చుచున్.

సీ. చెలకువిలుకాని బలుకాని ♦ కెలుకుటంబ, కములు తనయంగములు సురం ♦ గములు చేసి
మానధనమెల్ల హరియింప ♦ మగుడలేక, మనసు గడుఁ జెదరిక మంత ♦ మందయాన.

గీ. గుట్టు చెదరంగ ధైర్యంబు ♦ బట్టు వదల, వ్రీడతోఁ గూడి మానంబు ♦ నోడిపోవ
శాంతియును జెంద మనసువి ♦ భ్రాంతినొందఁ, గాంతయుట్లను దుర్దశా ♦ క్రాంతయగుచు

క. ఔలయించు కైదువదొర, యులయించుం జెలువింట ♦ నదరంటంగా
నలిగితముఁ గలిగించఁగ, నలిగితము దామ శుకపి ♦ కాళికరంబుల్.

ఉ. గ్రక్కునఁ గన్నచో విషముఁ ♦ గ్రక్కు నలిప్రకరంబు చంద్రులో
దక్కులు మీనికిన్ గడుఁజా ♦ దక్కులు నిక్కముగాఁగ నక్కటా
చెక్కు సమయ్యెఁ బంచశరు ♦ చక్కసమానత రెండు లేక యీ
చిక్కునకెల్ల నామనసు ♦ చిక్కి నహాయెఁక నేమిసేయుదున్.

ఉ. పువ్వులదవ్వులం నిలువ ♦ భూరిశరంబులు చేరఁ బోయినం
జవ్వపుఛాయలారయ న ♦ మందదళంబులు మేను సోఁకినన్
నవ్వులు గావు నాయెదని ♦ నమ్మఁగరాదిఁక నేమిసేయుదో
యవ్వలదాఁజాడ కాండములు ♦ నవ్వలరాజు దచిప్రకాండముల్.

గీ. అనుచుఁ బూర్ణేందువదన యా ♦ యదన మదన, శరములకుఁ జంద్రకరసము ♦ త్కరశి
[ములకును

---

1 టందగముఖ (మూలము) 2 యధా మూలము.

గరము పాటీరమారుతాం ◆ కురములకును, గాక పెనుగాఁకతోడఁజి ◆ కాకునొందె.

ఉ. వాడినమోముతీరు బల ◆ వంతపుఁగంతుని వింతదాడిచే
నోడినయట్టిభీరమును ◆ నోరిమితున్నదిలేక క్రీడతో
వాడినకెందమందమును ◆ సంగసకుం గనసైన సంతలోఁ
దోడిసఖీమణుల్ కలఁక ◆ తోఁజెఱఁగందిన మానసంబులన్.

గీ. అంపఱుగూడి యిటియేమి ◆ సుందరాంగి, చందమొక వింతయైనదా ◆ చందమామ
యల్లి సురభిళ్లములుకాఁకఁ ◆ జెల్లుఁదల్ల, డిల్లుట నిజంబటంచు భీ ◆ తిల్లిరంత.

సీ. జడిగొన్న పూఁదేనె ◆ చదిసినతేమావి, చివురులు సెజ్జగాఁ ◆ జేసెనొకతె
పెనుహిమసీటతోఁ ◆ గిరచల్వగలకల్వ, విరులప్పయిని నిండ ◆ నెఱపెనొకతె
పుష్పాడి పచ్చక ◆ ప్పురముతోడను గూర్చి, తెఱచుగా సామీఁదఁ ◆ బఱపెనొకతె
నెలఱాలనీటితోఁ ◆ గలిపిన పన్నీరు, పిల్లుదట్టఁగ నందుఁ ◆ జల్లెనొకతె
తళుకువెన్నెలలోఁగల ◆ జెళుకుగులుకు, కలిగిజిగిసన్న వలిపంపు ◆ వలువఁగట్టి
వలపువలవఁ గెంగేలు ◆ బలిమిఁబట్టి, చెలువఁజెలువైన పాన్పునఁ ◆ జేర్చెనొకతె.

సీ. పగడాలు కర్పూర ◆ సారంబుఁగలిపిన, మృదుచందనము మేన ◆ మెత్తిమెత్తి
కలువపూఁదేనెతోఁ ◆ గలసిన పన్నీరు, సారెసారెకు మీఁదఁ ◆ జల్లిచల్లి
సరసలామజ్జక ◆ సముదాయకృతతాళ, వృంతజాలములచే ◆ విసరివిసరి
సద్వస్సమానీత ◆ జలజనాళంబులు, వరహారలతలుగా ◆ వైచివైచి
మఱియుబహుయత్నములుపూని ◆ మానవతులు, చాలశైత్యోపచారముల్ ◆ సంఘటింప
నంతకంతకు మదనబా ◆ ణానలమునఁ, గాంతమృదులాంగలత యతి ◆ క్లాంతయయ్యె.

సీ. ఘనసాంద్రగతి నలం ◆ డిన చందనపుగంధ, మూష్మయుక్తంబుగా ◆ నుడుకజొచ్చె
సెజ్జగాఁగూర్చిన ◆ చిగురులన్నియుఁ జెడి, యతివిమర్దనతఁ జూ ◆ ర్ణితములయ్యె
నచిరోపనీతంబు ◆ లయిన పంకజనాళ, హారవల్లులు దప్పించి ◆ నట్లయుండె
హిమవారిగలిపి సాం ◆ ద్రములుగాఁ జిలికించి, నట్టిపన్నీరదృ ◆ శ్యత వహించెఁ
జలువపనులెల్ల నీరీతి ◆ సలుపుచున్న, సతుల కరపల్లవంబుల ◆ చాయగలఁగె
నసమశరపావకక్రాంత ◆ యైన యట్టి, సుందరీమణి తనువల్లి ◆ సోఁకినంత.

వ. ఇవ్విధంబున.

చ. వనితకునంతనంత బల ◆ వంతపువెట్టల మేననెత్తుకొ
న్నను జెలికత్తెలెల్ల రతి ◆ నాయకసాయకతాపమంతయున్

మున శిశిరోపచారముల ♦ మానుపఁబూనుటయెల్ల నెన్నఁగా
ననలము నాజ్యధారఁ దగ ♦ నార్పఁదలంచు ప్రకారమయ్యెడిన్.

క. యిందుఁడుఁ గర్త మరుండడ, యిందుసురభిమందపవను ♦ లీతనికిఁ జెలుల్
సుందరి నూరక యందఱుఁ, గుందించెదరనుచు మివులఁ ♦ గుపితాత్మకవై

సీ. ద్విజరాజమౌళిపైఁ ♦ దివిరి నిశాకరుం, బడిద మొత్తిన పాత ♦ కాత్ముఁ డొకఁడు
తనసహోదరి యింటి ♦ ఘనతరశ్రీయెల్లఁ, గొని ప్రకాశము నొందు ♦ క్రూరుఁ డొకఁడు
విదితవనప్రియు ♦ ద్విజరాజి వంచనా, క్రాంతగాఁ జేసిన ♦ ఖలుఁ డొకండు
మొదలనావాహ్య నెదిరి ♦ పాంథులకప, కారంబు సేయుచు ♦ క్రూరి యొకఁడు
మదనకుము దాప్త మధుమాస ♦ మందపవన, సంజ్ఞఁ గలవీరు పరమదు ♦ ష్కర్మరతులు
భూరివిరహానలంబు చేఁ ♦ బొదువఁబడిన, సఖులఁ గలఁచుట కొకయింత ♦ సంశయంబె.

క. తనుజాతుఁడవై మన్మథ, దనుజాతునిరీతి సలుపఁ ♦ దగునే సతులన్
దనుజాతమైన రోగము, తనుధారులకలఁచు నదియుఁ ♦ దథ్యంబు సుమీ.

సీ. చపల(తా)పాళప ♦ కుసుమ్మగు నీయశ్వ, (మ పు)రూపము నీశ ♦ తాంగకంబు
భువనాఘదరణవి ♦ స్ఫూర్తి నీదుపతాక, బహువిజన్మగతి నీ ♦ సహచరుండు
మధుపానసముదితో ♦ న్మాదంబు నీనారి, ఘనరజోయుతము నీ ♦ కార్ముకంబు
నియతవైషమ్య(మూ ♦ నిన) సాయకంబులు, పంచమాన్వితము నీ ♦ బంట్లు మాఁకఁ
భావసంభవ యిటువంటి ♦ పరికరంబు, గుణసమగ్రంబుగా నేర్చి ♦ కూర్చికొన్న
నీకు నీకుటిలాలకా ♦ నీకములకు, నార్తిఁ గావించు పనియేమి ♦ యబ్బురంబు.

గీ. మదనయెద సోకినంత నే ♦ మనుజతతుల, మతులు వేఁదుఱు ప్రుట్టించు ♦ మదన మనకు
నీకు నొకపేరు గల్పించె ♦ నిఖిలదిశల, నట్టిదవు నెప్పు వర్ణనీ ♦ యంబుగాదె.

క. కాంతారచాపుఁ డౌతఁడు, కాంతారాజిం గలంచెఁ ♦ గాక వసంతు
సంతానములకు నేటికి, సంతాపము జేసెదవుర ♦ సంతానీవున్.

ఉ. మత్తిలి రోవపంత పలు ♦ మాన్నులుమానుగఁ దావకీనదు
ర్వృత్తిరయిటుగా నెకరణి ♦ వేఁగుటు గాంచినఁ గాంచెఁ గాక యా
యుత్తమజాతి వృత్తముస ♦ మున్నటి బూయక కాయ కెంతయున్
రిత్తలయియుండె నీగుణగ ♦ రిష్టత యెల్లనుఁ జాటి చెప్పెదే.

౧౦. అత్యంతతాపస ♦ మన్వితంబై రిక్త, సరసులతోడ గ్రీ ♦ ష్మంబు నిలిచె
వనవృత్తి యే ప్రొద్దుఁ ♦ గనికమలోల్లాస, విరహితంబై వర్ష ♦ వేళ యుండె

జీవనాల్పతచేఁ గృ ♦ శించిన వాహినీ, సముదయంబుల శర ♦ త్సమయము మత్త
గళితమిత్రోన్నతిని ♦ కలుషమై ప్రతిభనా, కాంతికార్యంబు హే ♦ మంతమందె
మిన్నులజడమయ్యె శిశిరంబు ♦ మేలుమేలు, తేజమున నీవు వకేఁరు ♦ రాజువైన
యంత నీ వంతకాంతాజ ♦ నాంతరంగ, కృంతనము నేయుచుంటి నీ ♦ కెంత భరము.

ఉ. మాధవుఁడీ ధరన్ మును స ♦ మస్తఫలాశిదయంబుఁ గూల్పఁగా
బాధ యణంగి లోకములు ♦ బ్రిస్ఫుటసమ్మదవృత్తిఁ గాంచె నీ
మాధవుఁ డాదరంబున స ♦ మస్తఫలాశిదయంబుఁ బెంపఁగా
బాధ జనింపదే భువన ♦ పంక్తులకెల్లను వేయు నేటికిన్.

ఆ.వె. మధుమాధవుఁడును ♦ మాత్సర్యమొనరింప, జగములెల్ల నిలిచె ♦ శంకలేక
మనుజతతికి నేటి ♦ మధుమాధవైక్యంబు, నియతి వైపరీత్య ♦ నిరతిగాదె.

క. అమనికామనిగానీ, కామునికామన్న యుడుకు ♦ గానీ చలివై
నేమంబునం గినిసెదు నీ, వే మతిమఁజాయలయ్యె ♦ వీయెడఁ జంద్రా.

చ. జలజముగాదు నెమ్మొగము ♦ చక్రయుగంబిదిగాదు రోరుహం
బులయుగళంబు శాత్రవుల ♦ బొందొనరించె నటంచుఁ గాంచి చం
చలనయనం గలంచుటకు ♦ సారెఁ దలంచెద వింత యేటికిన్
దొలఁగుతొలంగు మిచ్చటఁ బ్ర ♦ దోషవిజృంభితమోనిశాకరా.

చ. గురుతరయుక్తిచేఁ బ్రియులఁ ♦ గూడిన వీడిన వారిచెంతలం
గురియుటకేసుధారసము ♦ ఘోరవిషంబును రెండుఁ గూర్చి యా
సరసిజసూతి నీతనువు ♦ సల్పినవాఁడు మృగాంక కానిచో
నిరవుగఁ జెల్పునల్పులవి ♦ యేటికి నీయెడఁ గానఁబుట్టెడిన్.

ఆ.వె. గరళమూర్తివౌటఁ ♦ గాంతాజనంబుఁ, గలఁచెదవు కల్ల ♦ గాదు చంద్ర
అమృతమూర్తివైన ♦ నమృతాంధసులు నిన్ను, నొసఁగి మఁగుడ నుద్భ ♦ వింతువేల.

గీ. పద్మినీజాతి లక్షణ ♦ ప్రౌఢఁ గాంచి, విధుమధులు కాంతఁ గలఁగించు ♦ విధము గద్దె
బాళినై యుండి మలయాద్రి ♦ పవన నీవు, కలికి నలయింప నేల ని ♦ ష్కారణంబు.

సీ. దివిజాతిం దయం గల్గి ♦ భువనభీకరుఁడైన, శిఖికి నిత్యముఁ బ్రాణ ♦ సఖుఁడ వౌట
దశదిశల్ గలుగ నం ♦ తకనిరంతరనివాసం, తదిశాంతవిహారకో ♦ త్సాహి వౌట
ప్రాణులెల్లెడఁ గల్గఁ ♦ బ్రత్యగ్రగిరులోగ్ర, జంతుసంతతికి భో ♦ జనమ వౌట
వివిధసూరులు గల్గ ♦ భువనోపకారవి, స్ఫురితమౌజలదంబుఁ ♦ బోనడఁచుట

యాదిగా మీఱుసిరితు ♦ లరసి చూడ, మందపవనకిశోరి యా ♦ మందగమన
యందుఁ గినుకం దుమురితెంపుఁ ♦ గందువొందు, చఁది మెఱుఁగుఁ యైశ్వర్య ♦ చర్య యౌనె.

గీ. చలువపెద చల్లు కల్లని ♦ చ్చలువహించి, యానినాఁడన్ను వేఁడిగ ♦ ర్భాంతరమున
భవనుదరసంభవుండైన ♦ పావకుండు, మాకు నెఱిఁగి చుచున్నాఁడు ♦ మందపవన.

ఉ. చందనకోటరాంతరని ♦ శాంతములందునె సంచరించి యా
యిందువతంసు హారముల ♦ హీనవిషంబుల మీఱు క్రూరపుం
జంద మమందబుద్ధిబల ♦ సంయుతులౌ హరియైనర్చితేని యున్
మందపవీరఁ నిన్నుఁ బలు ♦ మారు మెసంగిన దోసమెయ్యెడిన్.

మ. మలయవ్యాప్తిఁ జెలంగి యీవిరహులం ♦ మర్దించుటేకాక య
మ్మలయవ్యాప్తి నెనీ వశేషభువనో ♦ న్మాదంబుఁ గావింపఁగాఁ
గల వింకమ్మలయానిలంబ మిపులం ♦ గారుణ్యహైన్యంబుచేఁ
జెలియుంజాలిరె యేతదర్థము మహా ♦ ధీమంతులౌ వారలున్.

క. అనికాంతికంతకంటకుఁ, దనువల్లికయందు నతను ♦ తాపభరమునం
జనితముగఁ జకితమృగలో, చనలందఱుఁ గూడి యధిక ♦ చకితాత్మకలై.

ఉ. వేలుపులం గనుంగొని ప్ర ♦ వీణతచే నతియాదరింపు చు
ద్వేలదయావిలాసమున ♦ వేఁడిన యర్థము లెల్ల నియ్యఁగాఁ
జాలుదురింతె గాక మతి ♦ చాలక నిందయొనర్చి బాలకున్
జాలియ చాలఁ గూర్చితిమి ♦ చాలునికిన్ నుతిసేయఁ గాఁదగున్.

గీ. ఆనతాఖిలజనతాభి ♦ లార్థజాల, దాయకాయ రతిప్రాణ ♦ దాయకాయ
ముఖ్యయోగిసమూహవి ♦ మోహసంవి, ధాయకాయ నమఃపంచ ♦ సాయకాయ.

సీ. ఇంద్రియంబుల నేల ♦ యేలఁజాలు విపర్థ, మానచాంచల్యమా ♦ మానవంబు
మాధురీధుర నేలఁ ♦ మలయుఁబర్వంగ్రహ్యా, తారూఢిఁ గన్న కాం ♦ తాకరంబు
నిరతమిందిరకు మం ♦ దిర మేలయగుఁబంక, జాతస్వరూపత ♦ సరసిజంబు
ధర జగత్ప్రాణమై ♦ పరఁగు నేల ప్రభంజ, నారూఢిఁ గలమంద ♦ మారుతంబు

హృదయసంభవ నీపుట్టి ♦ నిల్లువిల్లు, కాండమురధపరికాండము ♦ గాక యున్న
నున్నతి లభించకున్నె నీ ♦ వున్నచోటఁ, గన్నె భాగ్యంబు చిన్నెలీ ♦ కరణిఁ గాక.

ఉ. గౌరిపయిం బురారికిన ♦ ఖండితరాగభరంబుఁ బూనె నీ
సేరుపు మాపఁగాఁగద జ ♦ నించినదానముఁ డాపరితాపవి

స్తారకుఁ డుగ్రతారకుఁ డి ◆ దారకుఁడై కనుపట్టె నంతకుం
గారణమీవ నీవలనఁ ◆ గా జగముల్మనియెన్మనోభవా.

సీ. కరికుంభముల యానఁ ◆ గదిసికాంతాజన, స్తనకుంభముల యానఁ ◆ దరము లేదు
జిగికెంపుగమికోర్కెఁ ◆ దెగడి నెచ్చెలుల, కెమ్మోవికెంపుల కోర్కెఁ ◆ ద్రావ లేదు
భూమిపైఁ గామంబు ◆ పోఁదోలి బాలికా, కటిభూమికామంబు ◆ గప్ప లేదు
వసనాభిలాషంబు ◆ వదలికాంతానంత, వసనాభిలాషంబు ◆ వంప లేదు
కలుములకు రోసియైనను ◆ కంజముఖులు, చెలువములకు రోయరీ పాత్రిణి ◆ కులములన్న
సరిదిహారి తీవ్రతురగ నీ ◆ యంబకముల, గములనగు భంగములప్రసం ◆ గములఁగావె.

క. వరబుధగణసామంతా, చిరబాంధవపరిచయాను ◆ స్మృతరతికాంతా
పరితోషితవిపినాంతా, సరసాకృతిగుణనిశాంత ◆ శరణము వసంతా.

ఆ. వె. సురభివీవు సర్వ ◆ సుజనార్థసందోహ
దోహనంబు నీకు ◆ దొడ్డతనమె
మాధవుండ వీవు ◆ మహి యెల్ల రక్షించు
నాదరంబు నీకు ◆ నబ్బుదంబె.

సీ. కిసలయోత్కరసము ◆ ల్లసనకారివి నీవు, కిసలయాధర యీస ◆ ఖీలలామ
సమదాళిసముదయ ◆ ప్రమదకారివి నీవు, సమదాళిచికుర యీ ◆ చంచలాక్షి
సుమజాలవికసన ◆ స్ఫురణకారివి నీవు, సుమకోమలాంగి యీ ◆ కమలగంధి
మేదురపికకుహూ ◆ నాదకారివి నీవు, పికవాణి యీ చంద్ర ◆ బింబవదన
యంగనకు నీకు నిన్నిటి ◆ యైన బాంధవమ్ము చెలువమ్ము వమ్ముగ ◆ మున్మరంపు
టలజడి రొనర్ప నేర్పుచే ◆ నాననేల, యారకీవింత నీవింత ◆ రోవసంత.

పంచచామర. రసాలముఖ్యసాలరాజి ◆ రాజిలంగఁ జేయు ను
ప్రసన్నమూర్తి యెల్లమౌని ◆ పద్మపాణి చెంతనీ
వసహ్యవృత్తిఁ దాల్ప నేల ◆ యా దయాలవాలమౌ
వసంత నీవు సంతసించి ◆ వారిజాక్షిఁ బ్రోవుమీ.

సీ. సముదితానంతసం ◆ తమసదంతావళ, హింసావిలాసమ్ము ◆ గొంటి చంద్ర
1 యమరాశనార్థము ◆ నాయాసపరిహారీ, సత్కళాసముదాయ ◆ సాంద్ర చంద్ర
తరణికరగ్లాన ◆ ధరణీసౌఖ్యావహా, చ్ఛత్సుధాకరణని ◆ స్సాంద్ర చంద్ర
నిజచంద్రికాసము ◆ న్మేషవిశేషప్ర, సారనిర్జితసస్య ◆ చంద్ర చంద్ర

1 యమరాశాసాయము ◆ నా (మూలము)

సకలజగదేకకల్యాణ ♦ జనకపదస్థ, మందిరాసోదరస్వసా ♦ మర్ధ్యాగచిత
బంధురస్యాలభావసం ♦ బంధవర్ధనరత, సంతోషితోపేంద్ర ♦ శరణాః చంద్ర.

చ. అమృతపయోధియందుదయ ♦ మందిన యుత్తమవృత్తి గాకయో
యమృతమయాఖ్య లోకనిక ♦ రావనపావనసత్క్రియామృతం
బమితముగా వహించిన ము ♦ రాసురవైరిమనంబునందు జ
న్మము గనినట్టినీకుఁ దగు ♦ నామృగనేత్రలనింత సేయఁగన్.

క. వందేశ్వామ్మలయాచల, కందరచరదమరయువతి ♦ కచనిచయాంతా
మందేతరపరిమళభర, మందారాంతరవిహార ♦ మలయసమీరా.

పంచచామర. అమంద 1 చందనాద్రికాన ♦ నాంతసాంగసౌరభా
ద్గమంబుఁ గందునన్న యట్టి ♦ గట్టి యాస మీఱిన
సమీర దోషమీరతీశ ♦ సాయకానుసారతం
గుమారి దైన్యవార్ధిముంచు ♦ కోపముంచు టారయన్.

గీ. ప్రాణమును నీవు ప్రాణిసం ♦ త్రాణకరణ, జీవనము నీవ జీవన ♦ శ్రీకినధిక
పావనము నీవ యీజగ ♦ త్పంక్తి కాని, కారణము నీవ వివరింప ♦ గంధవాహ.

గీ. యీవు సారంగయానుండ ♦ వెంచి చూడ, రాజముఖియును మత్తసా ♦ రంగయాన
గంధవహ యిట్లభేదంబు ♦ గలుగుచుండ, నీవు చలియింపఁ జలియించు ♦ నీరజాక్షి.

ఆ. వె. అనుచు వనితలెల్ల ♦ నబలామనోభవ
గ్లాని మానుకొలుపఁ ♦ బూనియిట్టుల
మదనసురభిదండ్రి ♦ మలయమారుతములఁ
జేరి ప్రార్థనంబు ♦ సేయుచుంత.

క. అనృపకన్యకమదిఁ గా, మానలమొకయింత శాంత ♦ మగునట్లు గనన్
మానవతులెల్ల నతిశయ, తానందము వొందుచుండి ♦ రాసమయమునన్.

శా. ఫాలాభీలవిలోచనాంతరశిఖ ♦ ప్రవ్యక్తకీలావళీ
హేలా నిర్జితపంచసాయక సుతా ♦ ధీశాదిసంసేవితా
ప్రాలేయాద్రిసుతాపయోధరతటీ ♦ పాటీరపంకాంకిత
శ్రీలాలిత్యమహాభుజాంతర ముని ♦ శ్రేణీమనోభావితా.

క. శరణాగతభరణ సుధా, శరణాంకిత దుర్జయోగ్ర ♦ సామజదైత్య
స్ఫురణహర శూలసాధన, భరణా భుజగాధినాథ ♦ పాదాభరణా.

---

1 చంద్రిసదృశా.

స్రగ్విణి. ఘనక కృపప్రజా ♦ ధీనిస్సంశయ
ధ్యానలీలావశం ♦ ధ్యానశస్త్రానిశం
తాండవస్వాంత ♦ స్థానదానక్రియా
మానకారుణ్యపు ♦ ణ్యోదయాభ్యున్నతా.

గద్యము—ఇది శ్రీశైల నివాస భ్రమరాంబా సమేత మల్లేశ్వరస్వామి కృపాపాత్ర
భారద్వాజ గోత్ర పవిత్ర పెనుమళ్ల సోమమంత్రి పౌత్ర పెద
నీల ప్రధానపుత్ర సకల సుకవి స్తుత్య సోమనామాత్య
ప్రణీతంబైన సీమంతినీకళ్యాణంబను మహా
ప్రబంధంబునందు ద్వితీయాశ్వాసము.
ఏతత్సర్వం శ్రీసదాశివబ్రహ్మార్పణమస్తు.

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీసదాశివాయనమః.

సీమంతినీకళ్యాణము.

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీమానసప్రియాదిమ, హామానితవైభవోద ♦ య శ్రీశైల
శ్రీమద్భ్రమరాంబాని, స్సీమప్రియతానివేశ ♦ శ్రీమల్లేశా.

వ. అవధరింపుము.

సీ. రజనికడచని వాసరా ♦ రంభమైనఁ, జితవర్మావనీనాథ ♦ శేఖరుండు
కల్యకృత్యంబులెల్ల సా ♦ కల్యరీతిఁ, గడపి యేకాంతమున బంధు ♦ గణముఁదాను.

వ. సుఖాసీనుండై తనతనయ వృత్తాంతంబు తదీయసఖీజనంబులవలన నాకర్ణించి దైవా
నుకూల్యంబున సంతసించి యిట్లని యాలోచనంబుచేసె.

ఉ. మామక మానసంబు హిత ♦ మంత్రిజనంబు నుదాత్తచిత్తచ
ర్యామహిమంబు నేకవిధ ♦ మై కనుపట్టిన నంతకాలయా
తామరసాక్షి డెందమును ♦ దాదృశమాట గిరీంద్రకన్యకా
స్వామికటాక్షదృష్టికిని ♦ సాక్షిగదా వివరించిచూచినన్.

గీ. అటులఁగావున నింద్రసే ♦ నాత్మజునకుఁ, గుటిలకుంతలఁ బెండ్లిసే ♦ యుటశుభంబు
వారిచిత్తంబుఁ దెలియక ♦ వారిజాక్షి, నిత్తుమనరాదు కర్తవ్య ♦ మెద్దియింక.

ఉ. చారులచేత నమ్మనుజ ♦ చంద్రునిచిత్తము సంశయంబుగా
నారసికాని మానవతి ♦ నర్పణసేయుటఁ జెల్లరాదు పరి
క్షారతిచేఁ బరేంగితము ♦ చందమెఱుంగఁగఁజాలు వారి నేఁ
డారసికాగ్రయాయి పురి ♦ కంపుట లెస్స రహస్యవైఖరిన్.

వ. అని తాదృగ్విధయత్నంబునందు నత్యంతజాగరూకత్వంబు వహించె నంతకమున్న
యక్కడ.

గీ. నలతనూభవుఁ డింద్రసే ♦ నప్రభుండు, తనయుని వివాహకార్యయ ♦ త్నముఁ జేయఁ బూని
మిత్రయుతుఁడై విచారించి ♦ చిత్రవర్మ, నృపతనయ సర్వకన్యగా ♦ నిశ్చయించె.

ఉ. చతురపురోహితద్విజుల ♦ సమ్మతిసంయుతులైన మంత్రులన్
హితకరులైన బాంధవమ ♦ హీపతులం బిలిపించి వారితో
నతిశయకౌతుకామృతర ♦ సానుభవంబును జిత్రవృత్తియు
న్నతిని వహింప నిట్లనియె ♦ నవ్యవికాసముఖారవిందుఁడై.

సీ. అఖిలదేశములనా ♦ ర్యావర్తదేశం బ, శేషకల్యాణాల ♦ క్ష్మీపదంబు
రాజులందెల్లవి ♦ రాజగుణాఢ్యుఁడౌ, చిత్రవర్మనృపాల ♦ శేఖరుండు
దీపితదానప్ర ♦ తాపసాధుక్రియా, ర్జితమహోర్జితకీర్తి ♦ చేఁ జెలంగు
నామహీధవు పుత్రి ♦ సీమంతినీకన్య, ధన్యచారిత్ర సౌం ♦ దర్యధుర్య
ఆమృగీశాబనయన నం ♦ ద్రాంగదునకుఁ, బరిణయం బొనర్చుటకు మనః ♦ పద్మసీమఁ
దలఁపు జనియించె నిదియె యు ♦ క్తంబుగాఁగ, నెంచి మతిమంతు లంగీక ♦ రించి రంత

వ. అదిగావున.

క. ఆర్యావర్తమునకుఁ జని, కార్యవిదుం జిత్రవర్మఁ ♦ గనుఁగొని యేత
త్కార్యము ఘటియింపఁగఁదగు, నార్యులు మెచ్చఁగ ధీస ♦ మన్వితులగుచున్.

ఉ. అని పయనంబొనర్చె నృపుఁ ♦ డంపిన వారును గార్యసిద్ధిసూ
చనశకునాదికంబులు ప్ర ♦ సన్నమతిన్ గనుఁగొందు వేడ్కతోఁ
జనిచని కాంచిరగ్ర్యమణి ♦ సౌధమరీచివిచిత్రచిత్రభా
జనమగు చిత్రవర్మనృప ♦ చంద్రుని వాసపురాధిరాజమున్.

వ. ఇట్లుగాంచి తదీయసౌభాగ్యలక్ష్మీవిశేషంబులు వైచిత్రిఘటింపంబని రాజగృహ
ద్వారంబుచెంతనిలిచి దౌవారికులచేతం దమరాక నెఱింగించిన నతఁడు నిబ్బరంపు
టుబ్బరంబుతో నుబ్బు మనంబునం బెనఁగొన వారిరావించి సత్కారపూర్వకంబుగా
నుచితాసనంబుల నుండనియమించి యిట్లనియె.

గీ. ఇంద్రసేనుండు కుశలస ♦ మేతుఁడే త, దాత్మజుఁడు సౌఖ్యయుతుఁడె చం ♦ [ద్రాంగదుండు
వారివారికి శుభ మని ♦ వారితంబె, యతనిభూభాగమునకు ని ♦ రామయంబె.

వ. అనిన వారును వికాసముఖారవిందులై మృదులవచనరచనాచాతుర్యంబుచేత నతని
కిట్లనిరి.

క. శుభమచ్చోఁదతికిని, శుభయుతుఁడైనట్టి నిన్నుఁ ♦ జూచితి మిఁకనో
శుభగుణరత్నాలంకృత, శుభపారంపరలభించు ♦ సుస్థిరకీర్తిన్.

ఉ. నిన్నలునుం దుషారధర ♦ శీకరకన్యక చిత్తమంతయున్
మ్రుచ్చిలు జేల్పురాయని స ♦ మున్నతభక్తి భజించునీసము
ద్యచ్చరితంబు మాటికి గృ ♦ హాగతకోటిప్రశంస సేయఁగా
మెచ్చినవాఁడు మానృపతి ♦ మేదురతావకభాగ్యలీలకున్.

చ. అవిరళకీర్తి నైషధనృ ♦ పాగ్రణి నీగుణరత్నజాలముల్
చెవులకుఁ జారుభూషణ వి ♦ శేషములై ప్రమదంబొనర్పఁగా
భవదనవద్యమూర్తి యతఁ ♦ డంచశరప్రతిమానరూపమై,
భవరమచేతఁ గన్నులకుఁ ♦ బండువ సేయఁదలంచు నెప్పుడున్.

చ. అవనిపలోకశేఖర య ♦ నంతగుణత్వము నీకునద్ధరా
ధవునకునిక్కమై యచల ♦ ధర్మతయుం దగు మీరలిద్దఱున్
వివిధజగన్నికాయనుత ♦ విశ్రుతవైఖరి మీఱఁగూడినన్
శివకరలీల మిక్కిలివి ♦ శేషగతి న్వెలసిల్లుచుండెడిన్.

సీ. నీకు యోగ్యంబు పాంచాల ♦ నృపతి చెలిమి, యతనికర్హంబు నీదుస ♦ ఖ్యంబు కలిమి
శబ్దమర్థసమేతమై ♦ చాలవెలయు, నర్థయోగంబుచే శబ్ద ♦ మలరుచుండు.
సీ. అతఁడు తనపుత్రుఁడైన చం ♦ ద్రాంగదునకు, నర్హకన్యను బెండ్లి సే ♦ యంగఁదలఁచు
చేసి మీతో విచారంబు ♦ సేయుమనుచుఁ, బనిచె నీసన్నిధికి నన్నుఁ ♦ బార్థివేంద్ర.
సీ. అతఁడు నీయందు చెలికార ♦ మాచరించి, పంపె నీవును దన్మైత్రి ♦ వాటిలంగ
నార్యవర్ణితచరిత యా ♦ కార్యమునకు, విమలమతి నిర్ణయంబుఁగా ♦ వింపవలయు.
వ. అదియునుంగాక.

ఉ. అంగజవైరిపాదముల ♦ యందుఁ జలింపనియట్టి గట్టిప్రే
మం గలమీరలిద్దఱు స ♦ మానులుగావున నీకుమారిఁ జం
ద్రాంగదుతోడఁ గూర్చిన స ♦ మస్తగుణంబుల సానుకూల్యసూ
సంగతిఁ జంద్రచంద్రికల ♦ సంగతితోఁ దులదూఁగఁ జాలెడిన్.
క. రూపమున సద్గుణమున న, వోపగతవయోవిలాస ♦ యోగంబున మీ
పాపకును నింద్రసేనకు, భూపాలకుమారమణికి ♦ నీడగు ననఘా.
ఉ. చక్కని రూపమొక్కటి ప్ర ♦ సన్నగుణోన్నతిలీల యొన్నఁగా
నొక్కటి యౌవనోదయము ♦ నొక్కటి చంద్రికశాకటీటపై

మకుటోత్సవసేయుటొక్కటి స ♦ మస్తవిధంబులఁ జూడనీడఁగున్
నిక్కము నీకుమారికిని ♦ నీతివిహారికి నైంద్రసేనికిన్.

క. అన నెమ్మనమునఁ బెనఁగెడు, ననుమోదాశ్చర్యభరము ♦ లాస్యకములసం
జనితస్మితలీలావిక, సనమునఁ బ్రకటములు గాఁగ ♦ జనవరుఁడంతన్.

క. ఇదియత్యంతాశ్చర్యము, గద మహాకార్యంబయత్న ♦ ఘటితంబయ్యెన్
మదనారి యింత నాపై, సదయుఁడగునె యనుచుఁ బులక ♦ సంగతతనుఁడై.

గీ. ఇంద్రసేనవసుంధరా ♦ ధీశు కీర్తి, విందుమెప్పున వీనుల ♦ విందుగాఁగ
నతనిమంత్రుల మిముఁగన్న ♦ నంతకన్న, నతిశయానంద భరమయ్యె ♦ నాత్మయందు.

క. నలరాజవంశకరుఁడగు, నలరాజుం బోటిగాక ♦ యానృపమణితో
నలఘుతతసద్గుణంబుల, నిలరాజులు పోటియగుదు ♦ రే వివరింపన్.

గీ. అతని మాయెడవింతయెం ♦ తైనవలువ, దెట్టియిష్టంబు నిషధభూ ♦ మీశ్వరునకు
నదియ మాకును బ్రియతమం ♦ బగుచునుండ, మాటలిఁక వేయు నేటికి ♦ మంత్రులార.

వ. అదియునుంగాక.

క. సీమంతినికర్హ వరున్, మేము విచారించునపుడ ♦ మీవచ్చుటయు
న్నామశుభకారణంబని, నామది నిశ్చయముగల్గె ♦ నయవిదులారా.

గీ. ఇంద్రసేనున కనురాగ ♦ మెచటఁగల్గె, మాకునచ్చోట మిన్నుఁబ్రే ♦ మము జనించె
నీరజాతాక్షి సీమంతి ♦ నీవధూటి, నర్పణము సేయువాఁడఁ జం ♦ ద్రాంగదునకు.

చ. అని హితబంధురాజికిని ♦ నంతిపురంబుననున్న వారికిన్
దన తనయాలలామమును ♦ నైషధ సూనునకిచ్చు కార్యవ
ర్తనమెఱుఁగంగఁ జేయ నుచి ♦ తంబుచితంబిది యందుఁ బల్కి యా
యనుపమకార్యసంఘటన ♦ కందఱుఁ జెంది రతిప్రమోదమున్.

ఉ. లాలితభాగ్యయోగ్యశుభ ♦ లక్షణుఁ డానృపవర్యుఁ డంతఁ జాం
చాలునిమంత్రివర్యులఁ బ్రి ♦ సన్నమతిం దగసత్కరించి తాం
బూలనవీనచేలమణి ♦ భూషణముఖ్యసమస్తవస్తులన్
జాలరొసంగి యిట్లనియె ♦ సమ్మదయుక్తనిజాంతరంగుఁడై.

ఉ. సంతతసౌఖ్యదంబిది వ ♦ సంతము లెస్స వివాహదీక్షక,
త్యంతవిలంబ మేటికిఁక ♦ సర్వముహూర్తముఁ జూచి నిశ్చల
స్వాంతతఁ బెండ్లికింగదలి ♦ వచ్చుట యుక్తమటంచు మీధరా
కాంతునితో సవిస్తరము ♦ గా వివరింపుము కార్యమంతయున్.

క. అని వారిఁ బనిచి భూవిభుఁ, డనివారితహర్షమునఁ బు ♦ రాలంకారం
బొనరింప నాజ్ఞ లిడియెం, దనమంత్రుల కుచితకార్య ♦ తత్త్వజ్ఞులకున్.

వ. అప్పుడు.

సీ. నగరోత్తమంబు నా ♦ లుగడ వీథులందు గోమయ, జలసంప్రోక్షణంబు ♦ సలుపఁ జేసి
పన్నీరు చిలికించి ♦ ప్రత్యగ్రశుద్ధసా, [illegible] ♦ ముగ్గులుఁ దీర్చి
పరిచారములను రం ♦ భాస్తంభములు పేర్చి, మణిమయ స్తంభముల ♦ మీఁదను నిల్పి
కమనీయపట్టాంశు ♦ కవితానములక్రింద, నవ్యవిద్రుమతోర ♦ ణములఁ గట్టి
లలితసౌవర్ణకీర్ణ చే ♦ లములఁ గొప్ప, పడగ లెత్తించి విస్ఫురత్ప్రభా ♦ ధ్వాంతరముల
కలికి జిగి హెచ్చ పచ్చప ♦ చ్చలయిరుగుల, కెంపుటోరణములు సమర్చి ♦ సాంప్రమిత్తుల.

గీ. పురముఁ గైసేసిరప్పుడు గో ♦ పురములీలఁ, గరము [illegible] ♦ కరముగాఁగ
రాజమంత్రులయాజ్ఞవి ♦ రాజితప్ర, కాశకలితంబుగాఁ జేరి ♦ కార్యములను.

మ. నగరాలంకృతిఁ గాంచి సంతసిలి భూ ♦ నాథుండు దానంతని
జ్జగతిం గల్గు సమస్తబంధునృపులం ♦ సన్మానలీలాయుతం
బుగ రావించి ప్రదక్షిణంబు ప్రథమాం ♦ భోరాశిపూరంబు పా
టిగఁ బాంచాలునితోడఁ గోరుదు వసిం ♦ చెన్నిక్ష్మాలోకత్రాణంబుఁ దాన్.

ఉ. అంతట నింద్రసేనయును ♦ జాగ్రతి చెంతనుఁ జన్న మంత్రుల
త్యంతముదంబుతోడ వసు ♦ ధాధిపశేఖర చిత్రవర్మభూ
కాంతుఁడు నీకుమారునకుఁ ♦ గౌతుకమొప్పఁగ నాత్మపుత్రిసీ
మంతిని నిత్తునందు బహు ♦ మానయుతంబుగఁ బల్కుటాయెటన్.

గీ. పతిని[1]యంపు శుభక్రియా ♦ చరణమునకు, ననన్యశంకనీయ మైనయామున ♦ నాగమంబు
యర్హమటుఁ గానఁ దనయుఁ గళ్యాణమునకుఁ, గడలిగమ్మన్న వాఁడకు ♦ క్రమమ్ముగాఁగ

ఉ. ఆనిరవద్యదేశమహి ♦ మాతిశయంబు విచిత్రకారణం
బానగరోత్తమంబు సిరి ♦ యంతయు నెన్న మహాద్భుతప్రదం,
బానృపలోకచంద్రుని గు ♦ ణావలియుం గడునబ్బురంబు నీ
సూనునిభాగ్యలీలయిది ♦ సుమ్ము నిజమ్ము నృపాలశేఖరా.

గీ. వినయభరమెంత యుచితవి ♦ వేకమెంత, శౌర్యగాంభీర్యమెంత గాం ♦ భీర్యమెంత
మృదువచనమెంత మతిపటు ♦ త్వమ్మదెంతొ, చిత్రవర్మకు నధికమై ♦ చెల్లెగాద.

---

1 యధీ (మూలము)

క. దేవతలఁ గొలిచి ధాత్రీ, దేవతలకు నిష్టధనము ♦ ధీరతభక్తిన్
నీవిత్యం బూర్వంబున, నీవియ్యంబమరెఁ గాక ♦ యిదియల్పంబే.

క. వనితామణి రూపాకృతి తే, వనితాంతముఁ గన్నవిన్న ♦ వారలవలనన్
నవవింటి విజయరమయా, ననవింటిమి నిజముగాఁగ ♦ నవనీనాథా.

ఉ. అన్నివిధంబులన్ శుభస ♦ మగ్రిత సంశయమేల సద్గుణా
భ్యున్నతిమైన యొక్కసుము ♦ హూర్తముఁ జూచి సమస్త మేదినీ
సన్నుతుఁడైన యానృపతి ♦ చంద్రునియింట మదారకీర్తిసం
పన్నతమీతి నీప్రియకు ♦ మారుని పెండ్లి యొనర్పు భూవరా.

క. అన వినినృపుఁడానందముఁ, గనియెం దద్బంధుమిత్ర ♦ గణముఖ్యసభా
జనముం బ్రమదోదయభా, జనమై యిటయుక్తమని ప్ర ♦ శంసయొనర్చెన్.

వ. అప్పుడు.

క. పురమునకును గాంతాంతః, పురమునకును నింద్రసేన ♦ పుత్రసముద్య
త్పరిణయవార్త సుధారస, ఝరివైఖరి సమ్మదాతి ♦ శయకరియయ్యెన్.

ఉ. అంతట నింద్రసేనమను ♦ జాధిపుఁ డాప్తసమేతుఁడై సభా
భ్యంతరసీమనుండి పరితో ♦ షాతిశయంబునఁ గీర్తిఁ గన్న కా
ర్తాంతికరాజిఁ బిల్చి తన ♦ యాత్మజరత్నము జన్మతార సీ
మంతినిజన్మతారయుఁ గ్రి ♦ మంబున వారికెఱుంగఁ బల్కుచున్.

క. పరిణయమునకు ముహూర్తముఁ, బరికింపుమటన్న వారు ♦ ప్రజ్ఞానిధులై
గురుశుక్రాదిమయుతభా, స్వరలగ్నము నిశ్చయించి ♦ చాతుర్యమునన్.

క. వివరించి పలుక నపుడా, యవనీతలనేత వారి ♦ కతిహర్షముచే
ధవళాంబరమణికీలిత, వివిధాభరణములొసంగి వి ♦ కసితముఖుఁడై.

. తగిన వారలచేత ను ♦ ద్దామనీతి, శాలియగు చిత్రవర్మభూ ♦ పాలుకడకు
లగ్నపత్రికఁ బనిచి యి ♦ లాతలమునఁ, గలుగు నిఖిలాప్తబుధవర్గ ♦ ములకునెల్ల.

. శుభలేఖలు వ్రాయించిన, నభినవసంభ్రమముతోడ ♦ నందఱును మహా
విభవంబు మీఱవచ్చినఁ, బ్రభువరుఁడును గడలిపోవఁ ♦ బరమోత్సవుఁడై.

. పుణ్యాహవాచన ♦ పూర్వకంబుగ విప్రు, లాశీర్వదింపఁ జం ♦ ద్రాంగదునకు
సముచితమంగళ ♦ స్నానంబు సేయించి, కోటీరమాణిక్య ♦ కుండలాది
వరభూషణంబులు ♦ ధరియింపఁగాఁ జేసి, సకలమహావాద్య ♦ శబ్దములను
మాగధస్తుతివాక్య ♦ సహితశబ్దంబులు, జలజేక్షణాగీత ♦ శబ్దములను

నేకపతాకసంఘంబుగాఁ గ్రొత్తాయ ♦ నింద్రనగరి, నతని నవరత్నఖచిత [illegible] ♦ నన్ని పడిఁ
యరదమెక్కించి తానెక్కి ♦ యురవమెక్కి, యమితజలపూర్ణ [illegible] ♦ ఘనములుఁ

[illegible]సుదు.

ఉత్సాహ: కరులనెక్కి హయలనెక్కి ♦ ఘనరథంబులెక్కి భటు
లయులనేకకోటిసంఖ్య ♦ లరుగుచుండ నటిరా
పురవధూకదంబకంబు ♦ పూలజల్లుఁ జల్లఁగాఁ
బరతెనవ్వివాహయాత్ర ♦ ధరణి నీత యుత్సవిన్.

సీ. పట్టుఁడీ కొన్ని ♦ పాండురచ్ఛత్రముల్, కటికిఁటికటి నిండఁ ♦ [illegible]
వీవఁడీ కొన్ని ♦ వింజామరల [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
మరలింపుఁడీ కొన్ని ♦ కరుల [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
మాటు సేయుఁడీ కొన్ని ♦ మరకతాలంకృతముల్, [illegible] ♦ [illegible]
నందుఁ గంచుకినిచయంబు ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
నిండ్రిసేనవసుంధరా ♦ ధీశతనయ, పరిణయోత్సవ [illegible] ♦ [illegible]గాంచె.

సీ. బిరుదు లెక్కిములు క్రిక్కిరిసి మక్కళాలు, రాలు నొయ్యుంచుచు ♦ గ్రమముఁ గాంచి
పుణ్యాంగనాగీత ♦ ములచేత నిలనాయ, మలమునొ ఘణిచుండు ♦ మరి [illegible]లంచి
బహుభారమిక [illegible] ♦ బరఁగభటాళులెల్ల, నోగగునో యని [illegible] ♦ [illegible]
నమితవాద్యముల నా ♦ [illegible], కలఁగునో యందుఁడ ♦ [illegible]
వందిబృందంబునుతివిరా ♦ వంబుచేత, నబ్జభవు చిత్త మదరునో ♦ యందు [illegible]
[illegible]కరచరితుఁడగు నింద్ర ♦ సేనపుత్రు, పరిణయోత్సవమున [illegible] ♦ బహుజనంబు.

సీ. ధరరజంబింతయే ♦ [illegible]గంధ, [illegible] ♦ [illegible]గాక
రవిదీప్తులిన్నియే ♦ [illegible], 1 హీరప్రభావముల్ ♦ [illegible]గాక
మలయానిలునకింత ♦ చలువయే చెలువల, వదనానిలంబుతోఁ ♦ గదిసెఁగాక
గగనమింత వినీల ♦ కాంతియే కరిగండ, దలదవిచ్ఛవులతోఁ ♦ గలసెఁగాక
యనుచు నన్యోన్యమును నాడు ♦ కొనుచు నగుచు, నబ్బురపుఁ దీవలాగ్రలో ♦ నబ్బుమాధ
రాజనందనుపరిణయా ♦ రంభమునకు, నడచె గణియింపరాని యా ♦ నగరజనంబు.

వ. ఇట్లు పురందరునందనంబున నమందంబైన వైభవంబున నింద్రసేనుం డను దానును
జనిచని యార్యావర్తదేశంబు ప్రవేశించి తదీయరాజధానిసమీపంబునకు వచ్చి న
వ్వార్తాంతంబువిని చిత్రవర్మ నిర్మర్యాదంబైన యామోదంబువహించి తానును దన

1 హీరప్రభా (మూలము)

బంధువర్గంబును వృద్ధపుణ్యాంగనాజనంబునుగూడి యెదురేఁగినియె నప్పుడు.

సీ. వారివారణబృంహిత ♦ తారావముల మీఱె, వీరిగంధర్వహే ♦ షారవంబు
వీరిగంధర్వహే ♦ షారవంబులు మీఱె, వారివాద్యధ్వాన ♦ వైభవంబు
వారివాద్యధ్వాన ♦ వైభవంబును మీఱె, వీరివందిస్తోత్ర ♦ విభ్రమంబు
వీరివందిస్తోత్ర ♦ విభ్రమంబులు మీఱె, వారిగాయనగీతి ♦ కౌతుకంబు
వారికన్నను వీరును ♦ వీరికన్న, వారు నొకవన్నె మీఱుచు ♦ న్నారు గాని
తారతమ్యమెఱుంగనై ♦ వ్వారుఁజాల, రనుచుఁ జూపఱు లాశ్చర్య ♦ మందిరప్పుడు,

సీ. దట్టగాఁజిలుకు చం ♦ దనపుగంధపురొంపి, కటికన్ను మించ్పోటఁ ♦ గదలరాదు
పైఁజల్లుగాఁ జల్లు ♦ పన్నీటికాలువల్, నుడిగొన్న వీచంత ♦ నడువరాదు
వేఁకముపూదండల ♦ వెడలుతేనియసోన, జీరువారఁగ నిండుఁ ♦ జేరరాదు
పెదవెట్టికపురంపు ♦ పదిదిక్కుల వెలుంగు, నదలించె నీఛాయ ♦ వెడలరాదు
కణఁదినెయ్యంపువియ్యముల్ ♦ గలయువేళ, నలుపునుపచారములుచాలుఁ ♦ జాలునింక
జెప్పరే సఖులార మా ♦ [1]చెలులకనుచుఁ, గదిసి నుభయచిరంటిని ♦ గాయమప్పుడు,

సీ. బిగిదండ గడేయూల ♦ మగజాలు పొత్తిన, కొత్రయొత్తులు పేనఁ ♦ గొన్నిగలుగ
నెవకినంకటముచే ♦ నెనహారమౌక్తిక, చ్ఛటలు చూర్ణీకృతిఁ ♦ జటిలపోవఁ
బలునెకంబులుఁ జల్లు ♦ పన్నీటికూటమిఁ, గాంచిమోవుల యావ ♦ కములచెదరఁ
గరిఘుటాశున్రిపుటో ♦ త్కటమారుతంబులు, గదిలింప వలుదప ♦ ట్యోదలు జాఱ
లలితసురతాంతభావంబు ♦ దలఁపుచేసి, తెలియవెలయాండ్రఁగనుఁగొన్న ♦ విటులవెంట
మరుఁడు వేటాడఁగాఁ జొచ్చె ♦ మచ్చరంబు, గదురనియవాగువారును ♦ గదియువేళ.

చ. ఒకకలకంఠి వెన్గడియు ♦ నొక్కతెలోదరి రొమ్ముఁదాఁకఁ ద
త్ప్రికటకుచద్వయద్వితయ ♦ పర్వతమధ్యమునందు నొక్కఁడూ
రక చలియింపనేరక ప ♦ తాకవహించెఁ దదీయవేదనా
వికలతయో మనోజశర ♦ వృత్తియొ యాబలితంపుసందడిన్.

చ. ఒకపికవాణి హారలత ♦ నొక్కనికంఠము లగ్నమైనఁ ద
త్ప్రకరవిమోక్షబంధనముఁ ♦ జూచియు వీడకయుండి రిద్దఱున్
సకరశరేణ్యకేతనుని ♦ మాయవడి న్మడి(వ్రే)యునెంతయు
న్వికలతఁజెందు డెందముల ♦ వీడమినప్పు ముహూర్తమాత్రమున్.

1 మాటి (మూలము)

సీ. అఖిలదిగంటీజ ♦ నాథరాధరకాంతి, [illegible] ♦ [illegible] గాఁగ
భూమీశులను పేర్చియు ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible] గాఁగ
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible] గాఁగ
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible] గాఁగ
సమకటచండశుండాల ♦ సముదయంబు, [illegible] ♦ [illegible] గాఁగ
సందడులు తెంపుఁగదిసినా ♦ సాంద్రరీతిఁ, [illegible] ♦ [illegible].

సీ. తనపాద్యధరరాజిఁ ♦ దరలిపోవఁగ నిండు, [illegible] ♦ [illegible]
ఘనచిరంటిశ్రేణిఁ ♦ గదియునిండఁ దిరయో, [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ ధూళులఁ జనియించు, [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ గణము [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
పట్టుబాలవు పురవీధు ♦ లెట్టివయునఁ, [illegible] ♦ [illegible]
మనవిగాఁ బలుకసత్యంత ♦ మందగతులఁ, [illegible] ♦ [illegible].

వ. అప్పుడు.

ఉ. ఎక్కడఁ జూచినన్ గజము ♦ లెక్కడఁ జూచిన ఘోటకవ్రజం
బెక్కడఁ జూచినన్ రథము ♦ లెక్కడఁ జూచినఁ [illegible]
బెక్కడఁ జూచినం గొడుగు ♦ లెక్కడఁ జూచినఁ [illegible]
క్రిక్కిరిసె న్బరంబు నువు ♦ గింజకు నొంటఁ జోటు లే కయుండఁగన్.

సీ. ఇరటవారణరాజి ♦ సెన్న శక్యంబుగా, దరటిమత్తగజంబు ♦ లంటెనన్న
నిరటిఘోటకముల ♦ సెన్న శక్యంబుగా, దరటితేజీలబా ♦ లంటెనన్న
నిరటశతాంగంబు ♦ లెన్న శక్యంబుగా, దరటిరథశ్రేణి ♦ యంటెనన్న
నిరటివేశ్యాశ్రేణి ♦ సెన్న శక్యంబుగా, దరటిపుణ్యాంగనా ♦ లంటెనన్న
నేలయీలీల నీనెనో ♦ నింగి గనెనో, దిక్కులను స్పృశించెనొ ♦ [illegible]
దనుదుఁ జూపఁబులద్భుతం ♦ బయ్యె మంటి, [illegible] ♦ [illegible].

ఉ. బంగరుమేడ లందతికి ♦ భవ్యపరిష్కృత [illegible]
సంగతిశయ్య లందతికిఁ ♦ జందనయుక్త [illegible]
రంగవితేపనోత్తమము ♦ లందతికిన్ గలిగించి [illegible]
ట్ట్యంగల చిత్రవర్ణనృప ♦ శేఖరు మంత్రులు [illegible].

క. పుత్రయుతుఁడైన పాంచాల ♦ భూమివిభుని, [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] యుపకారికాముండి ♦ రోత్తమమున, నిలిపి [illegible] ♦ [illegible].

ఆ.వె. విడిదియిల్లు కరఁగ ♦ వేత్త్వేఱ నెయ్యంబు, దొరల ననిపి వారి ♦ దొరల నెల్ల
సత్కరించి యధిక ♦ సమ్మదమాత్మను, బొంగ నిజనివాస ♦ మునకు వచ్చె.

వ. అభ్యంతరాస్థానాసనాసీనుండై నిజపురోహితులం బిలిపించి యిట్లనియె.

ఉ. ఎంతవిలంబమున్నదిఁక ♦ నిప్పిత్తమైన ముహూర్తవేళ వి
రెంతయు జాగరూకత వ ♦ హించి శుభోచితకృత్యమెల్ల ని
శ్చింతముగా నొనర్చుటకు ♦ శీఘ్రము మె యానతీయుఁడు శేముషీ
మంతులు నిల్చినాఁడు గద ♦ మంత్రులు మీకడ నెంద జేనియున్.

గీ. అనవుఁడాలస్యమింక లే ♦ దవనినాథ, యబ్జముఖి మంగళస్నాన ♦ మాచరింప
వంతనేఁడాదు శుభముహూ ♦ ర్తావసరము, నెల్లపనులును మున్నె యా ♦ యింతె నములయ్యె

గీ. అనుడు నృపుఁడు దాన ♦ యంతఃపురమునకుఁ, జని పతివ్రతల ♦ సతులఁ గాంచి
చెలికి మంగళాభి ♦ షేకంబుఁ గావింప, నాజ్ఞయిడిన సంభ్ర ♦ మాత్మలగుచు.

మ. జననాథాగ్రణి యింతులందఱు మహో ♦ త్సాహంబు మీఱంగ స
ర్వనితారత్నముఁ గాంచి రత్నయుతసౌ ♦ వర్ణాగ్ర్యపీఠోత్తమం
బునకుం దెచ్చిన నానచేవినతయై ♦ ప్రాబోడి గూర్చుండెఁ గాం
చనశైలోపరిభాగకీలితలతా ♦ సామ్యంబు రమ్యంబుగన్.

ఉ. ఆమనియార్వ లుప్పతిల ♦ నల్పుపుఁ గొనుఁగడున్ వడంక నె
మ్మోమున చెమర్ప మోము పయి ♦ ముక్కెరము త్రెముచిందు దోరికక్ వమ
క్రామణిహారవల్లికన ♦ దన్ గుదిగొంచుఁ జెనగులాడఁగాఁ
గామినిమోర్తు నేరుపునఁ ♦ గన్నియకుం దలయంటె నత్తతిన్.

చ. విడివడి బాహుమూలరుచి ♦ విభ్రమముల్ నునుదళ్కులీనఁగా
నడుఁగక రత్నకంకణగ ♦ ణోజ్వలరావము తేవమీఱఁగాఁ
బడఁతుకరోముత్తు సౌరభవి ♦ భాసురనిర్మలనీరధారచేఁ
గడు నిపుణత్వమొప్ప జల ♦ కంబొనరించె నుజంచలాక్షికిన్.

సీ. సన్నవలిపంబుచే నొక్క ♦ సకియ చాన, మేనితడియొత్తుటకు నుప ♦ మాన మేమి
మిసిమివెన్నెలల క్రొక్కారు ♦ మెఱుపుఁ జేరి, లీలనొకనాఁడు జేయుఁ దా ♦ లింగనంబు,
తరుణియొకర్తు కొత్తజిగి ♦ ధాగధగద్ధగఁ బాలసంద్రపుం
దరఁగల నవ్వు నవ్వులువఁ ♦ దాల్పఁగ నిచ్చె మృగాయతాక్షికిన్
సితయమృతంపుజిడ్డు పయిఁ ♦ జెన్నలరం జనియించినప్పుడే
సితఖరియించె దానదియె ♦ చేకొనియెన్ గలకంఠియత్తఱిన్.

క. పడఁతి యొకర్తె తగ ♦ వగ బట్టుచీర, యిచ్చిన ధరించి యలరెఁ బూ♦ర్ణేందువదన
పాలపందిరిపై మీఁగడ పైఁ దరించి, జననమందిన సిరితోటి ♦ సాటియనఁగ.

క. కురులు తడి యార్చి కొప్పుగాఁ ♦ గొప్పముడిచి, కలికి జిగినిండుపుగల చంప♦కములదండఁ
జాఱ్పైన నొక యింతి మొగులపైఁ ♦ జుట్టికొన్న, చంచలావల్లి నదియుల్ల ♦ సంబులాడ.

ఉ. తీరమునంగ ముద్దియాడు ♦ దిద్దిన పాపట బ్రొత్తిపును త్తైపుం
జేరొక యింతి గూర్చెఁదనుఁ ♦ జెంతలఁ జేరఁగ నీనిరాజు నీ
చేరువ వారు మీరనుచుఁ ♦ జీఁకటి పైకొని మిగ్గింగు నట్టి యా
తారలచాలు నాలు పను ♦ దాగిలఁ జేగొనఁ బూర్చె నత్తఱిన్.

క. బాలికలొలయఁగను బాల ♦ స్థాలసీమఁ, జేసి మకరి కా ఘుటించెఁ జె ♦ స్వామి యొకతె
వదనశశి పరాభవ్యంబు ♦ వదలలేక, చేయు దుకటా యున యున్న ♦ చింతయేల.

ఉ. పంకజపత్రినేత్రయను ♦ పైదలి మోముపై నూత్నరత్న తా
టంకయుగంబుఁ గూర్చెను వా ♦ టానటిచేసిన ముజ్జగంబు ని
శ్శంకతఁ గెల్వఁబోవు శుక ♦ సాదిని నిట్టిరధాంగయుగ్మ మే
కొంకక కూర్చికొమ్మనుచుఁ ♦ గూరిమితో మతిఁ దెల్పునై ఖరిన్.

గీ. మంజువాణీవిలోచన ♦ ఖంజనముల, నంజనముదీర్చె నొకదళ ♦ తకాంజనయున
తరుణజనధైర్యనిధులెల్లఁ ♦ ద్రవ్వ మదను, డదియు నీరాజనంబుగా ♦ నవధరించె.

ఉ. బిత్తరి కావిమోవి నొక ♦ బింబఫలాధర యాదరంబుతో
లత్తుక హత్తుకొల్పి మిన్న ♦ లన్నది లోపలఁ జిన్నినోము న
త్యుత్తమపద్మరాగరుచి ♦ తోఁ గలపింపఁగఁ బోలు భూర్వపుం
బ్రత్తికి మాటుచేసి కను ♦ పంగిలి నిత్తి నటించు నెంచు నున్.

చ. ముదితయుఁ జక్కనొక్క చెలి ♦ ముక్కరమున్ దెమలుఁ గూర్చి చూచి కెం
పిడియని మాని పేర్మొకటి ♦ యింపుగ నుంపఁగఁ గూర్చి యట్లు కా
నడియాఁదలంచి చిక్కవడ ♦ నంతటి లోఁ దనియన్న బాలకుం
బెదవి చలించి సంశయవి ♦ భేదము నర్చినఁ గూర్చెఁ జక్కగన్.

గీ. కాంత యొక యింతి గూర్చిన ♦ కంఠసరము, సుభ్రమును తెంతయుం మనోజ్ఞ ♦ వృత్తిఁ గాంచె
కంఠకంబువు కమనీయ ♦ గర్భసీమ, నప్పు డుదయించి కనుపట్టి ♦ నట్టికిటి.

ఉ. ప్రియ సఖీ తారహారములు ♦ బింబఫలాధరకుం బయోధర
ద్వయమున సంఘటింప నవి ♦ తద్దయు మించె సుమేరుకూటసం

శ్రీయసురవాహినీసలిల ♦ సారఝరీపరివాసితభాసురా
తీయరుచిరామణీయకము ♦ నయ్యనఁ గాంచి యుదంచితాకృతిన్.

గీ. అబలనీప్రాణభర్తృ చం ♦ ద్రాంగదాఖ్యుఁ, డయ్యెఁ జంద్రాంగదవు నీవు ♦ నైతివేని
నర్హదాంపత్యమగునందు ♦ నతివయొకతె, రూప్యగాక్షికినిడెఁ జం ♦ ద్రాంగ
[దముల.

గీ. పంకజదళాక్షి మృదుపాణి ♦ పల్లవములఁ, గంకణంబులు గీలించి ♦ కాంతయొకతె
యకట తెలియంగఁ జాలదా ♦ ర్త్రికలచాయఁ, దనరవే కంకణంబులు ♦ దమును దాము.

గీ. చంచలాక్షికి నొకపూర్ణ ♦ చంద్రవదన, కాంచి యర్పించె రత్నరే ♦ ఖాంచితముగఁ
దరుణికవిభూమిలావణ్య ♦ సరసిచుట్టు, గట్టువైఖరి మిగులఁగ ♦ నుట్టు నదియు.

గీ. అబలపాదంబు లబ్జంబు ♦ లవునొ కావొ, యన్న సందేహమంతయు ♦ నపహరించె
హంసకరమాధురీణంబు ♦ [1]లైవికాసమందఁగాఁ జేసె నొక్క పూ ♦ ర్ణేందువదన.

వ. ఈకరణి మతియును దగిన యలంకారంబులు ధరియించి యాచంచరీకచికుర స్వ
మ్మోహనమంత్రాభిమంత్రితంబైన పంచశరువిరిదూపుతీల విలసిల్లుచుండె నట్టియెడ.

సీ. యుగమూలై చనిపెద్ద ♦ లగువారి (నెల్లరఁ), బ్రియవాక్యరచనచేఁ ♦ బిలుచువారు
హేమకీరియాసాథ ♦ నోచితద్రవ్యసం, పాదనవ్యగ్రతఁ ♦ బరఁగువారు
సమ్మానసుమపల్ల ♦ వాదితోరణములు, తీవిసెల్లెడలఁ గ ♦ ట్టించువారు
కన్యామణికి నలం ♦ కారంబునకు నెంత, యాలస్య మగునంచు ♦ నడుగువారు
నింక నెడ లేదు సుముహూర్త ♦ మింద్రసేన, తనయుఁ బిలిపింపుఁడని ధరా ♦ ధవునితోడఁ
జతురత వచించువారునై ♦ సందడిల్లిరి, కుశలరాజపురోహిత ♦ క్షోణిసురులు.

సీ. రత్నోపచితనీ ♦ రాజనపాత్రంబు, లాయితంబులుగాఁగఁ ♦ జేయువారు
కల్యాణవేదిపై ♦ ఘనవృత్తిఁ గొత్త్రము, త్రైపురఁగవల్లికల్ ♦ దీర్చువారు
సరసమంగళగీత ♦ చాతురిఁ బ్రకటింపఁ, దలఁచి యన్యోన్యంబుఁ ♦ బిలుచువారు
రత్నభూషితయైన ♦ రాజేంద్రకన్యకఁ, గాంచి దీవనలఁ గా ♦ వించువారు
మంగళద్రవ్యపాణులై ♦ మసలువారు, పూర్ణకుంభంబులు ధరించి ♦ పొలుచువారు
నగుచు వెల్లితవిద్యుల్ల ♦ తాంకురముల, చెలువుఁ బూని సువాసినుల్ ♦ మెలఁగిరపుడు.

సీ. మరకతస్తంభ [2]భా ♦ స్వరవిభానికరంబు, కపటదూర్వాంకూర ♦ ఘటనసేయ
గారుత్మతమణివే ♦ దీయదిప్రచయంబు, దంభహరిద్రాత్రు ♦ తంబులీనఁ
జెలిమేలుకట్లము ♦ త్రైముల యుత్తమకాంతి, కృతకలాజశ్రేణి ♦ గీలుకొలుపఁ.

---

1 యథామూలము. 2 త్వి ♦ భా (మూలము).

గురువిందవిద్రుమో ♦ త్కరతోరణచ్ఛాయ, కైతవకుంకుమా ♦ కాంతి నెఱప
నవ్యరుచిమీఱు మంగళ ♦ ద్రవ్యములను, సంతతఘటింపఁ జాలుక ♦ ల్యాణమంట
పాగ్రమున వైదికక్రియా ♦ ధాగ్రవతుల, మతులవిలసిల్లునృపపురో ♦ హితులునిలిచి.

క. అయితమయ్యె నశేషము, నీయెడ శుభలగ్నమునకు ♦ నెడలేదిదె భూ
నాయక కన్యావరునిను, భాయతి వెలయంగఁ దెల్వ ♦ నంపుమటన్నన్.

వ. చిత్రవర్మ నిర్మలానందంబునం బొదలుడెందంబున సంద్రసేనుని సూనునిఁ దెల్పుటకు నుచితమంత్రులం బనిచిన నంతయున్న కృతమంగళస్నానుండును ధృతశాసాలంకారుండును నైనచంద్రాంగదుం డప్పుడు.

క. జనకుఁడొకతేజి తానొక, కనకరథాంగంబు నెక్కి ♦ ఘనతరవాద్య
ధ్వనులున్ వందిజనస్తుతి, నినదంబులు సకలదిశలు ♦ నిండుచుఁబర్వన్.

క. పురవీథివచ్చి సౌధో, పరికాంతానికరహస్తోదయ ♦ పద్మములెల్లన్
మరుని యనివార్యకార్ముక, శరధారారూపవర్ష ♦ సంగతివెలయన్.

సీ. సురటిపూనినయట్టి ♦ సుదతిపైఁగన్నెత్తిఁ, గావించి పులకముల్ ♦ గప్పెనొకతె
యగరుధూపమమర్చు ♦ మగువపై నలిగిప్రి, స్వేద(దాహము)సహ్న ♦ వించెనొకతె
తాంబూలకటురసో ♦ దయవీనడించి యా, శ్చర్యమూర్చ్ఛాదింపఁ ♦ జాలెనొకతె
పవనాంకురంబుల ♦ నైనీర్ష్య నెరయించి, తనయంగభలనఁబు ♦ దాఁచెనొకతె
మరుఁడు నాయాయిచెయ్వులు ♦ మరుఁడు సేయు, వికృతులకు నెల్లమాటుగా ♦ వించెర [పుడు
నలునిపాత్రుగాత్రసౌం ♦ దర్యలీలఁ, గాంచిప్రాసాదములనున్న ♦ కంజముఖులు.

సీ. పలుతోరణంపుకెం ♦ పుల పరంపరగల్గు, సొంపుచేఁగెంపుమ్రావి ♦ కెంపుదెల్పి
బహుశాతకుంభకుం ♦ భములజృంభణముచేఁ, గుచకుంభయుగళంబు ♦ కొమరుదెల్పి
నీలంపుటరుగుల ♦ నిసుపచాయలచేతఁ, గచభారచాకచ ♦ క్యంబుదెల్పి
మేలిమిబంగారు ♦ మేడలవెలుకుచే, మెఱుఁగులీనెడు మేని ♦ మిసిమిదెలిపి
యపుడు ప్రియదూతిరీతిన ♦ య్యవనినాథ, తనయు సౌందర్యరేఖయం ♦ తయును దెలిపి
నగరి నగరిపువైభవా ♦ న్నత్యలీలఁ, గన్ననృపసూతి డెందంబు ♦ గరఁగఁజేసె.

సీ. పుణ్యాంగనాపత్ర ♦ భూరినీరాజన, ప్రభలుఁ గుండలమణి ♦ ప్రభలుఁగలయ
సౌధాంగనాజనాం ♦ జలికీర్ణసుమరాజి, హారమౌక్తికరాజి ♦ నలముకొనఁగ
గాయనజనగీతి ♦ కాంచుతి నాదంబు, చక్రినాదంబును ♦ సంఘటింప
నుర్వీసురోదితా ♦ శీర్వాద నాదంబు, హేషితరావంబు ♦ నెనయుచుండఁ

1 (స్వేదమానుపసహ్న) మూలము.

బుష్పితో ద్యానవనవీథిఁ ♦ బోలునవ్వ, సంతసుఁడునుబోలె ధారుణీ ♦ కాంతతనయుఁ
డప్పుడు పురరాజవీథియం దరిగియరిగి, జనవరేణ్యుని మొగసాల ♦ దకఁ జేనునిచి.

క. తేరుడిగి యుచితమగు పరి, వారముతోఁ గూడి బంధు ♦ వర్గసహితుఁడై
యారాజగృహము నేక, ద్వారంబులఁ గడచి చని యు ♦ దారతనంతన్.

గీ. ప్రథలుగనుపట్టి ప్రత్యూష ♦ భాస్కరుండు, పూర్వహరిదంతమును బోలె ♦ బుధజనాన
నాంబుజములుల్లసిల్లఁగ ♦ కళ్యాణమంట, పముఁ బ్రవేశించె సద్ధరా ♦ పాలసుతుఁడు.

గీ. వరుని గాంచి వసుంధరా ♦ వరపురోహి, తాగ్రిగణ్యుండు మణికీలి ♦ తాస్త్రపీఠి
యందుఁ గూర్చుండ నియమించి ♦ యంత నృపతి, కన్యఁ దోడ్తేరఁ బంపెను ♦ గౌతుకమున.

ఉ. అంతట వృద్ధపుణ్యాంగని ♦ తావళి పల్లవపూర్ణకుంభముల్
సంతసమొప్పఁ బూని సర ♦ సంబగుమంగళగీతలీల ది
క్కాంతములందుఁ బర్వ ♦ వనజాయతలోచనఁ దోడి తెచ్చిర
త్యంతనవీకృతోత్సవస ♦ మాశ్రయమైన వివాహవేదికిన్.

గీ. కుముదమిత్రుండు తారయుఁ ♦ గూడినపుడు, చెలువువహియించు నంబర ♦ తలముపోలె
వరవధూరత్నములుఁ గూడ ♦ వరవిలాస, మంజిమము పూనెఁ గల్యాణ ♦ మంటపంబు.

గీ. అమృతకరబింబ ముదయశై ♦ లాగ్రసీమ, రోహిణీసంయుతముగ ♦ నారోహణంబు
సేయుగతి రాజసూతి సెం ♦ జ్జెలియుఁ దాను, సర్వరత్నాసనాధ్యాసి ♦ తైనయంత

క. భూదేవాగ్రిణి యచ్చట, వేదోదితరీతి జాత ♦ వేదునిలిపి హ
వ్యాదికములఁ దనిపండిన, యాదేవుఁడు సాక్షిగాఁగ ♦ నర్చాపరణిచేసెన్.

వ. వైవాహికతంత్రంబు నడుపనుపక్రమించె నప్పుడు.

శా. ధన్యోత్తంసము చిత్రవర్మమనుజా ♦ ధ్యక్షుండు శైలాధిరా
ట్కన్యానాయకపూజనాధికసుధీ ♦ కన్యుండు సౌశీల్యసౌ
జన్యోదంచితకీర్తిశాలియగు పాం ♦ చాలాధిరాట్పుత్రికిన్
గన్యాదానముఁ జేసె నంచితమనః ♦ కౌతూహలంబొప్పఁగన్.

గీ. అవనిసురునాజ్ఞఁ బూని చం ♦ ద్రాంగదుండు, నృపకుమారిక సీమంతి ♦ నీవధూటి
కరముగ్రహియించెనపుడు శ్రీ ♦ కరముగాఁగఁ, గరముగ్రహియించె ముదముఁ దానాత్మ
[డాత్మకంబు.

చ. కిసలయహేతిచేతియతి ♦ ఖిన్నత నెన్న నెతెల్పువై ఖరిన్
గిసలయకల్పమైన చెలి ♦ కేలుఁ గ్రహించె నృపాలసూతి యా

టీవరువాహోజితయున్ మఱియు ♦ జెంపుగఁ గందు లెనంగఁ జెల్వుము
ల్లపవనముపూనె ఘుర్మ్మపరి ♦ లసన్నిమయంగుళి సంగతింబునన్

ఉ. శ్రోణినురంబు జెల్ప నృప ♦ సూనుఁడు నమ్ము నవీన యౌవన
శ్యాణగుణాప్తిచే నలరు ♦ నంగనకంఠమునన్ నవీనక
ల్యాణగుణంబుఁ గూర్చు మది ♦ నబ్బురపున్ బరిమదంబుఁ గాంచెఁ బా
హోణిపిరియోపలబ్ధము ల ♦ పూర్వవిలాసకళా సమగ్రముల్.

ఉ. బాలికమౌళిపై విభుఁడు ♦ భర్తృశిరంబునఁ గంబుకంఠి ము
క్తాళియిడన్ దదీయదర ♦ హాసలసన్ముఖచంద్రిచంద్రికా
శ్రీలహరంగ వానియెడఁ ♦ జెంజెఁ సలతోగములంబు మోడ ము
క్తాళియవంతభాసము ♦ దారతమేఘములెమ్ము యెంతి దా.

చ. మదనవిరోధిమూర్తి వలెఁ ♦ మోకతిసేవ్యుఁడౌచు నుత్త సీర యా
మ్మదనుఁబరితాపమూర్తిఁ గని ♦ మాటికి నోం బనవింగ జెమెటిలన్
పదయతఁబూనుమంచు శిఖి ♦ సారతుఁ బ్రాగ్ధనసేయుచు శిఖరిన్
సుదతియుసద్ధరారవముగా ♦ సూనుఁడుఁ దీర్చిరి హోమకృత్యమున్.

గీ. స్వాతిసంయుక్తుఁడైన తు ♦ షారరోచి, నీగగతమేరుగిరిమట్టుఁ ♦ దిరిగినట్టు
లభినవవధూసహాయుఁడై ♦ యానృపాలు, తనయుఁ డొనరించె నలపరి ♦ దక్షిణంబు.

ఉ. ఉర్వీలోకసుపర్వులంతట నవీ ♦ నోల్లాసముల్ మీఱఁగా
నుర్వీనాథకుమారశేఖరునక ♦ య్యుత్పల్లకంజాక్షికిన్
పర్వాఖర్వశుభపరిదానదకురాం ♦ బద్వేదమూర్తిగా
శీర్వాదంబులొనర్చి రగ్ర్యఫలసం ♦ సిద్ధిస్వనోదింపఁగన్.

సీ. మంగళసంగీత ♦ మధురనాదము పాణి, వలయశింజితములోఁ ♦ గలయఁబర్వఁ
బరికటపోరుమ్మలప్ర ♦ భాధాగధగ్యంబు, కనకపాత్రద్యుతుల్ ♦ గ్రందుకొనఁగ
రమణీయతాటంక ♦ రత్నకాంతులం దీప, విపులప్రభావళుల్ ♦ వియ్యమంద
నవమందహాసకం ♦ దళవిలాసములు ము, త్యాలప్రముగ్గులనిగ్గు ♦ నగ్గలింపఁ
బ్రధితజయమంగళాదిశ ♦ బ్దములు మొఱయ, నభినవవివాహలక్ష్మిచే ♦ నలరుచున్న
రాజసుతునకు వికచన ♦ రేజముఖికి, రాజముఖులిచ్చిరపుడు నీ ♦ రాజనములు.

ఉ. రాజకుమారమౌళి కుడు ♦ రాజముఖుల్ కమనీయలీలనీ
రాజనమిచ్చుచోమదిఁ గ ♦ రంచుమనోజ్ఞానఁ జెల్పతన్నా వి

భ్రాజితగల్లపాళికలఁ ♦ బైకొను ఘర్మజలంబు [1] దభ్రవా
రాజితభూషణాగ్రిమణి ♦ రాజులుగీతిఁ గరంగకుండినన్.

వ. ఈకరణిం గరణీయంబులైన వైవాహికాచారవిశేషంబులుగా వైదికక్రియాసమాహితు
లైన పురోహితులు జరిగింపనవ్వధూవరులు వృద్ధపుణ్యాంగనానికరంబులకు నాచా
ర్యప్రముఖభూసురవర్గంబులకు మ్రొక్కి సుఖంబుండిరంత.

గీ. ఇంద్రసేనవసుంధరా ♦ ధీశ్వరుండుఁ, జిత్రవర్మక్షమానాథ ♦ శేఖరుండు
గోదినకాలంబులకుమీఱు ♦ భూరిధనము, లర్థులకు నిచ్చిరమితయ ♦ శోర్థులగుచు.

ఉ. వియ్యములిద్దఱుం గలసి ♦ విస్ఫుటకాంచనరాశులెంతయున్
నెయ్యముమీఱ నియ్యఁగవ ♦ నీపకకోటికిమేరుభూధరం
బెయ్యెడనిచ్చునో యనుచు ♦ నెప్పుడు నిద్దురపూనకుండఁగా
నయ్యమరాళికెల్ల నది ♦ యాబ్బసమయ్యెను నాఁటినుండియున్.

సీ. బలిదానవిఘ్నవా ♦ క్యాళికంబునఁ జేసి, కవియొక్కరుండర్థి ♦ గాకమానె
నప్రకాశుండన్న ♦ యతిలజ్జచే నొక్క, బుధుఁడు యాచనవృత్తిఁ ♦ బూనఁడయ్యెఁ
దనకళంకపుశంక ♦ జనియించి యొకకళా, ధరుఁడు వెంపఁగననా ♦ దరము చేసెఁ
బతుపాతినటంచు ♦ భావించి యొకమహా, ద్విజవర్యుఁడడుగంగ ♦ దివ్వరఁడయ్యెఁ
గాకవివరించిచూడ నీ ♦ లోకసమితిఁ, దనయకన్యావివాహసం ♦ జనితహృదయ
కౌతుకముఁ గన్న వియ్యముల్ ♦ గలసియిచ్చు, భూరిధనరాశులందని ♦ వారుఁగలరె.

మ. అనవద్యోన్నతిఁ జిత్రవర్మమనుజేం ♦ ద్రాగ్రేసరుం డంతటన్
వినయోదంచితవర్తనుండను మహా ♦ విఖ్యాతి దిక్ప్రాంతగా
మినియై పర్వసుపర్వరాడ్విభవుఁడై ♦ మృష్టాన్నపానాదులన్
దనియంజేసె నశేషబంధుజననా ♦ నామానవశ్రేణులన్.

ఉ. వేడుక నింద్రసేనపృథి ♦ వీపతి యమ్మఱునాఁడు నెయ్యపున్
[2] గోడలినిన్ గుమారమణిఁ ♦ గూరిమిఁదోడ్కొని పోఁగణంగవి
భ్రాడసమానరూపసుమ ♦ భల్లుని నల్లునిఁ గన్యకామణిన్
వీడఁగలేకయొయ్యఁదన ♦ వియ్యముతో వినయావనమ్రుఁడై.

గీ. చేరిమనవిగఁబలికె యా ♦ చిత్రవర్మ, వరలుటనయింటనవ్వధూ ♦ వరులనిలిపి
యింద్రసేనవసుంధరా ♦ ధీశచంద్రుఁ, డాత్మపురమున కరుగంగ ♦ ననుమతించె.

---

1 యథామూలము. 2 గొనిరిగుమార (మూలము)

గీ. హాటకపీఠికాసనగిన ♦ వస్తుసమితి, సకలజనగేహములఁ బట్టఁ ♦ జాలదయ్యె
వీరవరాకిని చ్చిన ♦ విత్తచయము, నేళకశతంబు లానఁగఁ ♦ జాలదయ్యె.

వ. ఇవ్విధంబున నితరేతరవితీర్ణపాత్రాపాత్రభావంబుల రంజిల్లిరప్పుడు కదలిచనియెడి న
ల్లుండదనయ్యనుసీమంతినీజనయుక్తపరివారుండై యనేకదూరంబనిచిన సంభ్రమపతి
సంభ్రమంబుచే సౌహార్దంబు ప్రకటించి తదనుజ్ఞాతుండై నిజపురంబునకువచ్చి తదీయగుణ
కథాప్రస్తావంబులఁ గొంతకాలంబు సుఖంబుండె నంత.

సీ. సఖులనిరోధిని ♦ నిశ్వాసకములట్లు, నీడలంతంతకు ♦ నిడుదలయ్యె
నభిసారికానికా ♦ యాంతరంగములట్లు, సకలాశ లంతంతఁ ♦ జల్లనయ్యెఁ
జలువపాటుచ్చిన ♦ పసుదానుకుల యట్లు, ఘూకంబు లంతంతఁ ♦ గుతుకమందె
దివిరమునసపరి ♦ తాపనైఖరులట్లు, శిఖికీల లంతంతఁ ♦ జెలువు మాపె
మనఃపులఁ జిక్కువరుణావం ♦ పతులయట్లు, యుగ్మలు క్రేణు లంతంత ♦ నుల్లసిల్లెఁ
బద్మినీప్రాణబాంధవుండు ♦ పశ్చిమంబు, శిఖరిచెంతకు నంతంతఁ ♦ జేరనపుడు.

గీ. భానుఁడంతంత కుఁగ వోష్ణ ♦ భానుఁడైనఁ, గోకహృదయంబులకు నోష్ణ ♦ గుణముఁ గాంచె
జలజసంభవనాముఁడా ♦ చతురశిల్పి, రెంటికిని సూత్ర మేమి ని ♦ ర్మించినాఁడొ.

సీ. తనరుహంసస్వనో ♦ పాయము సత్యము గాఁగ, నరుణపాదములవి ♦ స్ఫురణఁ గాంచె
దనవారినామవ ♦ ర్తన యథార్థము గాఁగఁ, గమలాధికామోద ♦ కారియయ్యెఁ
దనయుక్తవిఖ్యాతి ♦ తథ్యరీతి వహింపఁ, గువలయానందకృ ♦ ద్గుణము పూనెఁ
దనలోకలోచన ♦ త్వము నిజంబయి యుండ, బహుళలోకాలోక ♦ పాత్రమయ్యెఁ
దనమునితాభిధాన మ ♦ ర్థంబు పూన, గానలోగాత్ముఁడగు దుఁడ్ర ♦ కాళమంది
యపరగిరిచెంతకరుగున ♦ య్యవసరమునఁ, దరణిచారిత్రములు విచి ♦ త్రింబులయ్యె.

గీ. గళితవసుఁడయ్యెనుబరా ♦ కలపమాని, పద్మినీకాంతయోగంబు ♦ పరిహరించి
యచ్ఛతాభేదమాత్రయం ♦ దవధరించి, యన్యదేశంబునకు హానుఁ ♦ డరిగెనపుడు.

గీ. ఉండి చక్రంబులకు గూర్చె ♦ నుత్సవంబు, చనియుఁ గువలయహ్లాద ♦ జనకుఁడయ్యె
వసుధ నెప్పుడు మిత్రభా ♦ వంబుఁ గాంచి, తనరు నినునకు నొకవింత ♦ చారిగలదె.

గీ. ఆశలెల్ల నదృశ్యంబు ♦ లయ్యె నప్పు, డందు వివిధవిచారంబు ♦ లట్లపోయె
నవియు నివియు వియోగిజ ♦ నాంతరంగ, సంగతి వహించెనెమ్మవి ♦ శంకగాఁగ.

సీ. ఒకదిక్కు బెత్తుగ ♦ వికచహల్లకదళ, పరికరంబులందు వి ♦ భ్రమముచూపి
యొకచోట నర్తకీ ♦ నికరవేషాదణ, చేలాంచలశ్రీలఁ ♦ జెలిమిచేసి

యొకచాయఁ గృత[1]చాయ ♦ ముచితాంచితస్థాన, యతిజాతకేపాయ ♦ విరతి గుణశ్రీ
యొక కేళీవనభిసారి ♦ కోదారశృంగార, కాశ్మీరసారంబుఁ ♦ గౌఁగిలించి
యొకరాయెడ విఫణిమణి ♦ రుకరాలాప, దీపికారూపసదులలోన ♦ నేఁపు మాని
యఖిలదిగ్భాగములు దాన ♦ నాక్రమించె, సాంధ్యరాగంబు నిష్పంద్ర ♦ సాంద్రరీతి.

సీ. ఒకపుష్కరము కాంతి ♦ వికలమాటయ కాక, మతియొక్కటి మునసట్టె ♦ మహిమ దాల్చి
నొకపతంగవిహార ♦ ముడివోవుటయె కాక, వేఱొకటి మూనట్టె ♦ విధము పూని
నొకశార్వరవికార ♦ ముద్గమించుటె కాక, యితరంబు సేత దా ♦ కృతిఁ గొని దాల్చి
నొకవిషమాంబకుం ♦ డొగి నటించుటె కాక, యన్యవృత్తియు నట్టె ♦ దైవలంగ
నిటు సహాయంబు లన్నియు ♦ నేకకార్య, కారులైయుండ నాశ్చర్య ♦ కరముగాఁ బ
చర్చ సేయ సమానాఖ్య ♦ సతులమతులఁ, గలఁక పుట్టించె రజనీము ♦ ఖాంచలంబు.

శా. సంతోషం బభిసారికానిలతికిం ♦ జారప్రియానేకదు
శ్చింతానోదకరంబు చోరనికర ♦ శ్రేయంబు ఘూకావళీ
స్వాంతాత్యంతవిలాసకారి నిఖిలా ♦ శాభేదనిర్భేదనం ... మయ్యె
బంతం సంతమసంబు మీఱె జనలో ♦ కాలోకభీమాకృతిన్. ... ముచే

సీ. చిరజీవులయ్యెఁ [2]బ ♦ క్షికులంబు లెల్ల శ్రీ, కాంతలనువులైరి ♦ కాంత [illegible]
బహుళరత్నము లెల్ల ♦ మహిమసారములయ్యె, నద్రులన్నియు ననీ ♦ [illegible]
గురుభద్రకరులయ్యె ♦ గోవులెల్లను గ్రీహాో, తరులెల్లను దార ♦ [illegible]

× × × ×

జగతిజనులూహ సేయంగ ♦ సకలవస్తు, సమితి కొకటఁగ వింత చే ... ♦ సంగ్రహింప
జారచోరాభిసారికా ♦ సౌఖ్యకరమె, కాకతిమిరంబు సకల ... [illegible]

సీ. చంద్రికల్ ప్రచరించు ♦ చందమామకె కాని, మామకేళ్ల ... ♦ మందరుచ్చ
హారిదిక్కులెతిఁగించు ♦ హరిమణిందికె కాని, మఱందికేప్పన్ ... మండ్రాణి
సిరి చిన్నె గైకొన్న ♦ సిరియన్నకే కాని, యన్నకేవలుకనె ... రాంగ
నిజరుచుల్ గల యామి ♦ నీభర్తకే కాని, భర్తకేనలుకనో ♦ పద [illegible]
యనుచుఁ బ్రియదూతికలతోడ ♦ నాఁడుకొనుచుఁ, దనుచితంబైన పనులుఁ గై ♦ కొనుచు [ధరణిఁ
దరళితములైనమతులతోఁ ♦ దరుణజార, సతులు కేళివివిధోప ♦ పతులరతుల.

---

1 యథామూలము. 2 ప్రక్షిప్తము.

చ. మఱిఁయును జగత్ప్రియాజ్ఞఁ దన ♦ మానవతీమణిఁ బెండ్లియాడు నా
నరవరు యుక్తిచే సమయ ♦ మన్న యనల్పశిల్పి కారుఁడం
బరమునఁ గాయమానమునఁ ♦ బన్నిన ముత్యములో యనంగ సుం
దరరుచిరవిభ్రమంబులఁ ♦ దారలు దారతమై నతిశయిన్.

గీ. రాజు రజనీవధూటి రాను ♦ రమ్యలీల, నందుఁ బవళించుటకు నను ♦ దానుఁ జేవ
నిరుపమాంబరశయ్యపై ♦ నెఱపినట్టి, పూలపైఁ బుఱిఁ దారకల్ ♦ బొలిచె నపుడు.

గీ. జగతి యంతయు గెలిచి ని ♦ శ్శంక నిలిపి, మఱుఁడు గగనాగ్రచరులపైఁ ♦ బంపినట్టి
పల్లకీపుష్పములు గాఁగ ♦ జగము గాంగఁ, దారకల్ గానవయ్యెను ♦ దారలపుడు.

చ. సముదితకాంతి మాలుపతి ♦ దానిని తానిక వానితోఁ బ్రతో
గమనము చేత వచ్చినను ♦ గ్రమ్మఱఁ దన్విడ వెంచు రాజు నే
గముయుత తెందమునఁ జనఁ ♦ గానఁగజేకటికొంగ యుందు నం
దము మరఁ బ్రాగ్గిశారమణి ♦ సవ్యసనం దెలుపం దె నతిశయిన్.

చ. అలవల రాజు రాజనము ♦ లందెలునుం దగు రాసురక్తిచే
మొలఁగుచుఁ గాని మానవుల ♦ మీఱలు గాదని వల్కి యుజ్జగం
బులను లసన్మతీగతిని ♦ ముదిరి కాననపత్రిమం దివాఁ
గలువలవిందు తూర్పు దెసఁ ♦ గన్పడెనంతట లోకపావనంబుతోన్.

ఉ. చీఁకటి జాతెఁ గల్వవిరి ♦ వెల్వము శీరి విరాగి సంతసుల్
కాఁకలఁ గూడెఁ దామరల ♦ గర్వము వీరిఁ జకోరరాజి పే
రాఁకలియాఱె సర్వభువ ♦ నౌఘము సేదలు దేఱె గంతు పెం
ధాకలు మీఱె నంతమేలు ♦ థానుఁడు తూర్పు దెసం జెలంగినన్.

సీ. తనతనూభవు రాక ♦ కనయుంబు నుప్పొంగి, పాలికిసట్టసుధాబ్ధి ♦ పెల్లుబుకుచు
నటవాటి పటుమహా ♦ నటజటాగలితమై, రహిమీఱు గంగాంబు ♦ లహరి యేమొ
జగతికి నతిశైత్య ♦ సంధాతయై ధాత, చల్లిన కర్పూర ♦ సారమేమొ
తమమెల్ల నణఁగను ♦ త్రిమలీలఁ గన్పట్టి, తత్వంపులీలాల ♦ సర్వదేమొ
యనుచుఁ జూపఱమది సంశ ♦ యము వహింప, నెల్లవిరహుల గుండెలు ♦ తల్లడింప
సకలవిటకులులాపముల్ ♦ సంచలింప, నెఱసె నిస్తంద్రచంద్రికల్ ♦ నిఖిలదిశల.

గీ. కమలజాండంబు భాండంబు ♦ పరఁగనుండెఁ, దలుమ పెన్నెల మధితంబు ♦ దారిమీఱె
ముఖుపుగల దంచురుఁడు వెన్న ♦ ముద్దవోలె, యామవతి గోపికారీతి ♦ వలరెనపుడు.

ఉ. అంతకమున్న పుణ్యవతు ♦ లర్హముహూర్తము నిశ్చయించి సీ
మంతిని నైషధాన్వయుకు ♦ మారశిఖామణికిచ్చు నుత్సవానం
గంతునికేళిఁగూర్చుటకుఁ ♦ గౌతుకమంది యలంకరించి ర
త్యంతము వింతరీతి మృదు ♦ లాంబరమాల్యవిభూషణంబులన్.

క. కొందఱు బుద్ధులమాటలు, కొందఱు పరిహాసగర్భ ♦ కోమలసూక్తుల్
కొందఱు దీవనపలుకులు, సుందరితోఁ బలికి రపుడు ♦ సుదతీజనముల్.

ఉ. ఆరమణీమణుల్ మిగుల ♦ నాదరణంబున వింతవింతశృం
గారముఁగూర్చ వారలప్ర ♦ కారమెఱింగి యత్తతిన్
మారునికేళికిన్ నృపకు ♦ మారునితోడను గూర్తురన్న దా
దారియెఱింగి లజ్జఁగదుఁ ♦ దారసిలన్ దరలాంతరంగయై.

గీ. పిలువఁబనియున్నఁ గన్నెలఁ ♦ బిలువదయ్యెఁ, జెలులతోఁ బ్రతివాక్యములు ♦ పలుక
[దయ్యె
బ్రోడలగుచేడియలఁ జేతి ♦ మాడదయ్యె, సెలఁతలనుగూడి మెలఁగంగ ♦ నేరదయ్యె.

క. ఈకరణిని భయలజ్జా, వ్యాకులితాచలితచిత్త ♦ యై యుండంగా
నాకాంత నొకర్తె నెచ్చెలి, యేకాంతంబునకుఁ బిలిచి ♦ యిట్లని పలికెన్.

గీ. నేఁడు సుముహూర్తమైనది ♦ నిశ్చయంబు, కలికి నీభర్తకును నీకుఁ ♦ గౌతుకంబు
మీఱ నొకటిసేయుచు ♦ న్నారమిపుడు, బుద్ధి నీకొకటెఱిఁగింతు ♦ ముద్దరాల.

ఆ.వె. జలజసంభవుండు ♦ సతులంచుఁబతులందుఁ, జేసినప్పుడె లంకె ♦ జేసినాఁడు
నీకె యద్దిగాదు ♦ పైకొన్న శంక నీ, కంద నేల లజ్జఁ ♦ గంద నేల.

వ. అయిన నింకొకరహస్యంబుఁ జెప్పెద నాకర్ణింపుము.

సీ. మనసు చూచినయట్ల ♦ మగని రాగభరంబు, మొనసి చూడకె చూపు ♦ మొనల నీవు
మనసు పలికినయట్ల ♦ మగనితోఁ బలుమాఱుఁ, బలుకకే నెయ్యపు ♦ పలుకు లీవు
మనసు చేరినయట్ల ♦ మగఁడు పిల్వక మున్న, చేరకే యతనిపా ♦ న్పెజ్జ కీవు
మనసు జేసినయట్ల ♦ మగఁడు జేసినఁగాని, సేయకే వలరాచ ♦ చెయ్వలీవు
మనసు వేవేలకోర్కెల ♦ మలయుచున్న, నాన వెలిగానఁగాఁ జేసి ♦ మానవతులు
పతుల వలపింపకున్న నో ♦ పద్మగంధి, పంచశరుతూపులెండాఁక ♦ బలిమిచూపు.

గీ. అంతరంగంబు లొకటియై ♦ నంతదాఁక, సంగమను లజ్జ భూషణం ♦ బగుచునుండు
నంతరంగంబు లొకటియై ♦ నంతమీఁద, మిగుల బాధించు భూషణం ♦ బగుచునుండు.

ఉ. ఆదరణంబుచేఁ బిలిచి ♦ సప్పడి శయ్యను నొయ్యఁ జేరఁగ మా
పానములొప్పుమీఱ రతులఁ ♦ బైకొనుచో విభుఁ డేమి చేసినం
గాదనఁబోకుమీ మిత్రుల ♦ గద్దరియావల రాచయోజ్ఞ నే
పైదము లైన చిత్తుకొనఁ ♦ జాలెదు నింతవిచారమేటికిన్.

గీ. అని యనేకముఖంబుల ♦ నబ్జముఖికిఁ, బ్రియమునుగతంపు చెయ్యొల ♦ ప్పఁణతి దెలుపు
మిత్రుల నానతవదనలై ♦ మానవయున, విందునాయోగ్యపనులుభా ♦ విందుచుండె.

క. ఆసమయంబునఁ జతిగ్రిపి, కాపనుయుం బైనకేలి ♦ కాఘవనమునం
రాసుతుఁడు మదనవిశిఖా, యాసితుఁడై మృదులశయ్య ♦ నధ్యాసితుఁడై.

సీ. కోలనఁబంజరపుచి ♦ లుకలల పలుకులన్నియుఁ, గలకంఠి మృదులవా ♦ క్యములె గాఁగ
నీలంపులిన్నెల ♦ నెలకొన్న జిగియెల్ల, సకియకుంతలచాక ♦ చక్కియ గాఁగ
నెలత్రాల సెలనె ♦ న్నెల చిన్నెలన్నియు, మగువనెమ్మొగము పై ♦ నగవు గాఁగ
బోగ్రిదిగాంచినయంచ ♦ బోదలనడలెల్లఁ, దరుణి యానవిలాస ♦ సరణిగాఁగఁ
జాల నూహించిచింతించి ♦ సంశయించి, నిజముగదలించి యదలించి ♦ నిర్దయుఁడగు
కాయభవునాజ్ఞయిసుమంత ♦ గడియలేక, గడియలబ్దంబులైయుండఁ ♦ గడుపుచుండె.

సీ. నృపనందనీధ్యాన ♦ నిపుణత్వ మాత్మలోఁ, గీలుకొన్నఁ గొన్నిచ ♦ తర్ప్రతిములయ్యెఁ
నుపమాత్రిఁ దలయింప ♦ ననలంపు పోగ్రివులై, దీపించి యొకకొన్ని ♦ ప్రేతలయ్యెఁ
బలకజానసరాక ♦ శంకింప నొకకొన్ని, రచితాదిక ద్వాప ♦ రమ్ములయ్యెఁ
దరుణీమణీప్రిప్రా ♦ పరిహారసంకల్ప, కలితత్వమునఁ గొన్ని ♦ గానరయ్యె
మగువయును దాను నృపకూతి ♦ యుగము గాని
వేళఁ దామెట్లు యోగమ్ములై ♦ వెలయుచుండి
యుతనిఁగలఁగించు దినంబు ♦ లైనయుట్లు
గడియలై దాఁటుకేలిక ♦ గారసేము.

వ. అయ్యవసరంబున.

సీ. ఒకమాటచెప్పి పే ♦ ర్పోకపకాకు షుటించి, యొకచంద్రిసాలచే ♦ రికకుఁ దార్చి
యొకచిత్తరువుమీఁద ♦ నుత్సాహమొదవించి, యొకయంచనడఁ జూపు ♦ టకుఁ దెరల్చి
యొకపద్యమున కర్థ ♦ మూహించు మనిపల్కి, యొకముగ్ధజిలుగుచెం ♦ తకును దెచ్చి
యొకమంత్రనమునఁ జెప్పు ♦ నోజనన్నియొనర్చి, యొకపిరిగుత్తియందు ♦ కోనఁజలించి
సుతిసేయ సిరిని నాయోగ్యు ♦ సాయపన్ని, కన్నియ ఘగ్రిమించి ప్రోత్సహతో ♦ కంజముఖులు
జనవరకుమారికలి కా ♦ చంద్రిశాల, సన్నిధికిఁ జేర నంతినా ♦ సన్నదెఱఁగి.

గీ. గిరి తెలుంగున భారమై ♦ పలుకులీలు, ఝరి తెలుంగున నడ్డమై ♦ సముద్రమైన
కరి తెలుంగున నెదిరిభి ♦ కరముగాఁగ, సిగ్గుమది నగ్గలింపనా ♦ చిగురుఁబోణి.

సీ. మాటుకొనియును వెనువిరుల ♦ మాఱిచనియుఁ, గూడి కేల్వట్టి తిగిచిన ♦ నీడిగిలియు
నలిగి బొమముడి చూపియు ♦ నాలిడియుఁ, జాలుఁదరలతఁగనియు రాఁ ♦ జాలకున్న.

క. వినయమున బుజ్జగించియు, ననునయమున మంతనంబు ♦ లాడియు నంతం
గినిసియు నదలించియును, వ్వనితలుఁ దోడ్కొనుచువచ్చి ♦ వనరుహనయనన్.

వ. కేళికానికేతనంబుఁ బ్రవేశంబైన జాంబూనదవల్లికల నడిమి కెంపుమొలకరీతి నారీతిలకం
బు కంబుకంఠీనికాయంబు నడుమఁ గడుమచ్చరంబుతో నెదంగదలకున్న వెన్నునికొ
మరునకుం గొమరుచూపు చూపున్ గలుమములకులను లుకు పుట్టించుగతి నానతవదనయై
యున్న యక్కన్నియం జూచి ప్రౌఢయగు నొక్కచేడియ రాచూలితో నిట్లనియె.

ఆ.వె. నవశిరీషమునకు ♦ నవమానమగు నింతి, మేనిమార్దవంబు ♦ మెచ్చుచోట
మఱఁదు నిర్దయుండు ♦ మదిరాక్షి నేలుమీ, కరుణతోడ నీవు ♦ నరపవర్య.

వ. అనినం జెలితనగవు జిగి వెలుఁగంబున మొలకలై మలకలుగొని పులకలుగల కపోలభాగం
బుల నుద్వేలపరభాగంబులగు కుండలపద్మరాగంబులకు హీరోపలత్వం బాపాదింప
నా నృపకుమారమణి రమణీమణుల తాంబూలమాల్యాదిప్రదానంబులచేత పత్కరించి
న నతని చిత్తంబెఱింగియంత.

సీ. కప్పురంబుతోడఁ జొ ♦ క్కపుగంధసారంబు, గలిపి తెమ్మని యొక్క ♦ కలికి నంపెఁ
దగటుచేసిఁ గొత్త ♦ జిగిగన్న బాగాల, ధరణిఁ దెమ్మని యొక్క ♦ పడఁతి నంపెఁ
గామశాస్త్రరహస్య ♦ కళ యెఱింగిన ముద్దుఁ, జిలుకఁ దెమ్మని యొక్క ♦ చెలియ నంపె
నాణినిదీపంబు ♦ లగు పద్మరాగంబు, లేర్చి తెమ్మని యొక్క ♦ యింతి నంపె
మఱియు నాయా నెపంబుల ♦ మానవతుల, నందఱ ననుంద చాతుర్య ♦ మమర వెడల
నంచి వీరేమిటికి నాల ♦ సించిరనుచుఁ, దానె చనె నొక్క ప్రౌఢ యా ♦ తరలనేత్రి.

వ. అయ్యవసరంబున.

గీ. మున్న యేరీతి నూత్రంబు ♦ పన్నినారొ, నారులందఱుఁ జనినఁ జె ♦ న్నారు రుచుల
డంబుగల రత్నమయకవా ♦ టంబు తాన, చేరి పవడంపుగడియయుఁ ♦ దారపిలిచె.

ఆ.వె. మదనుఁ డదయుఁడయ్యె ♦ మనుజేంద్రు మదిలోన, నదనమయ్యె లజ్జ ♦ యబ్జముఖికి
ధరణినేత చూపు ♦ తరుణిపైఁ బ్రసరించెఁ, దరుణిచూపుగములు ♦ ధరణి నిగిడె.

సీ. తననెంజి నీవనా ♦ తనమంజిమము కాంత, కుంతలంబుల చెంతఁ ♦ గొంత మెఱుగఁ
దనవింటఁ గలుబంటు ♦ తన మింతివలుదక, నొప్పుమలసంగతిఁ గొంత ♦ పాడవు చూపఁ

దఃపతో ప్రగవి యేఁ ప్ర ♦ లనయుంబు తీయుడిచా, పులపొ ప్రునమగొంశ ♦ బలువు సెలసఁ
దనదాలు పెనుదాలు ♦ వనితాంశపోలప, త్రిశల మిత్రశేఁగొంశ ♦ దిట్టుగాఁగఁ
దనవిజయలక్ష్మిపకీయ పౌ ♦ భాగ్యలక్ష్మి, పొందునహియించి ముకిక్రి ♦ ప్రౌఢగాఁగ
నంత మహికాంతిసునాని ♦ వింతవింశ, గతుల వడలించుమునుఁడే ♦ కాంతసీమ.

క. ఈకరణి మదనుఁడెంచఁగ, నాకరిణీయానడెంత ♦ నధిపతి తాళం
లేక మనోధైర్యంబు, వ్యాకులతం జెంద నిట్టు ♦ లను నెచ్చెలితోన్.

క. బాలా సిజ్జరుఁజేరక, యేలా తడసెదవు మదనుఁ ♦ డేచరించిన చో
వాలుందూ ప్రలవానం, జాలసీదడిసితివి మున్నుఁ ♦ జంచలనయనా.

గీ. కాంత యేకాంతమునఁగాంతుఁ ♦ గదియువేళ, భీతిఁ జెందుటగనార ♦ వింద యుకీ
నెలఁత నీకేతలోదరి ♦ నేర్పుమీఱ, నెచ్చెనము జేసి నిటువంటి ♦ యుబ్బురంబు.

ఉ. నిన్ను స్పృశించినేత్రికవి ♦ సిలకచన్ రతిఁబొందుసంచు న
భ్యున్నతయుక్తిఁ గాంచు కను ♦ లోద్భవు చెంతకుఁగొంతఁజేరఁబో
యున్నది నిన్ను నెంచిమతి ♦ యొకట్రితలోదరి నెందుఁబాగలా
నన్నులఁజేరె లజ్జ యూటు ♦ లారయ నెక్కడనెచ్చెనెచ్చెలీ.

గీ. నాయనమున్న పొందియుంచి ♦ నాప్రునీవు, నీమననునాకు నీకున్న ♦ నీతిగాదు
మనలయిద్దతినడుమ భ ♦ ర్మంబు నెలసఁ, బందతడుదున్న వాఁడుగా ♦ పద్మగంధి.

క. వినుమా నాపలుకులుఁ గై, కొనుమా రతిజేరి వాలు ♦ గొనఁబొ ప్రలనన్
గనుమా నామది నీచే, యనుమా యనుమాన మేల ♦ యంభోజముఖీ.

వ. అనిమతియుఁ జాటువచనంబులు గొలిపి తెరపిలేని మరునిశరపరంపరచేఁ గంపితం
బైన హృదయంబులో నయ్యింబుజముఖి కొరంబు నంరంబునంబట్టి యారాజకనయుం
డు వినూత్నఁపైనప్రయత్నంబున నిట్టులై నాసీనంజేసి.

ఉ. పయ్యెదజాఱఁజేయఁ గర ♦ పల్లవముల్ గదియుందు నప్పుడున్
దియ్యనిమోవి యానఁగోని ♦ దిగ్గనమోముటు సేయు శయ్యపై
నయ్యనఁ బవ్వళింపుమనఁ ♦ బంచలనవ్వలరాదకయ్యప్పుం
నెయ్య మొకింతయున్నలప ♦ నేరక యత్తరలాక్షి యత్తతిన్.

సీ. ఒకనెపంబు వహించి ♦ యూవిద పాపటచెంతఁ, గరపంకజాతంబు ♦ గదియఁజేసి
యొకకైతవము పూని ♦ యుంఁపుఁరాజముఖిరావి, మోవిపైఁ బలుదాలు ♦ మోవఁజేసి
యొకమాయ ప్రకటించి ♦ సకియుదక్కిని చెక్కిట, ద్దంబులను మోవి ♦ యంటఁజేసి
యొకదంభమునుపూనించి ♦ యుబలిపాలిండ్లపైఁ, జెలుకం ప్రమోదగోరు ♦ జేరఁజేసి

పతి దూనా హాయికపటంబు ♦ మతము వ్రాని, నానయొక కొంత పడలించి ♦ నరవరుండు
కంజముఖి చిత్తమొక కొంకఁ ♦ గరఁగఁ జేసి, నసమబాణుండు సాహాయ్య ♦ మాచరింప

వ. అంత.

సీ. అధరామృతంగఁ బూని ♦ యుడిమాని పికవాణి, గల్లచుంబనలీల ♦ నుల్ల సిల్లుఁ
జనుదోయి గోరులం ♦ జెనఁగోరియనిమీటి, భుజమూలములయందుఁ ♦ బొందుపఱచు
ముసుకఁజొక్కులియందు ♦ మతిఁగూడి యదివీడి, సతినీవి సడలించు ♦ మతముఁ గాంచుఁ
గలికిపలుకులు పల్కఁ ♦ గాంక్షించి యదిమించి, యతివకుమణితంబు ♦ రతముఁ జెల్పు
నొకటి సేయంగఁ దలఁచి వే ♦ ఱొకటి సేయుఁ, దగనహంపూర్వికాపూర్వ ♦ ముగ జనించి
జరుగు నభిలాషసంతతుల్ ♦ సందడింపఁగ, బారవశ్యంబు సెంది య ♦ ప్పార్థివుండు.

సీ. మణినూపురరణితంబు ♦ మాధురీధుర ముద్దు, గులుకుకోయిలపలుకు ♦ కులుకు మాపి
తఱచుగా జనియించు ♦ తావియూరుపులచే, మలయానిలుని గర్వ ♦ కళ హరించి
మొలకచన్నులఁ బాదు ♦ కొలుపు క్రొన్నెలలచేఁ, గమ1లినీకళల గ ♦ ర్వముఁ దెరల్చి
రమణీయబింబాధ ♦ రము వింత చవులాని, చెఱకువింటిబలంబు ♦ చిన్నఁబుచ్చి
మొదలఁ దనతోడ నెదిరించి ♦ మదనుబలముఁ, జలకఁగాఁజూచె నారాజ ♦ సుతవరుండు
రమణి రతిసౌఖ్యమనుమహా ♦ రాజ్యపదము, నందు నిశ్శంకలీలచే ♦ నధివసించి.

క. వరవరదంపతు లీగతి, సురతానందానుభవము ♦ చూఱఁగొనంగా
నరుదుగ నొక్కని మేషము, కరణిన్ నిశగడచి ♦ కల్యకాలంబైనన్.

గీ. చక్రిదంపతి సుకృతభూ ♦ జంబు మొలక, జారకాంతలమతులందుఁ ♦ జేరు వెక్క
సిరిదవరు పూర్వదిక్కాంత ♦ చేరుచుక్క, విమలగతినంతఁ గననయ్యెఁ ♦ వేగుఁజుక్క

సీ. అంతరంగములందు ♦ నభిలాషశేషంబు, కొదఁ దీర్చుకొనుఁడందుఁ ♦ గొంద ఱనుచు
పొలయలుకలల్లద ♦ వ్వలనుంచి ప్రియులతోఁ, బొందు సేయుఁడటంచుఁ ♦ గొంద ఱనుచు
సంకేతములనుంట ♦ చాలించి చనుఁడు మీ, మందిరంబులకంచుఁ ♦ గొంద ఱనుచు
విటులాత్మమెచ్చి కా ♦ ంచినమదనాంక, కోటిఁగప్పుఁడటంచుఁ ♦ గొంద ఱనుచు
బాటుమదనుని యధికవా ♦ చాటుతైన, చారులనఁగ రతిప్రపం ♦ చారులగుచు
సారెసారెకు మీఱును ♦ చైత్స్వనముల, 2 (సమయమనుశిల్పి) గల్పింపఁ ♦ జాలినాఁడో.

ఉ. కుముదము తెల్వఁగాంచుతఱిఁ ♦ గోకనిద్దురఁ జెంది పద్మము
ఖ్కులముదము కన్నమూయఁగని ♦ గొబ్బునవప్పుడ మేలుకాంచె నీ

---

1 కమలినీకళల (మూలము) 2 నుశిల్పిగల్పింప (మూలము)

క్రమమున యందు మనోభవుఁడు ♦ కౌతుకరాగనిబద్ధపాంథవ
ర్గముపయిం [illegible] యుగమున్ ♦ గాడ్పుగ నుంచిన వందమయ్యెడిన్.

గీ. విరహిజనములపై దండు ♦ వెడలినట్టి, చిత్తభవుని పరివారమాగ్గి ♦ శిఖులనిట్టు
దేశముఁ గాలంగుచుని తెల్పు ♦ నోలిఁ జనఁగ, దీపనికరంబు లంతంతఁ ♦ దెల్లనయ్యె.

ఉ. సిక్కి ముసెల్లఁ జీఁకటులు ♦ నిద్దుర [illegible] కరంబులం
జక్కవలంద చేరె నవ ♦ సౌరభ [illegible] లెల్ల నీ
[illegible] కనలేక ఘనాకముల ♦ ద్వ [illegible] ఁ జేరి తమంబు లెల్లఁ జెం
పెక్కె నిశాంతలక్ష్మణము ♦ [illegible] ంతుపుల్.

సీ. ఆకాశ ప్రత్యాత్మ ♦ [illegible] ములు, [illegible] ♦ [illegible]
సాసీరుహాసన ♦ [illegible] ములు, [illegible] ♦ భగవముపూన
[illegible] మంద ♦ [illegible] ములు, [illegible] ♦ [illegible]
భీతికారకవాత ♦ [illegible] ములు, [illegible] ములయుండు ♦ బడముల [illegible]
సకలదిక్ [illegible] ♦ [illegible] ములు, [illegible] గఁబం ♦ [illegible] ంప
మేదినీభువనామిత ♦ [illegible], [illegible] గనుపట్టు [illegible] ♦ [illegible] యుండు.

సీ. తరణివన [illegible] ♦ [illegible], ముగ్ధ [illegible] ♦ [illegible] భూన
హంసపథాగమం ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
మిత్రిసంగతిసైన ♦ [illegible] గ [illegible] టందు, [illegible] గనువార ♦ [illegible] దరింప
[illegible] గ [illegible] టందు ♦ [illegible], [illegible] వారు ♦ [illegible] భూన
గగనమణి [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ మను [illegible] వింప
నిఖిలభువన [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible] డు.

గీ. అరుణ [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible] ంచి
ఘన [illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible].

సీ. వ్యాకోచ [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible] ంచి
యతిరాగ [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
చక్రద్వయాసేక ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
పద్మకోశ [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible] సమచేసి
పద్మగర్భాం [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible] యుండు
న [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]

గీ. ఈకరణి వాసరారంభ ♦ హేలచాలఁ, దనర నాముస్నచంద్రాంగ ♦ మునివధూటి
వందినుతరావమేదురా ♦ వార్యతూర్య, మృదులసన్నాదములచేత ♦ మేలుకాంచి.

గీ. గళితభూషణములు గొన్ని ♦ గదియఁజేసి, జాఱుబయ్యెద నొకకేల ♦ సంగ్రహించి
విరియునెఱికొప్పుపై నొకర్తు ♦ కరముఁ జేర్చి, విభునికేళీనివేశంబు ♦ వెడలి చనియె.

ఉ. అంబుజపత్రనేత్రయును ♦ నయ్యవనీశుఁడు దియ్యవిల్తుక
య్యంబున మున్ను పీడ్వడిన ♦ వన్నియ విన్నను వొప్పఁ దోఁటిచం
దంబునఁ గూర్చుచో మఱచి ♦ నారొ నరోత్తము మానసంబు ప్రే
మంబునఁ దెచ్చి కాంతతన ♦ మానసమాతని యొద్ద నుంచఁగన్.

వ. అంత.

క. ఆకాంతకంతుకేళిక, ళాకర్ణేజపమనోజ్ఞ ♦ తనువల్లికనా
లోకించి హాస్యరసవా, చాకుశలత నిట్లనిరి ♦ సహచరకాంతల్.

ఉ. పంకజపత్రనేత్రి నర ♦ పాలతనూభవ నెవ్వరేని హా
స్యాంకురసంకులోదితము ♦ లాడిరి తో చెలులార యూరకే
శంకజనించె నే రమణి ♦ కిన్ శితకంజపుమంజిమంబుని
శ్శంకతఁ గన్న కన్నుగవ ♦ సన్నపుబూదిఁ గనంగనయ్యెడిన్.

ఉ. ఓయొలనాగ యీమగువ ♦ నొక్కటి బల్క నవారు లేరనీ
వేయెఱుఁగంగఁ జాలవర ♦ విందవిలోచన చిత్త మెప్పునన్
సేయఁగఁ జేయకేలయొన ♦ రించెఁ బ్రభాతమటంచు భారతీ
నాయకుమీఁద నే తనము ♦ నంబున నల్కవహించె నెచ్చెలీ.

ఉ. నీవు నెఱుంగు దేసకియ ♦ నిక్కముగా నిట నేఁటనుండి యిం
దీవరనేత్రి యంచు విను ♦ తింపక పంకజనేత్రి యంచు నే
లా వచియించె నంచు మివు ♦ లన్నదిఁ గినుక వహించె నమ్మ యీ
భావము నే నకాంచితిని ♦ భావజుఁ డిందుకు సాక్షి యయ్యెడిన్.

ఉ. కెంపునఁ జెంపుమీఱు నొక ♦ కెంపు జనించినయంత గాక ప
ల్కెంపులు వానిమీఁదఁ బరి ♦ కింపజనించిన నెంతవిల్వ యూ
హింపఁగలాడె కాంతధర ♦ కోశలసత్ప్రజరాజితాంక చిం
తింపఁగ నెవ్వరో పుడుక ♦ దీనివిశేషము నిక్కయింపఁగన్.

సీ. గురుతరంబైన మనబాల ♦ కుచయుగంబు, గిరియుగంబందు మున్న యంతగీర్ణ
వింతమీఱిదన ♦ కెలువారెయు వివిధముఁ జూచి, తగగిరీశయుగంబన్న ♦ దగును గాదె.

వ. అనుచు నాబాలికయాలకించుచుండఁ బ్రచండలైన వేదండగమనలు భావగర్భంబు గాఁ దమలోఁ బలికెడు పలుకులు విని యగ్గలించిన సిగ్గునగదుగ నిలువంబాలక యాబాలిక మొగములు చాటునటుఁ జనువెంపొంపునొంపున యువనికనుఱుఁగునఁ దుంబనిదెను నిర్బంధంబున.

శా. శేషాభూషితవాహుదేహ నిజ ♦ సేవాభ్యుక్తమానాయన
ద్రోహధ్వాంతపతంగ ఖండితమహా ♦ మోహాదరత్రాత ము
క్షామా కామనికామ భక్తకలనా ♦ సువ్యక్తవిద్యవ్రతా
భావావర్గ్యనిజప్రభావ వినమ ♦ ద్బ్రహ్మామనో నాయకా.

క. పరమతపోనియమాన్విత, ధరతనయావిమలహృదయ ♦ భాగ్యవదీక్షా
కరహైకనిపుణతగసుఖ, వరపటువేషాద్రిరాము ♦ దానవరక్షియా.

మాలిని. మకుటనిహితసోమా ♦ మంజువేషాద్రిరామా
చకితభరణదీక్షా ♦ సాధుసంతానరక్షా
ప్రకటగుణనికాయా ♦ భాసురామ్నాయగేయా
సకలశుభనిధానా ♦ శాంతిలీలప్రధానా.

గద్య—ఇతి శ్రీశైల నివాస భ్రమరాంబా సమేత మల్లేశ్వరస్వామి కృపాపాత్ర
భారద్వాజగోత్ర పవిత్ర వెనుమళ్ళ సోమనమంత్రి పౌత్ర పెద
నీల ప్రధానపుత్ర సకల సుకవి స్తుత్య సోమనామాత్య
ప్రణీతంబైన సీమంతినీకల్యాణంబను మహా
ప్రబంధంబునందుఁ దృతీయాశ్వాసము.
సమాప్తం శ్రీసదాశివబ్రహ్మార్పణమస్తు.

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీసదాశివాయనమః.

సీమంతినీకల్యాణము.

చతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీమద్భ్రమరాంబాముఖ, తామరసోపరివిహార ♦ తరలాలోల
స్తోమ శుభనామ నిత్యద, రామహితా శ్రీశైలమల్లి ♦ కార్జునదేవా.

వ. అవధరింపుము.

గీ. దినమునొకవింత సెయ్యంపుఁ ♦ దియ్యదనము, దినమునొక క్రొత్తరతికళా ♦ వినిమయంబు
దినమునొక వన్నెయుత్సాహ ♦ మును జనింపఁ, జనియె నాదంపతులమిథ ♦ స్సంగమంబు

చ. మనసున మున్నఁ గోరునది ♦ మక్కువ చూపులఁ గోరునంతటన్
మనసిజుఁ డిచ్చ మెచ్చునగు ♦ మచ్చికచెయ్వులఁ గోరునంతటన్
మొనసిన సెయ్యపుంగలిమి ♦ ముద్దులమాటలఁ గోరునంతటన్
దినమొకవింత గాఁగ డిట ♦ దేరె వధూమణి కేళిచాతురిన్.

సీ. కర్ణావతంసమై ♦ కలువ చెక్కుటచాయ, గడపు సాలస్యంబు ♦ కలఁకఁ జేసె
మోవి పైనంటిన ♦ ముక్కెరముత్తెంబు, కడకు నెత్తెముజాగు ♦ కాఁకఁ జేసె
సెవఁ జేరియున్న ప ♦ య్యెద జాఱఁగాఁ జేయు, సమయయామతనకొంత ♦ సవ్యమద్యో
మునుమున్న సగముజా ♦ బిననీలినడరించు, తడవు ధైర్యము మీఁద ♦ దాడి వెట్టె
రమణుకూటములందు నా ♦ రాజమణికిఁ, దొంటివిరహంపు దినములే ♦ తోఁపఁగడచె
సౌరచిగురాకు టడిదంబు ♦ హంతకారి, నిజముఁ దెలియంగ నెవ్వారు ♦ నేర్చువారు.

వ. ఈకరణి నాతరుణదంపతులకతులమనోరాగంబుగల యోగంబు జరుగుచుండఁ గొన్నిదినంబులు జనియె నంతనొక్కనాఁడు.

ఉ. అనుపమతారకాగణస ♦ [illegible]
దనచెలికత్తెముత్తెములఁ ♦ [illegible]
జనవరనందనుండరిగె ♦ [illegible]
తనలతికానికేతనవి ♦ [illegible]

ఉ. కాంచి నృపాలనందనుఁడు ♦ [illegible]
గాంచనకర్ణికార సహ ♦ [illegible]
ద్యంచితసౌరభోద్గమన ♦ [illegible]
చంచలచంచరీకకుల ♦ [illegible]

క. తనపరిజనముల నందఱ, [illegible] ♦ [illegible]
పెనువెంటనంటిరా నా, ఘనుఁడు [illegible] ♦ [illegible]

సీ. ఇదిగదా మదలీలమెదలఁడు ♦ [illegible] ♦ [illegible]
యిదిగదా విరితేనె ♦ [illegible] ♦ [illegible]
యిదిగదా విరహిహృ ♦ [illegible] ♦ [illegible]
యిదిగదా పలుతావు ♦ [illegible] ♦ [illegible]
సామి యిదిగదనవవిలా ♦ [illegible] ♦ [illegible]
తిల్లికావల్లికాక్షీగ్గ ♦ ధరణీపరణీ, [illegible] ♦ [illegible]

గీ. ఊడిగపుచేడియలు గొంచ ♦ [illegible] ♦ [illegible]
నయ్యవనిపాలకన్యక ♦ [illegible] ♦ [illegible]

సీ. ఇవియాలకులతీవ ♦ [illegible] ♦ [illegible]
నివికన్నెసురపొన్న ♦ [illegible] ♦ [illegible]
నివిచాలుపొగడలే ♦ [illegible] ♦ [illegible]
నివిగున్నలేమావు ♦ [illegible] ♦ [illegible]
ననుచుఁదనచుట్టుగనుపట్టు ♦ [illegible] ♦ [illegible]
సముదితానందమందియా ♦ [illegible] ♦ [illegible]

సీ. చూతమాయిదిచేరి ♦ [illegible] ♦ [illegible]
వకులమా వినుతజే ♦ [illegible] ♦ [illegible]
కుందమాయిదిరాయ ♦ [illegible] ♦ [illegible]
తిలకమా వరమా ♦ [illegible] ♦ [illegible]

నను మనాయాయుతకులీ ♦ నాదరించి, చంచరీకనిభాలకల ♦ సంచరింపఁ
గాంచి యాధరణీనాథ ♦ కన్యయంత, నంతరంగప్రమోదసం ♦ క్రాంతినలరె.

రగడ. తెలియఁగాకనుమీ ♦ సిరిగలతావులు, చలువలతో వెద ♦ చల్లెడుతావులు
జిగిగలయీదిరిసెపు ♦ విరి కేసరి, తగనీమొత్తని ♦ తనువునకేసరి
చేరికరందముఁ ♦ జెలులీపొగడను, నూరకయుండఁగ ♦ నుచితమొపొగడల
కవమనసయ్యెడిఁ ♦ గద యీపాటల, తనరెడితేఁటుల ♦ దట్టనిపాటల
విరహులపైఁదగు ♦ వేఁటులకోయుల, మఱువకరూయుచు ♦ మపలెడికోయిల
గుఱుతగునీవిరి ♦ గుత్తుల యందము, గరిమెతో నీద ♦ గ్గర నరియందము
మఱియీచివురులె ♦ మరునికటారులు, రొంతయుమృదులత ♦ యీగోరంట
కొంతైనానీ ♦ కొనగోరంటకు, పుష్పాడి యొగసెం ♦ బొడవుగవింటికి
గొప్పవితానము ♦ కొన్నినవింటికి, నరవనరమనా ♦ నారంగంబులు
నవనీతములీ ♦ నారంగంబులు, వనితామణికిన ♦ వలదా నిమ్మలు
వనభువిగలవా ♦ వలదానిమ్మలు, కాంతరోయీనుమ ♦ ఖచితవధూకము
కోఁకనీపువు ♦ గొమ్మలువంతము, సారెకునామది ♦ సమ్మదవంతము
ననిచినయీపా ♦ న్నలనవకలికలు, గనుఁగొనఁగామదిఁ ♦ గలవుశుకాలికలు
చెలియాగేదఁగి ♦ చిత్తజుకుంతము, చెలువగునీజడఁ ♦ జేఁగ్రుటమంతము
సరసిజముఖియీ ♦ చంపకజాలము, సిరియంతయుం నుతి ♦ సేయఁగఁజాలను
చివురులతో విల ♦ సిల్లురసాలము, నవుఁగవవే యు ♦ న్నతసురసాలము
నెనయకర్డగలఁ ♦ దికర్డాంగేళికిఁ, గనుఁగొనఁదగుని ♦ కర్డవనకేళికి
తరలెడునిచ్చ చం ♦ దనమారుతములు, పరిచితకోకిల ♦ భామారుతములు
మానినియిదిగో ♦ మధురసపారము, గానఁగనయ్యెడి ♦ గలితాసారము
మకుర్డవఁదెల్పెడు ♦ మనకీరమ్ములు, వాకుర్డలిశమ్ములు ♦ వనకీరమ్ములు
వావిరిపువ్వులు ♦ వరుసలు వింతలు, గావేయువిరియె ♦ కర్డఁగలవింతలు
మగువరోయీవిరి ♦ మల్లెలగంధము, గగనముముట్టెనుఁ ♦ గడువెరగంటను
వెఱువకు మంకెన ♦ విరిజగడంబులు, దొరకొనుమోవుల ♦ తో జగడంబులు
చూపవె యీలత ♦ చోనాకరాగము, చూపెనునదినీ ♦ చోనను రాగము
రెలసాగరో విను ♦ మీనవమాలిక, గలుగఁగనొప్పెడు ♦ గదవనమాలిక
వలనుగయీగోరు ♦ వంకలపాదలును, దలఁచుచునున్నవి ♦ దట్టనిపాదలను
నరుగదువనరమ ♦ యనికొని మూడుమ, సంతసమొందఁగ ♦ సరసములాడుచు
వెలఁదులువీరికి ♦ విపులామోదము, వెలయఁగమెచ్చెదు ♦ విపులామోదము.

చ. ఒకచెలి పొన్నగున్నకడ ♦ నొయ్యన ముద్దుమోముఁ జూపినన్ ద
త్ప్రకటితదంతపంక్తిరుచి ♦ పర్వ నఖర్వసుమంబులం దనే
తోకపతికేలు చాప వికి ♦ టొత్పలలోచనలెల్ల నవ్వఁగా
వికచసుమోత్కరంబు ప్రిథ ♦ మించెను దానిఁ బరిస్ఫుటంబుగన్.

గీ. మగువయొకర్తె గోరంట ♦ మాటునందు, దాఁగియుండఁగఁ గనియొర్తు ♦ గౌఁగిలింపఁ
బోయి రయమున నామ్రానఁ ♦ బొదవుకొన్నఁ, గ్రొత్తనలు దానిజనియించె ♦
[నన్నుతముగ.

చ. ననలు జనించె నిందులఘు ♦ నంబుగఁ గానిను లెవ్వరేనియున్
గనఁగలరే యటంచు నొక ♦ కంజవిలోచన నవ్వువాలకై
యనఁగ విశాలనేత్రలగు ♦ నందఱుసుందరు లబ్బురంబుతోఁ
గనుఁగొన నుప్పతిల్లెఁ దిల ♦ కంబునకుం వివిధప్రసూనముల్.

చ. గురుకుచయొర్తు కేలిడుచుఁ ♦ గోయఁదలంచిన యట్టి నిద్దపుస్
విరిగొననొక్కయింతివరు ♦ వేచనఁ గాఁగని దానిఁ బెంచిన
బరువడికూడఁ గామధుర ♦ భాషిణి వానిరి నీడనిల్చియుం
స్ఫురనిన నిస్స్వరమ్ముగను ♦ సూచిరమైయుదిరొప్పెనెంతయున్.

చ. నెనరువహించి ప్రేంకణపు ♦ నీడఁ బ్రియాంగన మంతనంబుఁ జెం
తినయొక యిందుబింబముఖి ♦ నీ యనురాగము చేయు నామనం
బునకుఁ గడుం బ్రమోదమని ♦ ముచ్చటచెప్పఁగ నప్పుడంతిదా
వినియొకపాటవాడఁ బ్రిభ ♦ వించెను దానికిఁ గోరకావళుల్.

ఉ. క్రొన్ననదండదండనొక ♦ కోమలిగాఁచ్చుకొనంగ కంచన
స్తన్ని యయొర్తు గైకొని య ♦ ఖండరయంబున నేఁగియొక్కయ
భ్యున్నతమైన కాంచనపు ♦ భూరుహమెక్కఁ గూడ నేఁగియుం
తన్నలినాక్షి నాచెలిన ♦ దల్పననల్ జనియించె దానికిన్.

గీ. ముచ్చటలు చెప్పుకొంచును ♦ ముదితలెల్ల, వచ్చి యచ్చేరువనునీల్వ ♦ హొచ్చుదనరి
వచ్చిజిగిదిక్కున నటింప ♦ విచ్చలవిడి, గుబ్బిచన్నుగవియలానెఁ ♦ గొండగోఁగు.

ఉ. అంగనయొర్తు పానరతి ♦ యానఁగ మన్మథపాత్రిమూది త
న్వంగియొకర్తు కొంతమధు ♦ వాదటఁ బుక్కిటఁ బూన నంతలో
భ్రమింగకయుండనొట్టెడ స ♦ మీపము కేసరభూరుహంబు మీఁ
దంగడునల్కతో నుమియ ♦ దానికిఁ గల్గె నవప్రసూనముల్.

[illegible]. [illegible] ◆ పలు[illegible]గ మోవులనుప్పతిల్లు పెం
[illegible] ◆ దగ్గర యొక్క తెసిగ్గుఁబూనికం
[illegible] ◆ గినుకపదంబునఁదన్న నంతలో
[illegible]కాంతి వెల ◆ యం జనియించె నవప్రసూనముల్.

[illegible]. [illegible]జాతి [illegible] ◆ ఖ్యాతిఁ [illegible]గఁగ నడిరిజామనో
[illegible] ◆ వారకదీనికిఁజంద్రరేఖపసం
[illegible] ◆ నీరజలోచనగోరిగోరుచే
[illegible] మామిడికిఁ ◆ గీలొకనియెన్ ముకుళప్రకాండముల్.

[illegible]. [illegible] ◆ పీథులందు, నెమ్మిఁగావించు విహృతుల ◆ న్నియుననయగ్న
[illegible] ◆ దోహములుగ, నగుచు సద్ధరణీనేత ◆ నలరఁజేసె.

[illegible]. [illegible] పతుల ◆ [illegible] మానుపుదన్న శంకనో
[illegible] ◆ దారొకనఁగోరునఁటన్న గినకనో
[illegible] ◆ జేరిపఁటన్న యమర్షయుక్తినో
[illegible] జల ◆ మొప్పఁగఁ గోసిరి పువ్వులన్నియున్.

[illegible]. [illegible] ◆ పారకలన, నలసి యాశీతభానుబిం ◆ బాస్యలెల్ల
[illegible] ◆ [illegible]న సరసి, డాసిరంతంజలక్రీడ ◆ యాసఁదగిలి.

[illegible]. [illegible] ◆ [illegible]టకీరశారికా, కులసమాకులరవ ◆ చ్ఛలము చేతఁ
[illegible] ◆ కలనాంచితరథాంగ, మిథునవాక్చాతుర్య ◆ మిషము చేతఁ
[illegible] ◆ క్రమతాలసాలస, [illegible]పనాదకై ◆ తవము చేత
[illegible] ◆ [illegible]లక్రో, లంబగీతాపదే ◆ శంబుచేత
[illegible] ◆ నలవిగాని, పరిమదవిభ్రమ మమరనా ◆ పరిమదశెల్ల
[illegible] ◆ [illegible]జనవ, శీకరముగాంచిరొకరు[illegible] ◆ [illegible]కరంబు.

[illegible] [illegible] ◆ [illegible] పద్మవిహారి, హారి మందానిలాం ◆ కూరరాజి
[illegible] ◆ [illegible]పవిలాస, వాసైకసైకత ◆ వ్రాతజగతి
[illegible] ◆ [illegible]ంచలా, లితకేళిరతమరా ◆ ళీవరాళి
[illegible] ◆ థంగథంగతటాగ్ర, పృథువనాఘవినోద ◆ బిందుసమితి
[illegible] ◆ [illegible]తని, తాంతతనువల్లికాక్రాంతి ◆ శాంతిసేయ
[illegible] ◆ [illegible], బాంధవగృహోపచారసం ◆ ప్రాప్తియుదయ్యె.

ఉ. బింబఫలాధరాళి ప్రతి ♦ బింబమిషంబునఁ జేరవచ్చు నా
గాంబుజపత్రలోచనల ♦ నాదరణంబునఁ గౌఁగిలించు చు
త్సాహముఁ దలంచె నాఁగఁ బ్రియ ♦ దంబమరంగఁ బ్రవేశమయ్యె రో
లంబకదంబగీతపరి ♦ లాలితకేళిసరోంబుపూరమున్.

గీ. చలితకమఠంబు కుళిరిత ♦ చక్రకులము, మగ్నమీనంబు సంభ్రమ ♦ మ్మధుకరంబు
జనితభంగంబు కంపిత ♦ సారసంబు, నగుచుఁ గాసారమొకవింత ♦ జిగివహించె.

ఉ. సారసపంక్తు లార్తిఁ జెని ♦ సారెఁ జలించుటయెల్లఁ దన్ముఖా
కారము లేచి చిత్రమునఁ ♦ గంపితశీర్షములైన తీరుగా
సారయ నేల నీరకేళి ♦ యొకనసైనకురంగనేత్రలే
యూనను లేరటంచు మాఁదల ♦ యూఁచినయట్టిప్రకాశమయ్యెడిన్.

సీ. జోడువాయక సెంసు ♦ నీడు లేని రథాంగ, యుగముల సెదలపై ♦ నుంచినారు
పగలు చెల్వపు దెల్విఁ ♦ బరఁగు కల్వలు రెండు, నెమ్మొగంబులఁ బూన ♦ నేర్చినారు
పూర్ణచంద్రునితోడఁ ♦ పోంను సేయఁగఁ జాలు, కమలముల్ ధరియింపఁ ♦ గలిగినారు
చంపకంబుల మైత్రి ♦ జరపు తేఁటులగుంపు, నిజకరంబులఁ బూన ♦ నేర్చినారు
వీరతరుణులు గారుభా ♦ వింపఁ జన్న, గెలువనూహించి వచ్చిన ♦ కొలనులనుచు
నాత్మభయమందు రీతిఁ బ ♦ ద్మాకరంబు, సంచలించె నతుల్ ప్రవే ♦ శించినంత.

సీ. అలఁతియూర్పు దెమ్మె ♦ రలను స్మరము తావి, జలజాళి వాసింపఁ ♦ దలఁచినట్లు
విరిదమ్మిగొప్పలుగొప్ప ♦ సిరుల తేటుల మేని, కప్పు విప్పఁగఁ జేయఁ ♦ గడఁగినట్లు
వాలుజాపుల గంధ ♦ మీల దాలుప వింత, మేలుగీలింపఁ గా ♦ మించినట్లు
వలిమూపకళవీచి ♦ కలవ నబ్బపము గా, వింద మించియుపక్ర ♦ మించినట్లు
చలితసత్పాణికిసలయ ♦ చ్ఛాయ చేతఁ, గోకనదకణదాకృతుల్ ♦ కొత్తయైన
చెలువు వహియింపఁగాఁ జేయఁ ♦ దలఁచినట్లు, సరసిఁ జేతులు తీఁడిరా ♦ సరసినీట.

గీ. సలిలకేళిశ్లథాంబరల ♦ జలజముఖుల, కొప్పులప్పాసు తనుకాంతిఁ ♦ గూడియుప్పెఁ
గొప్పిమ్మెలురంగులతోఁ గూడ ♦ ముమ్మరముగ, జలధినీరానుజలధర ♦ చ్ఛటలనంగ.

సీ. చలితవీచీవర్త ♦ ములకుఁ గంకణఝణ, త్కారముల్ మృదుతాళ ♦ గతులుగాఁగ
నలినాయనీజాత ♦ ములకు మంజులభావ, ణములు వీణానిక్వ ♦ ణములుగాఁగఁ
గమలినీనృపకన్య ♦ కలకు హాసప్రభా, వళులు పెంబట్టుపా ♦ వడలుగాఁగ
తాయంత చెలులకు ♦ రమణీయభుజమృణా, ళికలు నిద్దంపుఁగా ♦ నుకలుగాఁగ

విహరదురగవధూటికా ♦ వీక్షణాళి, ధ్యానవిమానంబులను విస్తృ ♦ తంబులైన
లలితకబరీభరములుజా ♦ లములుగాఁగఁ, జంద్రవదనలు జలకేళి ♦ సలిపిరపుడు.

సీ. ప్రతిబింబరవిసమీ ♦ పమున కేఁగఁదలంచు, చక్రాంగములనసూ ♦ [illegible]
బహురూపకుముదినీ ♦ ప్రత్యక్షపూర్ణేందు, మూర్తులో యనఁ బసు ♦ [illegible]
గాము తామరతూపు ♦ గమికేఁ బోదైవచ్చు, చివురులో యనఁగఁ బెన ♦ [illegible]
ఛాతాళిమునునుండి ♦ బయలెక్కుచీఁకటి, తప్పలో యనఁగొప్ప ♦ [illegible]
బడనుబెట్టంగఁ జెచ్చిన ♦ పంచబాణ, ధరునిపర్యస్తహస్తాస్త్ర సం ♦ [illegible]
జిగిఁదనరు నంగవల్లికల్ ♦ చెలువుమాప, సరసజనగేయమునుర్యాఁద ♦ [illegible]

గీ. చల్లుబోరుల నొకవింత ♦ సంభ్రమంబు, నోలలాటల నొకనవీ ♦ నోత్సవంబు
చెలిమియులకల నొకక్రొత్త ♦ చేష్టితంబు, గలుగ జలకేళి సలిపిరా ♦ కాంతముఖులు.

క. కరిణీమధ్యకరేంద్రము, కరణిం నృపనందనుండు ♦ కౌతుక మొప్పఁ [illegible]
తరుణీజనమధ్యంబున, సరసగతిం సలిలకేళి ♦ సలిపెం దానున్.

సీ. ప్రకటితోన్నతకాండ ♦ పద్మప్రకాండముల్, ధవళాతపత్రసం ♦ [illegible]గాఁగ
నుండినరాజహం ♦ సోత్తంసములు వధూ, రత్నచామరచాము ♦ [illegible]లుగాఁగఁ
జలచంచరీకస ♦ ల్లలితఝంకారంబు, గాయనగీతికా ♦ క్రమముగాఁగఁ
జటులసారసకులా ♦ దలితసన్నాదంబు, భాసురాలోకశ ♦ బ్దంబుగాఁగ
సాంద్రజలశీకరంబులు ♦ జలజముఖులు, పెల్లుగాఁజల్లు క్రొవ్విరి ♦ [illegible]గాఁగ
సాన్వపకుమారవరాళి వా ♦ హ్యాళి వెడలి, నట్లు కాసారజలకేళి ♦ [illegible]దరించె.

వ. ఇవ్విధంబున.

గీ. అంతకంతకు జలకేళి ♦ యాసఁదగిలి, చెంత యామునసౌఘనమునఁ [illegible] ♦ [illegible]
తోడిచెలికాండ్రుఁ దానును ♦ నాడునట్టి, వేడుకలఁ బ్రౌఢలై యొక [illegible] ♦ [illegible]

ఉ. కౌతుకకేళి చేతఁ దిరు ♦ గన్వెలుగందఁగఁ జేయు పూర్వది
గ్వ్యతరయప్రభూతబహు ♦ వారితరంగనికాయఘట్టనా
జాలజలభ్రమావళుల ♦ సందడిచే దివి ఘూర్ణమానమై
యాతరియాతతిన్మునిఁగె ♦ యామునవారిఝరాంతరంబునన్.

గీ. తరణితోడనె కూడన ♦ ద్ధరణినేత, తరుణికన్యామహోఝరాం ♦ [illegible]
దరణిజలరాశిఁ గ్రుంకిన ♦ కరణి మునిఁగెఁ, దరుణులయందిరి తాఁగ [illegible] ♦ [illegible]

సీ. హా దైవ మెంతకా ♦ ర్యంబుఁ జేసె నటంచుఁ, బెల్లుశోకమున మూ ♦ [illegible]
భూనాథు ముమురించి ♦ పోవ నేటికటంచు, బహువిలాపోక్తులు ♦ [illegible]

నీమృత్యుదేవత ♦ యమునానదియాప, వైయున్న దేయఁచు ♦ బాహుపాశ
నవమన్మథునివంటి ♦ నరనాథసుతుని సెట్టు, మఱునఁ బలుగులమునందు ♦ మరలఁగుబారు
నగుమజలకేళిఁగావింపు ♦ నప్సరసులు, వధులుఁ బరివారములు నది ♦ గ్రాహరూపం
తటములను జేరి ఘోషమున ♦ స్నానము సేయ, నీరమునందిగి నరిఁజేరి ♦ నీరుగాని.

వ. అంత.

ఉ. వారలుగొంద ఱేఁగి భయ ♦ సంభ్రమములప్పుడు సాగిరి గ్రక్కున
గూర్మిగఁ బ్రవార్తఁ జెప్పినను ♦ గొబ్బున మార్గము నడిచిరి సేవలు
ద్వారముఁ గాంతశోకమున ♦ నందరి నానుతి భాగ్యమిట్లు పో
గూరె నెయిర్యాద యనుచుఁ ♦ గొంతి విలాపము సల్పెఁ గొందఱుచో.

వ. అతివిస్మయశోకాకులమానసలై యుండి వారలు పోయిన యావృత్తాంతము వినిన యా
రంబులు దానును దత్సరోవరాభ్యంతరము నందుఁ గలుగు నీరు నిర్గమ మార్గము నిరీక్షించి
యెనవనంబునుంబోలె చంద్రాంగదమహీనాథుఁడు యున్నట్టి యాదలుపోఁ గొని వారాన్న
పూరితలోచనుండై తనపక్షజనంబులుం దానును సర్వంబు గుస్తులై యింటికిఁ బోయి
యున్న సీమంతినికన్యక కా యంశమి యెఱింగించెను.

క. అమ్మా నీకిదిపూర్వకర్మ మమ్మా! యోపాయ్యతి సుం ♦ దరమగునని
యమ్మా! నా దైవమా!, యమ్మరొయి నీవు నేయుం ♦ గ్రతువారులన్.

సీ. ఈర్ష్యసుపర్వత ♦ భోగ్య నమ్మితిఁగాని, నిష్కరోత్సాహ యమ్మ ♦ నీ స్థాన
నాతి నీశుభలక్ష ♦ ణములె యుంచితిఁగాని, యుట్టుగా నుండు నే ♦ నెంత స్థాన
హీరసేనపుటీను ♦ వెదకి తెచ్చితిఁగాని, యారిని యారయమున్న ♦ నేమఁ జెప్పఁగ
శకునముల్ నామనో ♦ బలమును బూనితిఁ గాని, నష్టమ్ము గలుగ ♦ నా స్థాన
నెన్ని చింతింపకొన్న నీ ♦ కేమిదప్పు, నింక నా కష్ట మిట్లయ్యె ♦ నేమఁ జేయ
యమునఁ బంద్రాంగదుని దెచ్చి ♦ యమునుం జేయనిమ్ము నిమ్ముకొనినాప్తి ♦ నేన

చ. వినయపరుండు నాయనరు ♦ విద్యయు నిద్యాపుటాంగములతో
నినుఁ దనయింటికిప్పమని ♦ నిక్క మటాఁగఁ బ్రియంబుగలుగన్
యనఘగుణాధిరాముఁడగు ♦ నల్లుని నింట నుండుమనోటి బా
యినవిధతేజ నింటికిఁక ♦ నెవ్వరినంపుదునో తలోదరీ.

ఉ. ఈలోక చోటనుస్ గనని ♦ యిట్టిదుమారునిఁగన్న యిట్టిదౌ
చేసిరు యింద్రసేనన్నప ♦ శేఖరుఁగన దయింతియాత్మలో

వేడుకఁ జెందుచున్న దియొ ♦ వేమరు నెట్లు సహింపఁ గానగున్
గోడలిఁ గన్నులం గనుట ♦ కుందగ నోఁచకపోయెఁ గాంతురా.

ఉ. మంగళతూర్యనాదముల ♦ మాధురి నిక్కలఁ బిక్కటిల్ల నీ
యంగన నిన్ను నీపురికి ♦ నంపెద నంచు మనంబులోన ను
ప్పొంగెను నాదు కోర్కెలు ♦ వ్యర్థములై కడ ముట్టకుండఁ బెం
డ్లాడింగద నిన్ను మించెఁ గద ♦ యంగద యోగము నాఁటి పూర్వముల్.

సీ. పూర్ణేందుబింబంబుఁ ♦ బోలు నీ నెమ్మోము, నే నెట్లు మఱతునో ♦ స్వచ్ఛ నవ్య
తెలిదమ్మిరేకుల ♦ దెగడు నీ నేత్రముల్, నే నెట్లు మఱతునో ♦ నీటిదఱుగ
నాజానుదీర్ఘంబు ♦ లైన నీ బాహువుల్, నే నెట్లు మఱతునో ♦ భాను తేజ
నవపంచబాణుని ♦ నవ్వు నీ రూపంబు, నే నెట్లు మఱతునో ♦ మానవేంద్ర
నీవిలాసంబు వినయంబు ♦ నీనయంబు, నీదు శౌర్యంబు ధైర్యంబు ♦ నీగుణంబుఁ
దలఁచుకొన్నను హృదయంబు ♦ దల్లడిల్లు, నిన్ను నే నెట్లు మఱతునో ♦ నిషధరాజ.

చ. యమునకుఁ దోడబుట్టువని ♦ యందఱు నిన్ను వచింపుచుందురో
యమున నదీయవాక్యము య ♦ థార్థముగా దయ యింత లేక భూ
రమణకుమారు ఘోరరణ ♦ రంగతృణీకృతవైరివీరు నం
త్యమగుణచారు ముంచితివి ♦ తావకవారిఘోరాంతరంబునన్.

చ. అని యనివార్యశోకకల ♦ నాకులుఁ డైన నృపాలు పాలికిన్
వినుతవివేకవంతులగు ♦ విప్రవరుల్ చనుదెంచి (సొంచి) బో
ధనకరసాధువాక్యసము ♦ దాయపతంగమరీచిలీలఁ దు
ర్ఘనతరమోహసంతమస ♦ కల్పన మాన్పఁగఁ బల్కిరీగతిన్.

క. కలదా యింతటిశోకము, కల దానగుఁ గాని నిజము ♦ గాఁ దలఁచంగా
వలదీలోకము నీకే, వలదీనతవర్తనము ♦ వసుధాధిశా.

సీ. జలబుద్బుదములు శా ♦ శ్వతములై యుండెనా, తనువు లయంగు ని ♦ [illegible]
నీటిపై వ్రాతలు ♦ నిజములై నిల్చెనా, నిఖిలసంయోగముల్ ♦ నిజములగుచు
మృగమరీచికలందు ♦ మేలు ప్రాపించెనా, సంసారములయందు ♦ సౌఖ్యమబ్బుఁ
జంచలాలతలతి ♦ స్థైర్యంబు పూనెనా, సిరులతిస్థిరతచేఁ ♦ జెలువుపూనెం
నేల భ్రమయంగ నక్కటా ♦ యింద్రజాల, కల్పమాయాప్రపంచంబు ♦ కాంచఁ జగతి
తెలిసి తెలియంగఁజాలని ♦ ధీవిహీనుఁ, డెలుప నేమాత్రసారము ♦ ధీవిశేష.

సీ. రుధిరమాంసవికార ♦ రూపదేహమున నై, కుక్షివయఃపాకరంబుఁ ♦ గూర్చినాఁడు
సతికి యోగమువంటి ♦ బంధుయోగము ఘన, స్నేహపాశంబుగాఁ ♦ జేసినాఁడు
కరికర్ణములవంటి ♦ సిరులందు నెనలేక, 1 (చిందుగర్వంబుఁ) గ ♦ ల్పించినాఁడు
నియతంబులగు దేహ ♦ నిర్యాణములయందు, ఘోరశోకంబులు ♦ పూన్చినాఁడు
పార్వతీభర్త తనమాయఁ ♦ బన్ని యిట్టుల, భ్రాంతినొందింపజనుఁడేల ♦ భ్రమయకుండు
సూత్రధారుని హృదయంబు ♦ చూపఁగాక, కీలుబొమ్మకు వేఱొకటి ♦ లీలగలదె.

ఉ. ఆయువు విద్యయుం ధనము ♦ నాదిఁ గఁగట్టిన వెల్ల దేహికిన్
వ్రాయనె కాని తద్విపరి ♦ వర్తన సేయఁగ లేఁడు ధాతయున్
వేయును నేలయింకఁ బృథి ♦ వీవరశేఖర యెంచిచూడు మా
కాయము రాకపోకలవి ♦ గాదని మాన్ప సమర్థులేరొరుల్.

క. అపదలకు శోకింపక, కాపథమున సిరులు పొందిఁ ♦ గర్వింపక యే
రూపమున నవనితుల్య, వ్యాపారుండగుట లెస్స ♦ వసుధాధీశా.

వ. అని యనేకప్రకారంబుల నవ్విబుధులు బోధింప నారాజచూడామణి యెట్టకేలకు ధైర్యంబవలంబించి పరమప్రేమపాత్రంబైన పుత్రీవతంసంబు జాతవేదోముఖంబున తన పెనిమిటిఁగూడంజనియెడ నన్నఁదద్వియోగంబు సహింపఁజాలక యప్పనినివారించి సఖీసమేతంబుగా నక్కన్యకం దోడ్కొని పురంబునకుం జని తదీయబాంధవుల చేతఁ జంద్రాంగదునకుఁ బరలోకక్రియలుఁ జేయించె నంత.

ఉ. చందురుతోడఁ బాసిన ని ♦ శాసతి సైఖరిఁ జిత్రవర్మరా
2 (ణ్ణందని) సర్వసద్గుణస ♦ నాథునిఁ బాసి (చలించి) యాత్మలో
వందురుచుండియున్ భువన ♦ వందితచారుపదారవిందు న
య్యిందుకళావతంసు భజి ♦ యింపుచునుండె నచంచలాత్మయై.

గీ. కాంతయుం దైనఁ జిత్తంబు ♦ కలఁక లేక, జరుపుచుండెను విశ్వాస ♦ సంయుతముగ
భక్తజనతాభిమతకల్ప ♦ పాదపాంక, రాజితంబైన సోమవా ♦ రవ్రతంబు.

గీ. అధికసంకటస్థైన నే ♦ యర్థమైన, విడుతురింతియె కాని యీ ♦ విశ్వమునను
పార్వతీభర్త సన్నిధి ♦ భక్తజనులు, గడువఁజాలరు పూర్వసం ♦ కల్పనియతి.

చ. అంతట నింద్రసేనుఁడను ♦ జాగ్రితి నందనుఁ డిట్టులైన వృ
త్తాంత మెఱింగి శోకవివ ♦ శాకులచిత్త రాజ్యపాలనా

---

1 మందుగర్వంబు (మూలము)   2 రాఁణందని (మూలము)

త్యంతవివేకహీనమతి ♦ యై కృశియింపఁ దదీయపట్టణం
బంతయుఁ జాక్రమించిరి బ ♦ లాధికులైన యరాతిభూపతుల్.

గీ. వైరులంతట వీరవ ♦ ర్యసుమతీశుఁ, బట్టి కారాగృహాంతర ♦ బద్ధుఁ జేసి
రతఁడు దుర్బలుఁ డౌటచే ♦ నట్లయుండె, దైవయత్నంబుఁ దప్పింపఁ ♦ దరమె యొండ

చ. అదియటులుండె నంతటను ♦ యామునవాఃఝరంబునందున
య్యదన మునింగి రాజసుతుఁ ♦ డట్ల దిగంబడిపోవుచుండ న
య్యుదితపతంగసన్నిభవి ♦ భోజ్వలుఁ గాంచిరి (వారి) కేలిసం
మదమున సంచరించు ఫణి ♦ మానవతుల్ కనునబ్బురంబుగన్.

ఉ. తిన్నని మేనుఁ జూచి యతి ♦ దీర్ఘభుజాయుగళంబుఁ జూచి వా
ల్గన్నులతీరుఁ జూచి పద ♦ కంజపుమంజిమఁ జూచి నిద్దపుం
బున్నమచందమామజిగి ♦ పూనఁగఁజాలు మొగంబుఁ జూచి యా
కన్నియ లెల్ల సంతసము ♦ గన్న మనంబులఁ బల్కిరీగతిన్.

సీ. తనపతాకకు వినూ ♦ తనమీనపోతంబు, నరయవచ్చిన ధ్రిమా ♦ నాస్త్రిఁ జేసె
కుముదినీపరిరంభ ♦ కుతుకాతిశయచారు, పంచారుఁడగుపూర్ణ ♦ చంద్రుఁ జేసె
పాతాళతిమిరసం ♦ ఘాతశాత, 1 (నివారణోద్ధతి) గన్న ఖ ♦ ద్యోతుఁ జేసె
తనయుచ్చవచ్చిరయొం ♦ తయు విహారమొనర్చు, పశ్చిమాశాతటీ ♦ భర్త యేమొ
కాక యీరూప మీకాంతి ♦ గౌరవంబు, నీవిభావిభవంబు నీ ♦ తీవి యరిది
యన్న నీతనిసన్నిధిఁ ♦ గన్నఁజాలు, ననుచు డాయంగఁ జేరి సా ♦ గాబ్జముఖులు.

సీ. సిరిమీఱు విరివిల్లు ♦ చేతఁబూనుటలేదు, మదనుఁడీతఁడుగాఁడు ♦ మఱిజావాణి
తారకల్ వెనువెంటఁ ♦ దగిలివచ్చుట లేదు, చంద్రుఁడీతఁడుగాఁడు ♦ చంద్రవదన
యేకచక్రీశతాంగ ♦ మెక్కి యుండుటలేదు, భానుఁడీతఁడుగాఁడు ♦ పద్మగంధి
నయనంబులనిమేష ♦ నియతిపూనుటలేదు, వరుణుఁడీతఁడుగాఁడు ♦ వారిజాక్షి
దిశలు వెలిఁగించె నీతని ♦ దివ్యమూర్తి, యారగజగద్విభూటికా ♦ వారహ్యాదయ
హారణకరశోభ్యచిటవద్భు ♦ నట్టిసిద్ధ, పురుషుఁ డేమోయటంచును ♦ బ్బురముపూని.

గీ. పాఁపకొమ్మలు తమదంత ♦ పంక్తికాంతి, విమలముఖచంద్రరుచులతో ♦ వియ్యమందఁ
నవసుధామాధురీలీల ♦ నవఘళించు, లలితమృదుసూక్తికలనచేఁ ♦ బలికిరిట్లు.

ఉ. ఎవ్వఁడవీవు భూవినుత ♦ యెక్కడి కేఁగెద వేమి యుక్తి చే
విష్వల నాగలోకమిఁక ♦ నెవ్వరికిం జనరాదు నిల్వుమీ

---

1 శాతనవాంఛ: తిరగన్న (మూలము)

మున్నవు బాహుదండపరి ♦ మాణవిశేషము చేత శేషుకోఁ
జిన్నెయొనర్ప నేర్చెదవొ ♦ సిద్ధముగా వివరింపు మంగళాక్.

క. నాపుతు చందాన్నిగదనా, మావనిపతి యగుట దాను ♦ యము నాకదియే
నావమునిగివమ్పుటయును, నావనితలకీర్ప్యరింప ♦ నందఱుఁ జనులం.

ఉ. మానవుఁడైనఁగాని యతి ♦ మానుషయావనశోభ వీనికిన్
గానఁగనయ్యెనియ్యనునిఁ ♦ గన్నను బన్నగధర్త్రపత్న్మదాం
భోనిధినోలలాడెడున ♦ పూర్వవిలాసనుగల్గియుండ దా
స్థానికవీనివాక్యసము ♦ దారసుధారసపారసంగతిన్.

మ. అని యాలోచనచేసి యా నృపసమూ ♦ హాదేవతా రాజ్ఞిశే
తసలక్ష్మీ విభవంబునన్ భుజగేం ♦ ద్రస్థానసౌభాగ్యముల్
గననీకున్నతనసత్యలోకనివటం ♦ బస్వర్గమ్ము మావంటివా
యనిలాహారకులాధి నేతదయనీ ♦ యందుం దిరంబయ్యెడిన్.

శా. ఉచ్చంబుల్ నరలోకసౌఖ్యములు మా ♦ కోయాడ నీ తెంచినన్
స్వచ్ఛాకారవిశేష శేషముఖభా ♦ స్వద్భోగిమాడాగ్రిగ
త్నచ్ఛాయాదళితాంధకారము గుహా ♦ తాశాఖ్యలోకంబునం
దిచ్ఛాలీలము లైనభోగములు నీ ♦ వెల్లప్పుడుం గల్గెడిన్.

గీ. అనినవంగీకరించి చం ♦ ద్రాంగదుండు, దనియెఁ దల్పన్నగాంగనా ♦ పనిఁ దుఁ డగుచు
ఘనతరామేయుతరకాయు ♦ కాద్రిసేతు, శైలసోపానమైనపా ♦ తాళమునకు.

సీ. అనేకసుంగోనుపమ ♦ స్థానసీలభార, దారకోదారదం ♦ తావళంబు
నకేకసుఁగోనుమపి ♦ తాదినతాహాని, స్ఫటికప్రతిష్ఠ్యంగిస ♦ కర్పద్రికలి
యనేకసుంగోనునిత్య ♦ హారితక్కిత ద్వార, బలిగృహప్రాసాద ♦ విలసనంబు
నదేకసుంగోనుపగ ♦ రాత్మసంభవపుణ్య, కాణ్యోదారగం ♦ గాఝరంబు
నకేకసుంగోనుపవనాశ ♦ నాధిరాజ, నగరగోపురగరిమము ♦ న్నతసువర్ణ
కలశమణిధాగధగియుందుఁ ♦ జెలువచెలువ, లద్భుతవిశేషములఁజాల ▲

ఉ. కాంచనశైలకంద్రసునఁదు ♦ కాంచనరత్నమయాభిరామసౌ
ధాంచలచంచరీకచిప ♦ రాతినికాలకటకుసాధనో
దంచితపద్మ్రకాణగఝ ♦ తాపగ (మేదుర) భావపంచర
త్పంచశలీముఖంబయిన ♦ పన్నగరాజపురాగ్రరాజమున్.

సీ. కోటిసూర్యదీప్తికెంపు ♦ గుంపురింపావిలింపఁ, జాలు బాలాతప ♦ శీర్షకనీన
రాజవరత్నలహోమ్న ♦ రహిఁ దెచ్చుమగఱాలు, జిగియిచ్చు వెన్నెల ♦ చిన్నెలు మిగుల
సొంపుయుక్తిగెల ♦ కొనలఁ దాచినపుష్య, రాగంబు నీలపంబు ♦ చాలఁ దెలుప
మేలునీలపుఱాలు ♦ నేలనిడ్డ ప్రవాళాలు, వితతాంధకారసం ♦ హతిఘటింప
భానుహిమభానుసంపర్క ♦ హీనమయ్యు, నమరదివసనిశాలకు ♦ నాములుగొన్ని
పూరికెవైచిత్రిఘటియించు ♦ భుజగరాజ, పట్టణముఁ గాంచెనప్పు డా నృ ♦ పాలసుతుఁడు.

సీ. బహునందనోద్యాన ♦ భాసమానము నేను, ఘనసద్వితీయనం ♦ దనము దాను
నిరతంబు శతకోటి ♦ హరిసంశ్రితము నేను, దగ నేకహరిపాలి ♦ తంబు దాను
భూవిను తానంత ♦ భోగయుక్తము నేను, నశ్వరభోగపూ ♦ ర్ణంబు దాను
సంతతంబు నమాన ♦ చరస(మూహ?)ము నేను, సంలక్షితవిమాన ♦ చరము దాను
త్రిదివమదియొంత యునిదర ♦ స్మదవతీని, తానమాత్రిక సౌధసం ♦ తానజనిత
సవ్యరుచికైతవంబు చే ♦ నవ్వు మండు, ఫణిపతిపురంబుఁ గాంచెన ♦ ప్పార్థివుండు.

సీ. పతికర్ణములకైల ♦ సుతపలుక్రేనతిరహా, స్స్యోక్తులువింటి నే ♦ నొక్కనాఁడు
నగను తామచతట ♦ న్యస్తకస్తూరికా, యోగంబుఁ గంటి నే ♦ నొక్కనాఁడు
హైమవతీకాంత ♦ సీమంతకుంకుమం, బొకయింత దోరి సెనా ♦ నొక్కనాఁడు
గిరిజాకరాంబుజా ♦ చరితసంవాహనా, నూనసౌఖ్యముఁ గంటి ♦ నొక్కనాఁడు
నేన నేనమహాభాగ్య ♦ నిత్తినటంచు, హరునకొకవేళ కుండలా ♦ హారవర్య
హంసకములైవసించు నా ♦ గాధిపతుల, పలుకులొకకొన్ని వినియెన ♦ ప్పార్థివుండు.

వ. ఈకరణి ధరణీరాజనందనుం డత్యానందకరంబు లైనపరమాశ్చర్యంబులకు భాజనం బై సంపదలకు నేకనివాసం బై పుణ్యంబులకు నసాధారణశరణం బై వెలయుం నచ్చిలువ ఱేనిపురభేదనంబు హృదయకల్మషవిభేదనంబుగాఁ గనుంగొని యంత వివిధమణి ఘృణీవారకిమ్మీరితాశాంతరంబును బహువేత్రిహస్తప్రశస్తదర్వీకరహుంకారసంకులంబును ననేకముకుళితకరయదిలేకయదుచిరాశయస్తుతిశతప్రణాదమేదురంబును నపరిమేయగామకభుజంగసంగీతప్రసంగశృంగారితంబును నగణ్యవిద్వదురగవరకలితనానాశాస్త్రపురాణేతిహాసాదిగాథానిరావసాంద్రంబును నైనయొక్కయాస్థానభవనమధ్యంబునందు.

సీ. కనకాచలమువిల్లు ♦ గాఁగఁ బూనినవాని, కర్ణకుండలమైన ♦ గర్వరేఖ
యాలయొప్పుఁ దలఁ దాల్చుఁ ♦ గలశేషు గారాపు, టనుజన్ముఁ డైనట ♦ ర్పాతిశయము

ద్విజతోషితాశేషసా ♦ మ్రాజ్యలక్ష్మీనిదా, నందైనమానసో ♦ న్నత్యకలన
రత్నసంపదలచే ♦ రత్నాకరంబుల, హాసియింపంజాలున ♦ హంకరణముఁ
బూనిసింహాసనమున నా ♦ సీనుండైన, హానిగర్వనివారిత ♦ వైరిలోక
శిక్షకునిశరణాగత ♦ శేషభుజగ, రక్షకునిఁ దక్షకునిఁ గాంచె ♦ రాజసుతుఁడు.

గీ. అట్లుగనుగొనినిటలవి ♦ న్యస్తహస్తుఁ, డగుచు నిర్భరుండై నిల్చి ♦ నట్టివాని
జనవరకుమారుఁ గాంచి భు ♦ జంగనేత, హృదయమునసబ్బురముఁ బొంది ♦ యిట్లులనియె.

ఉ. ఎక్కడనుండివచ్చితివ ♦ హేతువుగానిటకబ్బురంబునీ
నిక్కపు రెంకియెద్దిధర ♦ నీశలకో సురరాజలోకమో
చక్కదనంబుఁగన్నసుమ ♦ సాయకుఁడోయని శంకపుట్టెడున్
మక్కువనీయుదంబుఁదమె ♦ మాకునిజంబ కుమారశేఖరా.

క. రారాదిటోప్పటికి నెవ్వారికి నొకనేస్తువ్రాని ♦ వచ్చినఁదియగన్
బోరాదునిక్కమిదియే, దారిన్వచ్చితివినీవు ♦ దారవిచారా.

క. అనిపల్కినభుజగేంద్రునిఁ, గనివినయవినమ్రుఁడగుచు ♦ గంభీరవచో
నిపదముఘనగర్జితముల, ననుకరణముసేయునృపవ ♦ రాత్మజుఁడంతన్.

సీ. చామరగ్రాహిణీ ♦ పంచలక్కరకంజ, కంకణక్రేంకృతియల్ ♦ గట్టువడఁగ
శోణాధరశ్రేణి ♦ పాణివీణానిక్వ, ణములెల్ల సంస్తంభ ♦ నంబునొంద
సకలవిద్వల్లోక ♦ శాస్త్రనానావివా, దములన్నియంను విరా ♦ మమువహింప
వరనర్తకానీక ♦ వాద్యనాదమృదంగ, శబ్దంబులెల్లవి ♦ శాంతిపూనఁ
దలిదుదుఁజిలుకన్నవెన్నెల ♦ తిలకులీను, వదనచంద్రునియెడఁగల్గు ♦ వాగమృతము
నహికులాధీశసభ్యక ♦ ర్ణాంతరములఁ, బ్రీతిమజనింపనింపను ♦ పక్రమించె.

సీ. ఆచక్రవాళధా ♦ త్రీచక్రమేలాఘ, పాలించనేకాత ♦ పత్రముగను
తనుసంస్మరించిన ♦ జనవర్గములకెల్ల, నేరాజుకలితోష ♦ హారియయ్యె
సతిసుందరులకెల్ల ♦ సదనినేరాజుప, మానకల్పకుని ♦ దానమయ్యె
నిష్కళంకయంబుగా ♦ నిఖిలాశ్వహృదయంబుఁ, గాంచనేరాజాధి ♦ గౌరవమున
నట్టినలరాజమణిదను ♦ యంతియందుఁ, గనినసుతుఁడ దక్షినేనుఁడా ♦ ఘనునకేను
నందనుఁడనిశ్చలధ్యాన ♦ వందితభుజ, గాంగదుఁడనంగఁబఱఁగుచుం ♦ దాంగదుఁడను.

ఆ.వె. చిత్రవర్మకూతు ♦ సీమంతినీకన్యఁ, బెండ్లియాడిమిన్నులఁ ♦ బ్రేమఁగూడి
మామగారియింట ♦ మహనీయకౌతుకా, ధీనవృత్తిఁ గొన్ని ♦ దినములుంటి.

ఉ. అంతటనొక్కనాఁడుకుతు ◆ కాతిశయంబున మీఱి తద్వనీ
ప్రాంతనిరంతరప్రసవ ◆ భారమనోజ్ఞ[1] వనీ సమీపగా
త్యంతవిరాజమానయము ◆ నాంబుఝరంబుననోడ నెక్కి యొ
క్కింతయథేష్టకేళిఁ జరి ◆ యింపు ననుండఁగ దైవయోగతిన్.

క. ఆయోడ మునిఁగియమునా, తోయంబున సేనలంత ◆ తోడ్కొని రాఁగా
నీయంగనలిటఁ దెచ్చిరి, నీయొద్దకు భాగ్యవశత ◆ నిజము ఫణీంద్రా.

మ. అనినందన్మృదువాక్యకౌశలముచే ◆ త్రానంపసంధాయిగా
వినిరో రాజకుమార! మీరనయమున్ ◆ విశ్వాసపూర్ణైకన
ర్తనసే దేవ్రుభజింతురన్న ఫణినే ◆ తంగాంచి యోయిందిరే
మునిసూనుండిటువల్కెఁ జిత్తజనితా ◆ నూనప్రమోదంబునన్.

సీ. ఏదేవుకర్మల ◆ పాదాబ్జనఖములా, దర్పముల్ దివిజావ ◆ లంబములకు
నేవేల్పుకరుణాసు ◆ ధావర్షసారంబు, సకలాశ్రితవ్రాత ◆ సస్యములకు
నేమహాత్మునిమూర్తి ◆ యిందిందిరేంద్రంబు, పాకసమునిమనః ◆ పద్మములకు
నేవిభుశౌర్యంబు ◆ దావపావకకీల, చపలదానవలోక ◆ శలభములకు
దండధరగర్వఖండనో ◆ ద్దండుఁడతఁడు, తాండవప్రియుఁడు హిమాంశు ◆ ధరుఁడు సలుండు
ఖండశశిమౌళికోటిమా ◆ ర్తాండనిభుఁడు, ఖండపరశుఁడు నిత్యసే ◆ వ్యుండు మాకు.

సీ. కామితార్థములెల్లఁ ◆ గరుణతో దయసేయుఁ, గల్పవృక్షమ్ము శం ◆ కరుఁడు మాకుఁ
దలఁచినప్పుడ యాప ◆ దలఁ ద్రుంగఁగాఁ జేయు, ప్రాణబంధుఁడు విశ్వ ◆ భర్త మాకు
నజ్ఞానమెడలించి ◆ సుజ్ఞానమొనఁగూర్చు, గురుఁడు చంద్రార్ధశే ◆ ఖరుఁడు మాకు
సకలకల్యాణముల్ ◆ సంఘటింపఁగఁ జేయు, దైవంబు నీలకం ◆ ధరుఁడు మాకుఁ
దల్లియన్నఁ గృపాళుఁడౌ ◆ తండ్రియన్న, విత్తమన్న మహోన్నత ◆ విద్యయన్నఁ
బౌరుషంబన్న బలమన్నఁ ◆ బ్రాణమన్న, నాత్మయన్న సదాశివుం ◆ డసమమహిమ.

సీ. కాలకూటవిషంబు ◆ కబళితంబుగఁ జేసి, యఖిలంబు రక్షించి ◆ నట్టివేల్పు
దర్పసంయుతమహా ◆ దానవత్రిపురంబు, లవలీల విదళించు ◆ నట్టివేల్పు
గళితాయుఁడైన మా ◆ ర్కండేయు నమితక, ల్పాయువుగాఁ గరుణించు ◆ నట్టివేల్పు
చరణాశ్రితులయందుఁ ◆ గరుణారసంబన్న, యమృతంబు వెదజల్లు ◆ నట్టివేల్పు
విశ్వవిజయప్రవీణుఁడౌ ◆ విషమబాణు, నంగరాగంబుఁ గావించి ◆ నట్టివేల్పు
వేల్పులకునెల్ల వాదియౌ ◆ వేల్పు మాకుఁ, బరమపూజ్యుండు నిరతంబు ◆ పన్నగేంద్ర.

---

1 నోజ్ఞనినసమీప (మూలము)

సీ. వందిసందోహంబు ♦ వరదు సన్నుతించ, మహిమఁ గీర్తింపఁగ ♦ మాన్యయవిభుతి
సకలార్థకంబులే ♦ స్వామిపూర్ణదయాసు, ధాంభోనిధికిఁ బద్మ ♦ జాదిసురలు
బహుబుద్బుదంబులే ♦ పరిభుని మాయామహా, ఝరికి పద్మభవాండ ♦ సముదయములు
విస్ఫులింగంబులే ♦ విభునితేజోమహి, కంభోజబంధుచం ♦ ద్రానలంబు
లమ్మహాత్మునకుఁ ... ♦ నైకధర్మ, యాదిపురుషుండు సకలవే ♦ దాంతవేద్యుఁ
డార్తరక్షణదీక్షాగ ♦ యానిహారి, మదననై రక్షరణ్యుఁడు ♦ మాకు నెప్పుడు.

శా. వేదాంతంబులు గానలేవఁట మహా ♦ విద్వాంసులై నట్టి బ్ర
హ్మాదుల్ నిక్కముగాఁ గనంగ లేరఁట మహా ♦ యామోహసంభ్రాంతులై
యే దేవోత్తముని స్వరూపమహిమం ♦ బిందాద్రి సేవ్యుండతం
డాదిత్యాయుత తేజుఁ డీశ్వరుఁడు మా ♦ కాధారుఁ డెల్లప్పుడున్.

ఉ. భావజు ... ♦ భావము మ్రొక్కెదన్ ...
భూరి ... ♦ ...
దేవత ... ♦ దేవత ...
... ♦ ...

చ. అనవిని ... ♦ ...
... ♦ ...
... ♦ ...
... ♦ ...

సీ. ఇది ... ♦ ... ♦ ...
... ♦ ... ♦ గగన ...
కల్పద్రుమంబులే ♦ ... , అన్నియు నీ ... ♦ ప్రాణసమితి
పసులన్నియును ... ♦ సారపూరితములై, ... ♦ ...
జరయుం ... ♦ ... , ... లేదు ♦ మానవేంద్ర
యుండు ... ♦ ధేష్టభోగ, భాగధేయామిత ... ♦ బరిఢవిల్లి.

వ. అని ... గటిం ... .

సీ. అతిపుత్రి ... ♦ ... , ఒకటయేదురవస్థ ♦ నండినారొ
నాకన్న ... ♦ ... లేదు, ఘనజరాభారసం ♦ క్రాంతతనులు
... ♦ ... , సౌహార్ద్రమున నెట్టి ♦ జాలిఁ బడిరొ
పిరి ... ♦ ... , దానెట్టి విరహాగ్నిఁ ♦ దారసిలెనొ

ప్రాణములవంటి చెలికాండ్రు ♦ బంధుజనులు, నెట్లు విలపింతురో నన్నుఁ గా ♦ నక యిఁక నిలు
భోగములఁ బూననేరీతి ♦ బుద్ధిఁ గలుగు, నన్నుఁ దిరుగంగఁ బనుపుమీ ♦ పన్నగేంద్ర.

గీ. అనిన నాతనిశివభక్తి ♦ కమితతృప్తుల, ఫణితతులకు నెంత మెచ్చె నా ♦ ఫణివరేణ్యుఁ
డంతకన్నను మెచ్చిన ♦ యవ్విభుసుతుని, భోగవైరాగ్యమూనుటకు న ♦ బ్బురముఁ బొందె.

ఉ. అంతటఁ దక్షకాహిపతి ♦ యానృపసూతికిఁ గల్పభూరుహా
త్యంతలతాంతదామములు ♦ దామమనోహరరత్నజాలసం
క్రాంతవిభూషణాంబరసు ♦ గంధచయంబులొసంగి మారుతా
త్యంతజవాశ్వమైనయొక ♦ యశ్వము నిచ్చి ప్రమోదచిత్తుఁడై.

క. తా నిచ్చినభూషణపరి ♦ ధానాదికములు వహింప ♦ దానవునొకనిం
బూని సహాయుఁడుగాఁగన ♦ నూనబలున్ ఫణికుమారు ♦ నొకనిని చ్చెన్.

గీ. ఆనతిమ్మని నృపసూతి ♦ యంతఁ దనకు, నానతియొసఁగ ఫణినాథుఁ ♦ డాదరించి
యెప్పుడీవు దలంచిన ♦ నప్పుడేను, వచ్చి నీకు సహాయుఁడౌ ♦ వాఁడ ననియె.

ఉ. ఈకరణిం జనాగ్రణిప ♦ ణీంద్రునిచేత ననుజ్ఞఁ గాంచి య
స్తోకబలాఢ్యుఁడౌ భుజగ ♦ సూనుఁడు దైత్యుఁడు వెంటఁ గొల్వ ల
క్ష్మీకరమైనయత్తురగ ♦ శేఖరమున్ గరమొప్ప నెక్కి యా
లోకము వెల్వడెన్ సకల ♦ లోకమహాద్భుతవైభవంబునన్.

గీ. భుజగభువనంబు యమునాంబు ♦ పూరపథము, నేత వెల్వడి తత్తీర ♦ భూతలమున
నిచ్చ విహరింపుచుండె రా ♦ జేంద్రసూనుఁ, డాత్మసంతోషనిరతిన ♦ న్యావపరమునఁ.

మ. పతితోఁ బాసి యసహ్యశోకమునకున్ ♦ బాల్తైన సీమంతినీ
సతి యాళీసహితంబుగాఁగ నియమ ♦ స్నానార్థమై వచ్చి య
ద్భుతలీలన్ విహరించు రాజతనయున్ ♦ బూర్ణేందుబింబాస్యు నా
యతబాహాయుగశాలిఁ గాంచె హృదయం ♦ బాశ్చర్యధుర్యంబుగన్.

ఉ. సిద్ధుఁడొ దివ్యుఁడో కడుఁబ్ర ♦ సిద్ధుఁ డితఁడు చిరత్నరత్నస
న్నద్ధమహావిభూషణగ ♦ ణద్యుతి సన్నుతిచేఁ బ్రభాతసం
వృద్ధవిభావిభాసుర ర ♦ విప్రతిమాకృతిఁ జెల్వమీఱె నీ
యుద్ధవిలాసుఁడౌ పురుషుఁ ♦ డెంతటి భాగ్యసమగ్రుఁడయ్యెడిన్.

గీ. అనుచు నత్యంతకౌతుకా ♦ యత్తరీతిఁ, గనుచునుండంగ నంత నా ♦ కంబుకంఠిఁ
బార్థివకుమారుఁ డనుఁ గాంచెఁ ♦ బ్రీతిఁ గ్లాన, మేమియును లేని యూర్థ్వ ♦ ము
[ఖంగ లేక.

సీ. తనతనుకాంతియెం ♦ తయు లేక పగలింటి, శశిరేఖ కెనసేయఁ ♦ జాలు దానిఁ
దనసద్విలాసమెం ♦ తయు లేక యామినీ, సరసిజినిఁ బోలఁ ♦ గన్న దానిఁ
దనయలంకారమెం ♦ తయు లేక వాసంత, మాలతీవల్లిఁ ♦ బోలు దానిఁ
దనయున్నతత్వమెం ♦ తయు లేక నైదాఘ, సరసీసామ్యంబుచేఁ ♦ బఱఁగు దాని
నిరుపమవ్రతాసక్తి ♦ నింపు చూపఁ, భక్తియును రెండు నే కాని ♦ ప్రాగ్విలాస
యుక్తి యేమియుఁ గానరా ♦ కున్న దానిఁ, దనవధూమణి రాజనం ♦ దనుఁడు గాంచె.

క. సందేహము నొందియు నొక, చందంబునఁ దెలిసి హృదయ ♦ సంతాపము వా
పందలఁ ప్రజేసి యాపూ, ర్ణేందుముఖిన్ డాయఁ బిలచి ♦ యిట్లని పలికెన్.

గీ. తామరసనేత్ర యెవ్వరి ♦ దానవీవు, లలితశుభలక్షణములెల్లఁ ♦ గలిగియుండి
విమలరుచిమీఱు తారుణ్య ♦ వేళయందుఁ, బతివియోగంబు నీకేల ♦ ప్రాప్తమయ్యె.

తరల. జనకుఁ డెవ్వఁడు భర్త యెవ్వఁడు ♦ చందలేక్షణ నీసనీ
వనజలోచన లెల్ల నేమగు ♦ వారలిట్టిశుభాకృతిన్
దనరు దానవరాజకన్యవొ ♦ ధారుణీసురకన్యవో
వినఁగుతూహలమయ్యెనంతయు ♦ విస్తరంబునఁ బలుకుమా.

క. అనవుఙ్ఞాభరవినతా, ననయా నృపకన్యఁ గాంచి ♦ నర్మిలి చెలులా
వనజేక్షణ వృత్తాంతము, వినిపింపఁగఁ దొణఁగిరిట్టు ♦ విస్తరరీతిన్.

సీ. చిత్రవర్మనృపాల ♦ శేఖరుకూతురీ, కాంతిసీమంతినీ ♦ కన్య యంద్రు
చంద్రాంగదుండను ♦ నింద్రసేననృపాల, సూనుఁ డింద్రసమానుఁ ♦ డీనెలంత
నుద్వాహమైయుండి ♦ యొకనాఁడు యమునలో, జలకేళిఁ గావించు ♦ సమయమునను
1 (మొనసియందునఁ నోడ ♦ మునిఁగిన) నాథుండు, పరలోకగతుఁడైనఁ ♦ బద్మగంధి
బహుళవైధవ్యదుఃఖసం ♦ భ్రాంతయయ్యెఁ, దీవ్రనియతిని సోమవా ♦ రవ్రతంబు
గడుపుచున్నది పూర్వసం ♦ కల్పరీతి, వత్సరములొండు రెండు గా ♦ వచ్చె నిపుడు.

క. శోకయుతునిం దగ్రిసేన, త్మకాంతు నివిమలు నఖిల ♦ జగతియుఁ గొనిబం
ధీకృతునిఁ జేసి రని మే, మాకర్ణించితిమి సత్య ♦ మయ్యె మహాత్మా.

గీ. అని సఖుల్ వివరింప న ♦ య్యవనినాథు, కన్య తానిట్టు బలికెను ♦ ఘనునితోడ
మందభాగ్యులకైనట్టి ♦ మమ్ము నడుగ, నేమికారణమయ్యెనో ♦ యిద్ధచరిత.

క. నీవెవ్వఁడవు సిద్ధుఁడవో, దేవుఁడవో కిన్నరుఁడవొ ♦ ధీరోత్తమ నీ
భావము విచిత్రమయ్యెడి, భావజునకు చెంత నుండు ♦ పరిమధాగ్రణివో.

---

1 ప్రక్షిప్తము.

ఉ. నావుఁడు మేము సిద్ధులము ♦ నంతబలాఢ్యుల మొక్కవేళ ధా
త్రీతలమంతయుం జూచుటకుఁ ♦ దిమ్మరమందుము మింటి యొక్క చో
నీవిభుఁడున్నవాఁడిటకు ♦ నిక్కము వచ్చును నేఁటరేపటన్
భావమునందు నోపరమ ♦ పావని నీకిఁకఁ జింత యేటికిన్.

గీ. చంద్రముఖి నీవు సోమవా ♦ రమునందు, శివుని గౌరీసమేతుఁ బూ ♦ జించు పుణ్య
మెల్ల ఫలియించె నేఁడు నీ ♦ వల్లభుండు, తిరిగి రాఁగలఁడింక సం ♦ దేహ మేల.

గీ. అతఁడు మా కుపఖుడైన ♦ కతన నీకు, మేలు చెప్పంగ వచ్చెట ♦ మీననయన
సత్యమగుదాఁక నీవాక్య ♦ సరణి యెల్లఁ, బరమ గోప్యంబు సేయుము ♦ పద్మగంధి.

వ. అని తన కర్ణమూలంబుఁ జేరి పలికిన యప్పురుషమణి పలుకుల కబ్బురంపు పలుకుల కర
ణిం గర్ణసరణి యెల్లఁ జల్లఁ జేసి హృదయంబునకు నానందోదయంబు సమకూర్ప న
ప్పరమపావని ముహూర్తమాత్రం బేమియు నెఱుంగక యంతటం దెలిసి యుండి యున్నట్లని
వితర్కించె.

శా. ఆకన్యాంగనయాలలాటఫలకం ♦ బా మందహాసాననం
బా కేళాభుజమధ్యమానడక యా ♦ యాలాపచాతుర్యమా
యాకారంబున భేదమింతఁడె విభుం ♦ డౌ నట్లు గాకున్న చో
నాకుం జేరిమ ఘటింపదన్యునిపయిం ♦ న్యాయంబు చింతించినన్.

ఉ. ఔనితఁడే విభుండనును ♦ నాత్మఁ గనుంజలనంబు నొందఁగా
నానవహించుఁ గాఁడనును ♦ నమ్మకకమ్మరఁ జూచుఁ బార్వతీ
జానికటాక్షవృష్టికి న ♦ సాధ్యము గల్గదటంచు నెంచు లో
నానిన సంశయం బెఱుఁగు ♦ నుస్సురనుం దురటిల్లు నెంతయున్.

క. ఎక్కడి యాశ్చర్యంబిది, యొక్కడిప్రాణేశు రాక ♦ యొక్కడి సిద్ధుం
డక్కట కలయిం తేయిది, నిక్కము గాదంచు నెంచు ♦ నిజచిత్తమునన్.

ఉ. ఇక్కడనుండి యక్కడకు ♦ నేఁగెడువార లెరాక ధాత్రిలో
నక్కడనుండి యిక్కడకు ♦ నాదట వచ్చినవారు లేరు పీఁ
డొక్కఁడు మాయలాఁడితని ♦ నూరక చేరిక మాటలాడితిన్
మొక్కలమయ్యె నంచుఁ గను ♦ మాయఁ బరస్మరణంబు సేయుచున్.

ఉ. కన్నుల నీరు నించు నని ♦ కారము గాఁ బతిఁ జూచు నాత్మలో
విన్నదనంబుఁ గాంచుఁ గను ♦ వేఁబురుఁ జెందిన యట్టి వైఖరిన్

మిన్నక యుండుము మేలగుని ♦ ముత్తెముల్ని యము [illegible]
సన్నిధిఁగన్న పాణివిభు ♦ నమ్మ్రణకము [illegible]

సీ. పతిలక్షణము లెల్ల ♦ నిత నిగుండుట [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
దనువులందుజనించు ♦ ననవద్యశుభ మూద, [illegible] ♦ [illegible]
మునివధూసముదితా ♦ మోద వాక్యము చెప్ప, [illegible] ♦ [illegible]
నఘటితఘటకుఁడో ♦ హరునను గ్రహామొప్ప, [illegible] ♦ [illegible]
త్రిభువనాశ్చర్యకారణో ♦ దీర్ఘ శీల, [illegible] ♦ [illegible]
మివులనమ్మంగలేనియ ♦ మీమ్మ [illegible], [illegible] ♦ [illegible].

గీ. అబ్బురము గాక లోకంబు ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
మనసునమ్మంగఁ జాలక ♦ మనలు [illegible], [illegible] ♦ [illegible].

క. పులకించునంగవల్లిక, [illegible] ♦ [illegible]
దిలకించి మాచునతనిం, గలఁగించు [illegible] ♦ [illegible].

ఉ. అత్రిమునిత్తమ ప్రియస ♦ మాగతిఁ [illegible]
జిత్తము [illegible] ♦ [illegible]
నెత్తి [illegible] ♦ [illegible]
న్మత్త సికాంగ [illegible] ♦ [illegible].

గీ. అప్పుడు నృపసూతి [illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
నేఁడి వద్దుడు [illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible].

వ. రేను మదీయసఖుండైన [illegible]
కిఁ దదీయ [illegible]
బున సుఖంబుండుమని [illegible]
చల్లంజేసి [illegible].

గీ. తరుణితన వాలు [illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
నబలయేరీతిసంధిన ♦ [illegible] ♦ [illegible].

గీ. ఇటుల నృపసూతి చనినన ♦ [illegible] ♦ [illegible]
యుట్టివృత్తాంత మెవ్వరు ♦ [illegible] ♦ [illegible].

ఉ. అంతట రాజసూతి సను ♦ దారిని [illegible]
శ్శాంత మనోజ్ఞ [illegible] ♦ [illegible]

ల్యాంతపురాట నేత్రిని క్రీ ♦ యున్ వెలుఁగొందుచు నాత్మపట్టణ
ప్రాంతవనంబునన్నిలిచి ♦ పన్నగపుత్రుతుఁ గాంచి యిట్లనున్.

సీ. ఇది మాపురోత్తమం ♦ బిందుమజ్జనకుఁడౌ, నింద్రసేనక్షమా ♦ ధీశ్వరుండు
మద్భర్తకై చాల ♦ మదిలోనఁ గృశియింప, నహితభూపతులెల్ల ♦ నతనిఁబట్టి
కారాగృహాధీనుఁ ♦ గావించి భువియెల్ల, నన్యాయపరణిఁదా ♦ నాక్రమించి
యున్నవారట వారి ♦ యొద్దకు నీవేఁగి, పలుకు మీరీతిని ♦ రభయము గాఁగ
నింద్రసేనకుమారుఁడ ♦ నేకతాత్రి, వాంగదుండైన యట్టిచం ♦ ద్రాంగదుండు
తక్షకనివాసమైనపా ♦ తాళమునకు, నరిగి క్రమ్మరవచ్చినాఁ ♦ డద్భుతముగ.

ఉ. పౌరుషశాలి వాన్నృపునిఁ ♦ బన్నగరాజసహాయవంతునిన్
మీరతి రణంబులో నెదుర ♦ మీకు నశక్యము దప్పుదప్పులం
జేరి నమస్కరించి మునుఁ జేసినతప్పు సహించుమందు నీ
ధారుణినిచ్చి ప్రాణములు ♦ దారుకపొం దెటకేనిఁ గ్రక్కునన్.

ఆ. వె. కాక మీరు వీర ♦ కర్మం బపేక్షించి, వత్తుమన్నమిత్రుల ♦ నుత్తమంబు
సంగరంబునందు ♦ సకలంబుఁ జూతుము, గర్వకథలకేమి ♦ కారణంబు.

క. ఈమాటలు విని యాఖలు, లేమనుచున్నారో తెలిసి ♦ యిటవేగ మెర
స్సామాయతాళనోత్తమ, యామీదం జాత సఖిల ♦ మగుకార్యంబున్.

చ. అని యనుపంగ భోగితన ♦ యాగ్రణి గ్రక్కున నేఁగి వారితో
ననుపమయుక్తిసప్పలుకు ♦ లన్నియు నేర్పడఁబల్కి మీర లో
పనిపని యాచరించి నల ♦ పాత్రుని చిత్తమునందు మిక్కిలిన్
గినుకజనింపఁజేసితిరి ♦ కేవలమే యిదియెంచి మా దినన్.

ఉ. వెంగలిరాజులారయిఁక ♦ వేతాళబుద్ధుల సుద్దుమాని చం
ద్రాంగదునొద్దఁ జేరి శర ♦ ణన్నఁ బ్రసన్నకృపానమేతదృ
ష్టింగని కాచుఁగాని భుజి ♦ టీపటిలాస్యుఁ డతండుగాఁడు దు
ష్పాంగము చేత వట్టిపవి ♦ చారముఁ జేసినఁ జేయఁ డండలున్.

శా. ఆమాటల్ విని యందుఁగొందఱు మహా ♦ హాస్యక్రియాఖర్వగ
ర్వామందోక్తులు పల్కఁగా విని తదీ ♦ యామాత్యు లత్యంతమున్
ధీమంతుల్ నృపనీతిమార్గమున నెం ♦ తేమంత్రి యూహించి న
శ్శ్లాఘ్యానాథులతోడ నిట్లని నే ♦ ర్పుల్మీఱువాక్యంబులన్.

క. ఎదిరితనసత్త్వమెఱుంగక, వదరంగాఁ దగునె భూమి ♦ పాలున కెందున్
మదదంతావళిరాజము, పదరునె [illegible] ♦ బారీంద్రముతోన్.

సీ. బాలుఁ డొకఁ డుండుఁ గాక ♦ బాహుబలాఢ్యుఁడు గాఁడు సేన [illegible]
దాలము సేయఁజాలఁడని ♦ [illegible]
బాలక [illegible] ♦ పాదకృపాఢ్యుఁడు [illegible]
చాలుబలారి [illegible] ♦ [illegible]

క. మానుషబలంబు [illegible] ♦ [illegible]గాని, మహాజదైవబలంబుతో ♦ [illegible]
యంధకారంబు బ్రహ్మాండ ♦ మంతయుఁ, దరుణికిరణములతోఁ ♦ [illegible]

సీ. శంకరుఁడు శేషదేవతా ♦ [illegible], [illegible] ♦ సభయందు [illegible]
సమ్మహాత్మ్య[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]

ఉ. ఇంతయుఁ గాక [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
త్యంతముఁ గాంచి [illegible] ♦ మాహాత్మ్య[illegible]
పంతముమాని [illegible] ♦ [illegible]

చ. జనవరులార [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]

ఆ.వె. [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], 1 ([illegible]) [illegible] ♦ [illegible].

క. అనుమంతుల [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible], [illegible] ♦ [illegible].

చ. తనయుని [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
యని [illegible] ♦ [illegible].

చ. కని మతియం [illegible] ♦ కావుము [illegible] నృపాలచంద్ర [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]

---

1 [illegible] ([illegible])

డనుపమశౌర్యశాలి భుజ ♦ గాధిపలోకము దాఁక నేఁగి గ్ర
క్కునఁ జను దెంచినాఁడు ప్రళ ♦ యాంతకుఁడై వడి నుగ్రమూర్తియై.

ఉ. ఆరమణీయతేజుఁడు పు ♦ రాంతికసీమనవాభిరామశృం
గారవనంబునన్నిలిచి ♦ కయ్యముకై పిలువంగ సంపెనా
భూరిబలాఢ్యుతో నెదిరి ♦ పోరఁగఁజాలక తత్ప్రసాదకాం
క్షారతిచేత నీచరణ ♦ సన్నిధిఁ జేరితి మెల్లవారమున్.

గీ. కావు దయ్యాద్భుతమునకా ♦ నందమంది, పాద్యసలిలంబుకన్నుల ♦ నలముకొనఁగ
నిదినిజంబయ్యె నేనిమీ ♦ కిత్తునభయ, మనుచు వారలతోడ స ♦ త్యమనుగంబలికె.

ఉ. ఆకపురాజులంతటఁ గృ ♦ తాభయులై నిషధాధినాయకున్
దారసమన్వితంబుగను ♦ దంచితభూషణగంధమాల్యశృం
గారముఁగన్న వానిఁ గన ♦ కద్యుతిసాంద్రరథాధిరోహణా
ధారునిఁజేసి తోడ్కొనుచుఁ ♦ దత్కృపఁగైకొని పాదచారులై.

వ. వచ్చుచున్నండి రంతకమున్న చని పన్నగకుమారునివలనఁ దత్తెఱంగంతయు విన్నవాఁడగుటఁ బ్రసన్నముఖుండై చంద్రాంగదుండును తండ్రియగు వీరసేనుండును [illegible] సాష్టాంగప్రణామంబుఁ జేసిన నతండును బరమానందంబున నాలింగనంబు జేసి దివ్యజ్ఞానంబుఁ గన్న మహాయోగి చందంబున నిశ్చలుండై కొంతసేపు [illegible].

ఆ. వె. చుంచురువ్వఁగణగు ♦ జాబుకంబుముద్దాడు, మేనునిమురు దనివి ♦ మానిమానుఁ
దిరుగఁ గౌఁగలించు ♦ శిరమువూర్కొనుఁ నిండ్ర, సేనుఁజద్ధక [illegible] ♦ [illegible].

ఉ. తల్లికిమ్రొక్కినన్ గడుము ♦ దంబుజనింపఁగఁ గల్పవల్లికా
పల్లవితాతికోమలభు ♦ జాయుగళంబునఁ గౌఁగలించి యు
త్ఫుల్లసరోజపత్రరుచిఁ బూనెడికన్నుల సమ్మదాశ్రువుల్
వెల్లిగొనంగ దీవనలు ♦ వేయువిధంబుల నిచ్చె నంతటన్.

ఆ. వె. పౌరవృద్ధమంత్రి ♦ పరివారమెల్ల ను, దారసంభ్రమమునఁ ♦ జేరి [illegible]
వారివారి కుచిత ♦ గౌరవ మొనరించి, ధీరుఁడైనన్నృపసు ♦ మాగమించి.

చ. తనగురుఁ జేరి మున్న భయ ♦ దానముఁ గాంచినవైరు లంతటన్
వినయముతోడ మ్రొక్కిన న ♦ వీనకృపామతిఁ జూచె నందఱున్
ఘనులగువార లెంతయుప ♦ కారముఁ జేసియుఁ గొంచనీకతన్
జని శరణన్న వారిఁ గని ♦ సత్కృపఁ జూడక యుండ్రె సేతుకే.

చ. తనసఖులైనవారును బరి ♦ ధానజనంబు వినంగ నంతటన్
జనకునితో వచించె యమ ♦ నాతటినీసలిలంబు జెంబడిన్
మునుఁజనినట్టిలాగు ఫణి ♦ ముఖ్యునిఁగాంచినలాగు పత్రిపం
గని యతఁడంప బెంపుఁగని ♦ క్రిమ్మరవచ్చినలాగు నంతయున్.

మ. తనభాగ్యంబున కెల్లవారును బ్రమో ♦ దస్వాంతులై మెచ్చినం
దనునిం దోడ్కొని యుండ్రి సేనవిభుఁడం ♦ తన్ బౌరుశ్యంగాదభూ
జనమూనాత్మపురంబునర్మిలిఁ బ్రివే ♦ శంబైమహీరాజ్యపా
లనకార్యాదికదక్షుఁడయ్యె మిన్నులన్ ♦ లక్ష్మీసమేతంబుగన్.

వ. అయ్యవసరంబున.

ఉ. కొందఱుచామరంబులును ♦ గొందఱుమండలితాతపత్రములో
కొందఱుపాదుకాయుగము ♦ గొందఱురత్నకలాచికాదులున్
బొందుగఁబూనికొల్చిరని ♦ భూపతులందఱు నాన్నపాలరా
ణ్ణందనునిశ్చలప్రమద ♦ నాథపదాంబురుహాభివందనన్.

ఉ. అట్టియుమానుపాద్యుతను ♦ హత్వముఁగాంచినయట్టినియ్యపున్
బట్టినిగూడి నైషధన్ప ♦ పాలుఁడుశుద్ధివాగ్విరుంతియున్
గట్టిగఁ జిత్రవర్ణకములఁ ♦ గన్ వనిలుంపఁగఁబంపె భోగినా
ట్పట్టణదివ్యగంధపము ♦ భూరిసమేతము గాఁగఁ బారులన్.

చ. పనిచినవారునుం బ్రమద ♦ భావముతో నతివేగయుం కృత
చనియుపమానమానపవి ♦ పాదశ్వాంగునిఁ జిత్రవర్మభూ
జనవరుఁగాంచి మ్రొక్కినను ♦ పన్మితకాంతికాలావిలాసభూ
జనవదనారవిందముల ♦ చందములొప్పఁగఁబల్కిరంతటన్.

ఉ. హల్లకమిత్రిరూపమును ♦ బాధిపనాఁడుపతంగకన్యకో
ద్వల్లితవారిలోపల న ♦ దృశ్యతఁగాంచిన భద్రమూర్తి నీ
యుల్లుఁడువచ్చినాఁడు భుజ ♦ గాధిపలోకమునుండి క్రిమ్మరన్
బల్లవపాణినీతనయ ♦ భాగ్యము లెల్ల ఫలించెఁ జక్కఁగన్.

సీ. అనిననాశ్చర్యవార్తక ♦ య్యవనిజాని, యతిశయానందభరముచే ♦ నాత్మమంచి
కలయునిక్కమొవిభ్రాంతి ♦ కలయొయనుచుఁ, గొంతతడవతిసంశయా ♦ క్రాంతిఁ జెంది

ఉ. ఎవ్వరుపంపినారుమిము ♦ నీపరమాద్భుతవార్తఁజెప్పఁగా
నవ్వలుపల్కిరైఖరియు ♦ నమ్మఁగవచ్చునొనిశ్చయంబు గాఁ

బువ్విలుకానిమేనిశిత ♦ భూతిధరించినవేల్పుసాక్షిగా
మవ్వపులీలనింకనొక ♦ మారువచింపుఁడు మీరులారఁగన్.

ఆ.వె. అనినఁజిత్రవర్మ ♦ కాచారులప్పుడు, వినయలీలచేత ♦ వినతిఁజేసి
యుండశ్రీసేనుఁడంపె ♦ నీవార్త వివరింప, వినుముభూమివరద ♦ విస్తరముగ.

సీ. అరసాతలనిమ్న ♦ యమునాంబువులఁజొచ్చి, యతఁడుక్రిందుగఁజనంగ ♦ నరగనాఁడు
భోగికాంతలువోఁడి ♦ కొనిపోవనురగేంద్రు, పుటభేదమునకుఁ ♦ బోలునాఁడు
తక్షకుతోడవై ♦ వక్షణ్యమునురంగ, నాస్థానిఁదగునూట ♦ లాడినాఁడు
మెచ్చియాఫణినాథుఁ ♦ డిచ్చినతురగమూ, ల్యాగంధభూషాదు ♦ లందినాఁడు
ఫణివరసహాయుఁడైపూర్వ ♦ పదముచేత, వెడలితనపట్టణముఁజేరి ♦ వినయులైన
యరులఁగృపఁజూచియింద్రసే ♦ నాజ్ఞచేత, భూరిసామ్రాజ్యభారంబు ♦ బూనినాఁడు.

ఉ. సత్యమునమ్మనీమదిని ♦ సంశయమైననునాగలోకపుం
జాత్యసుగంధమాల్యములు ♦ సమ్మతినంపినవారు భూజను
స్తుత్యములైనవీనిఁగొని ♦ శోభితసమ్మదవృత్తి బూనుమా
ప్రత్యయమేటికింకనని ♦ పలుకుచువారవికానుకయిచ్చినన్.

సీ. ఆజన్మదుర్గతుం ♦ డగువాఁడు కాంచెనో, తఱఁగనిదానముచక్కఁ ♦ గన్నయట్లు
బలుచీఁకటులపెగ్గ ♦ డిలుచక్రవాకంబు, కమలబంధునిరాకఁ ♦ గన్నయట్లు
దిటదప్పిదప్పిఁజెం ♦ దినచాతకవిహంగ, మున్నతాంబుధరంబుఁ ♦ గన్నయట్లు
వాసరక్షుధితజీ ♦ వంజీవరాజంబు, కమనీయచంద్రికల్ ♦ గన్నయట్లు
మున్నుయమునాహ్రదంబులో ♦ మునిఁగిచనిన, యల్లుఁడాకాంతజితపువ్వు ♦ ఫల్లుఁడప్పుడు
తిరిగియరుదెంచి యనిచిన ♦ దివ్యవస్తు, సమితిఁగనిరాజమణిమహా ♦ తాన్సహాయముదొ...

ఉ. అంతనతండువేగమున ♦ నంతిపురంబునకేఁగి కూతుసీ
మంతినిఁబిల్చి సంభ్రమమ ♦ మగ్రతచే నలసాతుచిత్రవ
ర్త్రాంతమశేషముంజెలిపె ♦ నకథమున్నయెఱింగియుండియున్
గాంతనవీనసన్నిభము ♦ గావినియబ్బురమందుచుండఁగన్.

సీ. ఈడేరెఁగదవమ్మ ♦ యింతినీబహుపూర్వ, జన్మసంభృతపుణ్య ♦ సారమెల్ల
నిజమయ్యెఁగదవమ్మ ♦ నీజన్మవేళయ, మ్మెదినీసురుఁడన్న ♦ మేలుపలుకు
ఫలియించెఁగదవమ్మ ♦ పార్వతీపతిఁగూర్చి, వనితనీవొనరించు ♦ వ్రతముపెల్ల
సమకూరెఁగదవమ్మ ♦ సఖియనీశుభలక్ష, ణావళియందుమయ ♦ ...

కనికినీపతిభుజగలా ♦ కమునకేఁగి, తమసునిచేతనదగ ప ♦ ...
లలితమణిభూషణాదికం ♦ బులుధరించి, తిరిగివచ్చినభాగ్యంబు ♦ దొరకెఁగాన.

గీ. అనుచు మాటికి మాటికి ♦ యవ్వనిత, తానత్యంతసుకృతభా ♦ గ్యంబుఁ బొగడు
రమణియొనరించుసోమవా ♦ రవ్రతాది, నియమములు సాధనింపుచుం ♦ డు నిశ్చలముగ.

వ. అయ్యవసరంబున.

సీ. ఉత్సవంబు ఘటించె ♦ నుర్వీతలేశను, ద్యాంగనలకుఁ గానికా ♦ యమునకెల్ల
సమ్మదంబొనగూడె ♦ సకలపౌరామాత్య, జనపురోహితసమా ♦ జమునకెల్లఁ
జిత్తంబులుప్పొంగె ♦ నుత్తమార్యావర్త, వర్తమానప్రజా ♦ వళులకెల్ల
నాశ్చర్యమయ్యెడి ♦ శాంతరాగతివణి, గ్వాగధారుణీ ♦ సురలకెల్లఁ
జిరసుకృతశాలియైనయా ♦ చిత్రవర్మ, రాజమౌళికుమారికా ♦ రత్నమునకు
శివునికారుణ్యదృష్టినై ♦ దువతనంబు, మగుడఁగల్గినభాగ్యంబు ♦ మహిమకతన.

శా. భూమీవారికృశానుశీతకరణాం ♦ భోజాతమిత్రానిల
వ్యోమాధ్యాకృతిపూర్ణలోకమహిమ ♦ ద్యోగీంద్రచిత్తాగ్రయా
నామవ్రాతవిధూతపాతకచిదా ♦ నందద్వయాపావదా
వామాంగాభరణాత్మవల్లభసుధా ♦ వారాశితూణీయుతా.

క. దారవనాంతరచరముని, నారీరతికార్యకల్ప ♦ నాశ్రృంగారా
ప్రారంభజగన్మోహన, కారణరూపాభిరామ ♦ కరుణాధామా.

తోటకం. వలయీకృతశేషయ ♦ నార్యబలా
నిలయీకృతపర్వత ♦ నీలగళా
జలజోద్భవవందిత ♦ చారుపదా
విలయాతిగశంకర ♦ విశ్వపదా.

గద్య—ఇతి శ్రీశైల నివాస భ్రమరాంబా సమేత మల్లేశ్వరస్వామి కృపాపాత్ర
భారద్వాజ గోత్ర పవిత్ర పెనుమళ్ల సోమమంత్రి పౌత్ర పెద
నీల ప్రధానపుత్ర సకల సుకవి స్తుత్య సోమనామాత్య
ప్రణీతంబైన సీమంతినీకల్యాణంబను మహా
ప్రబంధంబునందుఁ జతుర్థాశ్వాసము.
ఏకత్వసర్వం శ్రీసదాశివబ్రహ్మార్పణమస్తు.

—•—

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీసదాశివాయనమః.

సీమంతినీకల్యాణము.

పంచమాశ్వాసము.

శ్రీకమనీయభ్రమరాం, బాకుచపరిరంభజాయ ♦ మానానంద
వ్యాకోచహృదయకమలద, యాకర! శ్రీశైలమల్లి ♦ కార్జునదేవా.

వ. అవధరింపుము.

సీ. అంతనాన్నృపతియ ♦ త్యంతసంతోషాబ్ధి, రాముఁడై కన్యకా ♦ రత్నమునకు
సముచితాభ్యంజన ♦ స్నానంబుచేయించి, ధవళాంబరసుగంధ ♦ వివిధమాల్య
రత్నభూషితముఖ్య ♦ సూక్ష్మశుభోచిత, సలలితాలంకృతుల్ ♦ సంఘటించి
సముచితక్షణవడిం ♦ డిమశంఖముఖమహా, దీర్ఘవాద్యధ్వనుల్ ♦ దిశలఁజెలఁగ
దానుభూషితుఁడైమహా ♦ స్థానినుండి, మాన్యభూసురవరయాచ ♦ మానదీన
కీర్తికరవందిగాయక ♦ నర్తకాది, నికరములకిచ్చెఁ బారితో ♦ షితధనంబు.

ఉ. వైషధపాఠులన్ శుభస ♦ సాధవిచారులఁబిల్చియంతటన్
భూషణముఖ్యవస్తువులు ♦ భూరిధనంబులునిచ్చి చాలసం
తోషమునొందఁజేసి యత ♦ సూకృతశాస్త్రవిశేషశేముషీ
భాషణశీలురైవెలయు ♦ పండితులంబిలిపించివారితోన్.

మ. ఉచితాలోచనమాచరించి మదిలో ♦ నుత్సాహముప్పొంగఁగా
నచిరోదారకుమారికాశుభవిశే ♦ షానందసంయుక్తుఁడై
రుచిరానేకవచోవిలాసజనక ♦ ప్రోద్ధామధీమంతులౌ
సచివోత్తంసులఁబిల్చి యిట్లనియె వా ♦ క్చాతుర్యధుర్యంబుగన్.

ఉ. మీరలనేకరత్నములు ♦ మేలిమికానకలుఁగొంచు వారియా
చారులతోడఁగూడఁజని ♦ చారుగుణాఢ్యునినింద్రసేనభూ

త్రిదశకేంద్రుఁడత్యున్నతుఁడు ♦ ధీజనవర్ధితుఁ గాంచి ప్రమోది
వారలతోడ మతుల్ శీల ♦ వార్త లెఱుంగఁగఁ బలికె యంతటన్.

గీ. ఇంద్రసేనునితోడ మీ ♦ రిట్టులనుఁడు, భుజగభవనంబునుండి నీ ♦ పుత్రవరుఁడు
మగుడవచ్చినయప్పుడ ♦ మగుడవచ్చె, భవ్యకల్యాణలక్ష్మియు ♦ భవనమునకు.

గీ. చన్నపుత్రునిఁ గ్రమ్మరఁ ♦ గన్నయపుడ, యపరిమేయంబు నీ సుభా ♦ గ్యంబు మహిమ
అనఘ నీతోడ సంబంధ ♦ మందినట్టి, నేను భాగ్యైకనిధి నౌదు ♦ నిశ్చయంబు.

వ. అని విన్నవించి సీమంతినీచంద్రాంగదులకు యథాపూర్వకంబుగా వివాహంబు సే
యందగు సుముహూర్తంబునం గదలి రావలయునని తెలియంబలుకుఁడని పంచినవా
రును జని యింద్రసేనచంద్రాంగదుల సుచిత్రప్రకారంబుగ సందర్శించి తదీయవార్తావి
శేషంబులన్నియు నెఱింగించిన వారును బరమసంతోషంబున మౌహూర్తికనిశ్చితం
బైనయొక్క ముహూర్తంబునఁ బరిణయోత్సవంబునకుం గదలి వచ్చి రాసమయంబున.

సీ. సీమంతినీకాంత ♦ సీమమంగళసూత్ర, బలమెంతయని వేడ్కఁ ♦ బలుకువారు
సోమవారవ్రత ♦ సామర్థ్యమిదిగాని, యన్యంబుగాదని ♦ యాడువారు
నిట్టియాశ్చర్యంబు ♦ లెఱుఁగ మెక్కడనంచుఁ, బలుమారు వాకొన్చి ♦ యలరువారు
పరలోకగతపుత్రుఁ ♦ బడసెఁ గ్రమ్మరనంచు, నింద్రసేనుని భాగ్య ♦ మెన్నువారు
నగుచు నాగరజానప ♦ దాదిజనులు, సకలదేశాంతరాగతు ♦ లయినవారు
ధరణియందు నికేతన ♦ ద్వారసీమఁ, గుతుకసమరంగమూఁకలు ♦ గూడిరంత.

చ. మునుపటిపెండ్లినాఁటి బలు ♦ మూఁకలసందడి యింక నెందు లే
దనుపసమంచు నెంచి యది ♦ యచ్చెరు లేము ద్రిపాభరంబుఁ గై
కొని మఱి లోపలం గలఁకఁ ♦ గొంతవసించిరి గాన సర్వభూ
జనములు నెన్నరానిఘన ♦ సమ్మదవారిధిఁ దేలి రెంతయున్.

వ. అంత.

ఉ. అల్లునితోడఁ గూడ విభ ♦ వాఢ్యుఁడు వియ్యమువచ్చె నన్న యా
చల్లనివార్తయంతయును ♦ జారులచేవిని చిత్రవర్మ దా
నెల్ల సిరిందనర్చి యెదు ♦ రేఁగి ముదంబునఁ గాంచి యమ్మహీ
వల్లభమౌళిఁ దోడ్కొనుచు ♦ వచ్చెఁ బురంబున కబ్బురంబుగన్.

గీ. ఈకరణిఁ దోడితెచ్చి భూ ♦ లోకవినుతుఁ, డౌ నృపాలుఁడు సకలసు ♦ రాఖిలావ
నయ్యె సీమంతినికి నిజం ♦ ద్రాంగదునకుఁ, బ్రాభవము మీఱఁ జేయించెఁ ♦ బరిణయంబు

గీ. రాజసేనుఁడు పరిణయా ♦ రంభమపుడు, నాఁటికన్నఁ జతుర్గుణో ♦ న్నతి వహింప
దంపతుల రాగములువల్లె ♦ దనరుచును, నఖిలజనులకు నెంతెఁగించు ♦ నదియుఁ బోలె.

గీ. చిత్రకర దానవిద్యాప్ర ♦ సిద్ధుఁడైన, చిత్రవర్మధరిత్రీశ ♦ శేఖరుండుఁ
గన్యకోద్వాహమునకౌతు ♦ కము వహించి, యగ్గువారలకిచ్చెని ♦ ష్టార్థసమితి.

చ. మునుపటి పెండ్లివాఁడు ధన ♦ ముల్గొనినట్టి వనీపకోత్తముల్
ఘనతర దాతలైయులరఁ ♦ గానపుడేల లభింతురర్థులా
యనఘుఁడొసంగునట్టి ధన ♦ మందుటకా జనసాధుతోడనీ
వెనుకనుమచ్చరించు నృప ♦ వీథులు కొందఱు లేకయుండినన్.

గీ. నిజకుమారికసీమంతి ♦ నీవధూటి, యఖిలకల్యాణసరణియై ♦ ట్లాచరించి
యంతనకాంతనర్థరా ♦ కాంతమౌళి, యత్తవారింటికనుపంగ ♦ నాత్మఁదలఁచి.

సీ. పరికటదుగ్ధాబ్ధిన ♦ భారకోభారమ్ము, తరుణవత్సగవివి ♦ తానములను
చలదిందరీకసం ♦ కులకపోలవినీల, దంతావళేంద్రసం ♦ తానములను
గాంధారదేశీయ ♦ బంధుకీధారావి, రాజతురంగస ♦ మాజములను
చారువిద్యుల్లతా ♦ సమసమంచత్కాంతి, కమనీయకన్యాని ♦ కాయములను
నికటతటినీసముద్వేల ♦ నీరపృషిత, శకలసస్యాగ్రవజారామ ♦ సముదయాభి
రామభూమిమనోహార ♦ గ్రామములను, హారణములుగాఁగనిచ్చెన ♦ య్యవసరమున.

సీ. మణికంకణాదిభూ ♦ షణములు వేర్వేఱఁ, దెచ్చియచ్చపలాక్షి ♦ కిచ్చువారు
పదివేలవర్షముల్ ♦ పతితోడ సుఖవృత్తి, నికనిల్లుమంచు దీ ♦ వించువారు
నిన్నుఁజాఁదమింక ♦ నెన్నాళ్ళకోయంచుఁ, జెలిమితోఁ గౌఁగిటఁ ♦ జేర్చువారు
ననవద్యగంధమా ♦ ల్యాదికంబులవింత, శృంగారవిరచనల్ ♦ సేయువారు
నత్తవారింట నుత్తమ ♦ వృత్తిమెలఁగు, నారపుగలబంధులోకకొన్ని ♦ గలుపువారు
నగుచు నబ్భూమికాంతకు ♦ ధ్వాంతభవను జగతికాంతామణుల్ గొంత ♦ సందడిరి.

వ. అంత.

శా. సాహ్లాదంచితభక్తిచే జననికా ♦ చార్యాళికిన్ మ్రొక్కి యా
శీరత్నంబులు వెంటఁగొల్వఁగ మరా ♦ ళీకేళి మచ్చారుసం
చారంబొప్పఁగవచ్చినట్టి సకియం ♦ జందాగ్రింగ దారూఢమౌ
తేరెక్కించి దీవనల్ వెలయ ధా ♦ త్రీదేవకాంతామణుల్.

సీ. భూమతాశీర్వాద ♦ భూరిరావంబులు, వందిబృందస్తుతుల్ ♦ గ్రందుకొనఁగ
నర్తకీగానముల్ ♦ నృత్తఝణత్కారముల్, విపులవాద్యధ్వనుల్ ♦ విజృంభమందఁ

బుత్త్యాంగసంగీత ◆ భూరిస్వనంబులు, సుషిరనాదములు వి ◆ స్ఫూర్తిగలుగు
లలితవిరంచికా ◆ కలభాషణంబులు, వల్లకీస్వనములు ◆ పల్లవిగాన
విమలకల్యాణశృంగార ◆ వేదయుక్తులు, దంపతులు తెరువెనువెంటఁ ◆ దరలివచ్చె
నగరపుసమానుద్దేయమాత్ర ◆ నగరిజాడఁ, గడలినయుల్వాంధ్రసేనపూ ◆ రాంతిసాకి.

సీ. మిసిమిచాయలుమీఱు ◆ పసిడితేరులబారు, గొప్పయుప్పరిగల ◆ యొప్పుగాఁగ
నొఱఁడొందుగలిసిన ◆ పాండురఛత్రముల్, నవసౌక్తికపువితా ◆ నములుగాఁగ
గళితదానాంబువు ◆ తక్కరికపోలంబులు, రమణీయసలిలయం ◆ త్రములుగాఁగ
బూర్ణకుంభంబులు ◆ పూనుసువాసినుల్, ధర్మపాంచాలికా ◆ పటలిగాఁగ
నిత్యసాంగత్యకేళికా ◆ నిగతిచేతఁ, బరఁగుసీమంతినీకాంతఁ ◆ బాయలేక
పురము వెనువెంటవచ్చిన ◆ పోల్కి దనరె, నడచెనికమూఁకలచాల్పట ◆ నడుమనపురము

క. ఆర్యాగ్రగణితనవియ్యము, సౌర్యాపత్యంబుగడియ ◆ నవిచిత్రిగల
శ్వర్యకశ్లాఘితమహిమా, దార్యుండగు చిత్రవర్మ ◆ ధరణిపుఁడంతన్.

ఆ.వె. ఇంద్రసేనమాన ◆ నేంద్రుఁడేకీతిమ, హేంద్రవిభవతుల్య ◆ సాంద్రుఁడగుచుఁ
గౌతుకప్రోత్తెపెంపె ◆ రూఢుఁడై తోడ్కొంచు, చాత్రపురిఁబ్రవేశ ◆ మగుచునలరె.

చ. వలతికాంచనాచల ◆ శాలగుహాంతరసీమరత్నపుం
జులకజనించునేఁడను ◆ ముష్ణతెజముఁ గాంచునట్లు చే
నలరె నలాధిరాజసుతు ◆ నంతిపురంబు నవీనచంద్రమః
కళికననేయఁజాలు నృప ◆ కన్యప్రవేశముగాఁగ నత్తఱిన్.

చ. తనహృదయాబ్జినాయకుని ◆ తల్లికి మున్న గ్రమ్మొక్కి పెద్దనా
వనితలఁ గాంచి మ్రొక్కి తగు ◆ వారలకెల్లను మ్రొక్కి వారిచే
ననుపమపుత్రరాజ్యవిభ ◆ వాన్వితయై పరిపాలింపగ్రముల్
మనుమనివీడినన్ గనిమ్ము ◆ మానవతీజనరత్నమంతటన్.

ఉ. అంబుజహస్తబింబముద ◆ యంబుగఁగూడినయట్టి చక్రవా
కంబులనంగ శంకరున ◆ ఖండదయాభ్యుదయంబుచేత రూ
గంబొడఁగూడినట్టినృప ◆ కన్యయు రాజపరస్పరానురా
గంబువహించి యాస్వితను ◆ ఖంబులు గాంచిరి సమ్మదంబునన్.

సీ. ఋతువులన్నియుఁ సుఖ ◆ వ్రతసమాశ్రితలతాం, తనిరంతరతవసం ◆ తములకాఁగ
నిశలన్నియును సము ◆ న్మేషరాకాచంద్ర, చంద్రికాదికవిలా ◆ సములకాఁగ

వనములన్ని పూఁబల్ల ♦ వర్షాగమలక్ష్మి, లతోత్కలికలు ♦ లమలెల [illegible]
యుపవనంబులన్ని పూఁ ♦ బాటీరవాటిక, పాటీరసైకర ♦ మ్యములెల [illegible]
హృదయములఁ గోరుచునున వాంఛ్యాదయ రాగ, మహిమలవిలసిల్లు మున్న సీ ♦ [illegible]
దంచితప్రేమఁ దనరునం ♦ ద్రాంగముఁ గనుఁను; గౌతుకము మిగులనుట్లు ♦ [illegible]

చ. తనయుని సద్గుణోదయము ♦ తద్గుణసంతతిఁ యొందు మేదినీ
జనముమనోనురంజనము ♦ చందమునంగని యింద్రసేనుఁడు
య్యనుపమశౌర్యశాలిచతు ♦ రంబుధిసంవృతసర్వభూమిపా
లనకరరాజ్యవైభవవి ♦ లాసిగఁ బట్టముగట్టె నంతటన్.

సీ. సకలవర్ణాశ్రమా ♦ చారవర్తనములు, వేదోక్తరీతిచే ♦ వెలయుచుండఁ
దలఁచినప్పుడె వచ్చి ♦ జలదముల్ వర్షింప, భూమిసస్యారామ ♦ భూ[illegible]
బహుయాగముల హవ్య ♦ (భాగంబు) భుజియింప, సురలు [illegible] ♦ [illegible]
నపమృత్యుదోషరో ♦ గాదిబాధలు లేక, యఖిలభూప్రజలు సౌ ♦ ఖ్యంబుఁ [illegible]
పూర్వరాజన్యగణయశో ♦ గర్వహారి, చిత్రదాయకచారుచా ♦ [illegible]
వలునిపౌత్రుఁడు సింహాస ♦ నమునసుండి, యవనితలమెల్లఁ బాలించు ♦ [illegible]

క. ఉదయించిరి సుతు లతనికి, నుదితారుణబింబసమస ♦ ముజ్జ్వలమూర్తుల్
పదివేల్ వర్షము లాతఁడు, పదిలుండై సకలరాజ్య ♦ భారము పూనెన్.

ఉ. మానుఁగడ దన్న ప్రాణవిభు ♦ మోహనమన్మథమూర్తిఁ గన్గొని
[illegible] బహుపుత్రపౌత్రరాజ్యసుఖ ♦ గౌరవ మొందెను జిత్రవర్మరా
ట్తనయ, మునీంద్రులార యిది ♦ తథ్యముగా వివరించి చూడ న
య్యనుపమసోమవాసరమ ♦ హావ్రతరాజమహత్త్వ మెంతయున్.

మ. అని యామాతుఁడు శౌనకాదులకు న ♦ త్యాశ్చర్యధుర్యంబుగా
వినిపింపన్ విని వార లీశ్వరకథా ♦ వేల్లత్సుధాధారచేఁ
దనియంజాలము చిత్త మింకొకవిచి ♦ త్రంబైన గౌరీకథ
తుహినమాహాత్మ్యవి పెంపుఁగ బల్కుము సము ♦ ద్భూతప్రమోదంబునన్.

చ. అనఘుఁడు పార్వతీపతిమ ♦ హత్త్వము లెన్నఁగఁ బెక్కు లన్నియుం
దనరుమహాద్భుతోదయని ♦ దానము లందులఁ గేమి యమ్మహీ
జనవరపుత్రి చిత్రవిల ♦ సంబిఁక నొక్కటి యేర్పరించెదన్
వినుఁడు మునీంద్రులార యతి ♦ నిశ్చలతాకలితాంతరంగులై.

ఉ. [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible].

సీ. సకలలక్ష్మీ[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible].

క. [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]

గీ. [illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible].

చ. [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]

గీ. [illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible].

సీ. [illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible].

గీ. [illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible].

---

1 ప్రసిద్ధము.

ఉ. నారద బ్రహ్మతేజ మని ♦ వారిల మందు ముదంబుఁ గాంచియున్
నారదు నేకవిద్యలన ♦ పద్యములందు బ్రవీణమందియున్
భూరిక దాన్యతాదివిజ ♦ భూరుహ నా 1(నృపమాళి)యాశ్వగ
త్రైణ వేళ నిట్లనియెఁ ♦ బేశలహాసలసన్ముఖాబ్జుఁడై.

క. విప్రవరనందనులారయా ♦ వేళ మీరు, నర్థములభించు నొక యుపా ♦ యంబు గలదా
పరమహితమంచు వాత్మలో ♦ పలఁదలంచి, సేయఁగలిగిత లేనిచ ♦ చింతు దాన.

ఉ. ఇంతవిచారమేల నిప ♦ డింద్రసకుం బ్రియకాంతయైన సీ
మంతిని సోమవాసరము ♦ మన్మథవైరి నుమాయుతంబుగా
నెంతయు భక్తితోడ భజి ♦ యించుత దాంతరత్నకృత
స్వాంతిత విప్రదంపతులు ♦ వచ్చినఁ బూజయొనర్చు వేడుకన్.

క. అతులశక్తి ననాదిదం ♦ పతులుగాఁగ, విప్రకులదంపతులను భా ♦ వించి వారిఁ
బూజఁగావించు మణిహేమ ♦ భూషణముల, నెమిగోరిన యిచ్చున ♦ య్యంగన వదన.

క. కావున మీ యందొకండు న, ధూవేషము పూని ముదము ♦ తో దంపతులై
పోవ్రతు కరివాసమున, నావనిత యొసంగు మీకు ♦ నభిమతధనముల్.

ఆ. వె. అనిన వారు నవ్వి ♦ యవ్విభుఁ గాంచి యీ, కపటవృత్తి మాకుఁ ♦ గలదె పెద్దేల
విప్రకులులమేము ♦ వేదాంతవిదుల మీ, యార్యనింద సరణి ♦ యర్హమగునె?

క. కపటంబు దురితమూలము, కపటం బపకీర్తికెన్నఁ ♦ గారణమగుద
త్కపటాత్మ్ములాభము, కపటాయుతపన్నగంబు ♦ గాదె నరేంద్రా.

క. పుణ్యావహాదికపలమునఁ ♦ బుట్టినేమి, సకలవిద్యలుఁ దగనిముట్టఁ ♦ జదివెనేమి
నిత్యకర్మంబు లొనరింప ♦ నేర్చెనేమి, దంభయుక్తుఁ డనర్హుండు ♦ దానమునకు.

క. మదికొక్రొటిలవనాలుక, తుదనొకట టిఁబూనువాని ♦ తో సహవాసం
బది కపటవృత్తి, వదనభుజంగముసహోధి ♦ వాసము కన్నన్.

క. నిపుణులతద్ధర్మసంహితా ♦ వేదియైన, విప్రవరుడుఁ గపటంపు ♦ వృత్తిఁదగునె
కాశికేగి బ్రవహించు ♦ గాంగనీరు, వింధ్యకుధరదరిద్వార ♦ విహృతిఁగనునె

క. సత్యమె విమలజ్ఞానము, సత్యమె చాంద్రాయణాది ♦ సకలవ్రతముల్
సత్యంబె కర్మ పన్నము, సత్యముగాఁ బుణ్యలోక ♦ సాధనమగునే.

క. సత్యంబు కృత్రిమబావంచన ♦ పరతఁగొన్న, ధూర్తుఁడే పుణ్యములఁ బవి ♦ తుష్టిఁడుగాఁడు
సత్యవికసూచితంబైన ♦ మంటికడవ, యెన్ని నదులను ముంచిన ♦ నేమివచ్చు.

1 ప్రక్షిప్తము

ఉ. ఇంతియొకండ యోగవశుఁ ♦ డీశ్వర యింకొకఁ డిన్నపంబు నీ
యంతిని రాజకాంత యతి ♦ మానుష శాంభవ భక్తి శీలయా
యింతిని జేరి కైతవమె ♦ కింతియొనర్చిన వచ్చుఁ బాతకం
బంతక దండపాతులిత ♦ మై పసుకూరును రాజదండనమున్.

క. శివునియెడఁ దప్పుఁ జేసిన, శివుఁ డొక్కొకవేళఁ గరుణ ♦ చే మన్నించున్
శివుఁడుం గావఁగనోపఁడు, శివభక్తులయెడలఁ దప్పుఁ ♦ జేసినవారిన్.

ఆ. వె. గురునియట్లు నీవు ♦ ధరణీశుఁ డవు మాకు, కాని క్షత్రియుతమఁ ♦ గలుప నేల
పార్థివేంద్ర యింకఁ ♦ బదివేలు వచ్చిన, జాల మేము కపట ♦ శీలమునకు.

వ. అనిన నారాజపురందరుండు సుందరవదనారవిందంబున మందహసితంబు కందళింపఁగా మృదులవచనరచనానందను లైనయద్ధరాబృందారకనందనులం గాంచి యి ట్లనియె.

ఉ. చాల ననేక వేదబహు ♦ సంఖ్యపురాణము లభ్యసించినం
జాలదు లేట మీమదిని ♦ బట్టదు సాహితసూక్తి ధారుణీ
పాలకు వంజ్ఞ సేయుటయ ♦ భాసురధర్మము దీనఁ బాతకం
బేల లభించు మర్త్యునకు ♦ నేలఘటించు నకర్త్రవేశమున్.

గీ. తరుణిపురుషునివేషంబు ♦ దాల్చె నేమి, పురుషుఁ డంగనవేషంబుఁ ♦ బూనె నేమి
విశ్వమంతయు శివుఁ డౌట ♦ వేరు తేమి, వృజిన మేటికి ఘటియించు ♦ విప్రులార.

ఆ. వె. దేహగతము లైన ♦ స్త్రీపుంసభేదముల్, నిజము లౌనె యాత్మ ♦ నిజము గాక
కల్లలందు నేమి ♦ కల్ల వాటించినఁ, దప్పు గలదె విప్ర ♦ తనయులార.

ఆ. వె. వృజినమేమి లేదు ♦ విత్తంబు సమకూరు, మీకు నొక్క వింత ♦ మేలు దొరకు
సంశయంబు మాని ♦ చనుఁడు సీమంతినీ, చంద్రవదన పుణ్య ♦ సదనమునకు.

వ. అని యనేకప్రకారంబుల నతండు బోధింప సముచితకాల్యం బైన శ్రాల్యంపు తనయవ్వు లం బరిహరింప నేరక యూరక యంగీకరించి నిషధదేశంబునకుం జని తత్పురసమీప మున.

సీ. చిలుంత జొట్టుకుఁ జొట్టు ♦ దిరిగి రాపవరముల్, కుచురగాఁ గీలించి ♦ కొప్పు ముడిచి
భసితత్రిపుండ్రంబు ♦ పరిహారమొనరించి, మిసిమి కుంకుమ రేఖ ♦ నొసలఁ దీర్చి
గొప్ప నీలపు జాల ♦ కుండలంబులు మాని, వలుద ముత్యాలక ♦ మ్మలు ధరించి
యురుశతరుద్రాక్షుహా ♦ రావళుల్ సడలించి, మాయాకుచంబులు ♦ మట్టుపఱచి

మణి జేయు నా చూడు పురుషధ ◆ ర్మంబు యని, సోమవంతుఁ డేయుఁ బలికె ◆ [illegible]
సతుల సంగతులాశించు ◆ సతుల చదల, గతుల దప్పిన యట్టి [illegible] ◆ [illegible]

క. సామవంతుఁడు పతియుండ ◆ సామదరుండు, పతియు [illegible] ◆ [illegible]
చనిక చంద్రాంగదతుడు ◆ జానిరాజ, ధానికిరవు [illegible] ◆ [illegible].

చ. పురుషులు గన్న లజ్జ పుట్టు ◆ భోగాలఁ గాంచిన యింత చెల్మియుం
గరితురగాదులడ్డముగఁ ◆ గ్రిక్కిరిసిన [illegible] తరత్వమున్
పరసుల డెందముల్గలఁచు ◆ చక్కని మాటలు [illegible]
మరువక యేఁగెనక్కట ◆ మానినితప్పగరాజపీఠికిన్.

వ. అంత.

సీ. చక్రి దంపతిమన ◆ స్పదనాంతరములందుఁ, జిత్త [illegible] ◆ [illegible]
పలుచ చందురుకావి ◆ వలువ వైఖరిదిశా, కంజనేత్రల [illegible] ◆ [illegible]
వసుణ పట్టణసరో ◆ వరపద్మినులగార, వించి [illegible] ◆ [illegible]
కలకలస్వనసమా ◆ కులవిహంగకులంబు, నీడంబులకుఁ జేరి ◆ [illegible]
నాకృతికదంపతులుశ్రాం ◆ [illegible], నిత్యపూజా [illegible] ◆ [illegible]
మైనని షధేంద్రి కాంతశు ◆ ద్ధాంతమునఁ, రముబ్రివేశించి [illegible] ◆ [illegible].

సీ. అభిషేకమునగం ◆ గాంబువుల్ మణిమయో, దీర్ణకుంభములచేఁ ◆ [illegible]
గరవీరమల్లికా ◆ కమలకైరవముఖ్య, కుసుమమాల్యంబులుఁ ◆ [illegible]
నగరుకర్పూరసా ◆ రాదికంబులచేత, మహితధూపంబుల ◆ [illegible]
రమణీయరత్నపా ◆ త్రములందుదీపికా, శ్రేణికల్ వెలుఁగంగఁ ◆ [illegible]
మద్రసోపేతనైవేద్య ◆ సముదయంబు, లంచితాదరమొప్పగ ◆ [illegible]
నచటనిటలాక్షుపూజాగ్ర ◆ [illegible], గనికిమా [illegible] ◆ [illegible].

సీ. అపుడు గౌరీశపా ◆ దపయోరుహ ధ్యాన, నిపుణయౌ సీమంతి ◆ [illegible]
జహ్నుకన్యాజల ◆ స్నానంబు గావించి, లలిత [illegible] ంబరం ◆ [illegible]
మణిజాలఖచితభూ ◆ షణభూషితాంగియై, యమల [illegible] ◆ [illegible]
తెలిమీఱుకర్పూర ◆ తిలకంబునకుఁ దోడు, భసితత్రిపుండ్రంబు ◆ [illegible]
యొడలు పూనిన శివభక్తి ◆ యోజదనరి, యొక్క [illegible] మునఁ [illegible] ◆ [illegible]
మంత్రిరాజంబు ధరియించి ◆ మాననియతి, శివుని జితచిత్తభవుని బూ ◆ [illegible].

సీ. అవెళాంతకుంభకుం ◆ భాంతరంబులయందు, గంగాంబుపూరంబు ◆ [illegible]
[illegible] వైజాత్యమరక ◆ యతకరండికలందుఁ, జందనసారంబు ◆ [illegible]

యుపవ్రాకీలితా ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
యు వెనవ్యపద్మరా ♦ [illegible] ♦ [illegible]
యునుము నె [illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
రాజమండలు [illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]

ఉ. ఆహారి [illegible] ♦ [illegible]
ద్వాహాను వేద వేద్యునన ♦ [illegible]
త్స్వాము పదా శివుం [illegible] ♦ [illegible]
వాహాన మాచరించె నని ♦ [illegible].

సీ. అద్రిజాధిపతికి ర ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
హారు నకుని [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
నర్ధచంద్ర కిరీటి ♦ కభిషేచనము చేసి, శివునకు [illegible] ♦ [illegible]
కాలకంధరునకు ♦ గంధమర్పణఁ జేసి, [illegible] ♦ [illegible]
వామదేవుని మల్లికా ♦ [illegible], కమల [illegible] ♦ [illegible]
కుంద నవమాలికా [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible] చేసి.

గీ. ధూర్జటికిఁ [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible].

క. పూర్ణమనోరథ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
వర్ణిత ముక్తావిరచిత, [illegible] ♦ [illegible].

ఉ. కంజదళాయ తాక్షి [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
మంజులన ప్రదక్షిణ [illegible] ♦ [illegible]
ప్రాంజలియై నుతించె [illegible] ♦ [illegible].

సీ. తేనమోదేవాది ♦ దేవాయ కాలకాల, గిరిశాయ [illegible] ♦ పావనాయ
తేనమో మునిజన ♦ ధ్యేయాయ భక్త [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
తేనమో గిరిసుతా ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
తేనమ ప్రసన్న [illegible] ♦ [1]వ్యాయ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
తేనమో నిగమాంత ♦ [illegible], తేనమో [illegible] ♦ [illegible]
తేనమో మదనాంగ భూ ♦ [illegible], తేనమో [illegible] ♦ [illegible].

---

[1] [illegible] (పాఠాంతరము)

[illegible]. [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ చంద్రఖండశేఖరా.

మత్తకోకిల. చందనస్ఫూర్తిపంచసాయక ♦ సర్వపాపభయదాయకా.
సుందరసుందరవర్ణవిగ్రహ ♦ కుంభినీధరనిగ్రహా
యిందుఖండకృపాపతింపక ♦ యుద్ధనన్నగబంధకా
వందనందన [illegible] ♦ [illegible] ధరా.

[illegible]. నీలగళ ధృతీశ్వర ♦ నిత్యామృతధారీ
శూలనయనప్రసరాళి ♦ పాతకవిదారీ
ఫాలహాలభూషణము ♦ వాసిభుజగహారీ
బాలశశిశేఖరకృ ♦ పాలగపురారీ.

భుజంగప్రయాతము. రమాధీశముఖ్యామ ♦ [illegible]
యుమాయుక్తవామాంగ ♦ గోవింద [illegible]
సమస్తేషువిస్తారి ♦ సంహారికామా
మముంబ్రోవు [illegible] ♦ ముందారనూనా.

స్రగ్విణి. శ్రీమహాదేవని ♦ స్వామితేజోమయా
కామసంహారని ♦ పార్వతీప్రియా
సోమధాత్రీధరా ♦ ధీశబాణావనా
నామదివ్యల్పహా ♦ నాగహారాంకితా.

లయగ్రాహి. అంగజశరీరమద ♦ భంగకరపాండితిల
సంగతమనోహరదు ♦ రంగద్యుతిగంగా
సాంగనిగమస్తుతయ ♦ నంగమునిహృత్కమల
భృంగకరణాలసద ♦ పాంగధవళాంగా
రంగదవనీతలశ ♦ తాంగశశిభాస్కరర
థాంగనిజబాహురుచి ♦ రాంగదభుజంగా
తుంగశోకతాహృదయ ♦ భంగవిశిఖాయుతవి
హంగపతివాహజయ ♦ పుంగవతురంగా.

మణిగణనికరము. వనధివృతమహీ ♦ వలయమునకు నిమిసి
ఘనులకు సురలకు ♦ గలవిభవములన్
మనసిజమదహర ♦ మగుడని పదమున్
నిను గొలిచిన గుణ ♦ నిపుణులకు నమరున్.

ఖడ్గబంధము. భీమనామసోమదైత్య ♦ భేదనాదరోదగ్ర [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
రామపూజ్యపాద భక్త ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible].

నాగబంధము. [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
మనసయుం [illegible] ♦ [illegible].

నిరోష్ఠ్యము. [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible], [illegible] ♦ [illegible].

చక్రబంధము. [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[1] [illegible] ♦ [illegible].

చతుర్విధకందము [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible], [illegible] ♦ [illegible].

ఆ. గీ. [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible].

ఉ. [illegible] ♦ దంపతి [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible].

ఉ. [illegible] ♦ [illegible]
[2] [illegible] ♦ [illegible]

---

1 యథా [illegible]. 2 యథా [illegible].

క్ష్మావనకల్పవల్లి యుహి ♦ నాదలరాజ సుతామతల్లి గా
భావనచేసి యాకృతక ♦ భామినిఁ బూజయొనర్చియుంటటున్.

సీ. అమ్మహాదేవి ప్రాణేశుఁ ♦ డైనయట్టి, పురహరునిగాఁగ భావించి ♦ పూజఁజేసి
విమలతరపుణ్యచారిత్రు ♦ వేదమిత్రు, పుత్రుఁడైనను మేధున ♦ స్వాత్మవతి.

ఉ. అప్పురదానవాంతకు పిరి ♦ యాంగనగా మదిలోఁదలంచి తా
నెప్పుడు పూజచేసెఁ జప ♦ లేక్షణ భూసురసూనుఁ డప్పుడే
గొప్పపయోధరంబులు చ ♦ కోరములన్న గుణాలు జూఫ్రులు
విప్పగుకొప్పుగల్గియుర ♦ విందవిలోచనయయ్యె సత్కృతిన్.

వ. ఈకరణిం దరుణ విప్రకుమారులు వంగ నాపరణింబంచ [illegible] నర్హాలు
యొనరించిన గంధమాల్యాంబర మణిభూషణాదులు ధరియించి [illegible] దానాదులం
దనిసి యానగరు వెడలి నగరంబుఁగడచి పురోపవనమార్గంబున [illegible] పయనంబున.

ఉ. వందనచే ధనంబుఁగొని ♦ వచ్చితిమంచును బాపభీతిచేఁ
జంచలచిత్తుఁడైనపహ ♦ చారిఁ గనుఁగొని కేళికానన్
దంచితపుష్పభారనిశి ♦ తానుగ పన్నిధిఁ బంచబాణుచేఁ
జంచలచిత్తయౌదు నవ ♦ సారసలోచన పల్కె సిగ్గునన్.

ఉ. ఎంతయు భక్తిచేతఁ బర ♦ మేశ్వరు నీశ్వరుగాఁదలంచి సీ
మంతిని పూజచేసినప ♦ మస్తమహీసురదంపతుల్ గృహా
భ్యంతరసీమలందు నిర ♦ పాయసుఖోన్నతిఁ గ్రీడసల్పఁగా
వింతరయంబుచేతనిపు ♦ డెక్కడకేఁగెదు ప్రాణవల్లభా.

సీ. ఇనిగున్న లేమావు ♦ లిచ్చనిచ్చటఁజేరి, ముచ్చటాడఁగఁ గోరి [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] సురపొన్న ♦ లిందునందులమోవి, విందు లియ్యఁగ వేడి [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] పాదదండ ♦ సీవంకనిశ్శంక, నాలింగనము సేయ ♦ [illegible]
[illegible] పాలలచాయ ♦ లిందులనిరపాయ, మదనాహవము సేయ ♦ [illegible]
భావభవునంపలకుపరం ♦ పరలచేతఁ, దరలమతినైతి నింక నే ♦ దరలఁ [illegible]
[illegible] మగవారి ♦ హృదయమింత, గట్టిగాఁజేసినాఁడుగా ♦ [illegible] గృహుఁడు.

క. అనుపలుకు లాసు మేధుఁడు, విని కపటోక్తులుగ నెంచి ♦ వికసితహాసితా
[illegible] నలుదిక్కులుఁ, గనుఁగొని యిట్లనియె వికచ ♦ కంజేక్షణతోన్.

ఉ. అన్నప్త పుణ్యభోజివని ♦ యందఱు నిన్ను నెఱింగె [illegible]
[illegible] కేళికిన్ గుణాస ♦ మున్నత యౌవనవీధి [illegible]

వచ్చినవారు లేరు నృప ♦ వర్యవధూమణి ధృతిమ్యతిం గనక
త్వద్విరహంబు లేటికిఁక ♦ నూరకరమ్మ్ము [illegible].

క. నాపుత నేఁగోరినపని, కీ వేసుని యుత్తరంబు ♦ [illegible]
భావజుని కొన్న సుకి[illegible], నీవే నిర్దయుఁడ వైతి ♦ [illegible]

గీ. సామవతి నేను పావక ♦ సాక్షిగాఁగ, [illegible] ♦ [illegible] పేరు
దోవమని మాడ కీర్తి ♦ ధూర్తుఁడవయి, ప్రాణనాథుఁ ప్రేమ [illegible] ♦ [illegible].

వ. అనిపలికి మఱియు సమ్ముద్భకంటి పద్యములు [illegible] విచ్చలవిడి సమ్ముద్ఘ
హారంబు లుపచరింప [illegible] మేధుంను.

సీ. సజలజలధరకల్పమై ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
చూపుగములందుఁ [illegible] ♦ చాపలంబు, సరసి సంజని [illegible] ♦ భరముపూని.

గీ. పాతకము వచ్చునన్నట్టి ♦ భయము లేక, యేలచేసితి యిటువంటి ♦ హీనచేష్ట
పాపభూపాలుదుర్బోధ ♦ పాటవమున, [illegible] ♦ కేసుగలదు.

తే. అనుచు దైవఘటన ♦ [illegible] వహించి, నిజదగ్ధ [illegible] ♦ నింద సేయుచు
సభవుభక్తజనుల ♦ [illegible], [illegible] ♦ సంతసించు.

వ. ఇవ్విధంబున [illegible] ఘటింప [illegible]
లుగదాయని [illegible] నిట్టనియె.

గీ. సామవంతుఁడవన్న మ ♦ త్సాదరుఁడవు, గాని [illegible] ♦ గావు నీవు
కపటభూనాథుఁ దుర్బోధ ♦ [illegible] గలిగె నిటువంటి వైరూప్య ♦ ఘటన నీకు.

ఉ. నాపుత [illegible] ♦ సమ్ముద [illegible] మామకీ
నావయవంబు [illegible] ♦ [illegible]
భావమునందు [illegible] ♦ [illegible] నిద్భటన్
భావజకేళిఁ దేల్చుననుఁ ♦ [illegible] నీవు [illegible].

సీ. అనుచు సద్వనభూమి ♦ యతిరహస్యస్థలం, [illegible] ♦ [illegible]
తనయంగములు చూప ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
జిత్తచలము చేఁ ♦ [illegible], గాని [illegible] ♦ [illegible]
యంగనామును [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
బలికి [illegible] ♦ [illegible], సామవంతుని [illegible] ♦ సకలమైన
[illegible] ♦ [illegible]

తే. బాలకులకెట్టియరోగ్యత ♦ పాటవంబు, దెలిపిపంపిన కుండినా ♦ ధీశుకడకు
నరిగి కోపానలం బాఱ్ ♦ నలముకొనఁగ, నధికగద్గదరవముతో ♦ ననియెనిట్లు.

క. ఓరీ దుర్జనవిద్యా, శూరులకున్ భూమిదేవ ♦ దుర్వాద్యా
పారము గఱపితివి చే చే, కారణ్ దప్పులము నేఁడు ♦ కారాగారం బగుమన్.

క. పతియయ్యె నాఁడువాఁడును, హతియయ్యెన్ వంశమునకు ♦ నకటా యొకఁడే
పితృదేవతలకు నేమనే, గతిఁ దీర్పంగలుగువాఁడ ♦ గపటవిచారా.

వ. అని మఱియు ననేకకోపవచనంబులు పలికి శాపదానోన్ముఖుం డైన యమ్మహీ
బృందారకునకు వందనం బాచరించి నాతపోబలంబునకు నీకుం దిరుగఁ బౌరుషంబు
సంపాదించెద శాంతుండవుగమ్మని, సాంత్వనవచనంబులు పలికి యదనంతరంబున.

గీ. రాజకోటీరపట్టపు ♦ రాణిఁ గూర్చి, తపము గావించె నాధరా ♦ ధరవరుండు
శైలకన్యయు నంతనా ♦ త్మాత్రరించి, యతికృపాదృష్టి నతనితో ♦ ననియెనిట్లు

ఉ. వినుము నృపాల యిట్టిపని ♦ విప్రునియందుఁ గనంగనయ్యె నేఁ
జనవున బాలలోకమని ♦ శాసనమైనను గ్రిమ్మరింతుఁ ద
ద్ఘనతరధర్మలోకకృత ♦ కార్యముఁ ద్రిప్పఁగ సమ్మతింపన
వ్వనిఁ గరిగేల విప్రునకుఁ ♦ బౌరుష మిచ్చుట దుష్కరం బగున్.

క. సారస్వతునకు నొకకొడుకు, మాఱుఁడు జనియించు నింక ♦ మంజులవిద్యా
పారగుఁడు సుజనవినుతుఁడు, చారచరిత్రాభిరాముఁ ♦ డన్వయకరుఁ డై.

తే. సామంతినియు న్నయాపూర్ణ ♦ చంద్రముఖియు, మేధునకుఁ బెండ్లి సేయుదు ♦ సాటి [జనుల
దారమతి సంతసించ నీ ♦ దంపతులకు, సుతులుగలిగెద రధికవి ♦ శ్రుతచరితుల.

సీ. అని యిట్లు భాషించి ♦ యథవపట్టపురాణి, యచ్చోట నంతర్హి ♦ తాత్మ యగుచు
భూసుతలాక్ష్మియ ♦ పురముఁ బ్రవేశించి, యద్దేవి శాసనం ♦ బట్లు సేయు
మథయువంశంబులు ♦ నభివృద్ధిఁ గాంచెనో, మునిశిఖామణులార ♦ వినుఁడు మీరు
శరజేందుధరుచరి ♦ త్రమ్ము చాలవిచిత్ర, మతనిభక్తులచర్య ♦ లంతకన్న
ననుచు సూతుండు శౌనకుఁ ♦ డాదిగాఁగఁ, గలుగు మునులకుఁ జెప్పినఁ ♦ గౌతుకంబు
దనరవారమ్మహాతపో ♦ ధనులు గాంచి, ప్రణుతిఁ గావించి యానంద ♦ భరితులైరి

శా. కైలాసాచలనిత్యవాస శిశిర ♦ గ్రావాత్మజాతానసా
ప్రాలేయాంశు మనోహరస్మిత సుధా ♦ పానక్రియాలోల దృ

స్థాలాబాలశశాంకభూషణ జటా ♦ సందర్శనిర్భ్రాజితా
నీలగ్రీవజగద్విచిత్రకరని ♦ ర్నిద్రప్రభావోదయా.

క. వటవిటపిమూలసంగతి, జటివరతత్త్వోపదేశ ♦ సముదయసముదిత
స్ఫుటతారుణ్యసుధామయ, శటులకటాక్షప్రసార ♦ సర్వాకారా.

వనమయూరము. నీలగళ నీరనిధి ♦ నిశ్చలనిషంగా
బాలశశిమౌళికర ♦ భావితకురంగా
శూలధరకుండలిత ♦ సుందరభుజంగా
హాలహాలభంజనవ్ర ♦ సాధిపతురంగా.

గద్య—ఇతి శ్రీశైలనివాస శ్రీమరాంబాపతిత మల్లేశ్వరస్వామి కృపాపాత్ర భారద్వాజ గోత్ర పవిత్ర పెనుమళ్ల సోమమంత్రి పౌత్ర పెద నీల ప్రధానపుత్ర సకల సుకవి స్తుత్య సోమనామాత్య ప్రణీతంబైన సీమంతినీకల్యాణం బనుమహా ప్రబంధంబునందుఁ బంచమాశ్వాసము.

సంపూర్ణము.

